

2806

(02806)

PK 1936 .G75 .A3A3

Esap : niti kathao

Tr by Dalitram Maniram

412p

૯૪	કુકડી અને એફલી	૧૮૦	૩૦૦
૯૫	કુકડી અને શિયાળી	૩૬૪	૩૧૭
૯૬	કુકડું અને શિયાળી	૩૮૪	૩૨૩
૯૭	કુકડો અને રત્ન	૧૦૫	૧
૯૮	કુકડો અને શિયાળી	૩૧૬	૨૧૬
૯૯	કુતરો અને તેનું પ્રતિબિંબ	૧	૮
૧૦૦	કુતરો અને ગાડરૂં	૬૬	૨૨૦
૧૦૧	કુતરો અને ઘીપડું	૧૩૫	૩૬
૧૦૨	કુતરો અને ગોળું	૧૮૦	૧૮૦
૧૦૩	કુતરો અને ગાડરાં પ્રાંધાર	૨૮૬	૧૩૩

ખ.

૨૩	ખચ્ચરની	૨૫૭	૧૬૮
૪૮	ખચ્ચર અને કીડી	૭૨	૨૨૬

ગ

૧૭	ગધેડો અને સિંહચેમની પારધ	૨૩૯	૧૨૭
૪૩	ગધેડો સિંહ અને કુકડું	૩૦૬	૨૦૭
૫૧	ગધેડો અને કુતરો	૩૧૦	૨૧૦
૫૨	ગધેડો અને ફાગડો	૭૫	૨૨૧

७१	गारु पक्षीणी अने शियाणणी	२१ 22
१२०	गवेड पक्षीणी अलाडी, अने लुंडगी	२४६ 139
१३७	गवर्ध सारंगी पाणो.	२८८ 183
७७	गाडरे अने अक्षरीये पाणुं हुतं.	१३८ 31
६	गांमडीयो अने साप.	७ 45
१४०	गांमडीयो जिंहर अने सेहरी जिंहर	२८५ 63
८५	गोवाणुयो अने अंडे राप.	१८१ 304

घ

८०	घरडो हुतरो.	१४८ 51
१५३	घरडो सिंहु.	३३३ 246
४३	घासनी गंगु जिपरनो हुतरो.	६४ 219
१२६	घुड अने तीड.	२६३ 167
८	घोडो अने साप्पर	१२ 62
५२	घोडो अने गवडेडो	७५ 233
१४८	घोडो अने सिंहु.	३२२ 237

च

१३३	चकली अने ससलो.	२८० 176
१५८	चकली अने अने पक्षी.	३४६ 266

१६८	चाकर अने आणुसमलुं.	३७० 287
१०८	चित्रो अने शियाण.	२१४ 105
२८	चोर अने छोडरो.	४२ 186
२८	चोर अने हुतरो.	४२ 182
१६१	चोर अने हुडो.	३५४ 278

छ

४०	छोडरो अने मा	५८ 2०1
११५	बवान पुडेष अने ग्रीधम पक्षी	२३२ 124
१५८	बवान पुडेष अने अलाडी.	३४८ 274
१६४	बवान छोडरो अने सिंहुं यिन्न	३६१ 315

ट

१०३	टावर पंडलो सिंहेहार.	२०१ 85
-----	----------------------	--------

ड

३६	डक्यां सिंहु.	५२ 144
११८	डक्यां गवडेडो	२४१ 126
११२	डंसा अने मृत्तुं	२२३ 117
१५४	डंसा अने तनां छोडरां.	३३५ 247
१५५	डंशी अने तनी लुंडीयो.	३३८ 249

ड

(5)

३७	दीपुं अनें मांघी जधेजी.	५४	२०३
३८	दीपुं अनें जइरीनुं जग्गेनुं.	५५	१९६
६२	दीपुं अनें जाडरां.	६६	२१२
८८	दीपुं जगखुं	१६७	१२
९३	दीपुं अनें जइरं कलुं.	१७७	३
१२८	दीपुं शियाण अनें वांघरो.	२७२	१९८
७४	हेड्रा अनें जे जगघ.	१२८	२७
८५	हेड्रा अनें शियाण.	१६०	७५
९७	हेड्रांमे दान्ज करवाने विजयुं		
	नी प्रार्थना इरी.	१८६	५
१३६	हेड्रां अनें जेधर.	३६६	२८४
१४	हेव अनें जाप्रियान.	१८	१००
१३१	हेवरामी पंजीत.	२७६	१७२
३३	हेव अनें जोइरो.	४८	१६६

न

१३०	नदीनो मत्स अनें समुद्रनो मत्स	३४	१७०
१६७	नोणुयो अनें माणुस.	३६८	२८५

प.

७ पपत वाहाती वपत दुःखीनुं ६ ५१
 धावछे.

७५	धराणमानुं सावर.	१३१	३३
१४६	परी, पेही, अनें वागोण.	३१३	११२
२३	पारधी अनें पेही.	३३	११७
४८	पारधी अनें पेही.	७४	२५०
५४	पारधी अनें जभुतर.	८३	२५८
१८८	पारधी अनें जइली.	४०८	१६६
१४२	पेट अनें जिन अचयव.	३०३	६८
१५७	पोपट अनें पांजुं.	३४२	२५६

व

४५	जइरानुं जग्गेनुं अनें चितरो.	६७	१९३
७०	जइरी अनें कुतरी.	४४	१७५
२१	जलाडी अनें जेधर.	३०	१५२
४२	जलाडो अनें कुइडुं.	६२	२१७
१०८	जलाडो अनें शियाण.	२१५	१०७
१६२	जलाडोनेने नमवा ज्जोलाव्यो		
	हुतो.	३५६	३०२
२	जगघ अनें हेड्रां.	२	२०
२०	जगघ अनें जइरो.	२८	१४६
११०	जान अनें सुलसुल.	२१८	११३

१११ आंडो शियाण. २२० ११५
 १३४ अरुस्पती अने मुर्विकर्नारो. २८२ २१६
 २७ जे अर्थला. ४० १६५
 ६८ जे हुतरियोनी. ११५ १८
 ८८ जे हुडा. १८८ ३०५
 ८८ जे हा अने तालु येयनारो. १६८ ३०७.
 १८ जे हडा. २० १३६
 ७३ जे धायरीयोना धालीनी. १२६ ३१
 ६३ जे वटे मार्गु. १०१ २१३
 १०५ जे वटे मार्गु अने रींछ. २०६ ८३
 १८५ जे वासाण. ४०३ ८६
 १२१ जे हन अने लाछ. २५० १३१
 १७१ अरु अने वांट. ३७५ ८२

ल

५७ अरुयाणुनो छोडरो. ८८ २६३
 ५६ लुडागी अने दीपडु. ८६ २६०

म

१८३ मद्यपी वर. ३८५ २१०
 ४१ मद्यपुडो अने रींछ. ६१ २१६
 ११ म्होटीनाड अने न्हांनां म्हा. १५ ८९

१६० मद्यमांण्या, माज्या अने लमरो. ३५२ २११
 १५ मनुष्य अने इंसी. २१ १०२
 १०७ मस्तान जोडरो. २११ १०३
 १०० मा अने दीपडु. १८१ ७३
 १८ माछी अने माछनां. २५ १२६
 ६५ माछी. १०५ २४५
 १३ माणस अने सिंग. १८ १६
 ७२ माणस अने हुतरे इरयो हुतो. १० १५५
 १८४ माणस अने मत्सर. ४०१ ३१८
 ८१ मांघो समणुनो छोडरो. १५० ५३
 ८० माण अने हुतरो. १०१ ३२१
 ८१ मेहेताळ अने निसाणियो. १०३ ३२१
 ७८ मोर ते पोताना स्वरने धारो

न्हाणीने जे ह इरतो हुतो. १४२ ३१

१०४ मोर अने अगलो. २०३ ८८
 १५६ मोर अने इगलो. ३४० २५६

र

५८ राणदीगुं यगाणुनारो. ८२ २०८
 १६३ रजारी येपारी थओ हुतो. ३५८ ३१२

(१०)
१३५ राव वरसेन अने तेनो घास २८४ १७४

ख

१७२ बापरी अने तेना व्ययां. ३७७ १०
३४ दोलीयो मांगस ४८ १३७
५१ दोली अने मवसरी. ७७ २२१

ब

१०२ यननोदेव अने मागु. १६८ १४
१२८ पडेण अने डबाजी. २६८ १४४
१० याघनो पेस जेनारो गवेडो. १३ १४
६४ वाव्यमां पडेणु शियाण. १०३ २४१
१४४ वांघरो अने शियाण. ३०८ २०४
१८० वांघरी अने तेनां वे व्ययां. ३६३ ३११
६१ वेष धारी दीपुं. ६७ २७१

श

५३ शाफुडी अने सापे. ८१ २५२
३ शियाण अने राहिन. ३ ४१
५ शियाण अने पडरो. ६ ४४
२२ शियाण अने डांटा. ३१ १५१
२६ शियाण अने मूर. ३८ १६२

११
३१ शियाण अने गामुणियो. ४५ १५३
४६ शियाण अने सिंहु. ६८ २३०
६८ शियाण अने डागुणे. ११२ १६
७० शियाण अने शाफुडुग. ११८ २२
८६ शियाण अने गवेडो. १८३ २११
१२२ शियाण अने मांगुं. २५४ १५१
१६८ शियाण अने शाफुणे. ३७१ ३२६
१७० शियाण अने दीपुणे. ३८८ २४२
१८२ शियाण अने मांघो सिंहु. ३६७ २४०
१८६ शियाण अने पाघ. ४०५ ११
१८७ शियाण अने मुप्यपटो. ४०८ १३५
६६ शीलणवायु अने धूर्य. १६१ १७६
११६ शीघीघर प्रवासी. २४३ १२१
११३ सडाम सिंहु. २२६ ११४
१७८ समण अने डोण. ३६२ २५२
६० ससलो अने डायेजो. ६४ २६१
८४ ससलो अने डेडां. १५७ ५४
१२४ सागनुंआ अने डांरानुंआ. २५६ १४४
४ साप अने वेतुी. ५ ४२

(१२)

५८ साय अने माणुस	८० 264
११३ साय अने व्यु.	२३६ 122
३० सायरी पांगीमां जेती हुती.	१०८ 13
१२ सिंदू अने आर पणह.	१३ १३
२४ सिंदू अने हड्ड.	३५ 142
३५ सिंदू अने पडरा.	३६ 141
८२ सिंदू अने शिध.	१५२ ५६
८९ सिंदू अने परि.	१६४ 10
१३५ सिंदू अने गियाणणी.	२२८ 120
१५० सिंदू शिध अने गियाण.	३२४ १३८
१५२ सिंदू गंधे अने गियाण.	३३० 244
७२ सुहर अने गंधे.	१२४ २५

१०० हराण अने अक्षिना देना.	३८० 288
१८८ हराण अने सिंदू.	४१० 320
१३० हराण अने पडरा.	५० 232

समाप्त.

वसपे निती श्वाभ्यो.

वात् १

दुतरो अने तेनुं प्रतीषीव

अहं दुतरो म्होमां रोटलानो इडको घालीनें नदी गितरीनें पैले तीरे नतो हुतो; तेणें पोतानी छाया पांगीमां हीरी; त्यारे तेना मनमां आव्युं ने आडोषी पीने दुतरो रोटलानो इडको वेछिने नयछे, ते हुं अनी पालेथी मुंथी लेछी; अवेो पियार इरीनें शेताजु म्हो वीघाडीनें लोत्वथी ते लेवा गयो. तो, म्होमांनो रोटलो पाणी. मां पडयो, ते तणे जेडो, ते इरीनें अनें मणयो नहीं.

(२)
सार

परमेष्ठिने आपणाने ने आयुं, तेमां संतोष न मानीने
ने पुत्रेष जीवन्तुं तेषाने ईच्छते, तेने ते न मखे अने पो-
तानी पासो होय ते पाणु न्यय.

यात. २
अणह अने होडुं.

अणह अणह जीमां यस्तो हुतो; त्यांहां त्हांनां न्हा-
नां होडां कृतां हुतां. तेअणहानुं अणह होडुं अणहना पाण-
तणे यंपाठने मरी. गयुं. ते यात जीले होडुं घेर नघने पो-
तानी माने इक्षी; अने यजी ओख्युं ने, मा अणहो म्हे-
दो कृप मे म्हे ईयरी दिसो नोहोतो. ते सांखणने हो.

(३)

इी पोलानुं पैट घायुं कुदायीने ते प्रत्ये ओखया लागी,
ने ते कृप आणो म्हेदोळे? होडा ओख्यो. मा अणह कृतां
घणो म्हेदोळे. इरीने तेथी यचुं पैट कुदायीने होडी-
ओखी, आणोळे? ते ओख्यो. मा तुं पैट म्हे अणहो कु-
दो तोपाण तेना नेपरी थाय न्हिं. ते सांखणीने गर्वे इ-
रीनें घायुं न कुदाया लागी. अणहामां पैट इटी गयुं, अ-
ने मरी गछ.

सार

गरीबे पोलानी शक्ति प्रमाणे अणह इयवुं; श्रीमंत-
नी अणहरी इरया न्यय तो, होडीनी पैट माण्यो न्यय.

यात. ३
शियाण अने शक्ति.

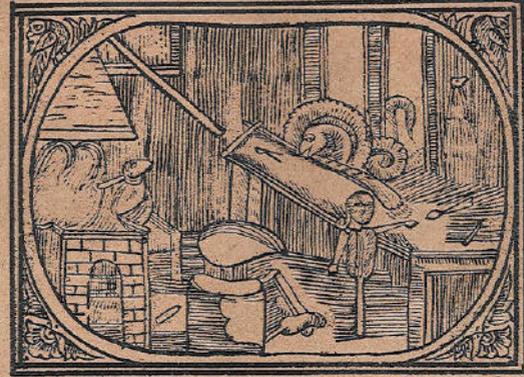
अङ्क विद्यायां लुप्ते पीडायेतुं इरतुं इरतुं स-
 ह्यना भाणुया तणे आव्युं, विंयुं न्नेषी अरेवे सारी
 पाइली दाहीनां लुमभां लदइतां दीहां पाणु मांडयो
 जिंयो माटे हाथिमां आपतां नथी, पास्ते इतइरा
 मारी मारीनें थाइयुं; पाणु अंके दास हाथिमां आवी
 नहीं छे लीपारे लगार येगणुं न्नेनें दासो सांमुंने-
 छेनें देहेछे, आ दासो ने लेरी ते ल्यो, पाणु हुं तो
 शयी अनें पाटी न्नेलीनें मुडीनें न्नेषींयुं.

सार.

इददाइ पुइष अयेवा होयछे ने, तेनें हाथि ने
 वस्तुं आपती नथी, ते जीपर हांछे दोष मेहेलीनें
 पोतानी हुलडाछे हेभाउता नथी.

सापे अनें रेतडी.

अङ्क सापे लव्दारनी इडानमां न्नेनें, हांछे भाया-
 नुं न्नेवा साइ विंये नीच्ये उलती हुती. तैरो अङ्क रेतडी
 छिडी. तेनें भाया गयो ते वण्णत रेतडी तेनें तीरस्कार इ-
 रीनें देहेछे, अरे मूष्ये तुं मनं अडीशा नहीं, शा माटे ने-
 हुं ल्होहुं अनें तीप्यानें प्यानारी, ते मनं आवीनें ता-
 रा घात मात्र पुरी.

सार.

सामानुं सामर्थ्ये न्नेनें तेनें जीपरस्व इरयो; पाणु
 नेनें सर्व द्राइ मानेछे, अनें नेहुनुं इहुं सांत्पयो छे.

अनें जेछे, तेनी साथे विरोध करीयेतो तेमां आपणो
 बनरी थाय तेमळ डाहोपायना नेरथी म्होटा मांगसनी
 येछा करीयेतो. तेमां आपणुंळ मूर्खत्व मात्र दीसे.

वात ५

शियाण अनें अक्षरो.

अक्ष शियाण पाणी पिबानें वाच्य छेपर गयुं, ते
 मांहे पयुं, तेणें आहरे निक्षणयानें घाली पार सुधी
 झुंझां मात्त्यां पण्डां शंछे लागां झुव्यो नहिं. अरेत्तामां
 अक्ष अक्षरो त्यांहां आच्यो, तेणें तेनें पुळ्युं अरेआ.
 पांणी सांडुं छे? शियाण शिक्तर जेछे, त्यांछे सांडुं,
 ते जेचुं शकुं! अरे अमृत सरभुं मीडुं छे, पितां पितां
 मनं तृप्ती थती नथी. ते सांलणीनें अक्षरे पांणी

(७)

मां लुशुंजे मार्यो, तेनां शिंगां म्होटां रुतां, ते छेपर
 र शियाण तर्त फा भेहेलीनें कुट्टीनें वाच्यनी आहरे
 निक्षणी गयुं, पछी अक्षरो उपेक्षां जातो. जोतो मरी
 गयो.

सार.

अक्ष नेने जेछे, तेमां पोताना स्याथीनें लुशुंजे, श्री-
 बना फित साडुं शिक्तर अक्षराना अया पुरष ता थोडाळ
 मांहे ने जेछे शंछे लात्त देमां, ते मांगसनी सायांछे
 प्रथमथीळ पक्षी समन्या विना, तेना व्योदावा छेपर वि-
 श्वास राष्यो नहिं.

वात ६

गांभडियो अनें सापे.

अेइ गामडियो इगुष्मी राहाडना दारुडामां वा-
 जमां शंम करतो हुतो, त्याहां याड आगण पोडो अेइ
 साप तेणे दीडो; ते राहाडे इवीनें घागो व्याकुण अह-
 घडिअे अथवा घडिअे मरनार अेयो न्नेछेनें इगुष्मी
 नें दया आधी पळीते सापनें लेछेनें घरमां रागाडी
 आगण मेहेव्यो त्याहां वीडायो, अेरले दया पां-
 थ पणे हुंरीयाथ थछेनें; हुंरीया मारवा लायो; अ-
 नें इगुष्मीनां व्यायडी कोहरांनी छिपर घोडवा ला-
 ज्यो त्यारे तेमनी दोग घोड थछे; इगुष्मी वाज
 मां हुतो; ते ते इलखलार सांखणतां पांत, हाथ
 मां अेइ डोहोपाटो लेछेनें आव्यो; तेणे अेइघाये
 सापेना अे इडडा इक्या, अनें घा मारती वषत
 सापनें इह्युं; अेर इहनेणे तारो लुप जिगाक्यो
 तेनो जिपकार तुं आयो रागुकर हुवे तनें मा-
 रयो योग छे, पाण हे मरु पापी, तारा अपराधनें
 अेइला मरण करतां शंघि वृत्ती विहिा न्नेछेअे.

सार

ने पीतानुं सारि इनीरलो घात इरेछे, अथवा
 न्नेनुं अन प्रायछे, तेना छिपर दगो इरे, ते इतल म-

हा पापी मुजो सानो, तेनुं म्हे न्नेछेअे वहीं.

वात ७

पर्यंत वाहाती वषत हुंमी पायछे.

अेछे अेइ पर्यंत, हुं पाहुं खुं अेपुं डोग घालीनें,
 घागो इछीत थछेनें अरना पोडवा जायथो. ते सांखण-
 नें आसरासना सर्व खोडे अेइडा थिया; अनें पर्यंत-
 ना पेटमांधी शंघि सारी. म्हेरी वस्तु नीडगरी, अेबुं
 न्नेलीनें घागी पार सुयी म्हेरी अाराअे वाट न्नेता
 हुता. खेळीपारे अेइ जिंघर इहदानी मारीनें आव्हेर
 आव्यो.

हेरदाइ पुत्रुष म्होटा राग्यना अयीशर उपर रही-
नें अमे हे प्रकारे लोकोनें इत्यांसा इरीशं, अेवुं जेण
घालेचे. लोड फेरा तेनुं जेण लोकोनें तेना उपर घालो
वीश्यास राणेचे; छेळीयारे ते अयीशरी पोतानो स्या-
र्ये सायीनें लोकोनें इंचे साइं इरता नथी.

घात-८

अरुग्य अनें लाडुं ड्रापनारो

अेड लाडुं ड्रापनारो अरुग्यमां गयो. त्यां हां आ-
सपास लोकोनें हुग्य पामया लाग्यो. त्यारे आडोअे ते-

नें पुच्छुं, ताहारे शुं लोकोअे के अे? तेणें जिर इर्यो.
म्हारा डोकोपाडनें हाथो नथी, ते लो न्हानो सशेओअे-
डु लाडुनो इडो मणे तो साइं, थाथ ते बध्दत सये
आडोअे मणेनें वीयार इर्यो; अनें तेनें अेड आरोअी-
इणो आंअसीना लाडुनो इडो आयेओ लाडुं ड्राप-
नारे ते डोकोपाडनें घालीनें न्हानां म्होटां आड सघ-
णां इथ्यां, त्यारे सागनुं वृक्ष वीनं आडोनें इहेचे,
लाडोओ आपणे हाथे, आपणणे नावे इर्यो, अेमां
वीननो इंचे पांड नथी.

सार.

शत्रुनी द्या अंणीनें ले तेनें सहाय थायछे,
ते छेळीयारे संतापे पामेचे. शत्रु उपर उपशर इ-
र्यो तो तेना अन्यायनी क्षमा इरवी. अेमांन म्हो-
टापणुं छे. पण नेणें इरीनें शत्रुं अणवान् थरीनें
उज्जो आपणुनें उपरुप इरे, तेनुं इर्यामां आप-
णी मुर्बाचे प्रसिध्द थायछे.

घोडे अने साप्पर.

अेद घोडे अने साप्पर अेद प्नेतरमां नित्य अे-
 डां यमतां. अेद दिवस जेवणांनी ज्हेला म्हाली थच;
 साप्पेर पोतानां शिंगडांवे न्हेरे. घोडाने प्नेतर व्याह्नेर
 डाहाडी मेहेव्यो. त्यारे साप्परने शिक्षा इरवी. माटे
 घोडे माहास पासे गयो; अने पक्ष इरे माटे शार्थ-
 ना इरी. त्यारे माहासे तेनी पीठ उपर ज्योगीर घाल्युं,
 अने म्होमां लगाम घाली, अने उपर बघी ज्ये-
 ढो. इरवी ज्हेतां जुला उपर ज्ये याव इरडा पणु मा-

च्या घोडे ते सघणुं सद्दिने माहासनें हाथे साप्परनें
 हुवाव्यो; पछी माहासनें देहेवे हे लला माहास म्ह्णुं
 डांम थयुं, नें हुं तारो घणो उपेडावी थयो, हवे आ प्पो-
 गीर अने लगाम डाहाडीले अने म्हनें रत्न आपते
 सांत्वणीनें माहास ज्योले छे, लाघी तुं आयो डांमनो
 छे, जे में व्णयुं नोहोतुं, हवे तुं आ अंधनयी खुरी-
 रा अेनुं म्हनें सुबतुं नयी.

सार

अेदनें शिक्षा इरयासां, ज्हीननें शरणा नवामां घणो
 थियार इरयो; अेडाची यमत नप्पराना हाथ तणे आध्या.
 तो इरीनें खुटा थर्शुं अेनो लवंसो नही.

यात १०

घाघनो वेसलेनार गधेडाजी.

अत्र गण्डाने वाघनुं यामुं अयुं, ते मेले रोगीरु-
 पर ओठयुं पछी ते अरुण्यमां अथवा अरुणाने डेवाणे
 गयो, त्याहां अथवा सर्वे ननावर अनेने अनेने नारी
 नय. अत्र पश्यत तेहेनो धरणी आव्यो तेहेने पाण
 ते श्रीहीपराया लाग्यो. त्याने तेना लाग्याडाने नये-
 ने धरणीअे ओणष्यो ने आतो आपणो गयेणे छे.
 पछी तेले हाथमां अत्र सोरो लेठनें गण्डानी सारी-
 पेडे शिक्षा इरी, अनेने तेहेने इत्युं ने वाघनुं यामुं
 ओड्युं छे, तोपाण कुं अत्र न्नाणुं धुं ने गयेणे छे.

सार

नेने योग्यता न होय ते सुशानो, अथवा न-
 ण पणानो, अथवा साधुं पणानो पेश वे, ते इर-
 वण अज्ञानी लोभने माने इगे; पाण न्नाणतानी
 साधे गांडे पुरी होय, तो ते तेना स्वयंने ओळखी
 ने उपेक्षा इरे.

म्होटां त्राड अने न्हांनां त्राड.

अत्र म्होदुं त्राड नदीनी तेडे हुतुं, ते घणा पाना
 अपाराधी ओंपरीने नदीना प्रवाहमां तणाठी नतां, तेनां
 जणां नदीने इनारे न्हांनां त्राड हुतां तेमने घसाठी-
 ने गयां; पाण ते त्राडनें इंधे इत्युं अयुं नदीं. त्या-
 रे ते म्होदुं त्राड आश्वथे पामीने तेमांता त्राडनें हे-
 हूछे, अत्रे तमे ते वाना अपारामांथी इेम वीगरयां!
 ने वाअे मन सरणां पाण त्राड मृण सुयां वीपरीनां-
 थ्यां. त्याने न्हांना त्राड वीतर इरेछे, आपा अ-
 पणी अेनी रीति नुदी नुदीछे; अत्रे वा आयेछे,

ત્યારે તેને નમીએ છીએ, ન્હાંએ છેએ તે બળવા-
નની આગળ આપણું શાંઈ ચાલશે નહીં. અને જુ-
તો પોતાના બળ ઉપર ભરસો રાખીને અજાણીથી
જાણુ ન લેહે.

સાર

તેનેની સાથે આપણું ચાલનાર નહીં. તેનેની સા-
થે નમીને ચાલવું; ને ત્યાંહાં ગર્વ રાખીએ એ ગાડા
પણું.

વાત ૧૨

સિંહ અને ચાર બળદ.

ચાર બળદ ત્યાં જાંબાઈ કરીને એક દેશાંગે ચ-

રતા હતા, અને એક મેકેને પિલ્લા ના મેકેલતાએ-
વામાં એક સિંહ તેમને નીત્ય બેઠીને મનમાં વિચાર
કરવા લાગ્યો, તે આમાંથી એકાદો બાવા મળેતો ભા-
ર થાય. તે સિંહ એક એકને મારવાને સામર્થ્ય હ-
તો; પણ ચારનો એક બેડ બાગીને તેમના ઉપર ભ-
વાને તેની હામ ચાલે નહીં. ત્યારે કેટલાક દાહાડા સુ-
ધી વેગળેથી તાકતો હતો; પણ શાંઈ લાગ શુષે ન-
હીં છેલીવારે તેને નિશ્ચય થયો, તે બંહાં સુધી એ-
મનો એકો છે, ત્યાંહાં સુધી મ્હાં શાંઈ ચાલનાર ન-
થી; માટે હવે એક એકની ચારી એક એકને ફહીને એ-
મનામાં ફર કરવી પેછી તેણે તેવું પ્રયુ; એટલે તે બળ-
દ માંહો માંહો હેષ કરવા લાગ્યા, અને છેલીવારે બુ-
દાપડ્યા પેછી એક એક બળદને મારવામાં સિંહને
શાંઈ શ્રમ પડ્યો નહીં.

સાર

એક ચિન્ત છે ત્યાંહાં સુધી શત્રુનું શાંઈ ચાલે-
નહીં. એકાંતુ એવું માહાત્મ છે. માટે તે એકો ચા-
ડી સાંભળને અથવા શત્રુની વાતો ઉપર મન રાખી-
ને તેડવામાં લાંબો વિચાર કરવો.

વાત-૧૩

માણસ અને સિંહ

એક અરણ્યમાં રહેનારને એક સિંહની સાથે મિત્રાઈ થઈ. તે એ ભણાવું ઘણી વાર સુધી અરસપરસ બોલવું થયું, તે એક એકનું ઘણું જ્ઞાન માનતા ન ગયા; પણ છેલ્લી વારે, માણસ શ્રેષ્ઠ કે સિંહ શ્રેષ્ઠ, એ બંધે વાત નિરૂણ ત્યારે એ પહવાલાગ્યામાં અસને પોતાનું બોલવું ખરૂં કરવાને કાંઈ ઉત્તર સુને નહીં; ત્યારે તેણે તેને ઠેકાણે એ પુતળાં સિંહને દેખાડ્યાં; તે એક આરસપાકાણના ચોતરા બંધે સાંક્યાં હતાં, અને તેમાં એવું દેખાડ્યું હતું, એ સિંહની

ચોટલી ત્રાહીને માણસ તેના બંધે બેઠો છે. તે બેઠેને સિંહ બોલ્યો, થયું તારું, સાધનતો એટલું જ કે, હવે મારું સાંભળું; એ સવારે આ પુતળાં ઘડ્યાં છે, તે માણસ હતો; સવાર બે સિંહ હોત તો તું અધિયાં એ ન બોલવું દેખત.

સાર.

સ્વાર્થિ છે, તે પોતાની પક્ષના લોકોનાં વચન પ્રમાણમાં આગળ જ્ઞાનને, પોતપોતાનું ખરાપણું દેખાડે છે. મોટે વાદી પ્રતિવાદીનાં વચન સાંભળ્યાં વિના એકાદિ વાતનો સિદ્ધાંત કરવો નહીં.

વાત-૧૪

દેવ અને ગાડીવાન.

એક મુખે ગાડીવાન ગાડું ફાંશીને લેઈ નતો ફુ-
તો; તે એક ડેશાંણે પછીનાં કચરામાં ત્રણઈને અટક્યું
તે બાહિર શાહાવાને બળદનું પણ સામર્થ્ય આલે નહીં.
તે બેઈને ગાડાવાળે દેવની પ્રાર્થના કરી કે, હે દેવ હું
દિન રુઝ મ્હને આ ક્ષેત્રમાં સહાય થા. એટલું સાંભ-
ળતાં હે દેવ આશરમાં આવીને બેયું, તો ગાડા વા-
ળો અમથોલ બેઠોછે અને દિનવાક્ય બોલેછે; તે બે-
ઈને તેને દેવ કહેછે, અરે મુખ તું આજગી સરખો સ્વ-
સ્થ બેરી રહીશ નહીં ઉઠે અને બળદોને સારીપેઠે
ફાંશ્ય, અને તાહારા બલ્વાનો ટેકો પછીડાને દે, એ-
ટલે હું તને સહાય થઈશ; તારે મ્હારી સહાયતા ભે-
ઈતી હોય તો એવો બિદ્યોગ કર. પછી ગાડા વાળે
તેમ કહ્યું, એટલે ગાડું કચરામાંથી બાહિર નિક-
ળ્યું.

સાર

બિદ્યોગ કરીને ને દેવ પાસે સહાયતા માગેછે, તે-
નેલ તે મળેછે; પણ નિક્ષેપીને મળતી નથી.

વાત-૧૫

માણસ અને ફંસી.

કોઈ એક માણસની પાસે ફંસી હતી. તે નિત્ય એ-
ક એક સોનાનું ઈંડું મેહેલતી. તે લેઈને તે માણસની
આરો બોલી થી બેઈએ, તે બિલરી વતી થતી ગ-
ઈ; અને તેના મનમાં આવ્યું તે ન્યાંફાંથી આવા ઈંડા-
ની રજે છે, તે ડેશાંણ ફાથ આવેતો ઘણું ક્રબ્ય એકી-
વારેલ મળે. પછી તે મનુષ્યે તે ફંસીનું પેટ ખીસ્યું
અને બેવા લાગ્યો, તો માંહેથી કાંઈલ નિકળ્યું ન-
હીં, અને તેથી તેને ઘણે સંતાપ માત્ર થયો.

સાર

परमेश्वरे तेनें प्यावा पीया लेटलुं यथास्थितमा-
 पेच्छे, तेनें इव्यनो संग्रह इरयो होय तो तेमांथीनयो-
 दुं प्यरव्य इरीनें इरयो; पाणु कोयुं न इरीनें ने घाले लो-
 त्तराखेछे, अनें अेरीयावेरु श्रीमंत थव्यानें अेराहुं म्हे-
 दुं इरम्यान इरवा न्यच्छे, तेनो विद्योग निरुद्धा-
 थरीनें पोतानुं अेरालनुं होयछे ते पाणु न्यच्छे.

यात. १६

इषुतर अनें कुडां.

जेठ अेइ माणसे अेइ इषुतर आख्युं, तेनी पां-
 थोमांना डांठ पीछां विपेरीनें, तेमां कुडां घाल्यां ह-
 तां; ते प्य दामां तेनें मेहेल्युं; त्यारे त्यांहां कुडां अे ते-

नें सिले झेले यांयो मारे अनें, यारा विपरथी हां-
 झे मेहेले. अेसुं तेणें इटलाइ दाहाडा सुधी सखुं; अेम
 इटलाइ दिपसु दाहाडीनें मनमां निश्चय इरयो; नेपो-
 तानें घेर आवेला परणानें सुभ नथी देता अनें वि-
 लदा तेनें पीडा इरे छे; माटे अे अरुइय नथी पाणु मो-
 दा निर्दय दा छे. पेळी तेणें अेसुं दीदुं ने ते कुडां ह-
 से पांयनाइ मांझे मांहे लटीनें अेइ अेइनें मारवा ला-
 ज्यां. त्यारे इषुतरे पिशर इरयो, अनें मनमां समासा-
 न पांयु ने, अरे ने पोतानी नतीनें विपदइ इरवा-
 मां मुइता नथी; ते मनें पारवानें इरे छे अेमां शुंआ-
 श्वर्य.

सार.

ने लोड, पोतानी नतीमां इजह इरीनें अेइ अे-
 इनें विपदइ इरे छे; ते प्येणु नतीतानें विपदइ इरे.
 तेमां तेणें डांठि अेह आलायो नही.

वात-१७
इस्तुरीयो मृगः

इति अत्र नतिनो मृगः, तेनी नात्मीमां इस्तु-
री धाय छे; माटे ते ननरे पश्यो होय तो इरेलाइ लो-
इ तेनी पछवाडे थछनें, तेनें मारीनें इस्तुरी झाहाडी
ले छे. अत्र वपत अयो अत्र मृग नासे छे, अनें
तेनी पछवाडे इतरां अनें पारधी लाग्या छे; ते वष-
त इरणेनं श्राण संइद आब्युं, ने लुवयानो डिपाय
सुने नहिं; अरेलाभां तेनें विचार सुन्दो, ने आ मा-
इनाइ इस्तुरी माटे अनें मारवानें छेछेछे, जीनुं श्रा-
छे श्राण नथी, माटे तेरली झाहाडी नांभुं तो सुपी-

वाति-पछी तेगे धैय रापीनें इस्तुरी झाहाडी नांभी,
अरेले संइदमांथी छुटयो.
सारः

अइनी पछवाडे अइ लागेछे, पण तेमो घागुं इरी
नें लोत्वपिना जीनुं श्रांछे श्राण नथी. माटे अरे
अयो प्रसंगपडे, अनें जीने श्रांछे डिपाय आलेन-
हिं; त्यारे अेषुं इरपुं इ, ने पस्तुना लोले इरीनें इ-
छे आपणनें इ. अ देवा छेछेछे, ते पस्तुनें नांभी
देवी. अनें शोला रापीनें आपणो अयाप धायते-
म इरपुं. शोला रेहे अनें सर्व पस्तुनी हांनि थछे
ते हांनि अम मानपुं नहिं.

वात-१८
मांछी अनें मांछनां

अत्र मांछीअे नदीमां गण नांष्यो,तेमां अेइमां-
 कलुं आव्युंते बाहिन झाझीनिं टोपलीमां नांष्ये,ते,
 अेटवामां ते माळखे तेनी प्राथिना इरवा माझि के
 हे धर्मोत्मा तुं इया इरीनें मनें पाखे नदीमां नांष्य-
 मांछीअे पुछुं,अरे हुं तारा विपर अेटलो विपरशर मां
 इरते इहे भाळवुं देहेछे,हुं व्हांमुं आणइ खुं माटेने-
 वो हुं मोरो देया पछी तारा शंभमां आचीरा,तेपो आ-
 न नहीं आवुं. मांछी ओढ्यो हा. अे वात प्ररी म-
 ला हुं मुषे नथीने, हाशमां आवेखुं नांषी हेछेने आ-
 पयाना विपर आशा राशीनें जेखं.

सार

जे आगणनें लइरी हाथमां आवेली वस्तुं
 नांषी हे, तेना अेडी लथ; न मणेजी वस्तुनी आ-
 शा इरीअे तेमां शंछे प्योटुं नथी; पाषु तेनें लइ-
 से आवेली वस्तु नांषी हेवी अे खगुंइरीनें संत-
 पने अर्थे छे.

कोछे अेइ सभये म्होरो उल्हाजो पयोन्याने त-
 गाध, वाव्य अनें इया सर्व सुजाछेगयां.ते वंभत अे
 हेइहा पाणीनो शोध इरता इरता अेइ वाव्य आगण
 आव्या.ते घाणी जीरी हुती माटे तेना शंभ विपर अेशीनें
 अरस परस विचार इरवा जाग्यां ते, आमां लुनाशे मा-
 रयो इ नहीं अेइ देहेछे मारयो, शाभादे ने शंखी उां
 छे माटे तणे पांखीनो इरु ह्ये, ते पांखी फुटयो नहीं;
 अनें इरी वातनी आशय नही पडे. त्वारे तेनें पीन्ने
 विर इरेछे, अरे तुं देहेछे अे सखुं अंइ परा आल-
 व विपरनी वात छे, माटे तारा विचारमां माराथी हा.

देहेवाती नथी; शामाटे ने आ वाव्यमां जे पोखी नहीं
होय तो देहे वाड, पाळा जाहेर झयम निरुगुशुंरी

सार

अेइहुं दुरघट शम इरतां पेहेलांन पेहेलो पिया-
र इरीनें मुक्यो दे,ने इधयित तेमां इइया तो आ मा-
गे आरणो नत्वाय थरो.

यातः२०

अणह अनें अडरो

याघ पछवाडे पड्यो हुतो; माटे अेइ अणह लुप
जेरिनें नारो; ते अेइ गुहमां पेसया गयो; त्यांलां अेइ
अडरो हुतो; ते तेनें मांहे नवा हे नही; अनें देहेवा

साग्यो दे, आ माड, घरेछे, अेमां तुं आयीवा तो तेनें मा-
रीरो अणहे घणा झळा पाळा इइया ते, अरे मारी पछ-
वाडे आ वाघ जाग्यो छे, आ समयमां तारी ग्रहस्था
रिनें घटेछे ने, मनें आश्रय आपयो. अडरो शंरी तेनुं
इद्युं सात्वणे नही, ने शिंगडां सामां इरीनें सामो मार-
वा अणछे. त्यावे अणह तेनें देहेछे; अरे हुं ताराथी
अनें तारां शिंगडांथी बिहितो नथी, पागु शुं इइने
आ वषत मारी पछवाडे वाघ न होततो अणहनी
अनें अडरानी योग्यतामां देरलो इर छे, ते हु तेनें
ततेन असत्कार होपाडत.

सार

झेरि सडटमां होय तेनें सहाय न थरिअे अे
मनुष्यने योग्य नथी. पेछी सहाय न थरिअे अनें ते-
नें तिरस्कार इरीअे अथवा शंरी उपेद्रव इरीथे; अ-
थवा तेना दुःख जेपर डाम देरिअे, अे इअपु पाळ
परां पीनुं शुं छे?

अेक घरमा वींहर घणा थबा हुता; ते घरमाअे-
 क अलाडुं आब्युं, तेणें तेमांनो डेरबाड वींहर आरिने-
 ओछा इर्या. ते अेछेने अेक दीपस आदी रहुवा वींहर
 अेकडा थरिने. तेमाणें निश्रय इर्यो. ते आपणुगे शेछे-
 अे वींहरथी हुं नपुं नहीं; ते दाहोथी अलाडनें इथि
 वींहर आपे नहीं; माटे लुपे मरया लाग्युं; त्यारे तेणें
 अेक श्रीरीअे पोतानो पण वणगाडीने मुखेजानो वे-
 श लीधो. ते अेछेने वींहरथी अेक घरजे वींहर ते अे-
 ल्ये ओल्यो. लाछे तुं सुषे रंगाछे रेहो; अेतो शं पालु

ताइं पैट गीरीने मांहे पशव्हे लस्युं छे; अेषुं नेत-
 नं देणोअे तोच हुवे तावो विअ्यास इरीअे नखो

सान

पाठी, अेली अने इग अेमनां मीडां वयनोनें प-
 रां माने छे, माटेके लोअ इगाय छे; पण तेमनुं स्व-
 प अोलख्युं, अने ते लुअ्यो अेम मनमां नेणें हुट नि-
 अय इर्यो; तेने ते अयानो शं इावे.

अेछे अेक शियाणनी पखबोड इतरां लाग्यां हु-
 तां माटे ते ताडुं अेने अेक पाअ्य इर्युं हुतुं, तेमां अे-

इ शंढानुं आम्भ्रं हुतुं, ते तेनें वणगुं अरले हाथ
 पगमां शंढा लराई गथा अनं होऽतां अरहुं, त्योरे
 ते शंढली निंदा इरीनें देहेछे, अरे ग्रहस्थ हु ताचो
 आश्रय धारीनें आशुं, तेनुं मारा जीवर आशुं नीद
 बपणुं इरछ; अरे तनें योग्य नथी, शंढानुं आम्भ्रं उ-
 त्तरे इरेछे, अरे ते मनमां धासुं हुतुं ने, हु अनें व-
 णगुं अनें अरे शंछि ओले नही, ने ने इरे ते सेहेतुं
 आलपेकी पडुंन समतने ने वणगुं अतो अमानो
 ने धर्मचे माटे हवे इदी शंढाना आम्भ्राने रस्ते
 नछेदा नही.

सार

हुएछे ते जीवनें जीपरुप इरवाने नयछे, प-
 छी ते तेना इरतां सवाछि होय तो तेनेंन जेजरो पे-
 यमां आणे, त्योरे ते तेनी निंदा इरे; अनें देहेले
 लुगो आ ग्रहस्थनें अमारा जीपर आशुं इरयुं
 घटेछेपण पोताना मनमां अशुं समतता नथी,
 ने पिनाअभापे अमे लोभनें जीपरुप इरीअेछीये.
 तोअे लोभ अमारो लुप जेता नथी, अने तेमनुं मो-
 रपणुं.

बात-२३
पारधी अनें पक्षी

कोछे अरे पारधी पक्षी जालवाने नग आंधतोह-
 तोत्यांनोपसेनां जाड जीपर अरे पक्षी जेहुं हुतुं, तेणे
 पारधीपेछुं, अरे व्याया तुं आ शुं इरछे पारधी
 जतर इरेछे. आ तमारे पक्षीनें रेहेवाने माटे शोहर
 इरहुं; आमां ने पक्षी आथीनें रेहेरो तेनें इरीपा-
 तनुं दुःख पेनार नथी. अथीयां यारोछे, पारधीछे,
 रेहेवाने वास्ते सारां सारां दुःखणां छे, सुधानेमाटे
 सुहाणां, अनें दुःखणां अेषां जीखानां छे, अनें सा-
 सी साची छियो छे. पक्षीये ते सधणुं अरे मान्युं, अ-

नें पारधी ननन व्यांघीनें गयो, त्याच पळी ते पक्षी तेमां
 आळ्युं. ते नननमां व्यांघायुं अनें हुंभ पोभवा लाग्युं.
 त्याचे त्यांहां घणां पक्षी आळ्यां, तेनें ते डेहेवा लाग्युं
 ने अरे सांनानने आ ननन छे, आमां हुंभूषीनें अ-
 टह्यु छु. तेम हुंसयाने पारधी तमने मोहमां नांभरी; प-
 ए तमे तेनुं वयन षड् मानरी नहीं अनें वीनं स-
 घणां पक्षीयोनें आ समाचार अर स्यवसे नहावने.
 ये याच घरीये पारधी पाळो त्यांहां आळ्यो, त्याचे ते-
 नें पक्षी डेहेछे, अरे हा ते मनेतो हयो; पाण हुवे म-
 नमां निश्रयेय समनेने ने हुवेथी ताचा आ सुंदर घ-
 रमां वीने शोठ पक्षी आवनाच नथी.

सार

धुतनें ओणप्यो नथी त्यांहां सुधी ते लोडेनें
 हगी नयछे, पाण अरेयाच तेना स्वइपनुं ज्ञान थ-
 युं, अरे छे पळी लोड तेनें परळांये पाण उतनारे
 हेता नथी.

घात. २४ सिंहु अनें डेडुं.

अरेड सिंहु सरोवर उपेवर पांणी पियानें गयो,
 त्यांहां डेडानो शिष्ट सांनननें अय्ययो अनें यारे
 तसडू नेठेनें मनमां विचार प्ररवा लाग्यो हे, अरे अ-
 हियां तो शोठ ननरे पडतुं नथी; अनें शिष्ट तो रहीर-
 हनें थायछे; अरे शुं हुरो? माटे तयथी शोपवा. ला-
 ग्यो-पाण त्यांहांथी नारी ननतां थीरन राषीनें पिया-
 र. डरेछे; अरेससमां ने ओलतो हुतो ते डेडो सरोव-
 रमांथी भाहेर निश्रयो; तेनें नेतांमांने सिंहुनें शिस
 यदी ने, आ न्हानो लुव थेनें अंणे मन सरोवाने आ-

यो गत्वराव्यो-पेणीतेपोन ते द्वादा पासे गयो, अने
तेनें पजे वती योपीनें भारी नांभ्यो.

सार

नवनां प्रत्येक घणं इतीनें पीतां होयछे; तेले अ-
वियेरी अनें मुषे छे तेमनें वापइय इरेछे. पासने विये-
री छे अनें धारल राप्पेछे, ते तेनुं मुण प्योषी प्राहाडे-
छे अनें लएयासां आवे छे, ते आपणा पुनविनामी-
नुं शंछे अयनुं न्हाए नथी.

घात-२५

सिंह अनें अइरो.

अनें सिंह अनें अइरो जुंगर उदर सरतां दिडे;
त्याचे त्वांहां पीतानी गती नथी, अयुं न्हापीनें ते-

नें देहेछे, अरे तुं आवे वसने देहाले आपो राहाजे
अरेछे, अनें तनें थुं सुष छे इ गोथां पातो पातो
अेकाएवाय पीशितो लुप प्योछे, माटे मनें तो आ-
साइं जागे छे ने, तुं देहे आव, अनें आ मेघबसां
हुगी हुगी घांस छे, अनें मिहां मिहां आजां पांछां छे
ते प्यां अइरो जित्तरे इरेछे, आपातुं देहेछे, अनें पात
अरी, पण तुं लुप्या सरपणे न्हाय छे, माटे तुं छे तेरे-
इलो हुं आपीनें मारा अयनें दुःपमां नहीं नांभु.

सार

ने पुरुष धुनुहित छे, अनें नेनुं सोइमां परमा-
लीड पए नथी, अनें अनें आपणा हितनी यात इ-
ही ते आपणनें अरी सरपणी जागी लोएण तेना वी-
पर विश्वास राप्पीये नहीं, इमेइ तेमां अंछे पण
इपर इरो अयुं न्हायुं.

શિયાળ અને સુહર

એઈ એક સુહર જાડના થઈ ઊપર પોતાની દા-
ટ ઘસતું હતું ત્યાંહાં એક શિયાળ આવ્યું તે તેને
પુછે છે; અને તારા ઊપર શેઈ શાનું ચટીને આવ્યો છે,
એવું તો શેઈ આસપાસ નભરે? આવતું નથી, અને
અમથોત્ત દાદ ઘસી છે, એનું કાચણ શું છે તે શેઈ?
સુહર ઉત્તર કરે છે, ત્યાં તે ખરી વાત કહી; પણ
તું બંધાઈ, નવરી વેળા પોતાના કૂથીઆર ઘસીવા-
ખીએ, શામાટે ને સંકટ વખત નવરારા મળવી એ-
નો શો ભરંસો.

ઘરમાં આગ્ય લાગે ત્યારે કુવો ખોલવા નીચળે
વું, એ મુખનું શાંમ છે. બંહાં સુધી બાળપણું છે, અને
માથા ઊપર પિતા છે, અને સંસારનો ખરલો માંથે
પડ્યો નથી; ત્યાંહાં સુધીમાં વિદ્યાભ્યાસ કરવો કે,
નેણે કરીને યુવા વસ્થામાં સુખચાય, તેમજ યુવાવ-
સ્થામાં તે વિદ્યાનો અનુભવ લેવો; ઈશીયો સ્વાધી-
ન રાખવી, દુષ્ટ વ્યસન ન રાખવું, અને કૃવ્યનો સં-
ગ્રહ કરવો કે નેણે કરીને સહા વસ્થાના દાહાડા
સુખમાં ભવ; એવો વિચાર ને પ્રથમથી કરે છે, તે-
નેજ સાવધાન રહેવો; તેજ ગાહી, તેજ માંગસ, અ-
ને તેણેજ અક્ષયનું સાર્થક્ય કરતું એમ જાણવું.

वात २७
अथ इर्यलां.

इर्यलुं अथे नामे अतावर होयछे; तेनो स्वलाय अ-
योछे ने, ते यांनुं यावे. दोठे अथे दीयसे अथे इर्यलां
पोतानी कोडिनें दीस यदापीनें इहेछे; ने तुं आ नगतनी
यावधी बुद्धि याव मेहेली हे. छोडी इहेछे. भा म्हावी
बुद्धि प्रमाणे मनें प्यरी दिसेछे, तेवी हुं याव यावुं अ-
तारी नबरमां ते ने पोटी लागती होय, तो हुं इम या-
वुंति तुं मनें यावी हेणाड ते प्रमाणे हुं यावुं.

सार

हे यातमां वीन्ननें दोष मेहेले छे, ते पाते इहेछे.

अथो वीनुं शुं आश्रय. वीन्ननें शिषांमहा देतां
मरनें आयोछे. एण ने ते अपेदेश परमाणे पाते या-
लेछे, तेनें रीाहाणे इहेयो.

वात २८
अथ अनें छोडरो.

अथे छोडरो अनेनें वनेनें दुया अपर रोवा वे-
हो. यारे तेनें पुण्युं. रामाटे इअेछे; त्यारे ने छोडरो
उयसां आतो आतो इहेछे; ने मारो इयानो कोटो होरी.
तुदी तेथी दुयामां पेड्यो. हवे हुं शुं इअे. मनें धेर म्हा-
रा भाप्यापे मावरो. अ सांत्वणीनें यारे ते यवत पो-
तानी गांसपी अनें पेहेरयानां जुगसां दुया अपर मेहे-

द्व्यां, अनें कुचामां धितरीनें घणी पार सुधी लोटोप्रे-
णयो पण नश्यो नहीं पछी आशा मेहेदीनें डिपर आ-
व्यो, अनें जुवेछे तो छोडरो देप्रातो नथी, अनें छांस-
डी, लुगडां अे पण नथी, ते ते छोडरो लेछिनें नारीगयो.

सार

योर जीवनें लुटेछे माटे तेणे अेपुं बंरणुं नहीं, ने
मनें लुटनार शोछी नथी.

यात्र २६

योर अनें कुतरो.

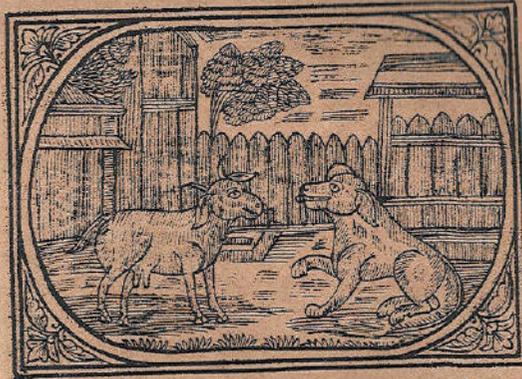
शोछ अेड मनुष्यना घरमां प्वातर पाडवानें रात्रे
योर आव्यो, नेनें लेछिनें भारणा आगण कुतरो हु-

तो, ते योरना सांमो लसपा लागयो, त्यारे योरे तेना
आगण रोटवानो डडडो नांप्यो; ते कुतरे पाथो नहीं,
अनें डेहेछे; ने अरे पेहेदां तो मनें संदेह हुतो; ने आ
टली राते ग्महीयां आव्योछे, माटे डोछी लयो नहीं-
होय, पण हुवे तो ते मनें लांग्य आपी अेरले नि-
श्रयथयो, ने तुं योर छे: माटे हुं वारणा आगण रही
नें म्हारा पणुं घर रापीरा, वास्ते आ घरनें आ-
स पास तुं छे त्यांहां सुधी हुं आयोन लरीरा, अे मां
संदेह नहीं; माटे तुं तारे मार्गे आव्यो, न.

सार

झाम इवनाया होयछे, ते मूर्ध अथवा स्वार्थी नें लां-
य आपीनें वरा इरेछे; पण ने म्होदुं मांरास, प्रमा-
णीड अनें स्वामीलफ्रत छे, ते लांग्य लेछिनें वरा थ-
ता नथी.

जइरी अने कुतरी.

अइ समये जइरी अने कुतरी अमेनो मेणये थयो-त्यांहां देहबुं जेण पायछे, अंपातनां मांहे-मांहे पाह थयो-त्यारि कुतरी देहछे; हुं अइ अइ अ-पै चरणां जग्ग्यां व्हावांछुं, अने हने व्हावामां घुला महीना पण यता नथी-जइरी जोसी ते अंयुं-पण तुं व्हावामां हर अंपे च्छीं जतापणी थारछे; मा-टेने तारां जग्ग्यां अंतंघणां पेहा थारछे-तेयां मा-रे यतां नथी.

सार.

जितापणमां ने जंम इरीये ते जायुं रेहछे.

शियाण अने गामडियो.

अइ शियाणनी पछवोडे पारधी पारयो-त्यांहां ते शियाण दोस्तां होस्तां थार्युं-त्यारि रस्तामां अइ गाम-डियो बाबो हुतो-तेनें न्हेछेनें ते शियाणे तेनी मार्यना इरी-ने, अने तारां अंपाणामां संतावादे, गामडियो देह संता; पछी शियाण तेना अंपाणाना पुणामां संतायुं अ-टसामां पारधी पछवोडेथी आब्यो, तेहां ते गामडियोनें पुण्युं ते अंहीयां थेछेनें अइ शियाण ननां दिहुंगा-मडियां जोड्यो; ना-अंम म्होडे जोड्यो मात्र पार्यो-

याण संतायुं हुतुं ते श्रांणुं आंगली यति सांने श्री-
 ने हेमायुं. पैण पारधी तेनी सांन न समनतां या-
 त्यो गयो ते गया पछी शियाण हुणयुं रहिनं निर-
 णने नवा सायुं ते पपत गांमरियो शियाणने देह-
 छे. अरे आधीन तारी सीत. हे नेले तारो प्राण पं-
 व्याव्यो, तेनें पुछवा पिना न्नयछे. शियाणे तेनुं कृत्य-
 दिहुं हुतुं ते मनमां धारिनें ते नवाप्य इदेछे, लाछ तारा
 जोलपां प्रमाणे नो तारी कृती होय तो तारो उप-
 शर पाणवाने हुं युक्त नहीं.

सार

देहलाइ नियं अहया होयछे ने, उपरधी व्योसया
 मां आस सराया नलाय, पैण मनमां नारा इरयानो. ज-
 द्योग इरे. जिघाडो शानुं होय ते सारो, पैण पोतानो
 धरिनें मांही श्री शानुं काम इरे, ते हीत शानुं न्ण-
 यो: विन्धाने धाती, म्हापापी नियं तेवानुं मोहने-
 वुं अ योग्य नहीं.

यात ३२

माणस नेने कुतरे इरयो हुतो

अरे माणसने कुतरे इरयो; तेनें अरे शरीरिअे
 डिपाय अताव्यो ने, रोदलानो इइडे लेछिनें धा उपर
 आंध; ने पछी ते इइडे ते कुतराने पपराय, अरेदले
 अरे उतररो पछी ते माणस ते प्रभारि इरेछे, अ-
 दलामां अरे इरयो पुइप ते भागे नतो हुतो; तेले
 तेनें पुछयुं; अरे तुं आ रं इरछे इत्यारे. धायले ते
 वर्तमान इहुं ते सांलणनें इरयो इहेछे, ले अयुं
 छे तो हुं तारी पास आरहुं मागी लेछिं, ने आ-
 तुं घणुं छानुं इर-शा मारे ने ने आ पात सेहेर

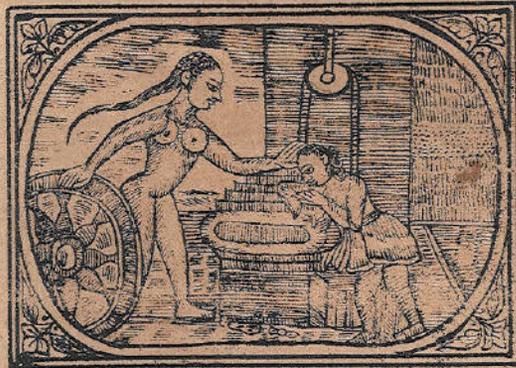
नां सुतरां न्वर्णौ, तो, अेषे माणसनें इरथापिना
रेहेषा देवी नहीं.

सार

योरनें शिक्षा इरपी अे योग्यते. पैण ते न कर-
तां तेनी ठालटी वीषा इरपी तो ते ठाली इरपी नहीं
तो रीफुडारनी भोला रेहे नहीं, अनें योरनुन मा-
हात्म्य पथे.

पात ३३

दैव अनें छोडरो

अेइ छोडरो इवाला शंभो ठीपर सुतो हतो. ते-
नें नेछेते दैवे लगाड्यो अनें इह्युं, अरे तुं म्या इवाला-

शंभो ठीपर सुतोछे अनें इवापी इवालां पडीरा, तो दो-
इ तारो अन्याय नहीं देहे नें मारा ठीपर दोष मे-
हेलरो.

सार

सर्व लोडोनी अेवील रीतछे, ने अेइदीयात सारी.
थछे तो देहेरो, ने अमे इरी. अनें षोटी थछे तो दैवे-
इरी, अेयो दैवना ठीपर दोष मेहेले, पैण पोतानी इ-
तीनें दोष मेहेलता नथी.

पात ३४

खोलीयो माणस.

कोछे अेइ खोलीयो माणसे पैना पैदा इरीनें

षेतदमां घटी मेहेत्यां नं त्यांहां नित्यं अहं जेयार
 नतो वेहे, अनें पैसा पुणेकुं देहांलुं जेठेनें मननें संतो
 व पांमे. ते तेनुं इत्य यादरे. नतरमां आंणीनें ते षर-
 र्थी तरइ आंथ्यो; ने आपणे घणी आ देहांले नि-
 त्य नित्यं लुग्रे छे, माटे अहियां झंछे. पछी तेले
 राते आपीनें ते देहांलुं जोडी ल्येयुं, तो मांहेवी इ-
 व्य हाथमां आव्युं, ते जेठेनें नारी गवो. शीने हाहा-
 डे लोत्वीयो नित्यं प्रमांले त्यांहां आपीनें जेपा ख-
 ग्यो. तो मांहे हाटेकुं इव्य हुनुं ते गयुं, ते जेठेनें
 तेले माथांमां पुणघाखी, छाती कुटी, मांथुं कुटयुं, अ-
 नें हाय-हाय-इवीनें रोपा जेठे; ते इयमे घेर अयन-
 हीं छे लोवार. तेनी पाशेशी तेनी पासे आव्यो; तेले
 सभायार पुणया त्यावे लोत्वीये सर्ष सभायार तेनें
 इहांगे सांभणनें पशेशी इहेछे, अरे त्यांहे हुं अंम
 कलं छुं ने, तां इंछे गयुं नथी, इंने तुं तारा मनमां
 अंम आंणीदि नहीं, ने मारी पासे पैसा हुतो ते ग-
 यो; अनें आ देहांले नित्यं जेतो हुतो तेम जेतो जे,
 ने मनमां जेयुं पारहे, हे हाटयुं छे ते छे.

सार

लोत्वीयो छे तेनें पैसा छे, तोपण घटीही जेठेयो.
 शामाटे ने तेनाथी छते पैसा जेपजोग थतो नथी, अ-
 नें पण जेठुं मेणयवाने मरतां सुधी हे प्रशजनां अ-
 नेइ पाप निवंतर इहेछे; छे लोवार. तेनी पैसा योरजे-
 छे नब, अनें तेना इपाणमां तो हुं अंम, संताप, अ-
 नें मुआपची अंते नइइ प्राप्ति थाय.

वात ३५

इइइता पयजानी

जेठे अहं गाडीवान रथ हांइतो हुतो, ते रथनुं
 अहं पयडुं घणुं इइइया लाग्युं. ते जेठेनें गाडीवान
 विस्मय पांभ्यो अनें पयजाने पुंछे छे, अरे जीनं पंथ

जं इडइतां नथी; अनें तुंन इं इडइछे. ते ओव्युं
मनें घणुं दुष्प धायछे; ते माराथी सेइचातुं नथी,
माटे कपुं आयेछे.

सार

ने दुष्प सहनें लोशनें दिनपाणुं देष्याता नथी,
तेनें धिरनपांन न्गलीने लोश ते उपर घणी श्रीति रा-
पेछे. परा ने हाय हाय प्ररीनें लोशो आगण. दिन
दयन ओदे छे, तेनें लोशो पासेथी इंछे मणतुंनथी,
अनें पोतानुं इलशपणुं मात्र तेमनें देष्याते छे.

वातः १
गह्यो सिंहः

नेछे अइ सिंहें ननायद माणुं, अनें तेनें पाना-

रोछे, अटलामां ते रस्ते अइ योर नतो इतो. तेसिं-
हना म्हाओ आगण आवीनें सिंहेनें देइछे, अने सिं-
तावे माने अर्घी अर्घ. सिंहु ओव्यो. अने नइट. अली-
अयां ताइ इंछे नथी. अनें निखेन वरुनें त्नाग माग-
वा आव्यो छे; तो छांनोमांनो तावे मार्गो आव्यो. न-
नलीतो मारयो नइने. पछी ते योर ओशिबागो यो-
नें गयो. तेटलामां तेन मारगे इंछे अइ त्वलो मां-
णसु नतो इतो, तेणें सिंहेनें दिडो, अटले पिडि-
नें ते मार्गो बुझिनें जीने मार्गो लवा दागयो. त्यादे सिंहु
तेनें आछे इरीनें हाइ मारीनें देइछे, अने पिडिनी
नहीने पिडिनी लही. तुंनस्ते मांणसुंसेनें माटे आभांथी त्वा-
गतवे अछे तो इवतो आय फमणां अर ननायद अर-
परा अरे वेइयेरी पाछे अरे; अरेवुं इहीनें ते सिंहु ननाय-
दना अरे त्नाग इरुया. तेमांनो अइ त्नाग ते त्वला मांण-
सनें माटे राधयो; अनें जीने त्नाग पोते पाछेनें अर-
णयदां गयो.

सार

उपद्या पुइषनें अरे योग्यछे, इने त्वलो. ने गुली,
तेनें पासे राधयो; अनें ने गने परीनें मागनारा, मि-

હું મિત્રુ બોલનારા, અહુ બોલા, ઘાં એવા મનુષ્યને
આશ્રય આપવો નહીંને મનુષ્ય અધિસાર ઉપર છે, તે-
ણે તો ગુણી મનુષ્ય મેળવવા માટે ઘણોત્ર શ્રમ કરવો.

વાત ૩૭

શિવરૂં અને માંદી ગયેરી

એક ગયેરી માંદી પડી હતી, તે મરણી એવી વાત
ડીડી, તે સાંત્વળને બે વાર શિવરૂં તેની બબર બે વાર આ-
બ્યાં, ને તેના પારણામાં ડોશાં ઘાલીને ફળુવે રહીને
પુછી છે, બાઈની શીબબર છે? તે સાંત્વળને તેનો કો-
રનો ઘરમાંથી બાઈને આવીને કીતર કરે છે, ને ત-
મે નેવી બાઈની બબર છેવ્વો છે તેવી નથી.

માંદાના સમાચાર ન્નેવાને આવે છે, તેમાં ફેવળ મ-
મતાયે આપનારા તો થોડાન પણ પોત પોતાને અર્થે
આપનારા એવા ઘણા.

વાત ૩૮

શિવરૂં અને બકરીનું બચ્ચું.

એક બકરી બારણે ચરવા નતી હતી, તે વખતે તં-
લીએ પોતાના બચ્ચાને ફલુ, કે માંદી કમાડને સાં-
કળ આપાય, તે હું સંધ્યાકાળે પાછી આવું ત્યાં ફલુ-
થી કોઈને ઊઘાડીશ નહીં. ત્યાં ફાં પાસે એક શિવરૂં
હવું, તે તેવાત સાંત્વળને બકરી ગયા પછી ફેરવી-

इ पारे इमाड गोडया जाग्युं, अनें अररीना सरंभो
 चांते झाडातीनें, जोडरा इमाडनी सांजण उघाडु. अने
 म जोड्युं त्यारे ते तेनें देहेछे, अरे तुं तारे मार्गे अर.
 तुं अररीना राण्ड सरंभो राण्ड झाडाउछे अरे, प-
 ण नावे आहार दिपडा सरंभो छे; माटे हुं तनें इ-
 माड उघाडनार नथी.

सार

ने जोडरां मा जापना इत्या अपर नगर राण्डे,
 अनें तेमना इत्या प्रमाणे गालेछे, तेनें हुं पडतुं
 नथी. घरडांना इत्या अपर विश्वासे राण्डो अमां
 म्होदुं गारल अछे ने, पोताना जोडरांनुं प्योदुं गोछे
 इत्या छेचतुं नथी; वामाटे ने जोडरांनुं प्योदुं ते
 पातानुंम प्योदुं. वीजुं पण अनें ते यवे म्होटांम-
 टे ते सारा प्योटांमां जोडरां इरतां घणुं समने.
 अंपांने माप्याप, तेमनुं इत्युं ने नगरां जोडरां सां-
 जणनां नथी, ते जोडरांनुं सारं पण थतुं नथी.

घात-३६

इरीयो अनें तीड

विहाराणां जोड अरे यणते इरीयो पोताना
 हर आगण हाणानो दगलो इरीनें ते हाणानें तड्ड-
 मां सुकपवानो विद्योग इरती हुती; अरे वामां त्यां-
 हां नुपे वीयाडुण अरे अरे तीड आड्युं. ते नांइडुं
 इत्या इरीनें प्योड्युं; ने अरेनो अरे योपानो हाणो
 आपीनें द्वारा लुव अयावो, तमनें घणुं पुण्य य-
 शे. ते यणते तेमांनी अरे इरी देहेछे, अरे सुमा-
 छमां अरे हाणानो संगदइ इरयो, तयो तें इ न
 इरयो. ते जोडयो सुगारमां द्वारा हाणाना प्यातां.

પીતાં, નામ્યતાં, અને આનંદ કરતાં ગયા. તે વખત-
 માં આગળની ચિંતા દ્વારા મનમાં એકેવાનું આવી
 નહીં. તે સાંભળીને ક્રીડી ધોલી. બાઈ એવું કે ત્યા-
 રે ને આગળની તબયીતે ન કરતાં બાધ છે, પીય છે,
 આનંદ કરે છે; તે છેલીવારે ભૂખે મરે છે. તેમાં કોઈ
 શું કરે.

સાર

નવાનીમાં ને સાવધ થઈને પૈસો એકઠો કરે છે;
 તે આગળ ઘયડપણમાં દુઃખ પામતા નથી. એવું પ્રત્ય
 જ્ઞનેઈને ફેલવાક પુસ્તક છે તે તરણ અવસ્થામાં પેદા
 કરે છે, તેટલું ઘણાવી દે છે. ત્યારે તે પોતાના મનમાં શું
 સમજતા હશે; ને આપણા હાથપગ અટકશે ત્યારે
 ને વસ્તુઓ નેઈએ તે આશરમાંથી પાસે શું નેઈએ
 કરે, બાઈ, કે બિનનં સગાં, એમણે આપણને ઘણ
 પણમાં પાળ્યાં તો પણ તે ધર્મ દાખલ. તેમોહ તે જો
 કરાં આદિ લેઈને આપણી પાસે વેઢે છે, અને માતા-
 પિતા બંણીને બન્નીયે કરીને આપણી રીવા કરશે,
 તેનો પણ ભરંસો રીતે. માટે આપણી પાસે રુચ્ય હુ-
 રીતો, તે વૃદ્ધાવસ્થામાં કામમાં આવશે. એટલા

પાલો. તે નવાનીમાં પેદા કરીને એકું કરી રાખવું.

વાત. ૪૦

હોદરો અને મા.

કોઈ એક હોદરો નિસાલમાં ભણવા નતો હ-
 તો, તેણે એક દાહાડો કોઈ હોદરાની બનસ ચોરી;
 અને તે પોતાની માને આપી. તેણીયે હોદરાને પી-
 હ્યા કરી નેઈયે તે ન કરી, અને ઊલટાં હોદરાનાં
 યખાંણ કરીને તેને કાંઈ ખાવું આપ્યું. તે ઊપરથી
 પછી તે હોદરો દુરોટો થતો ગયો, ત્યંમ દુરોટી દુરો-
 ટી ચોરીયો કરવા લાગ્યો. કોઈ એક વખત તે ચોરી-
 માં પકડાયો, ત્યારે તેને સુળ ઊપર ઘાલવાને લેઈ

गया. ते ज्ञेयाने लोकोनी धर मणी. त्यांहां तेनी
 मा पाण आवीने वेगळ रक्षीने रोती होती. तेने ज्ञे-
 छीने छोडरे राबना ग्राहरोने इ. खुं. आधीयो ज्ञे-
 इवार आ वषत ते द्वारी मानो ज्ञेने द्वारो मेगा-
 प इरो. ते सांत्वणेने तेमने ह्या आवी. ज्ञेने तेम-
 णे तेने पासे ज्ञोलावी. ते वषत छोडरो रीसय-
 डावीने माना ज्ञेनेने अयकुं लक्ष्युं. ते ज्ञे छीने लो-
 क डेहेया जाग्या ने रो आ दुष्ट छोडरो. ज्ञुज्यो,
 ज्ञुज्यो, ते सृणीये घासती वषत पण मद्रा पापे
 इरता सुद्धती नथी. ते सांत्वणेने छोडरे जित्तर इच्छो
 सज्जनो द्वारी पिनंति सांत्वणो. आ द्वारी मा-
 नो आ वषत हुं प्राणु लेजिं. तोपाण ज्ञेने घोष
 लागनार नहिं. ज्ञेपुं शामाटे डेहेरो, तो हुंज-
 रे न्हानो हुतो त्यारे निराणना छोडरानी ज्ञेड
 नबस योरीने आ द्वारी माने आधी; ते वषत
 न ज्ञे ज्ञेणीये ज्ञेने शिक्षा इरी होत, ज्ञेने ज्ञा-
 यानुं आधुं न होत, तो ज्ञेन आ दशा शाने आ-
 वत.

सार

न छोडरां सूर्षे थायडे. अथवा सुग्ग, थायड.
 तेमां घणुं इरीने मावापनुं लाः इरणा छे. ज्ञे
 मादखे ज्ञांठो ज्ञेयो गोटगीय तेयो गोट. तेमन ज्ञा-
 णइनी ज्युद्धि न्हान पणमां ने मार्गे वणगाडीय ते म-
 गीने ते मेहेले नहिं. ज्ञे मांटे मावापे अथवा छोडरां
 नां ने वृद्ध होय. तेमणे छोडरो न्हानो होय त्यांवे-
 ने तेने सारे मार्गे वणगाःपामां ज्ञाणइ इरवुं नहिं.
 शामाटे ने ज्ञोठो थया पछी लापो उपया भरय इरे,
 तो पण तेना दुर्गुण नथ नहिं. पछी त नंरतु पापे
 इररो तेना नयाव परमेश्वर आगण तेनां मावापे,
 वृद्ध, अज्यो ज्ञे ह्यो पडरो.

वान. ४१
 मधपुजे ज्ञेने रीं छे.

अथ रीछ अथ वाऽ ओणंगीने मांहे गयुं. अ-
ने त्यांहां मयंपुडा थया हुता, तेमानुं मयं आयाला-
ज्युं, ते वषत तेनुं येर लेया माटे सघणी मांभीयो
ते उपर तुदी पणियो. पाण तेना रारीरनुं यामडुं न-
डुं, अने इडा, माटे तेनें लगार हुंभ थयुं नही.
त्यारे मांभीयो तेना नाइ झान उपर अरडा लख्या
ते वेदनाये रीछ घेलुं थरनें, तेणें पोताने नपे
इरीनें पोताना नाइ. झाननुं यामडुं उपेडी नांभ्युं.
अथा अपराधीनें पोताने हाथेन शिक्षा थयी.

सार

भिन्ननें ने हुंभदे तेनें शोचिं प्रदारे शिक्षा थायन.

वातः ४२

अलाडो अने इडा

अथ वषत अलाडाना मनमां आव्युं, इ इडा
नें मारीनें आडो. पची, अथ द्विस संताणेनें परे-
इमां तेनें आव्यितो पड्यो. ते वषत इडा तेनें देहे,
अरे अरे तुं हानें मारीरा नही. अलाडो पुछ्युं, शा-
माटे? ते तेनें देहे, अरे लोशनें हारं आम घरुंछे
हुं सवारमां ओळुंछुं, तेथीं सयं लोइ सायथान थरी
नें पोत पोतानें धंधे वणगेछे. अलाडो ओळ्यो अ-
रे अरला माटेन हारं तेनें मारयो छे; ने तुं इडेर
शब्द ओळीनें नित्य मायासोनी उघ मेहेलावठ; ते
तनें मारयो अने योग्यछे. भिनुं. यणी तुं अयो हु-
एछे, ने पोतानी मा ओहननी साथे संग इरपामांआ
वुं पाछुं नेतो नथी. इडा देहे, अरे हारा थणी
नें उडां अनें अथ्यां नेथे थोये माटे हुं ते इम इ-
इंजुं, अनें ते अहारा स्यत्वाय पाण छे. ते वषत
अलाडो रीस यगयीनें देहे, अरे इष्ट हवे ओळुं
पुं इरीनें श्रील अंधे इर तारा सरभा इष्टमीनें ल-
वाडयो अे योग्य नथी, अने अइं.

सार

दुष्ट मनुष्य अधिशार उपर छे, तो ते पोताना

मननुं धासुं इरेन. तेनी आगण आपणुं गुणी पणुं
 अथवा निरपराधी पणुं आपणनें राप्पी सप्तु नथी;
 अया पुडघनें पापनुं नय हेप्पाडवामां पणुं बांघे दूण
 नथी तेनु मन पाप इरतां इरतां इइला थयुं इयेछे.
 ते इरीथी पाप इरवामां विहीतुं नथी; माटे प्रयत्न
 यांने नो अया दुष्टनें अथिइरार जीपरथी इकाड-
 वानो जीशाय इरयो.

पात ४३

घासनी गंणु जीपर नो इतररो.

अइ इतररो घासनी गंणु जीपर मेठो इतो.
 त्यांहां अइ कुण्यो अणइ घास आपाने आव्यो:

ते इतराथी सेइवायुं नहिं. माटे इतररो अणचनें ल-
 सपा लाग्यो. त्यारे अणइ तेनें तिरस्कार इरीनें
 इहेछे; अरे नीच अा घास तुं आतो नथी, अनें
 पिन्ननें आवा हेतोअे नथी. अयो ने तुं दुष्ट तेत-
 नें सघा विपत्ति इतो.

सार

मत्सर अेरवे अहेभाई अे सरणो पिन्ने हो-
 ष नथी. क्राम, क्रोध, लोल, इत्यादिइ ने मनना हो-
 ष छे, ते इरीइ पार इहीनें आछा थायछे; पणु
 मत्सर अ्यारे पणु आछो थातो नथी. वत्तो वत्तो
 थतो नयछे. अनें नेम नेम पधेछे तेम तेम वत्तो
 संतापेछे. शा माटे ने पिन्ननी विद्या, धन, प्रतिष्ठा,
 नेहीनें आ सघणुं द्वारे इये तो साइं, अनें अनें
 न इये अेरी पासना ने थाय छे, ते इरी इकाड-
 जे पुरी थाय अनें मत्सरनें सुण थाय अे इवस
 आवे नही. माटे मत्सरी निरंतर दुःखी रेहेछे.

(१६)
वात ४४

कुतरो अनें गाडरे.

अेद कुतरे गाडरा जीपद इयीद इरी, तेनो छे
नसाइ इरवानं यितरो अनें गीध पक्षि अे पंच
थया. तेअोअे कुतरानी तईनी साक्षि प्रांचेन न
विधी अनें गाडराने अपरायी इराळुं. अेयो छेन-
साइ थतायेंतल कुतरे गाडराने मारी नाप्युं. अ-
नें तेनुं मास ते अघर्मि पंचे भणीनें येइंयो प्पा-
कुं.

सार.

अोर. कुख्या, इग, अनें घातडी. अेभनाथी.

(१७)

हुंभ पांमे त्यारे लोड पंचनी पासे आवे. ते फं
य नरे लांग वास्ते अथया वादिनी शरमे तेनो
घात इरे, अेचलुंघलुंपाप थाय. ने पापीपंग अे-
वा हुंभीनो निसासो वे, तेनुं द्रोछे दिवरी सा-
इ न थाय. लांग लेछेनें पिन्ननो घात इरे, ते-
णे, ते लांग न आधी, तो विष प्राधुं; ते तेनुं
नसंतान इरे. अनें ने रान्यमां अेयो हुंछेने रा-
इरा थती नथी. ते रान्य निष्कटइ छे तोपरावे-
इंहुं लय, न्याय होय तोन नगतमां रान्य रेइं, त-
न्याय नोन ने नारा इरे ते मूर्धे पीते नारा पांमे.

वात ४५

अइरानुं अर्युं अनें अित्रो वाध.

अथ अक्षरानुं अग्युं अथे अंपडा विपर यइयुं
 हुतुं. ते अंपडा तणे अथे अितरो पाघ विनो हुतो,
 तेने अेछेनें अथे गाणो देवा भाडी. त्थारे ते अित
 रो तेनें देहेछे. अथे नीय तारा अा अोलपायी-
 हनें हुंअ लागतुं हुरो, अेम तुं मनमां अंगीरा-
 नहीं. हुं अणुं अुं ने तुं अा अयोअ्य अोलतो नयी.
 तो ने अंपडे तने विनो देहयाने अाश्रय अाप्यो
 छे. ते अंपडुं अोलेछे.

सार

गाणो देहे. अथवा निंदा करेछे. ते मागसपो-
 तानुं हुलश पणुं मान देणोडेछे. अाश्रयना अण-
 थी अेशेदी यअत गाणो हेनारनें अथवा शंछे हु-
 त्वापणा करनारनें. प्रत्यक्ष शिक्षा इराती नयी. मा-
 टे तणे हुं ह्मोरो अेम मनमां अाणयुं नहीं. तेना
 शरीरनें प्रत्यक्ष हं ययो नही अणो. पण प्रति-
 ष्ठाने अेहे लाग्यो. ते अुं शिक्षा नहीं? माटे
 ने शंछे अेपा हुलश मनुं अथी अपमान पाय्यो,
 तणे पोताना अुयमां अेहे अांगयो नही. विद्या-
 र करयो ने अा सामथ्ये अपमान करनारनुं न-

थी. तो नेणे अेनें अाश्रय अाप्योडे ते अाश्र-
 यनुं सामथ्ये छे. तेम ने शंछे अापणी पळयाडे
 अापणी निंदा करे. ते सांत्वणनें पण अंताप करयो
 नहीं. अणयुं ने ते नीय ह्मोडे अोलपामां अिही
 येछे, माटे पळयाडे अोलेछे.

वात ४६

शियाळ अनें सिंह.

अेहे शियाणे प्रथमन सिंहुनें दीदो, त्थारे ल-
 य पांभीनें तेनें पणो पय्यो. अनें देयण दीन या-
 लीये अोलवा लाग्यो. अिल यअत भेणापथ-

(७०)

थो त्यारे धैर्य राष्ठीने तेना सांसुं नेछेनें बोल-
वा लाग्यो. अनें त्रिं पणत समागम थयो.
त्यारे पासे नछेनें तेनी साथे बरोबरी दये मरी
झरी झरवा लाग्यो.

सार

आपणथी ने झोटो छे, तेनी साथे वतयामां
लियाणना गुणमां ने वे गुण दीडा. ते न लेवा. अ-
उ नयनीत थछेनें दीन पाणी ओदवी, अनें बिले
मयीहा मुझिनें बरोबरीये याखपुं; तो आपणो
त्वार राष्ठीनें मयीहाथी झोटो साथे वत्तुं.

वात्त. ४७

हंस अनें बगलां

(७१)

अेइ भेतरमां हंस अनें बगलां नित्य जीप-
इप झरतां हुवां, ते नेछेनें अेइ दीपस ते भेतरनो
धली संताछे रहिनें पोताना याइरो सुद्धां ओयिं-
तो तेओ ओपर तुटी पाड्यो. ते पणत हंस शरीरे
त्तारे अनें लु माटे घण्टा हंस भाया गया, अ-
नें बगलां शरीरे हलडां माटे अटो अट ठीरी
गयां.

सार

शत्रु पछपाडे लाग्यो होय त्यारे हरिही झु-
तां धनपान घण्टुं दुष्प पामे. लसेइरमां भरलोले
पो पडाव ओपर सुभ दायक छे, तेवो बिले व-
णत नथी. तेम इव्यपण, संकट वणत संला
णपुं अे घण्टुं इहिलु छे.

वात-४८ अभुतर अने झी.

अेक सररीा झी येहेणा विपर पाणी पिवा
नें गयी हुती, ते घागा पाणीमां पुनिं तणाती
तणाती नथा लाग्ति. ते अेक अभुतर. झी.अ-
नें तेनें द्या आयी. माटे तेणे पोतानी आंये
वती अेक आणुं पांहुं तोडीनें पाणीमां नांप्युं.
तेने आश्रये ते झी तेडे आयी. पेळी अेक हि-
वस अेपी वात थयी, ने तेने अभुतर अेक ठे-
डाणे षेडु हुतुं. ते न नांणे अेम अेक पारधी ते
विपर न्ण नांपतो हुतो. ते झीय न्णयुं अे-

रले ते वषतल तेणीअे न्णनें अभुतरनें पगेय-
दो लख्यो. ते पीडाअे ते अकस्मात् हथे पग-
पडाडीनें ठाडी गयुं.

सार.

विपकार इयो होय तेनें प्रत्युपकार इयो अेमा-
गसने. सफल धर्मछे. ते इयो माटे दोछे अेम नांणे
ने लोड द्यारी प्रीसा इरे अेयुं छेते. तेणे पोता-
नां माआपने. प्राणु न लीधो. अने पाडोरीनुं घर
न आण्युं. ते माटे पाणु प्रीसा नांनछे ? विपकार
इयो होय तेनें प्रत्युपकार इयो तेमां नांछे वत्तुं इयुं न-
ही. पेळी ने प्रत्युपकार न इरे अनें विने विपकार इयो
होय ते मनमां न आंगीनें तेनें हुःषेया प्रवर्तेछे.
तेनुं नीवपणुं केरलुं वलुं अे. आ झी अनें अभु-
तरनी वातमां मुष्यत्ये इरीनें आ नीति सुयधी,
ने प्रत्युपकारनी छेला न इरतां विपकार इयो, नेम
अभुतर. लेगीपिर इयो, अेयो विपकार इरयानुं नेनें
मन ते इयण छेवरनो पुंष लण्यो. इहुंछे. वि-
न पासेधी लेयुं अे मालुसनी रीति अनें इणनी

छेछा न राधतां विन्नने आपयुं खे देवनी रिति
होयः

वात ४८

पारधीअने पक्षी.

अके पारधीअने ननणमां पक्षी पश्युं. त्यारे पक्षी
पारधीने केहेछे, अरे ने तुं हाने आ यधत लुवत
घान आपे, तो हुं तने विन्नं घाणं पक्षीयोने प्येत-
रीने तारी ननणमां आणी आपुं. पारधीअने गित्तार
इरुओ, अरे दुष्ट तनें छोडवो नही; अरेदलुं ह्ये पु-
र्वे धार्युं हुं. पणु ह्ये आ तारा लापणुधी तनें

लुयथी मारवो, अमे में निश्चय इरुओ; ने, नेतुं तारा
अकेलाना लुयनें वास्ते लार्छि अंध, नात, सगां अमे
मनो घात इरुनारो, ते तनें मारवो अंन योयछे-

सार

राबन्दीही होयछे, ते आपणु लार्छि अंध, नात,
सगां, अमेमनो घात इरीनें शत्रुनें मणीनें पोते सुष्ठी
थयानें छेछे. पणु तेन शत्रुं पोतानुं काम थयुं,
अरेले पक्षी तेनें लुवतो मेहेलता नथी. इहापिड
मेहेले तो मनमां ते द्वेष पणु इरेछे.

वात ५०

गरुडअने कागडे.

એક પર્વતને દેહે ગાડરાંનું ટોળું ચેરતું હતું, તે પર્વતના શિખર ઉપર એક ગરૂડ પક્ષી બેઠો હતો. તેને તે ઉપર ઝડપે મારીને, તેમાંના એક ગાડરાના યાંસા ઉપર બેરીને, તેને પોતાના પગના બંધમાં લેઈને, આફરી માર્ગ લેઈ ગયો; તેનું સંપત્તિ જ્ઞેષ્ઠને એક કાગડો ત્રાડ ઉપર બેઠો હતો, તેણે તેમ ફરવા ગયો. તે વખત તેના પગ ગાડરાના યાંસામાં ત્વરાઈ રહ્યા, અને તેણે બરફા પાડવા માંડ્યા, તે શબ્દ સાંભળીને ગાડરાં ચારનારો પાસે હતો તેણે પારીને તેને પકડ્યો, અને તેને પગે દોરી ખાંધીને પોતાના છોકરાને સમવા આપ્યો.

સાર

બિન્નના ગુણની ખરોખરી ફરવી, તેમાં પોતાની શક્તિ અને સ્થિતિ એમનો પ્રથમ વિચાર કરીને ફરવી, નહીતો તેલ દુઃખદાયક થાય છે.

લોલી અને મત્સરી.

એક વખત લોલી અને મત્સરી એ બેનાણુ દેવીના મંદિરમાં તપ કરતા હતા. તેમને દેવી પ્રસન્ન થઈને બોલી. અરે તમે બે માગરીએ તે વરદાન આપીરા, પણ તે એવું આપીરા કે પ્રથમને તે રહ્યું માગરીએ તે કરતાં બીજાં બિન્નને પ્રગરીએ તે સાંભળીને લોલીએ વિચાર કર્યો. તે ત્યાર પહેલું માગરું નદી. શામાં તે, હ્યારે બંધા લોત્ન છે તેથી અને પાછું, માટે એ ઘાણું કવ્ય માગરીએ

अदले पछी हानेने अना इरतां जमणुं सहलन
मणशे. अयो निश्चय इरीने ते जोल्योन नहीं;
ते न्हाणीने मत्सरीये देवीनी प्रार्थना इरी. हे दे-
वी ने तुं हाने प्रसन्न छे, तो ह्यारी अेइ आं-
प इोड पछी देवीअे तेवुं हो अेम देहेतांमांन
मत्सरीनी अेइ अनें लोत्तीनी जे आंजो इरी-
यो.

सार

लोत्त अनें मत्सर अे देवा जोराछे, ते आ
यातमां स्पष्ट थायछे, लोत्ती यत्ता इव्यनी आ-
शा माटे पोतानुं छेअ्युं देवीपासे मागीनें सुषी
थयो नहीं, अनें मत्सरीअे बिलनें सुष नथा-
य माटे पोतानी अेइ आंजो इरीनें पोताना लु
यनें हुंअ इरी लिधुं.

वात. ५२

घोडो अनें गधेडो.

अेइ सिंघेअततो घोडो इसणी लुन लेछेनें,
लगाभ ग्यावतो, इइराट इरतो, रस्तामां नतो ह-
तो. तेले त्यांहां रस्तामां त्वारे अंपाअेलेो इजुवे
हजुवे ग्याले छे. अयो अेइ गधेडो दीगे. तेनें घोडो
यमडी देछेनें देहेछे, अरे पोछिस पोछिस पोछिस
नही थायतो हुंतेनें हुमागांन ह्यारा पगतणे इयरी
नांजीरी, गधेडो अयारी नअयोतोणे विच्यारुं,
ने वदयामां आपागु सारि नथी, अेडु समलु

नें जीतापणो जीतापणो अेक शोरे गयो; फेरलाइ दिप-
 स पछी अेपी वात थयी, ने तेन घोडानें लडाईमां
 गोणी पागी; अेरले सिलेघारनें नफामो थयो. त्या-
 रे सिलेघारे घोडानें त्यां इरनारानें घेर वेय्यो-
 पछी तेपाणु त्वार बेहेवा लाग्यो, अेक वषत ते
 पाउ उपर ह्योरी इठाण खेडनें नतो हुतो. तेनें ते
 गपेडे द्यो; गपेजे तेनें जोसायीनें देहेछे, नेगोपा-
 ण रोडणु, ने गोपाण ते दाडाडे ह्यनें पगतणे यां-
 मता हुता, ते तमेल नही! ह्ये त्यांकां त्वविष्य
 न्नायुं हुनुं; ने अेडाडे दिपरी. तमारो गर्प ठीत-
 रीत.

सार

ने पुत्रेष अरुंधरे इरीनें ह्योरापणुं मेणव-
 या न्यछे, ते अणवां अथवा ह्योरानो आ-
 श्रित छे, त्यांकां सुधी लोड तेनें आहेरथी नमे-
 छे. पाण तेमनो आत्मा तेना उपर द्वेष इरेछे.
 तेन पछी नरे दैप इरेछे, त्यारे नअणो थायेंछे,
 अेरले लोड तेना उपर दया न आंगतां येष्टा

इरेछे, वास्ते ह्योरापणुं मेणवयानो अेरस्तो न-
 हीं, तेरस्तो अेछे ने. नेनें ह्योरापणुं मनथी न-
 थी नेघेनुं त्यारे तेनी पछवाडे ते अणवांकारे था-
 यछे, अनें नेनें ह्योरापणुं नेघेअे छीअे तेनाथी
 ते वेगणुं नासेछे. ने पुत्रेष मांन मागेछे, तेनें ते
 मणवुं नथी, अनें ने स्तुतीनी छिळा इरेछे, तेनें
 निंदा मणेछे; अनें ने नअ अनें नेनें अन्निमान
 नहीं तेनें ह्योरापणुं मणेछे.

वात-५३

शाकुटी अनें साप

अेक शाकुटीअे सापनी प्रार्थना इरी, ने तुं

हमनें तारा हमारां रेहैचानी लग्या आपे सापे शं-
 छे विचार इयां पिनल तेनें आव इत्युं तेथी ते
 सापना हमारां पेडी त्यारे ते यप्रत तेनां घारा
 सरप्रां पिछां सापना शरीरमां त्वरायां, तेथी
 सापनें घणुं हुःप्र थयुं त्यारे सापे तेनें इत्युं; शा-
 फुती आछि, हुवे तमे अहीयांथी नखो, अद्वारा
 थी तमारो डीपदव सेहवातो नदी. तेगीये डी-
 नर इर्या, हुं शामाटे नदी; हमनें तो अहीयां सा-
 रं गमेछे, हमनें अहीयां न गमतुं होय ते नख.

सार

केरलाइ पुरेप स्वभावथीत अवा जोटा हो-
 अछे, ले तेना संगथी हुःप्रत थार, माटे शोछनी
 साथे लाछिअंघाछि, अथवा शेलगार, अथवा स-
 गाछि, इरवी होय, तो प्रथम तेनी नत, गुगु, रे-
 हणी, रीत, अे घणी अोइरीथी नेवां, शामाटे
 ले, संअंथ इर्या पछी ने तेनें अनें आपणनें अ-
 ने नही, तो पछी घणो पस्तावो थारछे.

घात-५४

पारधी अनें अंशुतर.

अेक पारधी अंशुइ लेछिनें अराम्यमां मृगया
 रमवा गयो हुतो, ते अेक जाड डीपर अंशुतर अे-
 हुं हुतुं; ते डीपर तदाव इरीनें अंशुइनी नमगरी
 घाप्तो हुतो; अेरलामां तेनें पगे सापे हुंदा इ-
 र्या. ते पीडामे ते व्याकुण थतांमांन हाथमांथी
 अंशुइ हेवी पेरी, अनें सघणे शरीरे अेर व्यापी
 गद्यु. तेनो लुप लया लाज्यो, ते यप्रत पारधी
 पोताने केहछे, ले हमनें ले आ शिक्षा थयी ते
 योग्यनथयी. शामाटे ले, लेहुं अिन्ननो लुप ले-

नार हुतो, ते ह्मनें प्राणांत थियो, ते न्यायन
थयो.

सार

बिन्ननें पीडा इरनारो पोते पीडा पांमेछे. नु-
ओ आश्रय, ते परपीडा इरनारो पोतानुं मन इ-
गणु इरीनें लोडोनें ह्मनरो णिपद्वय इरेछे; तेमांनो
अेइ णिपद्वय ने तेनें थाय, तो अेवुं लागे ने, हा-
य हाय, हवे हुंशुं इइं! अम इइं! हुं सुकुमार आ
हु:अ अम सहरीरा, पण नेम आपणुंथी सेहवातुं
नथी, तेमन बिन्नथी पणु सेहवातुं नहीं होअ,
अेम ते मुर्षना मनभां आपतुं नथी. लोडोनीसा-
थे येहवार इरती वधत पोताना मननें विचार
पुछयो; अेटले ते ने नीति इके, ते प्रमाणेन के-
हेरो; ते प्रमाणे आलेथी इांछे घोडो नथी, पणु
आपणु ते न इरीअे, अ्मनें आंघ्यो मीथीनें शंम
क्रोवादिनें यरो थरिनें, हुष्टु इम ने इरवा मां-
पिशुं, तो पापनो घडो लरारो, अेटले अेमादेहि-
पके परमेश्वरनो कोप थरिनें, हरकोरुं हलका म-
नुंष्यनें हाथे आपणुनें शिक्षा थरो. अेमांरजा-

पाणुं सारं थाय अेपीने छेछा होअतो, आपणु
लोडोनुं सारं इरतां नवुं, तेथी आपणुं सार थसे.

घात. ५५

इराणी अनें शाहामृग.

अेइ इराणीअे अंतर पाव्युं हुतुं, तेमां अ-
गलां तथा हुंस अेमनो णिपद्वय घाणो थअो.
त्यारे इराणीअे अंतरयां नज नांजीनें घाणा
हुंस तथा अगलां पदइयां. तेमां तेसाथे अेइ
शाहामृग पणु सहन आव्यो हुतो, तेपाणु पद-
उायो. त्यारे ते शाहामृग इराणीनी प्रार्थनाइ-
रीनें देहेछे, लाछरे तुं ह्मनें मारीरा नहीं, ने हुं

હસે નથી; અને વગલોપણું કું તથી; ગરીબ
 શાહામુગ છું; કું દ્વારા ધર્મ પ્રમાણે ચાલુચુંમ
 હો માખાપને લુહાવરંથામાં અદ્વારા ખલા ઊપ-
 ર વેસારીને પોષણ ફરીએ છીએ, ફણખી ફેદે-
 છે, ત્વાઈ એ સઘળું ખરું, પાણ તું ખોરાની સંગ
 તીમાં દ્વારે હાય આવ્યો છે, માટે તને પાણ તેમ
 ના બેટલી શિક્ષા કરવી બેઈએ.

સાર.

દુર્ભનની સંગતીએ સલ્ભન અપ્રતિષ્ઠા પામે છે,
 અને તે સંસ્કરમાં તે પડે છે તેમાં સલ્ભન પાણ પડે છે.

ધાત્ત. ૫૬

તુંડણી અને દીપડું.

એક તુંડણી તરત ક્ષાયી હતી, તેનાં પુળાં કું-
 ણાં વચ્ચાં દેખીને એક દીપડાને ઘણી આરાધા થયી,
 બે, આંમાંથી એકાદુ બે દ્વારે ખાવાને મળે, તો
 સારૂં થાય, પછી તે દીપડું ઘણા ઘણા સુખી ભ-
 ગ બેતું હતું, પાણ કાંઈ લાગ કાવ્યો નહીં ત્યારે
 પોતાના ઊપર તુંડણીને વિશ્વાસ આવે, માટે દીપ-
 ડું તુંડણી પાસે બેઈને મીઠી મીઠી વાતો કરવા લાગ્યું,
 અને તુંડણીને કહે છે, બાઈ તમે સારાં છો, એક ડેકાં-
 ણે ઘણીવાર સુખી બેશી વહીને તમે ઘણાં અકળા
 યાં હશો, માટે મને સરખું કાંઈ ફામ ફાલ હોય તો
 કહેલે, મનમાં કાંઈ શંકા આણશો નહીં, તમારા મ-
 નમાં હોય બે લગાર બાદેર ફરી આવું, તો સુખે
 ફરી આવો આ ધાવણા વચ્ચાંની કાંઈ ફરફર કર-
 શો નહીં. કું એમને દ્વારા પ્રાણ કરતાં વત્તાં સં-
 ત્વાળીશ. તુંડણી તે સઘળું સાંભળીને ઉત્તર કરે છે,
 દીપડા ત્વાઈ તમે દ્વારા ઊપર ઘણે ઊપદાર કર્યો, ફ-
 વે દ્વારે તમને કહેવાનું કાંમ એટલું જ છે, બે હવે આ-
 પણ કૃપા કરીને અહીં આંથી ભચ્યો; અને હવે ત-
 મે બે ભલાહો, તો ફરીથી દ્વારે તમારે હો દે-

आइशो नहीं.

सार.

केचन पापज्ञा वाक्ते उद्योग इरनारा आ सृष्टी
मां शोचिजन हरी, माटे ते शोचि वगर इह्ये पित्तनुं सा-
इं इरवाने उद्योग इरे, त्यारे तेमां शोचि शंका आणवी-
ने इह छे, अथवा आपणो वानू छे, ते आपणी पा-
से आबीनें छणो स्नेह देपाडे, त्यारे छणी प्पवरछा-
री राखवी, अेमां शुं रेह्युं.

धरत ५७

अइवानो छोंइरो.

अइ अरवानो छोंइरो गाइरां यरायतो इतो,

ते छोंइरो अइ दीपरो वारे वारे थीतरो वाघ
आव्योरे! थीतरो वाघ आव्योरे! अेम रमतमां
छांते शालीनें ओलवा लाग्यो, ते सांलणीनें
पासेनां प्पेतरोमांथी इण्णी होइता आव्या, अ-
नें न्नेयुंतो त्यांहां थीतरो नथी, अेम प्पे यार
वार ते ङगाया. त्यारे तेमाणे निश्चय इर्यो, ते
छोंइरो न्नुगेछे; अेनी हाइ इरीथी आपणे मन्-
मां आणवी नहीं. पछी डेरलीइ वारे प्परेन थी-
तरो आव्यो. त्यारे ते छोंइरो छाप्परो थछिनें हा-
इो मारया लाग्यो; त्यारे ते पण न्नुं न्नाणीनें
शोचि आव्युं नहीं. अेरले तेनां ते गाइरां थी-
तरे निश्चित भार्या.

सार

ते पुरेप न्नुगे अेवुं अेइ वार प्रसिद्ध थयुं, अे-
रले तेना ओलवा छीरर लोइ पछी विश्वास रा-
प्पता नथी. ते प्परा संइरमां होय, तो पण ते-
नी पांत प्पोटी मांनीनें तेनें सहाय थता नथी.

વાત-૫૯

સાપ અને માણસ.

એક ઓકરો બીડમાં રમતો હતો. ત્યાંહાં તે
ને સાપે ફરડયો; તેનું ઝેર વેઠી ગયું, તેથી તે ઓ-
કરો તે વખત મરી ગયો. તે બનેઈને ઓકરાનો-
બાપ ઘણે રીસે ત્વરાયો. અને હાથમાં શસ્ત્ર લે-
ઈને સાપની પછવાડે થયો. તેણે તે સાપ દરમાં
પેસે પેસે એરલામાં તેના ઊપર ઘા કર્યો. તેથી
તેની પુંછડી માત્ર લગારેક ફાઈ; બિને ઘાણે.

સાપને બોલાવીને માફ, અને વેર પૂરું વાળુ, એ-
વું મનમાં આંણીને ઓકરાના બાપે દૂધ, સાફર,
મધ, એવું દરના દ્રો આગળ મેહેલ્યું, અને સા-
પને હાથે મારવા લાગ્યો; અને કેહેછે; ભાઈ, અ-
રે ભાઈ, બાહેર આવ, તું હવે કાંઈ મનમાં સંદે-
હ આંણીરો નહીં, ને વાત થવાની હતી તે થઈ,
હવે તમે અને અરો મિત્રતા કરીએ. તે સાંભ-
ળીને સાપે માંહેથી ઊતર કર્યો, ભાઈ હવે મિત્ર-
તા કરવાને તું ફોફર મેહેનત કરીશ નહીં. શામાટે
ને બંદાં સુધી તને મુએતો ઓકરો સાંભરેછે, અ-
ને દાને તુરેલું પુંછું સાંભરેછે, ત્યાંહાં સુધી આ-
પણ બેભાણના મનમાં એક એકનું કલ્યાણ થાય
એવું આવનાર નહીં.

સાર

નેણે બિબને અપકાર કર્યો છે, તે પોતા-
ના મનમાં બિહીતો રેહેછે. ને તે કોઈ દાહા-
કે પાલુ વેર લેશે. અને નેને અપકાર થયો છે.

ते पाणु ते अपकारनें कोर्ध हाहाडे विसरतो नथी;
माटे ते जेनाणुनें इरीथी हेत धवुं घणुं इगीणु
छे. पाणु म्होवा माणुसनें जे योग्यछे, लेशा
तुं छीपरे घ्या इरवी. पाणु तेनी साथे मित्रता
इरीनें तेनो विश्वास इरवो जे योग्य नथी.

वात. ५६

राणुशीगुं वगाडनारो.

जेइ राणुशीगुं वगाडनाराने लडाछिमां रात्रु
जोअे पइयो, जनें तेनें मारी नांभया मांज्यो,

त्यारे ते घणुं इरगरीनें ज्योख्यो. ते हनें मा-
रतो नहीं. ह्यारो कांछे अपराथ नथी. ह्यारा हा-
थमां हथीयार नथी; जेथी तमे लंगो ते हनें
छेनें मार्यो नथी; जनें ज्यागणे मारी सकनार न-
थी. जेइ राणुशीगावगर जिन इरीनें हुं अ-
ज्यो नथी जेपुं छे. माटे लार्छिओ हनें मां ह-
इनाहइ मारोछो. ते सांलणीनें रात्रु ज्योख्या,
अरे अरला माटेन अहो तनें मारनार, ते तुंता-
रे हाथे कोछेनें मारतो नथी; पाणु तुं आ राणु-
शीगुं इरीनें लोडोना अंतः इरणुमां वैर प्रगट
इरछ, जेपुं लेणे इरीनें इधिनो प्रवाह याते-
छे.

सार.

लेणे इरी हाथमां लरेपार आली नथी, अ-
थया जेपुं छोडी नथी, अथया जिन पणु कां-
छे लुव लेनारां जेवां हथीयार हाथमां आल्यां
नथी; जेयो पुइष पाणु जिनने लुव लेछे स-

इच्छे. आ इण्डु उचित्यन्म करनारी न्हानीरी प-
स्तु, नेने जीव केहे छे. जेमां ने जेरछे, ते, जेरपा-
येला ज्वाण करतां वन्तु मारनार छे; जेनुं साभर्थ्ये शुं
इहीजे. जेना लगार हाख्याथी लोफोना प्राणजय,
जनेन ह्मोटां ह्मोटां रान्य उथिल पाथिल थाय; जनेलो
द्रोमां अरस्वरस वेर पेहा थाय, जेपुं, हे जेइ जेइना
प्राण नता सुधी तेनो अंत आये नही. माटे जीव
ह्वापीने ने अनर्थ करेछे, ते स मान्य पापी नही.
माटे तेने शिक्षा पाए तेपीब इरी जेछेजे.

यात. ६०

ससलो जनेन ज्ञायजो.

जेइ ससलो गर्वथी ज्ञायज्जानेन तिरस्वार
इरीने इहे छे. अरे ह्मारी आगण होरजानारो
जेयो होएछे? ज्ञायज्जो इहे छे. अरे ने तारा
मनमां जेपुं अलिमांन छे, तो आय. आप-
ण सरत इरीजे. ने हुं ताराथी आगण ते प-
वत आगण पोहोयुं, तो इपैया पांय तारे ह्म-
नें आपया. नहीतो हुं तनें आपुं. जे आपणी
सरतमां आ थियाण शाही, ससले ते मां-
न्य इरी. पेछी ते जे संघाते नीइल्या. त्यारे स-
सलो नते यंयण जनेन पगी होइयो तेथी ज्ञ-
यज्जो घाणोब पछवाडे रह्यो; ते जेछेनें सस-
ले मनमां पियार इयो, ने हुं ह्मणां थान्यो.
छुं. माटे लगार आनाइ आगण जिघ लेखि,
इहारे ज्ञायज्जो आगण नीइणी नरो. तो ते-
नें पोहोयवामां आपणे इटलीवार छे, जेपुं वि-
यारीनें ते जाइ आगण जिघया गयो. पछ-
वाडेथी ज्ञायज्जो हुकुवे हुकुवे पिसामो वि-

પાપિના એક ચાલે ચાલતો હતો, તે સ્વતને
કાંઈ પોહોચ્યો. અને સસલો પોતાના સા-
મર્થ ઉપર વિશ્વાસ રાખીને સુતો તે સુતો ર-
હ્યો.

સાર.

યવળ અને તીક્ષ્ણ બુદ્ધીનો છે, પણ ને
કાંમમાં ઊતાવળો થામ્મ છે. તેનું તે કાંમ સિ-
દ્ધ થતું નથી, અને મંદ બુદ્ધીનો છે, પણ ને કાં-
મમાં લાગે છે, તો તેનું તે કાંમ સિદ્ધ થાય છે;
ઘણું ફરીને, ને બુદ્ધીમાન છે, તે આળસી, અ-
ભિમાની, નિશ્ચિત એવા હોય છે. તે કાંમમાં અ-
મ ફરતા નથી. ફેરે છે, ને અહારે શું અરાધ્ય
છે, અહો ભરે ધારીશું. ત્યારે ચાર દાહાડાનું કાં-
મ ચાર ઘડીમાં ફરીશું, એવા ભરેસા ઉપર ર-
હીને વર્ષનાં વર્ષ ભય છે, પણ તેમના હાથથી
કાંઈ કાંમ થતું નથી. અને ને મંદ બુદ્ધિવાળો
છે, તે હું બુદ્ધિમાન નથી એવું બંભીને ઊ-

દ્યોગ ફેરે છે, માટે ને કાંમ તે હાથમાં ત્રાલે છે,
તે સિદ્ધ થાય છે.

વાત ૬૧
વેષધારી, દીપડું.

એક દીપડું ગાડરાનું ચામડું એટીને ગા-
ડરાના ટોળામાં ભરીને પેડું. તેણે હું ગાડરું એ-
મ કહીને ઘણાં ગાડરાં મારી નાંખ્યાં. એક દા-
હાડો તે ગાડરાં ચારનારાના બંભીમાં આવ્યું.
ત્યારે તેણે યુક્તિથી તે દીપડાના ગળામાં દોરી
ખાંધીને, તેને ખાડને હાથે ટાંગીને, ફરીથી દીપડું;

ते रस्ते बिन्न डोई गडारां थारनारा अता हुता,
 तेमांथी अडे ते इरीती हेनारने पुष्पुं. अरे ते आ
 शुं इरुं; तुं इरुं गाडो थयोछे. त्यारे तेणे ते सां-
 लणीने, दीपडांना दारीर जीपरथी ते गाडराजुं थ्यांम
 डुं वितारी लेरने. तेनो संदेह मटाड्यो. पछी तेणे
 ते इरुं, तेनुं तेणे वभांरा इरुं.

सार

आहेरना आथारथी डोईना स्वरेपनी परी.
 हा थती नथी. आहेर ललो दिसेछे; माटे मां-
 हे तेपोन हरी, अेवुं न्वांगीअे. तो आपणु ठगा
 छे. अेमाटे डाहाया पुडेष छे, ते पेहेलो मांहे-
 नो शोधे करेछे, पछी मांहे अनें आहेर सरजो
 पारण्यामां आब्यो नही; तो ते पिश्चास घाती.
 वेवंधारी, अेयो तेनें न्वांगीनें तेना जीपर देष
 करेछे.

वात ६२

दीपडां अनें गाडरां

दीपडांनें अनें गाडरांनें घणुं दाहाडा सुधी
 लदाई थाली हुती. त्यांहां कुतरानी सहायतथी
 गाडरां दीपडाथी हाथीं नहीं. पछी तेमनुं अर
 स्परस सल्हा करवा सारि जोलपुं थयुं. तेमांअे
 वुं इरुं ते अरस्परस अेड अेडनें जोल आपथी.
 दीपडांथे गाडरांनें इहुं, ते अह्मे अह्मारां छोडरां
 तमारें स्वाधीन इरीअे छीअे, अनें तप्रे तमारं
 कुतरां अह्मारे स्वाधीन करो. ते वात गाडरांथे

इष्टुल इदीनें ते प्रमाणे इर्युं पछी छिपडांनां छोड-
 रां गाडरां पासो आवतांवातल पोतानी माओ पा-
 स्ते जे पदे रोवा लाज्यां. ते सांलगीनें छिप
 डां होतनां जाल्यां, जेनें गाडरांनें देहेवा लाज्यांने
 जेरे दुष्टो तमे अहारां छोडरांनें मारीनें सल्ला
 लागी. जेवुं इदीनें ते सघणां छिपडां गाडरां जी-
 पर तुटी पड्यां; त्यांहां कुतरां पासो न होतां जे-
 दले ते सेहेन मारीं गयां.

सार

रात्रूनी साथे सल्ला करती वधत घाली सा-
 यधानाई राणवी. ते वस्तुनो आपणुनें लईसो
 छे, ते वस्तुपिना आपणु नथला, जेवी वस्तु
 ज्योत्यमां रात्रूनें स्यापीन इदवी नहिं. आपी
 जेदले पछी तमने वदपावुं निमित्त इहारांनें
 वदवुं इहल पडतुं नथी.

जे पदे मार्गु.

जे पदे मार्गु संघाते थाल्या नता हुता तेमा
 ना जेनें इस्तामां पडेसो इपैयानो वादुयो नड्यो
 ते हाथमां लेछिनें ते जिन्नेनें देहेछे, जेरे जाले
 हानं इपैयानो वादुयो नड्यो. जिने तेने केहेछे.
 जेम जेम देहेछे? ज्योपणुनें नड्यो जेप जेहे ज्य
 पल जे संघाते छीजे, जेहे लाल हे हानीनेथा
 व. ते जेहीनी. ते सांलगीनें वादुया थालोकेहेछे,
 हाते जेरे, हाने नोडी वस्तुमां हु तनेलाग-

અમ આપીશ? બિન્ને કેહેછે; વાડ ત્યારે ન આપીશ, પછી તે બેભાણુ ફાંદે આગળ ગયા એટલા માં વાડુવાનો ઘણી શોધ ફાંદાને, સરખારના શિખાઈ લેઈને તેમની પછવાડે આવ્યો. તેને બેઈને વાડુયા વાળો કેહેછે, બલ્યા, આપણે બોટું શાંમ ફ્યું. તેને બિન્ને કેહેછે, ફવે આપણે બોટું શાંમ ફ્યું એમ ફાં કેહેછે? મેં બોટું ફ્યું એમ કેહે. બે તે ફને તારા સુખમાં ત્વાગ આવ્યો ફોત, તો ફુ તારા દુઃખમાં પણ ત્વાગ લેત.

સાર

બે પુરુષ એવું ઈચ્છે, બે ફને સંકટમાં બિન્ને સહાય થાય, તો તેણે પ્રથમ મિત્ર ફરી રાખવો. મિત્ર ફરવાની રીત એવી છે, બે પ્રથમ આપણુ ફાંદે તેને ઊપયોગમાં આવીએ, અને તેની સાથે મન મોકળું રાખીએ, રૂપાણતા ન ફરીયે, તો તે આપણા સંકટમાં સહાય થાવ.

વાલ્યમાં પેટુ શિયાળ.

એક શિયાળ વાલ્યપર પાણિ પીવાને ગયું હતું, તે માંહે પશુ- એટલામાં ત્યાં ફાં એક ઈ. પુ આવ્યું. તેને તેણે વિનંતી ફરી, ત્વાઈ ફુ બુ. ફુ. મને સહાય થા, એકવાર ઘોરું અથવા બિલુ ફાંદે વસ્તુ માંહે નાંખ, બે બેણે ફરીને ફાં ઊપર નીકળી આવ્યું, તે શિયાળની ફરી બેઈને, ઈપણે હયા આવી, અને તેને કેહેછે, અરે બ. યારા ફુ તને બેઈને ઘણો દુઃખ પાંમુ છુ. અરે

મનમાં શું સમલ્યો છે, તું આ કુંઠી કુંઠીને પાં-
ણી ડોહોળી ત્રાંબ્રહ્મ, એવું પાણી અહોભરી
એ અને તેને કાંઈ ફરીયે નહીં, આ તારા ઉ-
પદ્યમાં અમથી કેમ રહેવારી? બોલતો ક્ય-
મ નથીરે? એમ તે રીસ ગણાવીને અડફટીને
બોલ્યો, ત્યારે તેને માછી ફળુંવે ઊંતર કરે છે,
અરે, તારાથી અહીંયાં ક્યમ રહેવારી? એ
વિચાર કરવાની મ્હારે કાંઈ ગરબ નથી, પાણુ
ફુલને પ્રરેણ ફુલું, તે આણું કર્યા વિના સ્ના-
રાથી રહેવાતું નથી.

સાર.

કેટલાક પુરેષે એવા હોય છે, તે તેમનાથી
લોકોને બેઠેએ એટલે ઊપદ્ય થાય, પાણુ
તેનો તે વિચારત કરતા નથી. લગારેકું તે
ટલો પોતાનો સ્વાર્થ થયો એટલે થયું. એ
ક ઘર લુટવું હોય, મારે સઘળાં ઘરોની ઓ-
ઠની ઓઠા બાળતાં ચોર આણું પાણું બે-
તો નથી. ફળુ ઊત્યન્ન કરનારા છે, તે

વિચાર કરતા નથી, તે અદ્વારા સાચા બુ-
ઠથી કેટલાકની લાઈ બંધાઈ તુટરી, કેટલાં
ક કુટુંબમાં વિરોધ થયો, રાજ કારભારી પુર-
ષોમાં કેટલાક એવા હોય છે, તે તે રાજ કારભા-
રમાં ચાર બણાનું એક ચિત્ત થવા દેતા નથી,
અને કુટુંબ થાય, લડાઈયો થઈને રૂધિરના
પ્રવાહુ ચાલે, એવું કરે છે; સર્વ રાજ્યનો ના-
શ થાય, અને પોતાને કાંઈ ક્યમ મળે તો તેવું
કરવામાં તે અનમાન કરતા નથી, રાંડીરાંડો
નાં આંસુ, ઓઠાની રારડ, કુંઠી લોકોની
હાય હાય એ, તે પુરેષના મનને ફલાવી
સકતાં નથી, તે પુરેષ આ વાતમાંના માછી
ની પેઠે મનના ફળુ થઈને, પોતાનું કાંમ ક-
રતા નય છે, અને કોઈ મુછેતો ફેરે છે, તે એ-
મ કર્યા વિના અમોથી રહેવાતું નથી. હરિ
હરિ રીંઘ એમનાં કુષ્ટ કર્મ! રીંઘ એમની સમ-
ભાગી તેના હૃદયમાં નીતિનો લેશ નહીં, તે
લોકોનું સારું કરનારા છે, તેમણે પોતાનું સા-

(१०८)

मथ्ये यावै, त्यांहां सुधीं अथवा दुष्टाने मारी
नांभवा.

वात ६६

डांटा आनारा डांरनी.

आपणीना दाडांमां डोई अडे अंतर वा-
णै, माणस लेईने अंतर मारेना अन्ननीडा
पेसी इरतो इतो; आदे तेनुं डांटा नाना प्रश्न
नां अन्न पीठे डांटा लेईने अंतर आण-
थी वतुं हुतुं. ते रस्तामां अडे आषणीयो
लेईने; तेना डांटा आषा पणायुं. तेनो स्वा-

(१०९)

ह लेईनें ते पोताना मनमां डोईछे, आहुं जियेडी न्न-
शुं अथां अन्न आछेनें माणस प्रसन्न थाओ, दु-
षण आ आषणीयाना डांटांमां ने स्वाइछे, ते आ-
टां सोनां अन्नमां आण नथी.

सार

सादे नरतुं अथवा सुभ दुःख, ते इलायुं न
अम डोईयातुं नथी. लेहो लेपुं मान्युं तेपुं तेने दा-
गे; अमाटे ने पुरुष अयुं बंगो ने हने ने सादे
लागेछे, ते सर्वनें सादे लागे अनें हुंनेने ओटुं इ-
हुंछुं, तेने सर्प ओटुं डेहे. ते पुरुष आ वात
मांना डांटा सरापो मूर्ख बंगवे.

वात ६७

साषरी पांहीमां लेती इती

કોઈ એક સાંધરી નહીં માં પાંગી પીતી હ-
 તી, તે પાંગીમાં મોત્સુ પ્રતિબિંબ પેંચ્યું હતું, તે
 નેઈને ઘણું સંતોષ પામી. પછી પગથી તે મા-
 યા સુધી બુદાબુદા અવચય નેઈને ફેરૂં છે, આ:
 હા! દ્વારા માયા ઊપરનાં શીંગડાંનો ત્વરાવ શો
 સુંદર છે, ને નેગે ફરીને દ્વારા દ્વાની શોભા ઘ-
 ણી થયી, દ્વારાં વિદ્યાજનેત્ર, ફંમળને લલવે
 છે, દ્વારું શરીર ક્રોમળ ફુલ સરખું છે, એવા ન
 ને દ્વારા આ પગ સારાં હોત તો હું કોઈને ગ-
 ણત નહીં. પગ શું ફરે આ પગે હૂને લલ-
 વી, આ ન્હાના ઓગળી ગયેલા દેખાય છે,
 તેથી મુળગાન ન હોત તે સારું. એમ તે વિચા-
 ર ફરે છે, એરલામાં પછવાડે પારથી આવ્યા. તે
 નંગતામાં ને ત્યાંહાંથી નાહી, તેને પછવાડે પા-
 રથી પગ ગયા. ત્યારે તેણીએ વિચાર્યું ને આ
 મના હાથમાંથી ઊતાવળી નારી નહી, માટે
 આડી વાટે નક્કી લાગી, તો ત્યાંહાં આપ્માંથી
 ગડાં ત્વરાયાં તેથી અરડી પડી, એરલે પછવા-

ડે પારથી ફતાલ તેમણે પડડી, તે વખત તે મન
 માં ફેરેલા લાગી, ફેલે પગ હૂને ખોટા લાગતા
 હતા તેમણે તો મ્હને સંકરમાંથી બાહર ફાલા
 ડી હતી, પગ ને શીંગડાંનો મ્હને ગયે હતો, તે
 ણેન મ્હને વંચનમાં નાંખી.

સારું

હું સઘળાં અવચયોયે ફરીને સારી નથી,
 એમ સ્ત્રીયોયે મનમાં ખેદ આંગણો નહીં. શા
 માટે ને ખોડીલા અવચય છે, તે નેવા વખત ઊ-
 પર પતિવ્રતાના ધર્મમાં ફાંમમાં આવે છે, તે-
 વા સારા અવચય છે, તે આવંતા નથી. પતિ
 વ્રતાપણું સ્ત્રીયોનો ભુવ છે, તે નેમને નહો
 ય તે સ્ત્રીયો મડદ સરખી નંગવીઓ.

શિયાળ અને કાગડો.

એક કાગડો દ્વેષમાં માસનો કડકો લેઈને બે
 ડબો, તે એક બિંચા ઝાડીપર નહીં બેઠો. તેને બે
 ઠિને એક શિયાળ તે ઝાડતળે ગયું. અને કંપટ
 થી કાગડાનું સુંદરપણું વર્ણવા લાગ્યું ફેરે છે. જ
 રે પક્ષી ફું તને ખરેખરે કહું, કે તને સરખો દે
 ખાજીડો બિલ્લે પક્ષી દ્વારા બેયામાં આને
 સુધી ફદી આવ્યો નથી. તારાં પીછાં શાં સા-
 રાં અને કુળાં છે, આઃ હા! તારા શરીરની,

શીકાંતી ફેટલી વર્ણન કરે, તારા અવયવની
 લટકસામે તો બેતાન રહીએ, પણ તૂટી થા-
 ય નહીં. તારે એટલું સઘળું અનુકૂળ છે, મારે
 તારો સ્વરપણ સારો જુદો એવું બંધાય છે,
 અને સ્વર બે મીઠો હોયતો પછી તારી બ-
 રોસ્વરી ફોગ કરનાર છે. કાગડો તે સ્તુતિસાં-
 ત્વળીને, ફું ફોગ? બે વિસરી ગયો, અને પો-
 તાનું શરીર મરડીને વિચાર કરે છે, કે આને
 દ્વારા સ્વરની બ્રાંતી છે, તેટલી મટાડું. એ-
 મ મનમાં આંલીને, તેણે ગાવાનો આરં-
 ભ કર્યો. તે ફરતાં જ દ્વેષમાં માસનો કડકો
 હતો, તે ફેરળ પડ્યો. તે લેઈને શિયાળ તે-
 ની મૂર્ખતાને ફસતો ફસતો માર્ગે લાગ્યો.

સાર.

સ્તુતીમાં લેવાયો તે ફસેલ, એવું બંધી-
 ને તેમાં લેવાતા નથી, એવા પુરિષ ધોડા, બે-
 મને સ્તુતિ સારી ફરતાં આવડતી નથી, તેમ-
 ની ફેટલી સ્તુતી એકાદી વખત ફોગરબચ.

पणाने इतरांचे जपघर छे, तो ते झोटा
 स्वारथ मनुष्यांना पणाने इतरांचे, अथी
 रीते केने स्तुतीना लेपमां आयतो नथी. ते-
 नो तेन गुण यथांता इतरांचे पणाने इतरांचे
 रत्ने ते लेवाओ. मारे आ स्तुति यंत्रनो मो-
 टो मार युजायवाने आयता जिले हापायन-
 थी, रीते ने आपणा गुणना परीक्षक आप-
 णे थवुं, जिलेना इत्या जीपर नपुं नहिं. ने
 आपणे आपणी परीक्षा परी इरी, तो आ-
 पणी योग्यता जिले शं केहेरी? अरे प्रां-
 णी मात्रने पीता जीपर प्रीति अरली छे, ने
 पोता इतरां जिलेने झोटो केहेयो अे कोठ
 छे तुं नथी; तेमन अेकनी योग्यता जिले
 ने अरे परी समन्यामां आयती नथी. मा-
 हे ने स्तुति इरेछे, तेना परेमा हांछे पणाने
 र्थे छे अम न्नांवां.

अे कुतरी योनी.

अेइ कुतरी कायानी थयी, त्यारे तेणीये
 जिले कुतरीनी प्रार्थना इरी. ने कांछे अेक
 महिना सुधी तमाइं घर झनें केहेवाने आपो,
 ह्यारी सुवायड पुरी थरो अेरले हुं तमाइं घर
 तमारे स्वाधीन इरीरो. जिलेने याइ इत्युं अ-
 ने तरतल घर पाली इरीने, तेने स्वाधीन कु-
 र्थुं. पणती अेइ महिना पछी घर धरणीयां-
 णी कायेली कुतरीने लमजाने गर्छे. अने

मर्यादाथी देहेछे. आर्य तमे साब्ब ताब्ब
 नाहाछि थोछिनं ठीयां; अे नेछिने हनें घ-
 णो आनंद थयो. हुवे हुं अेपुं अेणुं छुं ले त-
 मनें अर्यां सुधां घर आहेर, हींतां हेणुं, ते-
 नो अन्विप्राय समलुनें सुवायडी कुतरी तेनें
 देहेछे. अरेन आर्य हनें पाणु संज्ञेय आवेछे,
 ने हने तमारी लया छाणु दाहाडा थिया अर-
 शवी छे, माटे तमनें लीड पडती हरी; पाणु शुं
 इइ ह्यां अर्यां न्हानां नअणां. हुनुं ह्या-
 रीसाथे इरया नेयां थियां तथी. माटे ने इ-
 पा इरीनें अिन पंहर दाहाडा रेहेवाद्यो तोहुं
 तमारो घणो ठीपडार मानीरो. घरवाणी घ-
 णी संज्ञेय पाणी हुती; तेणीअे अिन पंहर
 दाहाडा रेहेवाणी वन्न आयी. तोपाणु ते-
 णीअे घर प्याली इरुं नही. पडी तेनेछि-
 ने घरवाणी व्हायेली कुतरीनें देहेछे, अरे
 तुं हुनुं घरमांथी नीडगती नथी, ते तारा
 मनमां शुं छे? हुं तनें हवे अणात्कारे ओहेर

दाहाडीरो; म्हारेतो रुमणुं म्हारी लया नेछि
 अे, ते सांलणीनें व्हायेली कुतरी तेनें देहेछे,
 शुं तुं म्हनें अणात्कारे दाहाडा नादीछे? तो हवे
 दाहाडा पाडे नेछीं; देवी दाहाडा छे, हवे हुं तनें अ-
 रे इहुं छुं; ले तुं म्हनें अणात्कारे दाहाडीरो, त्यां
 हां सुधी आं घर तारे हथे आवतुं नथी.

सार

नेना हथेमां ससलो ते पारथी. तेम ने-
 ना हथेमां वस्तु ते तेनो धाणु माटे आपणी
 वस्तु अिननें हथे गछि हरी, तो इरीनें आ-
 पणे हथे आवरो, अेयो अरेनें अरेसो आव्या
 पना. हाथेमांनी वस्तु आपवी नही. गेटला
 माटेन ने पुरष रीगण, ठीघार छे, ते अिन
 नें इंछि वस्तु आपवी पडेतो अणु ठीपर आ-
 पीहेछे; पाणु ने साण्यनुं मांणुअ नथी, अ-
 थवा नुंहुं ओलरो, अेथी नेना अिन रींअ मा-
 वेछे; तो तेने ठीछीतुं पाणु आपपुं अे मूर्ध-
 ता.

(११८)

यात-७०

शियाण अने शाहामृग

अेड हाहाडो शियाणे शाहामृगने पोता-
 ने घेर नभवाने ओलाव्यो. अने तेनी मदीक-
 री करवा सारि अेड. छिंदी थाणीमां पीर घा-
 लीने, तेनी आगण मेहेली. पछी जे मर, जे
 नएगा प्पावा बेडा. त्यारे शाहामृगनी यांय
 लांणी तेणे इरीने पीर दिवा सारि तेणे ना-
 ना प्रहार इयी. पसु लेवायी नही, जेरला-
 मां शियाण ते पीर प्पाळीने साणी यादवा

(११८)

लाज्यो. शाहामृग पोताना मनमां संडेय पां-
 मीने तेपोन लुण्यो घेर गयो. ते सव मनमां
 धारीने डेरलाडु हाहाड गआ, पछी ते शाह-
 मृगे शियाणने नभवा तेड्यो. अने अेड सुर-
 यीमां आंप्पानो रस लरीने शियाणनी आ-
 गण मेहेल्यो. ते सुरधीनुं पेटुं ह्योडुं, अने
 गणुं लांणुं, अने सांडुं हुतुं; तेमां शियाण
 नुं ह्यो पैसे नही; ते वजत शाहामृगे सुर-
 यीमां थांये घालीने अम प्पायुं, ते तेने हे-
 प्पाड्युं, सारांरी अे ने, शाहामृगे यथास्थित
 पेट लस्यु. अने ते रस आता प्पाडेर यांय
 हाहाडे त्यारे ने रसनां टीपां सुरायी गिपर पडे,
 ते टीपां आटीने शियाणे समथ हाहाड्यो-पे-
 ण मनमां घणो अेडो थयो. पछी पोताने
 घेर नती वजत, शियाण शाहामृगने डेरुं
 लाडो तेने इर्युं ते योग्यत इर्युं छे. ह्ये ने कुंत-
 ने इर्युं; तेपुं ते हने इर्युं. मोटे जेमां म्हने जे-
 टुं लागवतनुं शरण नथी.

सार

जिन्ननी मराहरी हरीनें राणु थुं, जे
 लला मण्डलुं ज्ञान नही, जे जेवुं इरेछे,
 तेनी पछी जिन्न नरे पाछी विलटी मराह-
 री इरे, त्त्यारे तेने जेडवुं नही, आपणो जे-
 तो जेपेजो आपणुनें पाखो आपे, तो जे-
 जामां लेखो. जेम शियाणे पोतानो जेप-
 राब स्वीकार इर्यो. तेवुं, न इरे जनें जि-
 न्ने आपणु मराहरी हरी, जेटले तेना जे-
 षर दोष मात्र मेहेले, पणु आपणुनें जे-
 वुं माहुं लायुं, तेवुं जिन्ननें लायुं हरी;
 जेनो विचार करतां नथी.

वात-७१.

गड्ड पक्षणी जनें शियाणणी.

जेड गड्ड पक्षणी हती, ते पोताना ज्येया-
 नें माटे ज्ञान ज्ञापानुं सोधती हती. तेणीजे जेड
 शियाणनुं ज्येयुं वीघाडामां पडेवुं दीडुं, तेनें फा-
 मां घाडीनें वीरी, जेटलाभां तेनी मा पासेन हती,
 ते घोडती जाधी. जनें ह्यारे दीन स्वरे इरीनें ज्ञा-
 ष्योमां ज्ञासु ज्ञाणिनें, तेनें इरुशरधा लागी.
 जरे जार्थ मन गरीज वीपर दया इर, म्हाशा जे-

इनां अडे जाइयाया अर्याने लेई नईने भूने
 अडेही इरीरा नहीं आ हारिं आणइ इने पाछुं
 आपरीरा, तो ते भूने आणइनी लीअ आपी; अ-
 युं हुं नलीरा. गइउपक्षणी निईय हती, ते तेणी
 ये अये मनमां आरुयुं, ने हारिं घर उंयुं आउ ठा-
 पर छे. त्यांहां आ शियाणणी रीसे डीपइव इरी
 सइरा न छे? अये वियारीने तेणीअे तेनुं इहुं न
 सांलगतां, ते अर्युं पोताना अर्यानी आगण
 लेईने मेहेस्युं. ते वपत शियाणणी रीसे इरीने
 गांठी सरणी थयी. अने वेर अयम पाछुं, माटे
 आगण पाछण लेती हती. अटलांमां ते दांडे
 पासेना अंतरमां, गाभना लोडोअे ग्राम हेवता नि-
 मित होम इरी हतो; त्यांहां लईने अडे हेवतानो
 अंगारो लेईने, गइउपक्षणीनो माणो ने आउठि-
 पर हतो, ते आउ तणे आरीने आस पासथी
 हांटा, घास छत्याइइ आंएने, ते आउनें आ-
 गयानो ठीछोग आरंत्यो. ते नेईने गइउपक्ष-

णी लयनीत थयी, हवे अर्यां सुधां आपणी
 राअ थरी, अये वियारीने अने ठीलठी शिया-
 णणीनी प्रार्थना इरया लागी. मेहेछे ने आठ
 इपाइरीने वेर मुडीछो, हुं युडी, अये इहीने तेणी
 ये शियाणणीनुं अर्युं लुपतुं पाछुं आंयुं.

सार.

पैसे अथवा अधिडारे हुं अणीयो छुं, अल-
 डेसे डोईनो घात इरीअे नहीं आपणे म्होटो
 आअय छे, अने लेनी घात इरीअे छीअे, ते दे-
 वण दुर्षण छे, माटे ते आपणनें डांठ डीपइव
 इरी सइरो नहीं, अये सर्वथा मनमां आंरुयुं
 नहीं; ते डेवो पाणु गरीअ होय, तोये ते डोई
 वपत डिये डेडंणे, डेयी युक्तीये, वेर पाणरी, अे
 डेहेवातुं नथी. अडेवार वेर थरुं अटले, ते मर-
 युं इठण पडेछे, म्होटो नअरो रान्न होय, तेनें प-
 ण मारनारा मारी सडेछे. ने वेर लेवाने पोता
 ना लुप डीपर ने आधरे ते हनर युक्तीये पो-

तानुं येर ले . हरकोर्छ डोरी रान्नना घरमां पाणु
 आग घाली सके . हरकोर्छ ओइ गरीब म्होराव
 नवानना छोडरानो लुव लेछिसके . अरला माटे
 फुयुं इणु इरीनें, ने लोडोनें हुःप देछे, पणु ते
 ए लांणी ननेरे नेवुं.

वात-७२

सुहर अनं गयेजो.

ओइ गयेजो अनं सुहर, अमनो अरहयमां
 अमानइ मेणाप थयो . ते यअत गयेजो थरुमां
 तेनें देहेछे ; नेगोपाण हो रोठलु . ते तेनुं डोण

नेछिनें सुहरनें आअर्य लायुं . अनं कोयना
 आवेरो तेना मनमां आवुं, ने इमणां अनां
 आंतरडां आहर डाहाडि नांभुं, पणु अरलामां
 तेना मननें विवेइ थयो . अनं गयेजानें देहेछे,
 अरे इलडा लुव तुं तारे मार्गे न . हुं गयेजानें
 लोहीये म्हारी डाहाड वराणतो नथी . नहीतो
 तारो लुव लेपानें म्हनें ओइ सखानी वारनथी .

सार

मूर्ध होयछे ते हुं डाहायो छुं, ओवुं न्नाणीनें
 म्होरानो थरु इरवा नयछे, पणु ते त्यांहांथी
 पोन्नानो लुव लेछिनें पाछो आवे, अरले घाणी
 इरी, ओम न्नायुं . मूर्धे मूर्ध साथे, याइरे या-
 इरनी साथे, नीये नीयनी साथे ओलवुं . ओवुं
 न्नाणीनें म्होरा छे, ते रीस न यडावतां . नीय
 मनुष्यना ओइ ओ अपराथ सङ्गन इरेछे, माटे मू-
 र्धादिइ निःशङ्क थछिनें वारे वारे तेमनी साथे
 तेथो प्रसंग आणवो नहीं .

स्त्रीयो पीताना धर्मीनुं सारं छिन्ती होय, अ-
नें धर्मीनी कृपा विपर नबर होय, तो तेणीये
बे यात करवी, ते धर्मीनें पुछ्या वना करवी न-
ही, कोर्छ यात स्त्रीनें पीतानी बुद्धीये सारी ला-
गी, पण ते यात धर्मीनें पुछीनें करी होय, तो
तेमां जेनुं धर्मां सारं थाय, अनें ते स्त्रीयोना
धर्म पण छे.

यात ७४

होडा अनें जे अणह

जे अणह अेड तणापना विपत्ती तरड लड-

ता हुता; ते तणापमांने अेड होडे दीडा; ते
बिबनें डेहेछे, अरे न्ने न्ने, तेसांमे र्गुं थाय छे?
ते हायां हाया! हवे आपणी शी गत थारो, बि-
बे जोड्यो अरे तूं आटलो डां बिहछ. तेम-
नी लडाछिनें अनें आपणें शी संबंध छे, तेम-
नी न्त नुछी, अनें आपणी न्त नुछी, रीत
नुछी, भायुं नुछुं, ते आपणनें हुं अ देवानें लड-
ता नथी. अेतो अेड बिबनें हाहाडी मेहेली-
नें पीते धरनो धर्मी थवा मारे लोडछे; त्यारे
आपण आपणो डेडांणो मूर्ध सरभा अमथा
डां बिहिये. तेनें पेहेलो डेहेछे, अरे ते अरे,
पण हवे अेयुं थरो, बे ते जेमांथी अेड हाारो;
ते नारिनें आतणापमां आयरो, त्यारे आ-
पणामांथी डेरलाडनें पण तणे इयरी नांअरो;
माटे नु विचार, बे तेमनी लडाछिनें अनें आप-
णनें डेरलो पासे संबंध छे.

सार

होरा होरांनी लडाछिमां, पासेनां गरीअ

सहज मार्यां न्वय, तो ने म्होरानो पक्ष इरी
 ने लडाईमां आगण थाय, तेनो नारी थाय जे-
 मां शुं देहेपुं. नेमां सर्पनुं सारिं थतुं होय, जेथी
 जेडाही यातमां म्होटा सारिं न्हाने न्वपुं; पणुं दे-
 वण लोकोना इल्यांण सारिं जिद्योग इरनारा,
 जेवा म्होटा थोडाछे. ने घणा लोकोना सा-
 रा सारिं लडाई जिन्नी इरे, तेमां तेमनुं लक्ष घ-
 णुं इरीने पोतानो स्वार्थ सार्थवा विपर होयेछे;
 पण ते लोको पास्ते लडता नथी. पण ते तो आ-
 पणे हाथि रान्य आवे, आपण रान्य सुभ लो-
 गधीये, आपणी अज्ञामां सर्प लोको रेहे, माटे ते
 लोडेछे. पण ते अविदार विपर आव्या, जेदले प्र-
 धम प्रबनेने पीडपानो आरंभ इरे. माटे जेवा ने
 लडनाराछे, तेथी जाहायो होव, तेणे हू देहेपुं;
 आपणुं थालेतो जे लडनाराजोनी लडाई पंध
 इराथीने, लोकोनी पीडा निवारण इरीजे.

पराण मानुं साबर.

इति जेक साबरने पारथीनां कुतरांये जा-
 णिमांथी जाहाडी मेहेल्युं; ते नाहुं नाहुं जेक गांम-
 जानां दोरांना वाडामां परीने, पराणना दगात्ता-
 मां संताठि रक्षुं. ते नेठिने वाडामांने जेक वणछे
 तेने पुच्छुं. जरे तें अहीयां आवीने शुं धार्युं
 छे? हुं जेम न्वणुंछुं, जे नेथडी जिहीने तुं सं-
 तायुंछे, ते मरण तनें अहीयां रोडुं मणरो सा-
 षर तेनें देहेछे, लडाईयो ने तमे सर्व दूपा इ-
 रीने छांना देहेरी. तो म्हारो न्वाप थरी. ला-

ગભેઈને હું અહીયાંથી ઊતાવળું નહીં. પછી
 તે સાબર સાંભ થતાં સુધી હતું. તે સંધ્યાકાળ થ-
 તાંબ પેઢેલો ફડખના પુળા લેઈને ગોવાળીયો
 વાડામાં આવ્યો. તેની નબરે તે પડયું નહીં. પછી
 વાડાનો ફારતારી આવ્યો. તેણે પણ તેને ઠીકું
 નહીં. તે વખત સાબરના ફરિયામાં ફરિ માય ન-
 હીં. પછી તે બળદોને કેહેવા લાગ્યું. ને તારીયો
 તમને ધન્ય છે. આન હું ઊગર્યું. તે તમારે પુરુષે. ત-
 મારા સરખા પરોપકારી ફરી નહીં હોય. તે સાં-
 ત્રળીને તેમાંનો એક બળદ તેને કેહે છે, અરે તું
 અહીયાંથી દુરાળ હોય તારે કેહેણે ન. એવું અ-
 હારા મનથી છે. મારે પરમેશ્વર ફરે અને આ
 વાડાનો ધણી અહીયાં ન આવે. તો સાઈ, બે તે
 આવશે. તો તેને સો આંખ્યો છે. તેની નબર
 આગળ તબથી આ પરાળમાં સંતારી રેહેવારી
 નહીં. એવું બોલે છે, એટલામાં વાડાનો ધણી
 બાહર ગયો હતો. તે ઘેર આવ્યો. આવતાં ઘાં-
 તલ પ્રથમ વાડામાં ગયો, અને ચાકરો ઊપર

તરફીને કેહે છે, અરે રામા આ બળદોની આ-
 ગળ ફડખ ફ્યમ નથીરે, હું રોન આટલું ફડખું,
 પણ તમને લાભ ફ્યમ નથી આવતી. ફીરા,
 તે બળદની આગળ બિન ચારના પુળા આણિ
 તે નાંખ. રીાં રાંડનાં માંણસ હુઃખ દેનારાં છે. એ-
 મ તરફતો તરફતો આણિ મર તેણી મર ફૂ-
 રે છે, અને સઘળે કેહેણે નબર ઘાલીને બુચે છે,
 એટલામાં પરાળમાંથી સાબરનાં મીંગણાં તેની
 નબરે પડ્યાં. તે બેતાંવેંતલ ચાકરોને કેહેવા લા-
 ગ્યો. અરે આ રું છેરે, આ પરાળમાં? અલ્યાઓ
 સાબરરે સાબરરે ધાબેરે ધાબે. તે સાંત્રળતાં
 વાંત ચાકર ફુતકાં લેઈને આવ્યા, તેમણે તત્કા
 જ તેનો ભુવ લિધો.

સાર

આપણા, નેટલી આપણા ઘરના કામની
 ચિંતા રાખીયે છીયે, તેટલી ચાકર રાખતા ન-
 થી. ધાય તે ધાઓ નવતે બરઓ; એવું બ-
 ણીને તે નિશ્ચિત રેહે છે. પણ નેનું અંત ખા-

(१३४)

छे तेनुं हित थाय ते इरवुं. जे ने सेयको-
 नो धर्मके, ते तेमनें स्यधमांहे पला नथी होतो.
 तेमनुं मन सूर्यदा पोताना स्यार्थे जीपर होय-
 छे ते स्यार्थे नेमां पतो होय, ते इंम ते इरे. ते
 आगण धणीनुं हित तेमनें दीमामां आयतुं न-
 थी. वियार इर्याथी, पोताना जीजा पलाथी
 त्याग्या, जेवा ग्रहस्थ थोडाळ नीइगरो, पाण
 याइरोना जगाइयाथी धुण भग्या, जेवा धणा-
 जेरला माटे धणीये पोते सायधानाछे राण-
 वी; इवण याइरो जीपर त्रइसो राणीने रेहे-
 वुं नहीं.

वात्.

(१३५)

वात्-७६
 कुतरो जनें दीपडुं.

डोछे जेइ दीपडुं घणा दाहडा लुण्युं र-
 हिनं सुइछे गयेलुं हुतुं; ते जेइ दिपरा यांछ
 लीं राते वा जाया सारे इरतुं इरतुं, डोछे जे-
 इ इणानीना याडा आगण आय्युं. मांहे पैडुं
 तो त्यांहां तेणे जेइ पाणेजो कुतरो दीगो. ते-
 मनुं अरस्परस आगत स्यागत थया, पछी
 दीपडुं कुतरानें डेहेछे, जरे तुं घणो सारो दीसे-
 छे, हुं जरेन इहुं छुं, ने तारा सरणो तान्ने. अ-
 नें देजाणो, जे डोछे दीगो नथी. तो डेहे पछे

એનું કારણ શું? અરે કુંતરા કરતાં સો તરફ-
થી બિચોગ વત્તો ફરેલું, તો પણ મ્હને પેટ ભરીને
ખાવા મળતું નથી. કુતરો કેહેલે, અરે કું ફરેલું
તેણું તું ફરીશ, તો તું પણ મ્હારા સરખો તાબે
થઈશ. દીપડું પુછેલે, તું શું કરેલું? કુતરો કેહેલે,
ખિન્નું કાંઈ નહીં, પણ ઘણીના ખારણા આઠાણ
રાતની થોફી ફરીને કું ચોરને આવવા દેતો ન-
થી. દીપડું કેહેલે, તે કું પણ મનથી ફરીશ, અ-
રે કું અરણ્યમાં ભરકતો ફરીને ટાફાડ તડફોસ-
કુણું; તે મ્હને ઘરના છાંયડામાં બેસીને પેટ ભ-
રીને અન્ન મળે, તો ખિન્નું શું બેઠીયે; એ પ્રમા-
ણે તે બે બણા વાતો કરેલે, એટલામાં કુતરા
ના ગળામાં દોરીનો પટો હતો, તે બાપર દી-
પડાની નજર ગયી. ત્યારે દીપડું કુતર ને પુછે-
લે, તારી આ તારા ગળામાં શું છે? કુતરો બો-
લ્યો આ, એતો કાંઈ નહીં! દીપડું બોલ્યું કાંઈ
નહીં પણ બણાવા તો દે. ને એ શું છે? કુતરો
કેહેલે, અરે કું સ્વભાવે લગાર ખોટો છું, તે

લોકોને કરડું છું, અને કું ઘણે બિધું તો રાતે
ચોફી સારી ફરે; માટે મ્હારો ઘણી મ્હને ઘણાડે-
દોરીયે બાંધી મેહેલે છે, પણ બંધાં સંધ્યાશળ
ઘણો એટલે તે મ્હને છોડે; પછી કું રાત્ર થાજી,
મનમાં આવે ત્યાં ફરે, મારે ખાવા પીવા બે-
ઠીયે, તે તો મ્હારો ઘણી પોતાને હાથે મને એ-
કું બપરાયેલે. ત્યેમન સઘણાં ઘરનાં માંણસ
મ્હારા બાપર માથા રાખેલે, ત્યાંણામાં રોટલા-
નો કડકો રેહે, તે મન વના ખિન્ન કોઈને નાંખે
નહીં; માટે બે તું મ્હારી પેટે ફરીશ, તો કેટલો સુ-
ખી થઈશ? તે સાંભળતાંબ દીપડું પાછે પગલે ના-
હું; તેને કુતરો ફાડમારીને કેહેલે, અરે આવવે-
આવ, નાસેલે કાં, તે કેહે? દીપડું પાછું ફરીને
જિત્તર દેલે. મારે તારી નથી બેઠીતું, મ્હારે તા-
રે સુખ. એ તારે સદા રહો, મ્હારી સાથે, તો છુ-
ટે રેહેવાની વાત હોય, તો તે ફર. તારી પેટે
બાંધી મેહેલીને મ્હને કોઈ રાત્ર ફરે, તે પણ મ્હા-
રે નથી બેઠીતું.

सार.

छुटा रक्षिनें गरीबी होय ते सारी, पाण पर-
स्वार्थीन रक्षिनें होरी पदवी सारी नहीं. ने पराधी-
न थयो, तेनुं सन्नबन पाणुं, म्होरपाणुं धीरन, अ-
थवा भिन्न स दुण, तेनें शंभना नहीं. तेरो तो
धलीना इत्या प्रमाणे व्याख्युं नेछिये, अनें ने ध-
णी ने शंभ देहे, ते नीये इम होय, तो पाणुं इरवुं
नेछिये.

घात-७७

गाड्डे नेनें अडरीअे पाण्यु हुतुं.

अड गाडरानुं अख्युं अडरीये पाण्यु हुतुं, ते

अड गाडराने अडरीनी साथे नतु हुतुं, तेनें अड
दीपुं रस्तामां मण्युं. ते देहेछे, अख्ये तुं लुखछे;
आ तारी मा न होय, तारी अडरी मातो पैलासा-
मा गाडराना टोणांमां थरेछे. अख्युं उत्तर देरे-
छे. आवा तुं देहे ते अडरे, पाणुं नेणीये म्हनें देट
लाड महिना सुपी छिपाय नहीं, माटे पेटमां राष्युं,
अनें कायी त्यारे आ पृथ्वी छिपर निराधार नां-
धीनें पोते नती रही; तेनें म्हारी मा अेम तुं इही-
री तो देहे; पाणुं हु तो आ अडरीनें म्हारीमा अे-
म इहुछुं. ने नेणीये म्हनें छिन अनाय आणी
नें, पेटना छोडरा प्रमाणे पाण्युं, पोष्युं, अनें स-
घणी वाते म्हारी संलाण जीयी. दीपुं देहेछे,
अरे पाणुं नेणीये तनें बन्म आष्यो ते तारे पू-
ब्य छे, अनें तारी ममतुं तेना छिपर पत्ती ने
छिये, अख्युं देहेछे, तेणीये म्हनें बन्म आष्यो,
अे हुं देहेनार नही. शामाटे, ने, तेने हुं काणुं
डे गोरे छु अे अजरन नथी, अनें ने तेणीये

म्हने नन्म आप्यो अये पात प्ररीछे, तो तें एीये
 आ ह्यारा जीपर जीपक्षर कर्यो, अये पात पाण
 प्ररीब. ने म्हने पुत्रेपनो नन्म आप्यो, नेणे इ-
 रीनें हुं आटकीनें हाथे परीश. त्यारे ने पावे ने-
 नो डोछे प्रक्षरे म्हारा जीपर जीपक्षर नही; तेनें
 हुं मा झ्यम इहुं.

सार

ने आपणं साडे इरे, ते आपणां माजापे.
 नेणे नरो नन्म आप्यो, ते नही; माजापे अने
 छोडरां अये अणगाये अरस्परस जीपयोगी
 थपुं नेछेये; छोडरां अज्ञान छे, त्यांहां सुधी
 माजापे तेमनुं पाणन पोषण इरपुं, पिद्या ल-
 णापवी, घणां लाड न लापीनें तेमनें आपणी
 आज्ञामां राषपां; पछी ते म्होरां थर्छनें इमा-
 तां थयां, अरेले तेमणे माजापनें इरीपाते
 ओछुं पापा हेपुं नही. अये अये परस्परोनो
 थर्मछे. घणं इरीनें छोडरां नोब पांइ बाणाय-

छे, ने, ते पोतानी नपानीना लरमां माजापे-
 नुं इत्युं सांलणतां नथी; तेम डेटलांइ माजा-
 प पाण प्रोरां होयछे, ने, ते पोतानां छोडरांनें
 न्हान पाणमां पिद्या शिष्यपया साडे मेहेनत
 इरतां नथी. पोताना सामर्थ्य प्रमाणे छोड-
 रांनें आया, पीया, अनें अरथेया आपतां न-
 थी; अहे म्होरां अरेला पास्ते, तेमना मनमां
 ते अेम न्छे; ने अ हे नेटलां पानां छोडरां-
 नें इरीये, तेरलां पानां अेमाणे सेहेयां; पछी
 छोडरांपण ते नेछेनें पोतानी मर्यादा मुडी हे-
 छे. माटे जापे छोडरांनें, सगांसगाने, धण्टी
 धणीयांणीनें, अरस्परस अेइ अेइनुं सा-
 डे इरतां नपुं, तीं न्छेइ रेहे. नेमां न्छेइ न-
 ही, ते नाम मात्र सगां डेहेपानां

મોરને પોતાના સ્વરને જોતો
બંદીને ખેદ કરતો હતો તેની.

એક દીવસ મોરને પોતાના શબ્દ કહોર એવું
બંદીને ઘણો ખેદ થયો. ત્યારે તેણે સરસ્વતીની
પ્રાર્થના કરી. હે દીવ દયાળા, હે દેવી, હે નગદંબ,
હું તારે વાહન, અને અને સ્વરમાં કોલ્ય ભુતે, એ
તને યોગ્ય નહીં. ને વારે કોલ્ય ખોલવા માટે. એ
ટલે સર્પ લોકોના કાન અને મન ત્યાંહાં ભરેને
વળગે છે. અને હું મ્હો ઊઘાડું ખોલવાને એ-

ટલે સર્પ લોક મ્હારી મર્યાદી કરે છે, એવી મોર-
ની પ્રાર્થના સાંભળીને દેવીને દયા આવી. પછી
દેવી તેના મનનું સમાધાન કરે છે. ત્યારે સારો
શબ્દ બંદીને ને કોલ્ય સુખી છે. એવું તારા મ-
નમાં આવવું હોય, તો સ્વરને અને મ્હોટપણે તું
પણ સુખી છે. મોર કહે છે. દેવી! વાણી ને મી-
ઠી નથી તો એકલા સ્વરને અને મ્હોટપણને
શું કરીયે? દેવી ખોલી અને પરમેશ્વરે એક એ-
કને એક એક ગુણ આપ્યો છે. તેને સૌંદર્ય, ગ-
કેને બળ, કોલ્યને સારો સ્વર, પોપટને મનુષ્ય
વાંણી, ખજુતરને શાંતિ, એ પક્ષીને મ પોત પોતા-
ના ગુણ બિપર પ્રસન્ન રહે છે, તેમ તારે પણ રહે-
વું. નહીંતો, અમથી આશા વધારીને પોતાના
ભુવને એકલું કુ:ખ માત્ર દેઈશ.

સાર

એકની પાસેન સર્પ ગુણ બેઈયે એવી દેવ-
ની ઈછા નથી. એટલા માટે તેને અનેક ગુણ-
ની આશા છે, તેની તે પુરી થતી નથી; માટે એ-

ह पांमीनें आपणा गुण होय, ते जीपर अनाहरक-
रयो नही. मेहेनत करीनें ते गुणनी पृथ्वी करपी.
सघणा गुण पेदा करीनें तेनुं कृण तो खेन, ने म-
ननें आनंद पमाळवुं. ते आनंद नेटलो रीश्वरे
आपणनें अनुकृण करीं छे. तेरला मांन करी
बेछिये, तो आ मनुष्य जोडमां ने सुप्रछे, ते
ते बुद्धनें प्राप्त थयां.

वात ७९

दिडी अनें मांष्य

जेड हियस दिडी अनें मांष्य जे मनें पोत
पोतानी, म्होरार्छ माटे घाणी इटइट थयी. मांष्य

दिडीनें देहेछे, अरे ह्यारी म्होरार्छनी तो शेछीनें
लांतीळ नथी; ने ने यज्ञ याग रित्यादि इममां
नेने पदार्थ होयछे, ते प्रथम हुं यापुं, पछी देपनें
ते मणे; देपना देवामां जिंयुं देवांयुं ते म्हारे. हुं
देशामां नहुंयुं अटकुं शेछे रेहेतुं नथी. म्हनें रा-
ननी सत्तामांनवाने शर्छ अटकाव नही. हुं रा-
नना पत्ताजीपर जेसुंयुं. जे प्रमाणे म्हारेने
ने नेछिये, ते ते हुं मेहेनत करी पना जाण्छुं,
पीण्छुं, अनें त्वांगयुं छुं. जेवी ने हुं ते म्हा-
री सायें तुं रांड अरोअरी ज्यांहांथी वाडे करी-
शे? दिडीये ते सघणुं सांत्वणी लिधुं, पछीते-
नें जित्तरे हेछे, अरे सांत्वणछ. म्होरा म्होरा-
अनें घेरनें नमपुं जे म्हातोला छे परी, पाण,
ज्यारे, दे न्यारे नोतरें होय त्यारे; तने तोलो-
इ हांडी मेहेले, तोय तुं लान पनी थर्छनें अन्न
जिपरथी जीठती नथी. ते राननी सत्तामां न-
वानी, अनें राननें पत्ते जे सवानी पातो म्हो-
टीयो अनादीनें इहीयो; पाण म्हनें परीअज-

રહે. તે એક દાહાડો હું ઘાણો વેઈને મહારા ઘ-
 રનાણી બતી ફતી, ત્યાંહાં રસ્તામાં તમારામાં-
 નો એક ગ્રહસ્થિ, એક પદાર્થ ઊપર બેરીને મ્હો
 મદમદાવતો હતો. તે પદાર્થનું નામપણ મ્હોડેબો-
 લતાં લાભ આવે; હવે તું કેહે છે, કે હું ડેરામાં ઘ-
 ણું રહુ છું. તેનું કારણ હું તને કહુ છું, તારે ઘર-
 બાર કાંઈ છે નહીં, માટે તું દેવના ડેરામાં રહી-
 ને દાહાડા કાહાડા છે; તું અહારી પેઠે મેહેનલ
 કરીને દાણાનો સંગ્રહ કરતી નથી. માટે ભતા-
 કે રાડના દાહાડામાં સુખે મરવું પડે છે, અને અ-
 હો ઊદ્યોગ કરીએ છીએ; માટે તે દાહાડામાં-
 બાઈ પીઈને હું શાળા ઘરમાં સુખી રહીએ છી-
 એ.

સાર.

ઊદ્યોગ નાના પ્રકારના છે, કેટલાક એવા
 છે, તે તેમાં કાંઈ કળા નથી. તે કરીને ખોટી
 બાઈ માત્ર દેખાડવી, અને બિનને આપણો

કરાળો આણવો; બિન કેટલાક એવા છે, તે તે-
 ના કરનારા ન્યાંહાં નાચ, ત્યાંહાં તે સર્વને ગમે.
 તેને ઊદ્યોગ છે, માટે રાત્નની સલામાં બચે છે; એ-
 વું નહોય તો, કાંઈ ઊદ્યોગ નથી, માટે દાહાડો
 કાહાડવા સાથે બચે છે; તેણે રાત્ન સલામાં બ-
 વાની પ્રતિષ્ઠા કેહેવી નહીં. દંભ દેખાડવા સા-
 કે તે દેવપૂજનો આડંબર માડે છે, તેની નેત્રિકિ
 શા કાંમની, તેને પોતાને ઘેર કોઈનાના રોટ-
 લા મળતા નથી, તેને કોઈ મ્હોટા ગ્રહસ્થિની
 પંક્તિમાં મિષ્ટાન્ત મળવું, માટે તેમાં કાંઈ મ્હોટા-
 ઈ આવી? તો તેને મ્હોટું માંગુસ, તે, તે ઊ-
 દ્યોગી, અને તે પોતે મેળવેલી સંપત્તીનું સુખ
 ત્યોગવે, અને તેને ઊદ્યોગી માંગુસ ગમે, તેને
 આજીવી માંગુસનો કરાળો આવે, એવા પુરૂ-
 ષને મ્હોટી પદવી નહોય તોપણ તેને સર્વ લો-
 ક માને.

बात-८०
घयडो कुतरो

अेइ कुतरे प्रथम पोतानी नयानीरिमां च-
एगाइ शैशार मारीनें पोता जिपर धाणीनो स्नेह
पैदा इयी; ते समयमां धाणी तेने ज्येयीयो इरे,
जोणाभां ज्येसारे, तेने सारे सारे ज्येवरापे, पछी
घयडो थयो, त्यारे ते कुतराथी तेपी याइरी थाय
नही; ज्येपुं थियु; तोपणु अेइ हाहाडो ते धाणीनी
साथे शैशारनें गयो, त्यांहां साथेनां कुतराथी
आगण नथिनें तेणे अेइ हरणुनो पण पड्डयो.

पण तेना म्होमांना डेटलाइ हांत पती गयारुता,
अने डेटलाइ रल्या हुता, ते हाखता हुता; माटे
तेनाथी सारी पेडे ते अदायो नही; अने हर
एा ज्येया ज्येय इरीनें छुटीनें नारी गयुं, त्यारे
धाणीनें कुतरा जिपर धाणी रीस येडी; अने ते-
नें मारवा मंड्यो; त्यारे कुतरो डेहेछे; अने नी-
ये लागारेइ हाथ जंपराण, हुं तारो नुनो या-
इर छुं, माटे डांछ पिथार इर, म्हें हरणुनें पेड-
उवामां डांछ आणरी इर्यु नथी; पणु म्हारो जि-
पाय न थाव्यो, त्यांहां हुं शुं इरे. ह्ये घयड-
पणमां म्हाराथी तारी याइरी थती नथी, मा-
टे तनें रीस येडेछे, पणु म्हारी आगणनी याइ-
री जिपर नबर राणीनें डांछ इर.

सार

धारुं इरीनें धाणी जोशेनी कृतघ्नता ज्येपी-
न घीशामां आपेछे, न्हंहां सुधी आपण तेना डां-
ममां आपीजे त्यांहां सुधी ते आपणो. पछी
आपणुं डांम नथी ज्येपुं थियु, अेदनें ते आपणो

नहीं, अमेमन आपणें तेना जीपर जीपकार कर्चो,
ते पुशेवनो पछी आपणें जीपकार न थाय, अ-
थवा थोरो थायतो ते पुशेव प्रथमनो जीपकार न
सत्कारतां जीणलो आपणें अपेकार करपा र्च-
ये.

वात्. ८१

मांघो समणीनो छोडरो.

अइ समणीनो छोडरो घणा घाफाता मांघो
पुनिं मरवा सरणो थयो, त्यारे पोताना पूर्पनां
इयां इमं संभारीनें तेनें म्होदुं त्वयं पेदा थयुं; प-

छी ते माने देहेछे. मा झंघि व्रत जीपवास दानपं-
मे देवत्वक्ति इरीनें देवनीपासे हुं सान्ने थाषी अ-
युं माग. मा जितर करेछे. आप्रा देव तनें सान्ने-
इररी, अे वरेंसो म्हनें आपतो नथी, ने तुं स-
घणो ननर हिंसा इरतो आव्योछे, अनें झंघि-
ये देवनें अर्पण इरेला पंचार्थ ते थोरी आया
मां ते आधुं पाधुं नेयुं नही. अनें तेनो तनें
झंघि दिवस संतापे पाण थियो नही, ते तारे
माटे हुं देवपासे किये म्होडे प्रार्थना इरे ते देहे?

सार.

मनथी घणां दुष्कर्म थियां छे, इये म्हारीपी-
गत थरी, अेवा विचारमां पुनिं मरती पणत
ने म्होदुं त्वयं पामनार, अेयुं लक्ष मनमां आं
एनिं आनन सावधान डां न थर्चये. ने पृदु
थयो अनें नेनें आगण पापे करवानुं सामर्थ्य
रद्युं नथी, माटे ने पश्चान्तापे थयो, ते पश्चा-
न्तापे अरो नही; अनें अरा पश्चान्तापे पिना,

परमेश्वर क्षमा करतो नथी. शामाटे ते खेवा
पापी जीपर क्षमा करीने हेव पापनी पृष्टी झुम
करे. खेमाटे ते पोतानो मरण द्वाण सुप्ते करी
ने धियाने छेछे तेणे प्रथमन सापध थरने
पापे जीपरथी बुद्धि वेगणी करवी.

यात ८२

सिंह खनें जीघर.

खेद सिंह जिनाणाना दाहाडामां खरएय-
मां खेद खांबानी रीतण छायामां निश्चित.

सूतो हुतो; त्यां हां तेना शरीर जीपर थरनें जीघरे
होउवा मांझुं, तेथी ते लख्यो. तेना पंजामां खेद
जीघर आव्यो, तेनें तेणे मारवा मांझुं. त्याने जीघ
रे तेनी प्रार्थना करी, हे महाराज तमे म्होटाखो,
सघणां परीनुता रान्न खो. हु तमारी आगण इ-
वण रंड खुं, म्हारे देविये तमारो हाथि पदाणरी
नहीं. खनें म्हनें लुपदान आपवुं, खे तमनें
योग्य छे. ते सांत्वणीनें सिंहनें ह्या आवी, ख-
नें जीघरनें मेहेली दीयो. पछी खेद दाहाडो तेन
सिंह खरएयमां करतो तेन आंब्या तणे पारथी
ये लण नांभी हुती, तेमां आवीगयो. तेमां सिं-
हे पोतानुं पण हुतुं तेदखुं सघणुं भरये कर्युं; प-
रा घुटको थयो नहीं. पछी म्होटे शब्दे करीनें
खारवा मांझुं. ते सांत्वणतापेतन ते जीघर सिंह
पासे आव्यो, खनें हेहवा लाय्यो, रान्न तय
पांभीरा नहीं. निश्चित रेहे, खेम इहीनें तेणे हाते
करीनें लणनी गां हो इतररी नांभीनें सिंहनें ल-

जमांथी छुटो इर्यो

सारः

म्होलाछे, तेमनुं पणु म्होटुं जंम यजतेन्हा-
नाने हाथे थायछे, अटलामाटे ने आपणी सत्ता
मांछे, ते उपर स्नेहे इरीनें कृपाल राणवी. न्हा-
नाने हाथे पणु उपकार थरि सकेछे. वैलय छे
ते सर्वदा सरणो यालतो नथी. अथी वातने
परीछे, तो पछी आपणु सर्व लोकोसाथे सारे
लाये जंम नयालीअे. आपणी यालती यजत-
मांने आपणु लोको उपर उपकार इरी मेहेल्यो
होय, तो लोको पणु आपणी पडती पेणामां जंम
मां आपे, सघणा न आपे पणु तेमांनो कोठिअे
झापो पणु गुणु नलुनारो नीइणेन, ने अेइनी
सहायताथी आपणां सर्व संकट लागे.

वातः ८३

डिंहर साथे सिंहरनुं लग्न.

पछवाडेनी वातमां इहेलो सिंहर, नगमांथी छु
टो थया पछी रालु थरिनें, डिंहरनें इहेवा लाग्यो.
अरे ते म्हुनें म्होटो उपकार इर्यो, माटे हुं तारो
उपकारी थयोछुं ; हुपे तारे ने नेरिअे ते माग;
हुं आपीरी. ते सांनणीनें डिंहर इल्यो, अनें पोता-
नी योग्यता थुं मागवानी छे, अनें थुं मागवा-
नी नथी. अे विर्यार्या पिनाल सिंहरनें इहेछे, पि-

नंती इइ खुं मरारान, नेमाटे तमे प्रसन्न थरिनें
 गमे ते माग अेम इहो छे, तो हुं मर्यादा मुडीनें मा
 गुछुं, ने तमारी इन्त्या म्हनें आपो. ते शरुद्राने प-
 उतांन सिंरुनें घणुं ओतुं लायुं, पाण शुं प्रे वय-
 नथी अंधायो अेटला माटे इहुं, ने आपी; अेम
 श्रीनें तोणे पोतानी इन्त्या ओंहरनें आपवानें आ
 एी. तेनें पोतानी बवानीनी युनमां यावनां ते-
 नो पग ओंहर ओपर पडयो. अेटले ते तत्काण
 मरण पांथो.

सार.

आपणामां सार नरतानो विचार न होय,
 तो हर अेइ यस्तूनी छिग्रा इरीनें आपण हुः प्री
 थरिय. सारा नरतानो विचार नेनें नथी, ते
 म्होरो रान्न होय, तोपण ते पोताना आत्माने
 सुप्री इरी सइतो नथी. ते रान्न थरिनें रांडना
 नेयुं हुः अे त्वांये छे; अनें रांडे छे, ते सारा नस्ता
 नो विचार इर्याथी. इइनी संपत्तीना सुषनें व्हे-

गवे छे. आ सारा सार विचारनुं लक्षाण अेन,
 ने हुं डोण; म्हारी योग्यता री; म्हारो निर्वाह
 इटला मां थाय छे; इत्यादि इ अेनें ने पगलां
 मांडवां ते.

वात. ८४

ससलां अनें हेइशं.

डोई अेइ वपत, घणो वा छुट्यो, तेथी स-
 घणां आड डोखया लाय्यां, अनें लुंछे ओपरनां पांठ
 जं ओडया लाय्यां. अनें धूण ओडयाथी हरीदिशा

ઓ અંધાધુંધ થઈયો. તે ભેઈને, એક વાડ્યમાં
 સસલાં ફતાં, તે બિહીને ગભરાઈને નાદાં; તે ઘણે
 પ્રયત્ને વાડથી બાહર નીકળ્યાં. આગળ ભતાં તે
 ઊંને એક નદી આડી આવી. ત્યારે તે દુઃખી થઈને
 કેહેછે, અરે, હવે પુર થયું! ભંદાં ભઈયે ત્યાંહાં આ-
 પાણી પછવાડે વિપત્તીભ આપેછે; માટે આવા
 સંકટમાં કાળ કાહાડવો તે કરતાં, નદીમાં પડીને ભ
 વ આપીએ, તે સારું. એવો સર્વેયે નિશ્ચય કર્યો.
 અને નદીની તીરે ગયાં; ત્યાંહાં દેડકાં બાહર ની-
 કળ્યાં ફતાં; તેમણે સસલાંને ઠીકાં, એટલે તે
 પાંણીમાં ઉબકાં મારીને તળે ભઈને બેઠાં. તે ભેઈ-
 ને તેમાંનો એક સસલો, દેડકાં લઈ ફાથ ફરીને,
 બિન સસલાંને કેહેછે. અરે, આ ભુખો! ભ-
 વ સર્પની પછવાડે લાગ્યુંછે; આપણ તેથી બિ-
 હીને ભવ આપીએ, તે કરતાં ધીરભ રાખીને બેઠુ-
 ખ આપે, તે સહીને સંકટને સાંભા કાં ન રહીયે?
 તે સાંભળીને સઘળાં ત્યાંહાંન ઊભાં રહ્યાં. પ-

છી કેટલીક વારે વા શાંત થયો.

સાર.

કેટલાક લોક, નાના પ્રકારનાં ભય કલ્પી-
 નેં ફાય ફાય, ક્યમ થશે? શું થશે? એવી ચિં-
 તા કરીને ભરાત અને ઘાહાડો કાહાડેછે. તે એ-
 મ બાંણે છે, બે બેટલાં દુઃખ છે, તે સઘળાં આપ-
 ણીભ પછવાડે છે. બિનુ સઘળું વિશ્વ સુખી છે, પ-
 ણ તે બેને સુખી કેહેછે, તેમાં દુઃખ બે તે ભુખેતો
 તે એમ બાંણે, બે આપણ છીયે તે સારા છીયે. પ-
 રમેશ્વરે પ્રોત્તાની તરફથી સુખ દુઃખ સરામાં પેહ-
 યી આપ્યાં છે. તે આપણને વત્તાં ઓછાં લાગે
 છે; એ આપણું ગાંડાપણ.

दंडां अने शियाण.

अडे अहुओलो अवे नामे दंडो हुतो, ते अे
 ड वषत तगापमाथी ब्राह्मर नीडणीने, अडे शिंयी
 नग्या डिपर अेशीने, सर्व ननापरोने म्होटो स्यरे
 डरीने सलणावे छे. हुं म्होटो सारो वैद्य खुं, मन-
 मां आये तेपो रोग होय, तो तेने हुं मटाडुं, अेषु
 ओलीने ते पोतानुं न्गणपणुं देणाड्या साडे कांछे
 ड शारुनां वयन अरअड्या लाग्यो, ननापरो-

ये तेनो अर्थतो समनयो नही, पाण अेम न्गणुं
 ने आ डोछे म्होटो न्गणुं वैद्य छे. पछी ते, ने ने पो-
 लतो गयो, ते ते सांनणीने सर्वये माथां हुला-
 व्यां. तेमां अडे शियाण हुनुं, तेनाथी ते सेहेपा-
 युं नही, त्याये तेरो रीस चडावीने देडाने वहुं,
 अरे तारे नडपुं हुलेकुं छे. अने तारे सघणुं अं-
 ग डाचे लरायेकुं छे, तारा डिपर कांछे तेन ही-
 सतुं नथी, ते तुं देहेछे ने हुं भिन्ननो रोग हा-
 दाडीशे, अनी तनें लाब जयम नथी आपती.

सार.

नेथी पोताना शरीरना रोग दूर थिता न-
 थी, तेणे भिन्नना शरीरना रोग दूर करपानी
 घातमां पडुं नही. ने भिन्ननें डिपेदेशे करे तेनुं
 आयेरागुं अेषुं नेछेये. ने ते घातमां लोशेनें स
 देहुं पडेन नही, तोन तेनो डिपेदेशे मात्यथावने
 दोष भिन्न लोडोअे नांभीदेयो; अेषो अरप-
 ग थाय मांगसमां डिपेदेशे डरीअे, ते दोष आ-

पाण्डुमां न होय, तो न ते उपदेशा मांन्यामां आ-
ये नहीं, तो मशहरी चाय.

पात ६

द्रागडो नेलो मोरनां पीछां
शरीरमां ओशानं हुतां.

श्रेष्ठ अरे द्रागडो हुतो, तेना मनमां अयेवुं
आल्यु, डे हुं म्होरो थानिं. आपाणी न्त हुल्लडी
छे, माटे अेनो संग राष्यो नहीं. पछी तेणे
द्रां मोरनां पीछां अरेडां इर्यो. ते पोतानी पां-
ओमां ओशानिं ते मोरनी मंडणीमां पैडो, तेम-

णे तेने नेतांमांन ओणप्यो; पछी ते घाणुअे-
इडा थरनें प्रथम तेनें यांयोयती मारीमारीनें अ-
दमुयो इर्यो, अनें तेनी पासेथी पीछां जुंयी लि-
धां, पोतानी मंडणीमांथी डाहाडी मेहेल्यो. अेवी
अयइथा थिया पछी ते अेह पांमीनें पाछो पो-
तानी न्तमां पेसयानें गयो; ते अंभत द्राग-
डाअोनें अेना पुर्व इर्मनी अंभर हुतीन, पछी
तेमाणे तेनें पासे उल्लो राष्यो नहीं, अनें ते-
मांनो अेडे तेनें छी: थु: इरीनें डेहेया ला-
ज्यो, अरे मूर्ध तनें परमेश्वरे ने न्तीमां पैद्य
इर्यो छे. तेनें तं छोडी नहोत, तो आन तनें आ
अपेमानं डां भणत.

सार.

ऐश्वरे आपाणेनें ने न्तीमां, ने डेडांणे पैद्य-
इर्यां, तेनें ओरी मानीनें अिननुं सारापणुं अो
दपणुं, आपाणे डेडांणे जेथी लेया नथिये, तो हु:
अमां पडिये. आपाणी अरोअरी पाणाना मनमां

આપણા ઊપર ફટાળો આવે એવું છે, તે
પુરુષ એ તરફથી ભ્રષ્ટ થાય. પરબતના છે, તે
તેને તીરસ્કાર કરીને ઊપહાસ કરે છે. અને ના-
તનો દેષી માટે નાતના પાણુ તેનો અંગીકાર કર
તા નથી.

વાત ૮૭

સિંહ અને પરશુ.

ફોઈ એક વખત સિંહ, અને કેટલાંક બિન
પરશુ એમનો એવો ફરાર થયો છે, તે આપણે એ-

ક સત્તાયે એક વિચારે ચાલવું, તે મળે તે બરો-
બર ભાગ કરીને વેહેથી લેવું. પછી એક શિષ-
સા સિંહ, શિયાળી, દીપડું, અને ચિત્તરો, એ ચા-
ર બાણે મળીને એક હરણુ માર્યું. તેના શિયાળ
એ ચાર ભાગ કર્યા. તે વખત સિંહ આગળી આ-
વીને તેમાંના એક ભાગ ઊપર આંગળી કરીને
તેમને ફેહે છે, અને સાંભળો છો. આ ભાગ તો
હું મ્હારો ફર બનાવીને લેજી છું. આ બિને ભા-
ગ તો મ્હારે લેવો, શા માટે તે તમે તે પરાક્ર-
મ કર્યું તે સઘળું મ્હારા સામર્થ્યથી. પછી ત્રિ-
બલ ભાગ સાંમુ બેઈને માંયું ગેલારીને ફેહે છે, આ
ભાગ મ્હારે એટલા માટે લેવો, તે તમે મ્હારી રતી-
યાત અને ફૂત મારો રાબ, માટે તમે મ્હને ભક્ષી
યે કરીને આપણે બે ફૂવે આ છેલો ભાગ તો તમે
બાણો છો? આપણો સમય હમાણાં ત્રીડનો છે, મા-
ટે ફોબને માટે આપણી પાસે કાંઈ બાવાનું છે ન-
હીં. પાસે મ્હારે આ બલન કરીને સંગ્રહ કરીને

(१६६)

म्हैली छाःयो योग्यछे, शंने, आगण नेनी
त्वीरु पडे, तेनी तबवीन आत इरी मेरे लवी, ये-
ची नीति छे. हां ? हुं इहुंछुं, अे तमारा पि-
यागमां आवेछे, हे नही. ना हेरेरो तो तेमां
म्हैरुं हांछे नतुं नथी. पाणु तमारो नारी थरो
अे मनमां समन ने.

सार.

हुवेरा अनें अकयांन अेमनो अेरो घालु
छाहाजा सुधी, पांरीपो यासतो नथी. अणयान
छे, ते अथमन अेइ थती अणत वयन आपेछे,
पाणु यणत पडे तेनें वयन तोस्तां पार. लाग-
ती नथी. भारे तेनी साथे योग इरयो अे प्र-
थम मूर्धाई, अनें अेइ वार तेनी साथे योग इ-
या, पछी इरीनें ते जो, अनें हां, हो, इहीनें जि-
हनपासे मरी इरी इराये अेतो अत्यंत मूर्धा-
ई.

(१६७)

वात ८८

दीपुं अनें अणकुं.

इंछे अेइ दीपडे गाडरे, मारीनें अणुं, नेनुं
हाडकुं दीपडाना गणामां अटस्युं, तेनी पीडयेत
चेलो थईनें अरडा पाडतो. ते अणतयमां इरवा
लाग्यो. तेनें नेनें प्राणुि मणे, तेनी ते प्रार्थना
इरे, ने महाराज कृपा करीनें म्हारा गणामांथी
आदकुं हाडकुं झालाशी, तो हुं तमनें स्तारी पिछा
य आपीरी. ते सांत्वनीनें अेइ अणकुं अणुं.

यना लोत्नथी आगळ थियो, अनें प्रथम दीपडा
ना हाथनुं वयन लिधुं, पछी तेंणे दीपडाना गणा-
मां पोतानी लांबी जोड घालीनें. हाडुं व्याहर हा-
हाडुं. पछी विहाय मागवा लाग्यो. ते वधत दी-
पडुं आंध्यो डाहाडीनें तेनें डेहेछे, अरे तारा सर-
भो मूर्ध भे त्रैलोड्यमां दीगो नही. अरे तारी
जोड म्हारा म्होमां हती, अनें ते भे न इरी अ-
नें तेनें लुपतो मेहेब्यो, तोपण तुं राळ थियो न-
ही.

सार.

केलाड नीय अेया होयछे; डे तेनें सहा-
य थवामां जे दोष थायछे. अेड तो अेने, ने-
नें सहाय थवुं योग्य नही, तेनें सहाय थवुं अ-
नें भिनुं अे ने, नेनी साधे संबध इरीनें आप-
णु संकट पांभीये; साडे इरनारनें नरनुं इरवुं,
अे हुणेनो न्नति स्वलाष छे, अेयाना हाथमां-
थी हांनी न थाय, अनें खुटया अेरले घणुं मे-

णव्युं, अेम समनवुं.

वात ८६

जे हग अनें लाल वेथनारो

कोडी अेड लाल वेथनारानी हुडाने जे हग ग-
या. ते माहेने अेडे तेनी बबर थोरवीनें अेड
डोहोणानो इडो थोरिनें सोभतीनें आंध्यो. तेसो-
भतीये पोताना लमामां संताड्यो. लाल वेथना-
रो नेया लाग्यो, तो डोहोणानो इडो नही. त्या-
रे लाल वेथनारो तेनें डेहेछे, अरे तमे म्हारो

કોહોળાનો કડકો ચોરો, તે ઝટ કાઠાડો, નહીં
તો તમારી સીત્લા રેહેરી નહીં. તે વધત ભોગો ચો
રી કરી ફતી, તે કેહે છે, અરે હું સમ ખાણું, તે
તારો કોહોળાનો કડકો મ્હારી પાસે ફરો, તો મ્હા-
રે નક્ષતાનભરી. ભોળે સંતાડ્યો હતો, તે કેહે છે,
ભાઈ બે મ્હે તમારો કોહોળાનો કડકો ચોરો હો-
ય, તો સઘળા લોકોનું પાપ મ્હારે માંથે. તે સાં-
ત્વળીને ત્વાળ વેચનારો કેહે છે, અરે હું તમારા
બોલવાનો અભિપ્રાય સમભ્યો, તો તમે બે
બાણમાં એક બાણો ચોર છે, અને તમે બેબાણ
લુચ્યા હો, એમાં કાંઈ મ્હને સંરાચ નથી.

સાર.

માણસનું વચન સમ સરખું. તેમાં ભલો બે-
મ સમને માને છે; તેમ વચનને માને છે. અને
બુઠો સમને માનતો નથી, તે વચનને પણ માં-
નતો નથી. માટે ચોર, ડગ, બુઠો, એ સઘળા એકમાળા-
ના માણસ છે, એમના સમજીપર વિશ્વાસ રા-

ખવો નહીં, કેટલાએક બુઠા એવા ફોય છે, તે તે
બુઠું બોલીને પોતાને બુઠામાં ગણતા નથી. તે
સમ ન પાળવામાં પાપ છે; એવું બાણીને બે બુ-
ઠા સમ ખાવા પે, તો એવા ખાય છે, કે તેમાં બે
અર્થ બે તરફ લગાવીએ, તે તરફ લગાવી સઘાય,
એવો બે હોય તેને તો મહાપાપી કેહેવો. શા માટે,
બે બેની ઈલા માત્રથી બ્રહ્માંડ પેદા પાવ્ય છે, અને
લીન થાય છે. અને તે મનનો સાક્ષી, એવા પરમેશ્વ-
રની આગળ પણ પર્યાય શબ્દ કેહેવામાં બે ચુકતો ન-
થી.

વાત ૬૦

માળી અને કુતરો.

એક માણીનો પુત્રો પાડીમાંની વાવને કાંઠે
 ફુલો હતો; તે વાવમાં પડ્યો, અને આરડવાલા-
 ગ્યો; તે સાંભળીને માણી ઘોડો આવ્યો, અને
 તેને શાહાવાને વાવમાં ફાથે ઘાલતાં વેતલ કુ-
 તરે તેની આંગળીઓએ બચકું ત્યર્યું. ત્યારે તેને
 માણી રીશ ચડાવીને કેહેલું. અરે હુદ, તને ભુવા-
 ડવાનો ને ફાથે, ને ફાથે આન સુધી તારૂ ત્યરણુ
 પોષણુ કર્યું; તે મ્હારા ફાથેને તં બચકું ત્યર્યું,
 ત્યારે રૂપે તું મર; તને સરખા અપકારી ભુવ
 વંચવા કાંમના નહીં. એવું કહીને તે પુત્રને વા-
 વમાં તેવોને ઘુડતો નાંખીને યાજતો થયો.

સાર.

ને કલ કલ છે, તે ફેરલા ઊપકારને વ્યર્થ માની-
 ને ઊલટો આપણને અપકાર કરે છે. એ માટે ને પ-
 રોપકારી પુરે છે, તેમણે ને કોઈને ઊપકાર કરવો
 ફોય, તો પાત્ર બેઈને કરવો. હુદને કર્યો ફોય,
 તો તે વ્યર્થ બચ, અને આપણી ફાંબી અને બ-

ગતમાં હાસી માત્ર થાય.

શ્રાવ. ૯૧

મેહેતાભ અને નીરાણયો.

કોઈ એક નીરાણમાનો ડોડરો શીશ્વળા-
 નું લાકડું કંમરે બાંધીને નદીમાતરવું શીશ્વ તો ફ-
 તો એક શાહાડો તેના મનમાં વંચું આવ્યું. તે રૂપે
 આપણને તરતાં આપણું રૂપે લાકડાંનું શુ કામ
 છે, એવું બંધીને તેણે તે લાકડું નદીને કિનારે મે-
 હેલીને નદીમાં તરવા પડ્યું તે પ્રયાણના બ્નેરથી
 ઊપાણીમાં ગયો, અને બધાં બાપા જાગ્યો.

ત્યાંહાં દૈવયોગથી એક આડનું ડાણું નદીમાં લટક-
તું હતું, તે ઢેકાંણે તે તાણાતો આવ્યો. અને તે ડા-
ણું ઝટકરીને આલીને બુડું ઘુરે, બુડું ઘુરે; એમ ક-
હીને તેણે બુમો પાડવા માંડી છે, તે સમયમાં તેનો
મેહેતાળ નદીને કાંઠે સહન આવ્યો હતો, તેને કાં-
ને તે દીન શેષ પડ્યો. તે આઘો નદીને બુ-
એ છે, તો નીશાળીયો મહાસંકટમાં નભરે પડ્યો.
ત્યારે તેણે તે લાકડું નીશાળીયા ત્રાણી નાંખ્યું;
તે આલીને તે કાંઠે આવ્યો. તે વખત મેહેતાળ
યે તેને ઊપદેશ કર્યો. અને હનું તારે આગળ
આ સંસાર શેષી નદીતરવી છે, તું સ્વતંત્ર થવા
નેવો હનું થયો નથી, મારે તારાથી ને મ્હોરાં
હોય તેમનાં વચન નદીમાં તરવાનાં લાકડાં સ-
રખાં માનીને તે પ્રમાણે ચાલતો બન-

સાર.

કેરલાક પુરુષ એવા અભિમાની હોય છે, ને
હનર તરકથી દુઃખ સેહે, પણ બિનની બુદ્ધિ

લેઈને તે પ્રમાણે ચાલું, એમ તેના મનમાં આ-
વતું નથી. આ સંસાર સમુદ્રમાં રહેવું ઘણું કઠણ
છે, અહીંમાં એવો શેષ પુરુષ દેખાતો નથી, કે ને-
ને બિબ્બની સહાયતા ન બેઈયે. તેમાં પાણુ ને
નવાંન છે, નેને સૃષ્ટીની રીત હનું સારી પેઠે
સમજણમાં આવી નથી, તેમને તો સર્વથા પો-
તાની બુદ્ધિયે ચાલવું નહીં.

વાત. ૨૨

કુકડો અને રત્ન

એકે નવાંન કુકડો બે કુકડીયોને સાથે લેઈ-

ने छिद्रो ज्योतरतो इतो. तेमांथी ने सारी व-
स्तु नीदणे ते दुःखीयेनें व्यापीनें तेनें रीज्यतो
हुतो. तेमांथी ज्येथान्द ज्येद रत्न तेनी नन्ने
पशु तेनी शंतीथी या रत्न छे, जेपुं तेणेन्-
एयु. पाण जेनो विपलोग ज्यम करीये, ते तेनें
ज्यपर नही. पछी तेणे पोतानी मुर्धा छि दांज्या
साई ते रत्ननुं विपहास करवा मांज्युं. ते पांज
छि घाडीनें, जोड फुलायीनें, म्हो पांजुं करीनें तेनें डे-
हे छे. ज्यरे तुं साई छे ज्यरे पाण तनें शुं करीजे, म्हा-
सी प्युडीये तो तमे सघणां ज्यडी स्तहीमानां र-
त्न मणीनें ज्येद ज्यारना घाणानी ज्यरोज्यरी
करी, सदनार नही, जेपुं ज्यये छे.

सार

हैय योगथी विद्या प्राप्त थयी, साई नरनुं
नीती जनीती ज्ये समन्था लाज्या, पाण जेनें
तेनो ज्यनुत्तव करतां आवड्यो नही, त्यारे तेपुं-
इपनें ते सघणुं जेपुं डेहेवाय, जेपुं दुःखानें रत्न,

पछी ज्येया ने पंडित मूर्ख छे, ते पोतानुं मूर्ख परुं
दांकवा साई विद्यादिदनुं विपहास करीनें पोतानें
गमे तेपुं ज्यअरणा करवा मांज्ये. ज्यनें डेहे छे, जेत-
स्त इण ज्यपे, ज्येथी वातो देहेया देहेनें, विद्यादि-
द गुणनें मुं करीये; ज्येपुं इहीनें ते विद्वान थरीनें
हलकां शंम करवा मांज्ये.

वात. ७३

दीपुं ज्यनें ज्यइं न्दनुं.

जोई ज्येद हियस तडधानें तापे करीनें ज्येद

अङ्गीना अन्वयाने घण्टी तरश लागी. त्यारे ते
 अङ्क वेहेणा ठीपर पांगी पीवाने गयुं. त्यांहां ठी-
 पली तरश दीपडुं पांगी पीतुं हुतुं. तेने न्नेधनें ते
 हेडली तरश पीवा लाग्युं. ते दीपडानी नगरे पाता-
 न तेना मनमां आळ्युं, ते झांरि निमित्तथी इणह
 इरीनें हुं अनें मारी जाठी. पळी ते दीपडुं ते अन्व्या-
 नें डेहेछे, अरे ते आ पांगी जेहोळ्युं, रुपे हुं म्हा-
 री तरश अयम मटाडुं. तारे पांगी जेणवानुं शुं काम
 हुतुं, ते जितायणुं डेहे? नहीतो लुव मेहेलीनें तारे
 नयुं पारो. अन्वयुं अन्वारे घलरायुं अनें नमीनें
 ओळया लाग्युं. दीपडा झाडा तारे डोरोछो, अं
 संवयेन अयम, तमारी तरशुथी पांगी पळीनें आ-
 येछे, ते हुं पीजिचुं, अंपुंछे. तोपण म्हादिं जेहो-
 जेलुं पांगी तमारी तरश अयणुं अयम अयुं. दी-
 पडुं ओळ्युं, ते हो, पाण तुं हुं अयुंछे, तुं आनथी
 छ महीना ठीपर म्हारी पुं डे म्हानें गाणो हेतुं हुतुं.
 अयुं मे सांत्वणुंछे. अन्वयुं ओळ्युं हरि हरि अं

पात अयम संवये, म्हनें ननथांन त्राण महीना
 थयानथी. तो हुं छ महीना ठीपर तमनें गाणो
 अयम हेथी. दीपडुं त्यांहां पाण अंध थयुं, पळी घाणी
 रीस अजावीनें आंप्यो. झालीनें हाथ पाण पळाड
 तुं अन्व्या पासे आळ्युं, अनें घांत पीरीनें डेहेछे,
 अरे राडना गाणो ते नही. दीधी होय तो तारे आ-
 पे दीधी हरी, पाण ते सघणुं अङ्कन, अयम इरीनें ते-
 णे ते अनाथिनो लुव जीप्यो.

सार

ते अणीयो अनें घातडी छे, तेनी आगणी,
 आपणा अरापणाने. तरेसे दुर्बलाने रेहेपुं नही.

(१८०)

वात-६४

कुइडी अने यडली.

अडे कुइडीये छिडरजे प्पोतरतां सापेनां छिडां
 छिडां, ते छिछेरया माटे द्याये करीने कुइडी छिडां छि-
 पर प्पेडी, ते न्नेछेने तेनी पासे अडे यडली आ-
 वी ते रीसि अडापीने तेने केहेछे, अरे तने शुं क-
 हीये, तु आया दुष्ट लुव छिपर द्या करछ, पाण, कुं
 तने कुं कुं, ते अडे न्नेछेने, ते आ सापेनां अयेयां
 छिडां माडेवी आरुने नीडणरी, अरेले पहेलां ता-

(१८१)

रोन प्राण लेरी.

सार

दुष्टने दंडन देवी: तेना छिपर द्या करपी अरे अ-
 पाणे नारी अरे. माटे ले न्नेते दुष्ट होय ते छिपर ग-
 मे तेदलो छिपर अरे, पाण ते पोताना स्यना-
 ने मेहेजनार नहीं.

वात-६५

गोवाणीयो अने अंजे रूप

अडे अडे गोवाणीयानी वाउडी अरस्यभां

प्रोवायी, त्याचे गोवाणीचे तेने घागे शोध क
 र्यो, पण नदी नदी: त्याचे तेणे भंडे राषने मानता
 मानी, हे देव, ने तुं वाछीना थोरने म्हारी न-
 नरे पाडिरी, तो हुं तने षड्दं यडावीश. अेवुं मानी-
 ने लगाइ आगण गयो अेटले, आडीमां अेड वा
 घ वाछीने मानीने आतो हतो, तेने गोवाणी-
 ये हीने, ते वषत त्थथी गोवाणीयाना गाणा
 नरम थया; अने थर थर डांपवा लाग्यो. पंछी
 इरीथी भंडे राषने मानता मानवा लाग्यो, हे म हा-
 रात, थोर ननरे पडे माटे म्हें तमने षड्दं यडाव-
 वुं मान्युं हतुं, तेतो ताडं सही थयुं; पण हवे म्ह-
 ने आ वाघना हाथमांथी ने छोडावीश तो हुं
 तने अेड मुरणी थडावीश.

सार.

हे अज्ञानी छे, ते मनमां अेवुं समने छे ने,
 लांथ माटे परमेश्वर आपणं कहुं डांम इरशी;
 नेवुं अज्ञान छोडराने छे, ने प्रावासाडे माआ-

पणं कहुं इरशी. डाहाया छे, ते अेवी मान-
 ताबे इरता नथी, ने परमेश्वरे आपणने पेदा-
 इर्या, ते छेपर विश्वास राणीने, तेणे ने लो-
 गवयांनुं लप्युछे; ते लोवाणीने स्वस्थे देहे छे.
 संकट वषत देवनी प्रार्थना इरवी पडे, तो, ते अे-
 वी इरेछे, ने हे परमेश्वर म्हारं कल्याण अडल्या-
 ए सधणुं तुं नगरे छे, अने हुं तारे शुं, तने ने सा-
 डं गमे ते इरने.

दातः ६६

शिवानी अने गधेजे.

श्रेष्ठं खेद्रु गधैरानि सिंहरुनुं यामुं ननुं ते अ-
 दीने, ते वनमां हींया लाग्यो; तेने हेमे अटले
 संघणां ननापर विहीने नरीती नय; अे प्रमांले
 तेलें केरलाड दाहणा सुधी घोण घालीनें वनय-
 रोनें अयां, अेड दाहाणें तेनें अनें शियाणने
 समागम थयो, त्यारे शियाणनें विहीपरावा
 माटे गधैरो तेनी ठीपर म्होरा आयेरो इरीनेया-
 द्यो, अनें सिंहरुना सरभो राब्द झाल्या लाग्यो,
 पण तेवो अयम नीडगे ? नीडक्यो नही, ते व-
 षत शियाण तेनें केहेछे, अरे मांमा रुवे अ-
 टलुं पुरे इरो, ने तमे अटली लुल अंधराणी
 होत तो, हुं पण तमनें सिंहरु नालत, पण तमा-
 रा खुंडयाथी तमे शोणछो ते म्हें पंहुं नाल्युं

सार-

आजनी परिक्षा नेवी पांहुं ठीपरथी थायछे,
 त्यम मनुष्यनी परिक्षा जोलयाथी थायछे, ने म-
 नुष्यनी परिक्षा इरवानी होय, तेनें जोलावीने-

छेय अटले ते पोतानी योग्यता पोतानेन मुझे इ-
 रीनें नेवी केहेछे, तेवी विनयी केहेयाथी नथी.
 माटे ने पुडेघना मनमां पोतानी मूर्धता जोडनें
 नालयाथी न होय तो, तेनें लुल अंध राण्यामां के-
 टलुं सारें छे ते नुयो, पण अेवी सेहेली युक्तीछे,
 तो पण मूर्धेथी जोड्यापिना रेहेवातुं नथी. छी-
 तरी नहीनो अणभवाट. घणो अघुरो घरो रा-
 ष्ट इरे, त्येमनेमां समनाण अोडी, ते श्रेष्ठ वा-
 तनो सिद्धांत जट इरीनें जोडी नयछे, अटले
 लुगडां घरे लुं नालंती, अे ठीपरथी तेना म्हो-
 ट पणानो संदेह पडयो होबछे, तेनो जट इरी-
 नें निःसंशय थरीनें तेनी मूर्धता विघापी था-
 यछे.

वात. ६७

दंडांये रात्र फरवाने
विष्णुनी प्रार्थना करीरती.

अडे सरोपरनां सघणां दंडां अडेडां थ-
रुनें तेमणे विचार करी, ने आपणु न्यां हां
त्यां हां करतां करीये छीये, मनमां आवे ते करीये
छीये, अडे डीड नहीं आपणु माथाडिवर डोडीप-
ण धरणी न्नेछीये, नेना त्वयथी सर्व पीतपोतानी म-
र्याथी रेहे. पछी ते दंडांये रात्र फरवां माटे वि-

षणुनी प्रार्थना करी, ते सांलणीने विष्णुनें रुसयुं
आव्युं, अनें आ ल्यो तमारो रात्र, अडेम करीनें ते-
णे आडारोमाथी अडे लाडुं नांप्युं. ते पाणी डि-
पर अथडातांन म्होटे रात्र थरुनें पाणी डोडल्युं,
तेथी दंडां घणां बिहीनां, अनें ते लाडा पासे
नय नहीं. पछी डेरलीड पारे लाडुं स्थिर थयुं त्या-
रे ते हाडतुं आडतुं नथी, अयें न्नेछीनें रुणये रु-
णये तेनी पासे गंयां, ते डिपर थरीनें जेडां अनें
तेनी साथे रमवा लाड्यां, पछी तेमना मनमां अ-
पुं आव्युं, ने आ रात्रमां डोडी लुप नथी, माटे
बिन्ने सारो शोन्नायमान माणयो; पछी तेमणे करी
थी विष्णुनी प्रार्थना करी, त्यारे विष्णुये शाहामु-
ग आव्यो, तेणे आपलां वेतन दंडांनें मारीनें
आपानो आरंल करी, ते दुःष सेहेयायुं न हीं,
त्यारे, दंडांअे गरुनी प्रार्थना करी, ने विष्णुनें
शरनांथीनें बिन्ने डोडी सारो रात्र मोडलो, न-
हीतो पैहेलां नेवा रुता तेवा राप्पो. विष्णु गरु-

नुं कहुं सांत्वनीनें गइउनें डेडेडे, ने हये हुं अे इर-
नार नहीं. अथम म्हें ने रान् आष्यो हुतो. ते अे-
मना पियारमां आब्यो नहीं, तो हये तेमनुं कर्म
तेमणे लोगवपुं.

सार.

छिचरे आपणनें नेवी स्थितीमां में हेव्या ते-
नो अनाहर करीनें नवुं छिछीये नहीं, अनें ने छि-
छुं, तो पछी म्हेवुं आब्युं तेवुं लोगवपुं, छिचरनें
होष ह्यो नहीं. अेइ अन्न पियारमां न आब्यो
अनें निन्ननी छिछा करीये, ने आपणतेनें स्वा-
धीन थछीये, पछी ते हुष्ट नीइव्यो, तो होष डेनें
मांये?

पात ६८

जे हुइग.

अे हुइग अेइ विइराना धाली पण्ण साइं
लाता हुता, तेमांनो अेइ हाय्यो, ते नारीनें अे-
इ फुण्णामां हप्पी रह्यो. अनें ने लुत्यो ते अेइ
वांये वेइंणे नछीनें अेइ, अनें पांष्यो हुइगपीनें
म्होटे स्वरे हुं लुत्योरे हुं लुत्यो, अेम अोदवा
लाज्यो, अेटलामां त्यांणुं पांसेन अणु विपरग-
अेइ पईरी लुप्यो टांपतो हतो, तेणे हुणवे रह्योनें

ते ऋषे मारीने ते दुःखाने उच्यन्ते ते च गयो ते
 रथेन दधी रथो रतो ते दुःखो जाहेर नीडकयो
 रने विन्नं दुःखांपासे बर्धने पीतानुं पराक्रम व-
 गालपा-जायो-

सार-

नय अथवा परानय थयो होयतो, हर्षम-
 वाप्रेऽहरयो अे मुर्धता- द्रव्यनी संपत्तीये इरी
 उच्यन्त थर्धने अतिमानथी दुःखं, अथवा
 वेपत्तीमां धैर्यं मुडीने डेपण दीन थयुं, ते पणते-
 माटे अे अयस्थामांने मननें समान राप्रे ते
 होटो, तेन ज्ञानी, ते समनेछे, ने, सुप्र, दुःप्र,
 य, परानय, आगणपाछण मनुष्यनी पछयो
 गणयांनेछे,

यातः ६६

शीतणपायुं अनें सूर्य.

अे इतिपरी शीतणपायुं अनें सूर्य, अे अे
 एाअोनें वाए पजयो, वायु डेहे म्हाइं सामर्थ्य वत्त
 अनें सूर्य डेहे म्हाइं सामर्थ्य वत्तुं, अेटलामांरं
 इ वटेमार्गुं डामणो ओदीनें नतो हुतो, तेनेंने
 नें अेनएअोये निडाल डालायो, ने, ने आ व
 टेमार्गुना शरीर उचिपदथी डामणो वेगणो डेरे, ते
 नुं सामर्थ्य वत्तुं, अनें ते अ्रेए, ते वषत शीतण

वायु आगना होय्यो अनेनं कामगो उडाडी नांभवां.
साइ म्होरे वेगे इरीने वावा लाज्यो, त्येम त्येम,
वटेमार्गुये ते कामगो घाणे घाणे शरीरे लपेट्यो;
छेलेवारे वायु थाज्यो, पछी सूर्य आगना थयो जे
ले प्रथम अयुं इर्युं, ते आशरीमां नेटलां राहाइ-
मां पाहणां हुतां, तेटलां वेगणां इरीनें राहाणें
नसाजि, पछी रुपवे ररीनें पोतानां उन्हा उन्हा
डिनगु ते वटेमार्गुना शरीर जिपेर मुज्या; तेणे इ-
रीनें ते डेरलीइ पारे अशरेथी अडगाछेनें तेना-
थी ते कामगो सेहेवायो नही, अयुं थयुं त्यारे ते-
णे ते शरीर जिपेरनो कामगो झालीनें हेडे नांभ्यो.
अनें पासेनां आगोमां नछेनें छांयो वेगे.

सार

छेचरे मनुष्य मात्रना स्यत्वायमां अयुं शं-
छ मेहेल्युछे. ने, तेणे इरीनें आपणथी पिननो
जणात्कार सेहेवातो नथी, ते मारेन आपण
पिनपासे अशरी वात अथवा काम इराववा-

साइ नेटलो नेटलो जणात्कार करीये, तेटलो
न इरवानो आग्रह तेना लुछिआमां हठ इरिये.
इवा शब्द नेम हृद्यनें इडगु इरीनें हरीकुं इरेछे,
तेम मीडा शब्द हृद्यनें कामग इरीनें आपणुं इ-
ह्युं सांत्वणयासाइ अनुडूण इरेछे. नेनें घागा
दाहाडाना अन्व्यासथी अशरी वातनो जरो ज-
णीष्ट ग्रह थयो होय, ते वातनें आपण अड-
स्मात् आग्रह इरीनें जरी इरवा भांजिये. तोते
प्राण आपीनें पाण ते वात जरी इरवानुं अन्विमा
न रामे. सारांश अेटलो ने, शीतणवायुं सरणो
ने विरोधी जिपयार, ते मनुष्यनें स्यप्रत जरो इर-
वा साइ योळये. अनें सूर्यना तडका सरणा उ-
ग्र नहीं अनें लुवाण अेवा जिपयार युक्तीथीयो-
न्या होय, तोते आपणुं छेछेकुं, सिद्ध इरे.

वात १००

मा अनें दीपुं.

अंक हरीलुं छोकरां राने रोछिनें घाणो कंकरा
 करतुं हतुं, तेनें छांनुं राअया साइ तेनी माये घ-
 एणं पांनां कर्या, पाणु ते छांनु रेहे नहीं छेलीवारे
 तेणीये छोकरानें कहुं, ने नेतुं छांनुं नही रेहेतो
 तनें आरणे दीपुं आव्युंछे, तेनें आपीरा, ते व-
 षत आरणे दीपुं अरेन आव्युं हतुं; तेणे तेरा-
 ष सांनजया, अनें तेणीये कहुं, ते कररी, अयो

विश्वास राष्ठीनें वाट नेतुं घाणीयार सुधी बिलुं
 रयुं. छेलीवारे छोकरां रोतां थाअ्युं, अटले छीणी
 गयुं, अनें दीपुंनें अरारानें लुप्यां अरएयामां
 नवुं पयुं. त्यांहुं तेनें मारगमां अंक शियाण-
 सामु मणयुं, तेणे पुख्युं, तार्छ तमारी रीं अररछे,
 आन तमारा पग छिपता इयम नथी. दीपुं छि-
 तर करेछे. तार्छ आनीनी वात तो कांछि पुछीशि-
 न नहीं, हुं अयो घेतो ने अंक स्त्रीनां इहेया छि-
 पर विश्वास राष्ठीनें लुपे मुयो.

सार

आ वातनो सार नरा ओलया छिपर विश्वा-
 स राअवो नहीं, अयोदे, पाणु इटलाक ते मेहेली
 हेछिनें इयण स्त्रीयोना ओलया छिपर लगावे-
 छे, पाणु ते मीक दीसतो नथी, घएणुं करीनें स्त्रीयो
 अंयण होयछे, ने नेना ओलयामां टंगनही, पाणु
 इटलीक अयोयो होयछे, ने ओलेलुं पयन मि-
 थ्या नन इने अनें स्त्रीयोमां अयो अडे डुरीणु

हेमातो नथी, ने ते पुत्रेषुमां न होय. माटे खा-
 वातनुं तात्पर्य अंतरात्तुन हीसेछे, ने स्त्री हो, अ-
 थवा पुत्रेषु हो, परा तेना नरा ययन ठीपर विश्वा-
 स राष्ट्रयो नही; ने ते ओलेछे, ते तेमनाथी थरुस-
 कशे केनही, अनेना परा विचार राष्ट्रयो.

वात १०१

झायबो अने गरुडपक्षि.

अथ झायबाने तुंछी ठीपर याजतां याजतां
 इंद्राणो आव्यो, अने तेना मनमां अयो विचार

आव्यो, ने आश्रामां नर्छनें सृष्टीनो यम ल्हा
 र डेयो हीसेछे, ते नेछी. पछी तेणे पक्षीयोनें इयुं,
 डे ने म्हनें आश्रामां डेरये अनें सृष्टीनां डो
 तुं डेभाडे, तेनें हुं ने म्हनें पृथ्वीमां रत्ननी प्रां
 एयो मालमछे. ते डेभाडुं. गरुडपक्षीये ते ल्हा ड-
 हीनें झायबाने आश्रामां लेछी नर्छनें सृष्टी-
 ना यमल्लकार रूधगा डेभाड्या, पछी झायबाना
 ने डेहेवा जाड्यो, ने हये तारी रत्ननी प्रां अयो
 प्र्यांछे, ते म्हनें डेभाड. ते पणत झायबानां चे-
 लानो येथ लेछनें अयो. ते नेछनें गरुडनें रीस
 यही अने तेनें तेणे डुणे डेभाणे पोताना नोअ-
 र्छनें तत्काण मारी नांअ्यो.

सार.

प्रतिज्ञा प्रमाणे करीये नही, तो तेमां हानी
 छे. म्होटा होय तेमनी प्रतिष्ठा न्यय, अने ने
 मध्यमछे, तेन तेमनी तो प्रतिष्ठा न्यय, अने
 हुंअ परा धाय, अने नरा लुग विननें डग-

यानें छिच्छे, तेमनुं तो सर्वस न्यय. अनें सम-
यपडे प्राणनें पण दसो लागे.

वात् १०२

वननो देव अनें मार्ग.

कोई अडे वननो देव हुतो, ते राहाडनाहि-
यसमां अरलयमां झरतो हुतो, तेनें अडे वटे मा-
गु मणयो, ते राहाडे अहमुयो थियोछे, अयो
नेछेनें वनदेवनें दया आपी, अनें तेनें तेणे ड-
हु, ने व्याया आ पोसेना पर्वतमां म्हारी गुंशछे,

त्यांहां आवे तो हुं तारी राहाडनें झाडां पछी
ते बेनगाण गुंशमां नछेनें जेवा त्यांहां रागाडी
शाणगावी हुती, तेना योगधी घाणी हुंश थर
हुती, तो पण मार्गुनी आंगणीयो राहाडे डरी-
गयी हुतीयो, ते हुंशवा लाज्यो. वनदेवे तेनें पु-
छ्युं, तुं आम शामाटे डरछ. ते ज्योड्यो हाथ
राहाडा थियाछे, तेनें हुंश वणवा साई. वनदे-
व मनुष्यमां डरनारो नही, तेणे मार्गुना रा-
हाडनें डीन्हा डरवानो गुण नेछेनें आश्चर्य
पांम्यो, अनें तेनें गुणी न्हाणीनें तेनी आगण
डांछे डंढ, मुण, डूण छियादि शैडीनें डराण ड-
रवा, माटे मेहेल्यां. ते घाणां डीन्हां हुतां, माटे
मार्गु तेनें पण हुंशवा लाज्यो. त्यारे वनदेवे ते-
नें डरी पुछ्युं, अरे तुं आनें पण शामाटे हुंशछ.
ते ज्योड्यो डीन्हांछे, ते ताहाडां डरवा साई. ते
सांत्वणीनें वनदेवनें रीसि थडी, अनें तेनें हुंशवा
लाज्यो, अरे तारा सरभो हुंशुणी कोछे नही,

ने तुं अेइ न म्होपती ठान्हानें तारुणुं अनें तारुण
नें ठांजुं इरछे, अेवा तारी साथे म्हारे संबंध नेई
बे नही; अेम इहीनें ते मार्गुनां पांजोटां जाली-
नें तेनें गुहाने आलेर नाषी ईषो.

सार.

ने पुइष अेइ मुषे निंदा अनें स्तुति अेवि-
इळ् लाषाणु इरेछे, तेनो सन्नने त्याग इरयो.
अे योग्यछे, अिन्न केरलाइ छे, ते पोतानुं इांम
इरया सारिं ने सारिं लागे, अनें ने सांत्वनाथी
सांत्वणनारानी आशा यधे अेवुं ज्योले, पछी
इांम थयुं अेरले तेन मुषे तेनें निराशा इरीनें मे-
हेले, अे सारिं नहीं अे इुर्गुणे म्होटां म्होटां मा-
णस हुलइपेणुं पामीनें इीझां फयांछे. माटे ने
अेवुं पणु ज्योले अनें तेवुं पणु ज्योले, अेवा पु-
इष साथे नेम थोडो सहयास होअ ते सारिं.

तालपोलो शिलेदार.

कोई अेइ शिलेदारनें माये ताल पती हुती, ते
पोतानी अेड हांइपासइ टोपी घाले, अेइ इवसते
मृगया रमयाने गयो हुतो, त्यांहां अइस्मात् वा-
चूना सपाटाथी मायाणिपरथी टोपी ठाडीनें हेनी प-
ठि ते पषत संघाथी अरोअरीना अिन्न पुइष इ-
टसाइ हुता, ते तेनी मशइनी इरया लाग्या. तेने-
छेनें शिलेदार पणु म्होटे राषे हास्य इरया ला-

इयो. अनें देहेछे वे अरे म्हारा नन्मना रुता ते
म्हारे माथे न रुद्धा, पछी घालेली टोपीये इयम
रेहेवारी.

सार.

बडाछि ओर माणस विननें अनें पोतानें सु-
ष हायड थिता नथी, ओड वनानुं दोछि माणस न-
थी, पाण सर्पदा बडाछिनुं डारण ओणे, अथियालो-
डोनां छिड नेछिनें विननें दूषण दे, अथी नेनें ओ-
डछे, ते माणस दोछिनें गमे नहीं अे अेड दुर्गुण-
थी तेना सघणा विन गुण लोपायछे. अे माटे
वे पुशेव पोतानुं चिन्त स्वस्थ राषयानें छेछे,
अनें वेना मनमां अेवुंछे, वे जोडये आपणुं डोप-
र स्नेह राषयो, तो तेगे इणह इरपानुं डारण
ओणवुं नहीं अनें तेवुं नबरे पडयुं, तो तेनें डांइवुं,
अथिया टंकाय अेवुं नहोथ, ते रुझामां डारणीनां-
अेवुं. डेटलाडनी अेवी टेव होयछे, वे विननी
ओड होय ते देहेवी, पछी ते वेम वेम संतापेपां-

मे. तेम तेम ते देहेनारी अानेह पांमे अनें तेनें
यत्तुं यत्तुं देहेतो नय, वे अेगे इरीनें तेनें
घाणुं संतापे थाय; अेवा दुष्ट अंतः इराणु याणा
पुशेवोनां म्हो लागवानो डोपाय अेव छे; वे अा-
पाणु पीलये नहीं अनें तेनुं ओडवुं दौतड मां ग-
लीनें रुझयामां डारणी नांअीये; अनें यअत डोप-
अेवुं पाणु इरीये, वे विने आपणुनुं डोपहास्य डे.
ते पैहेलां आपणुनां आपणुं इरीये.

पात. १०४

मोर अनें अगलो.

अेड यअत मोरे अगलानें वेछिनें पोतानां

पीछां शियां इर्या; अनें आ डोर्छ तुछ लपछे. अ-
 वुं मनमां आलीनें, तेनी आगण पोतानां सोने-
 री रंगनां पीछांनी शोत्ना हेष्वाडवा मांजी. अग-
 लो ते नेछनें तेनो गर्व जितारयासादिं देहेछे, अरे,
 ने सारां पीछां डिंपरथीन म्होटापेसुं प्रमाण छे,
 तो तारी मोरनी नत म्होटी अरी; पण हुं अमन-
 खंछुं, ने लुंछ डिंपर यालीनें छोकरांनी रमत रमी-
 ये, ते इरतां, आइशेभां इरवानें ने समर्थ थाय,
 तेमां म्होटापेसुं वचुं छे.

सार-

आपणुमां अशद्ये गुण होय, ते अिन्नमांन-
 होय, माटे आपणु तेनें लुछ गणीये ने, तो अि-
 न्नमां ने गुणछे ते आपणुमां नथी, माटे, ते पणु
 आपणुनें लुछ द्वां न गणे? सर्व गुण संपन्न डोर्छ
 होता नथी; माटे डोर्छ डोर्छनें हलका लेष्वामां ज-
 णे, अे, मूर्खनी समणु. डिंपर देहेली यातमां मो-
 दे पोतानें आइरनी शोत्ना डिंपरथी म्होटापेसुं

मान्युं; पणु उहाया छे ते आइरनी शोत्नानें अे-
 षामां गणना नथी. ने छोकरां ने अज्ञानी ले-
 इछे, तेमनें मात्र आइरनो रंग मोहु पमाजी संके
 छे; पणु उहायाछे, ते मांहेना गुण डिंपरथी पु-
 इषनुं मूल इरेछे. ने पुइषनां अंत: इरणमां सद्-
 सना मेणापे पणुं छे; अंधा पुइषानें ने म्होटा
 देहेछे. शालनेरी, नरीनां लुगणां, रत्ननां घरे-
 लां. अेमां ने डोर्छ म्होटाछे होयो; तो तेमां ते व-
 स्तुना इरनारानें शोत्नाछे. पणु शरीर डिंपर पे-
 इरनारनें थुं छे? देहेपानुं तात्पर्य अेटलुं दे, ने
 पुइष शालनेरी आरी लेछनें सद्दस्तुना योग्यथी
 पोतानी तरइ म्होटापेसुं अेथी लेछे, ते आपणुनें
 ठगेछे अेम समनवुं.

(२०६)

वात. १०५

जे पटेभार्गु अने रीछ.

कोई जे पुरेप पच्छेरा नयनि नीइळ्या, ते
 माणे अरस्परस पयन विधां, के मारगामां जे
 झांछे दुःख अथवा संइट पोडे, तो अेइ अेइनें मे-
 हेलीनें नवुं नही. पछी, ते अेइ वनमां थर्छनें न-
 ता हुवा अेरलामां, अेइ रीछ तेमना जीपर
 घेइतुं आव्युं; ते पभत तेमांनो अेइ नरा, पा-
 तणा शरीरनो अपणं हुतो, ते अट इरीनें ना-

(२०७)

शीनें आड जीपर येडी गयो; भिन्ने त्तारे श-
 रीरनो हुतो, तेनाथी नरीायुं नरीं; त्तारे ते
 पोतानो श्वास अंद इरीनें लुई जीपर अयेत-
 न थर्छनें सुतो. रीछे तेनी पासे आधीनें
 तेना ज्ञान आगण सुधीनें न्नेयुं, अनें आ म-
 नेकुं मुहुं छे, अेयुं नांणनें, झांछे जीपइव इर्या
 पिना, ते पाछुं गयुं. रीछ गया पछी, आड जी-
 परनो हेडे जितरीनें तेनी पासे हुसतो हुसतो
 आधीनें पुछेछे, लाछे, ते रीछे तनें शुं इह्युं
 हुं आड जीपरथी न्नेतो हुतो ने, ते तारा ज्ञानमां
 पेरीनें झांछे हेहुतो हुतो. तेणे जितर इर्या
 ने, रीछे म्हनें अे इह्युं ने तनसरमा लुख्या-
 ना पयन जीपर आन पछी विश्वास राणी-
 रा नरीं.

सार

आपणनें अगत्य न होय, त्तारे लोइघ-
 णी ममता हेमाडेछे, अनें त्तरिज्ञाना पयं-

ન બોલે છે; પણ તેમાં ઓપટીની વખતમાં કાં-
મમાં આવનાર એવો તો મળ્યો ઘણો જણાય છે.
માટે તે લોકની રીતીને બાળે છે તે પુરુષ. એવા
બોલવા ઊપર વિશ્વાસ રાખતા નથી. બોલ-
નારે મિથ્યા બોલવું નહીં. અને સાંભળનારે તે
ઊપર વિશ્વાસ રાખવો નહીં; કાંકે તેમાં બે જાણ-
એને હુ:ખ છે.

વાત. ૧૦૬

કરડાગો કુતરો.

કોઈ એક મનુષ્યની પાસે કુતરો હતો; તે જો-
કોના ઊપર દોષી દોષીને નેને તેને કુતરો હતો; મા-
ટે તેના ઘણીયે તેના ગળામાં એક ડેરો બાંધ્યો.
તેથી તે કુતરો મ્હોટી પ્રતિષ્ઠા બાંધાને, પાસેનાં બિ-
બં કુતરાંને તિરસ્કાર કરવા લાગ્યો; અને તે-
મને પોતાની પાસે ઊભા રહેવાદે નહીં એવો થ-
યો; ત્યારે તે માફનો એક વૃદ્ધ કુતરો હતો, તેણે
તેને કહ્યું, અરે ભાઈ તું આ ગળામાંની વસ્તુ પાં-
ખ્યો છે, એ ઊપરથી, તારા આત્માને મ્હોટો ગણ-
તો હોય, તો ગણ, પણ નેણે આ વસ્તુ તારા ગ-
ળામાં બાંધી છે, તેણે આ પ્રતિષ્ઠાની નિરાની
એવું નાંખીને બાંધી નથી, પણ પ્રતિષ્ઠાની નિરા-
ની નાંખીને બાંધી છે.

સાર.

કેટલાક ખોડીલા લોક એવા અભિમાની, અ-
ને ઓછી સમનાણના હોય છે. ને તેમની બાંધે-
લા એકાદી દેવ તેમનામાં ઈશ્વરે મેફેલી હોય છે,

તેનો તે પોતાના મનમાં આવે એવો અર્થ ફરી-
 ને પોતાને અક્ષે મ્હોટા એવું માને છે. તેને ચાર
 મનુષ્યમાં સારી બોધતાં આપડતું નથી. તેનું બો-
 લવું સાંભળીને લોક હસે છે, તેનો અભિપ્રાય તે
 એવો બાંગે છે, ને મ્હારી પુસ્તી ઘાળી છે, કે અંડીયા-
 રેલ અનેક કલ્પનાઓ સુને છે, માટે આવું થાય છે.
 વળી મુખ્ય બાગીને અથવા સારી શિક્ષા નહીં મા-
 ટે ફટાળો આંગીને લોક તેનો મેળાપ કરતા નથી;
 ત્યારે તેનો અભિપ્રાય તે એવો આંગે છે, ને મ્હારું
 તેન સેહેવાતું નથી માટે, મ્હારી પાસે કોઈ આવતું
 નથી. તે માટે એવા ને છે, તે લગાર વિચાર ફરી-
 ને બેસી, તો તેથી તેમનું ઘણું જામ થશે.

એક મસ્તાન બોડો સ્વછંદ કરતો હતો.
 એકે દાહારો તે બળદને ફળે બોડેલો દેખાને, તેને
 ફેરે છે; અરે, તું તારા ઘાળીને પાસે બાંધ ઊપર
 પુંસરે લેઈને, આડે પોહોર ફળ બોડે છે, એ ઊપર
 થી મ્હને એવું સુને છે ને, તું કોઈ અપરાધી ફલકો
 પ્રાંગી છે; તને પરાધીનપણું સારું લાગે છે; ન-
 ફિતો તું એવું કરે નહીં. નો ફું કેવો સુખે દાહા-

ડા કાહાડું છું; તે કું મ્હારા મનમાં આવે ત્યાંહાં
 નવજિહ્વું, શીલળ છાયામાં બેસું છું; કુદુ છું, નાચું
 છું; બરાહુ છું; તરરા લાગે છે, ત્યારે નિર્મળ અરાણ-
 નાં પાંગી પી જી છું; અને તેને ખાંડે પાંગી પણ મળ-
 વાનો સંદેહ. બળદ તે સાંભળને નીચે ડાંકે કાં-
 નોમાનો પોતાનું કાંમ કરવા લાગ્યો. પછી થોડા-
 દાહામાં, તે ગામની દેવીની યાત્રા આવી. તે
 દાહા, બોડાને ઘણીથે બોડાના ગણમાં કુ-
 લના ફાર ઘાલીને તેને શાળગારીને દેવીને બ-
 ણીઘલ આપવા સાથે આણ્યો, અને તેના ગ-
 ણા ડાંપર પાળી મેહેલી છે; તે વખત ત્યાંહાં તે બ-
 ણદ આવીને તેના કાંનમાં ફેરે છે, અને મૂર્ખ, તા-
 રા સ્વચંદ પાગાનો અંત કેવો થયો, તે ઘોનાં?
 તેને આનસુધી જીવતો મેહેલ્યો હતો, તે એટલા
 સાથે હો. તો તે હવે મ્હને ફેરે, ને તારી અવસ્થા
 સારી કે મ્હારી.

સાર.

કોઈ વિપત્તીમાં હોય તેને મેહેલાં દેવાં, એને
 નીચે, મૂર્ખ, ડિન્મત, તેનું કામ. આ કાળચક્ર સ-
 દા કરતું છે; કોઈ વખત આની વિપત્તી તેને આ-
 વે, અને તેની સંપત્તી અને નચ. અને બિનું રાણ
 આ વાતમાં બણાવ્યું ને, ને સ્વચંદ કરે છે, મન-
 માં આવે તે કરે છે, તેમનો પરિણામ બોલો ન થા-
 ય છે. અને ને ડા ઘોગી છે, તે પોતાના ડા ઘો-
 ગનું ફળ લોગવીને સુખી થાય છે, ને નિડ ઘો-
 ગી, નિરંકુરા પુરૂષ છે, તેઓનો નિર્વાહ થતો
 નથી; પછી તે લોશોને ડગવા માંગે છે; બળાત્કા-
 ર કરે છે; ચોરીયો કરે છે. એવાં એવાં કર્મ કરી-
 ને અમ્હે વૈભવ લોગવીયે જીથે, એમ ફહીને;
 તે ગ્રહસ્થ લોશોને ફસે છે, તો ફસો. તે તેમના સ-
 રખું કરતા નથી, અને પોતાની મેહેલતનું ને મળે
 તેટલાં ડાંપર ન પ્રસન્ન થઈને રેહે છે; પાગ યો-
 ર, લુચ્ચેરા, ડગ, નુઠા, એમના કપાળમાં છેલ્લી-
 વારે બંધીયાનું, અથવા સૂળી. ખોટ એવો તે

(૨૧૪)

મનો પરિણામ નેઈને, ઊઘોગી પુરુષને પોતાની
સ્થિતિ સારી જાગેલ, બિલુને સ્વતંત્ર હોતે નકા-
મા માટે વ્યસન કરે-એટલે તેમના બ્રાવામાં પી-
યામાં બિન વ્યવહારમાં કાંઈ અંધ રહેતો નથી; તે-
ણે ફરીને તેમનું અકાળ મૃત્યુ પણ થાય છે.

યાત ૧૦૮

ચિત્રો અને શિયાળ.

એક વખત ચીત્રાના મનમાં એવું આવ્યું, ને,
મ્હારા શરીર ઉપરનાં વિચિત્ર અને સુંદર દેખાં

(૨૧૫)

બેતામાં, દેખાડામાં મ્હારી બરોબરી સિંહ પણ
ફરી સફાર નહીં, તો બિલની શી વાત? પછી તે-
પરું માત્રનો તિરસ્કાર કરવા લાગ્યો. તેને શિયા-
ળ કેહે છે, તાર્કી, તું ઘણું યુક્ત, તો હું કહું છું, તે બ્ર-
હ્મ માનને, ને માફલા સદુણ્ણી લૂણા વના,
બાહરના લૂણાને સૂજા છે તે, લૂણા કેહેતા નથી.
સાર.

ને સુંદર છે, તે, હું સુંદર છું એવો ગર્વ ન કરે તો
તેનું સુંદરપણ તેને ઘણી શોભાને આપે, ગુણવં-
તી અને સુંદર એવી ન સ્ત્રીની કીર્તિ વધે છે.

યાત ૧૦૯

બલાડો અને શિયાળ.

अरे वपत बलागे अने शियाण अे अे
 नगा अरायमां अेइ आने तणे, राबभारस्था-
 ननी पातो इरता वेग हुता; त्यांहां शियाण ज्यो-
 ह्युं बलागानु, इहसीत् अहीयां आपाणु जि-
 पर शंछि म्होरुं इष्ट आवे तो, हुतो म्हारा हेरुने इ-
 वर प्रशारे इरीनें नलावी लेगीं पाणु तदि म्हनें
 घखुं इहाणु दीसेछे. बलागे ज्योह्यो, लार्छि हुं अे-
 इ युक्तीमात्र पक्षी नंगुंछुं, तेरलीने युंहुं, तो पक्षी
 म्हारी गती नहीं. शियाण ज्योह्युं, तो लार्छि, ता-
 री म्हनें घाणी शींताछे, तनें अेइ अे युक्तीयो
 हुं पाणु शींभवत, पाणु न्हाणु आबनो डाण
 अेचोछे, ने नेनें माथे पश्युं ते तेनुं लोगवे. वा-
 इं तो इवे राम राम, हुतो न्हाणु. अेरलुं इही-
 नें ते नवाने नोइअुं अेरलाभां, पछयोथी हां
 हां इहेतो पारधी इतरांनें लेछिनें आव्यो. ते व-
 पत बलागानें जाणु उपर यदीनवानी युक्ति
 सारी आवयती हवी, ते इरीनें तेणे पोतानो-

लुप बयाव्यो. अने शियाणनें इवर युक्तीयो
 मांधी ते वपत अेइे डांभमां न आवी. अनें ते
 घबराछिनें ते चारपांय उगलां. दीशुं, अेरलाभां
 धाछिनें इतरांये तेनें पश्युं.

सार.

अिन इरतां म्हार्इे जाहापाणु वतुंछे, अेयुं नं-
 गीनें ने रोपी इरे, त अेइे इरीनें नतनो मूर्ष
 होय. बुद्धीमाने पोतानी बुद्धीनो प्रसंग पडे, त्या-
 रे अनुभव लेयो. पाणु लोको आगण अार्छि हा-
 इवी नहीं. अेइेन बुद्धि पाणु तेनें समय पडे सु-
 ने, तो तेनें तेणे इरीनें ने तरवानो उपाय था-
 य, ते इवर बुद्धीना धाणीनें धनार नहीं; ते पि-
 चार इरतां इरतां अंध थछिनें, छेलीपारे इसे,
 तेम अेइेन विद्या पाणु ते सारी आवयती होय,
 अनें समय पडे सांवरती होय, तो ते कामनी;
 घाणी विद्याज्यो आवयतीयो लेय, पाणु समय पे-
 डे तेमांनी अेइे उपेयोगमां आवयती नहीं, त्या-

रे तेथी दुःख मात्र थाय.

वात-११०

आन अनें भुलभुल.

अेड भुलभुल अेवे नामे पक्षी तमाजना
वृक्ष छीपर अेरीनें, सुखरे गान करतो हुतो;
तेणे करीनें सघणुं अरएय नाह्युक्त थयुं. ते श-
ष्ट सांत्वणीनें, त्यां हां पासेन अेडे लुण्यो आन
दूरतो हुतो, तेणे ते पक्षी छीपर अापे मारीनें तें-
नें पगना नषोमां बरापीनें देखे गयो; पक्षी ते

नें आवानो छीद्योग करेछे; अंतला मां ते पक्षी ते-
नें केहेछे, रे रे! म्हारा छीपर दयाकर; आहुह
इम इरयुं तनें योग्य नथी; ने म्हें शंछे तारो
अन्याय कर्यो नथी; अनें म्हनें पाछेनें तारा
पेटमां अेड शोणीयो पाणु पुरो आयनार नथी.
माटे शंछे अेडादा म्होटा पक्षीनें मार, ने तेमां
ताड पेटपाणु बराबरो, अनें शीर्तिपाणु थरो. म्ह-
नें गरीअनें नवादे. आन तेनें केहेछे, हा हा
बापा, तारे गमे तेदलुं केहे; पाणु हुं आन सघ-
णा द्विपसनो लुण्यो छुं, अनें तुं देव योगथी
म्हारा हाथमां आव्योछे, ते तुं केहेछे, ने म्हनें
मेहेलीदे, अनें अिन्न शंछे म्होटा पक्षीनें मार!
पाणु ने तेवुं इरे, तो लोड घूर्ण दोनें केहेरो या-
रे?

सार-

छीद्योगी पुरेछे, ते वना ओछा लात्व सां-
मुं नेता नथी; ने अपाटांमां बाबुं तेनो अंगी-

(२२०)
 द्वार द्वरेछे . शणनी गती नगायामां आव-
 ती नथी, हनर प्रशरनां विघ्न आवीनें यये
 पड़ेछे; मनुष्योनी बुद्धि यंयेण; हेरु क्षाणुलंगु-
 र; खेपुं न्नेछेनें हथिमां आव्यो लाल मुडीनें
 अप्रस्तुत ठीपर लरंसो राषेछे; ते मूर्ख अंते
 पश्यान्तापे पांमेछे .

वात-१११
 जांजे शियाण .

अडे शियाण लोहोपाना पांन्यामां पुंछुं

लराछेनें अटझ्यो, ते ते तोडीनें नाडो; अनें म-
 नमां घणो रालुथयो, ने लुव नयानो समय
 हुतो, ते पुंछुं गयेथी मरयो . पेछी ते पोताना
 मंडणमां नया लायो, ते वप्पत्त, ते आंजापण
 नो म्होरो अेद मनमां आण्णिनें विचार द्वरेछे,
 ने हुं मुग्घो होततो सारिं थात; पण आ अ-
 प्रतिष्ठा घण्णि भोटी हुरे, ने थयुं तेनो ठीपाय
 नहीं; पण हुवे आ सोलीतुं इयम थाय? अेयो
 विचार द्वरेछे, अेटलामां, तेनें अेडे युक्की सु-
 लु, डे हुं सर्प शियाण मंडणीनें अेडी इरीनें
 इहुं, ने म्हें म्हारे पुंछुं, तोडी नांभीनें आ शो-
 तानी नथी तरुा इहोडीछे, आ घण्णि प्रति-
 स्ठितछे, माटे तमनें सर्पनें आ लेवा योग्यछे .
 अेयो विचार धारीनें पेछी शियाणनी मंडवी
 मेणवीनें तेमनी आगण नथी तरुानुं घारां
 वप्पाणु इरवा लायो; डेहेछे अरे, आ पुंछ-
 उं आपणनें इशा डामनुं नथी; तेमां यणीमि-

યાજ્ઞનું પુંજીતું એટલે કેવળ ત્યારબ; એમાં પુંજી-
 યના રૂઠિયે, તેમાં એકલો શોલા, અને ખિલુ ના-
 સવું પણુ તો ઊતાપણુ નસાય. મ્હે પેરુલુ એ સ-
 ઘણું મનમાં ધારીને, પછી અનુભવમાં પાળુઆણુ,
 તો ધરેબ પુંજીતું તોડી નાંખ્યું, તે દાહાડીથી હું ઘણો
 સુખી થયોહું; એવું સુખ હું કોઈ દિવસ પામ્યો ન-
 હોતો. એવું બોલીને સર્વના મ્હો સામું બેવા લા-
 ગ્યો, બે આમાંથી મ્હાના એલા કેટલા થાયછે. એ-
 ટલામાં તેમાંનો એક વૃદ્ધ શિયાળ, ચોરીના કાંમ-
 માં ઘણો ઝાહાયો હતો, તે તેની ઇગ વિદ્યા નાંખી-
 ને, જોકું વાંકું કરીને, તેને બિન્નર કરે છે; પંડિતભુ,
 હવે તમારું પાંડિત્ય પુરું કરો; તમને પુંજીતું કાંપ્યા-
 માં સાદે થયું હતું, એમાં સંદેહ નથી, તેમ અન્હે
 પાળુ કાંપીશું, બરે તેવી વખત અમ્હારા ઊપર આ-
 થી પુરો.

સાર:

સર્વ લોકને શિયાળ સરખા સાવધાન હોવ,

તો કોઈ કોઈની કાહાડી તન્હા લેત નહીં. ઘ-
 ળીક તન્હાઓ લુગાં, ઘરેણાં, એમાં છે; અને
 ખાવાના પ્રેકારમાં કેટલીક દીઠામાં આવે છે, તે-
 નું ખરું કારણ બેવા માંડીયે, તો, માણસોયે હું
 પણુ મેળવવા સાદું અથવા પોતામાં કાંઈ એકા-
 દી ખોલ હોય તે હાંકવા સાદું ફરીયો છે.

વાત ૧૧૨

ગોસો અને મૃત્યુ

એક ઘરડો ગોસો લાકડાં આંગણને રમ

રાજ્યમાં ગયો હતો; ત્યાંહાં કાંઈ કાંટા, જાંખરાં,
 લાહ્યાં, એકાં ફરીને તેણે તેની એક લારી બાં-
 ધી; તે માથા ઊપર લેઈને ઘણે ફરે ફરીને પગ-
 લાં માંડતો માંડતો ઘેર આવે છે, પણ વાર લાંબી,
 માથા ઊપર ભાર ઘણો, તેણે ફરીને તે થાકીને
 ભાર ફેણ નાંખીને બેઠો, તે વખત તે મૃત્યુને
 ફેરે છે; ફે પાંચી પ્રાત્રના વિસાંમાં, તું આવ, અ-
 ને મને એકવાર આ દુઃખમાંથી કાઢા. મૃત્યુ
 તે સાંભળતાં પાંતલ, તે ડોસાની આગળ આવી-
 ને ઊભો રહ્યો; અને તેને પુછે છે, ભાઈ, તે મને
 શામાટે સંભાર્યો હતો? તે બધારા ડોસાને ખ-
 ખર નહોતી, બે મૃત્યુ આટલે પાસે છે; તેનું તે
 વિજ્ઞાન સ્વરૂપે બેઈને ન, ડોસાની શુદ્ધિ ગયી;
 પછી ફેટલી ફવારે સાવધ થઈને, થર થર ટૂં-
 તો ઊતર ફરે છે; મૃત્યુ બાપલ, હું અરોક્ત છું,
 મ્હારા માથા ઊપરથી લારી ઓચંતી પડી ગયી;
 તે ઊચકીને મ્હારે માથે મેફેલવાસાડે, તેને મ્હે

સંભાર્યો હતો; બિલું કાંઈ કાંમ નથી; ખરે ખાત,
 એટલું બાપલ કામ હતું; અને એમાં મ્હે તેને
 મેફેલત દીધી, માટે તેને શરૂ થઈ હોયતો હતો-
 ને પગે લાગું છું ને, મ્હારા ઊપર સમા કર; અને
 નેવો આવ્યો તેથી પાછો ન.

સાર

લોકોની એવી રીતન પડેલી છે ને, મૃત્યુની સા-
 થે પણ મરણી ફરવી; કાંઈ લગાર દુઃખ પશું ફે
 મૃત્યુ આવે તો સાડે થાય; એવું બોલે પણ તે સ-
 ઘણું મૃત્યુ વેગણું છે, ત્યાંહાં સુધી ફેરવાય છે. બે પા-
 સે આવ્યું હોયતો, તે ફેરનારાન પાછા સંસારનો
 ભાર માથે લેવાને તૈયાર થાય છે; અને કાંઈ બિ-
 ન દાહાડા લુપાય તો સાડે, એમ આશા વધારે-
 છે. કાઠકાનું પાંચ માત્ર રહ્યું છે, અને ફરારો
 વિપત્તીયો લોગવે છે, એવા ડોસાને પણ બુદ્ધિ
 સાડે એટલો ફરે છે; તો પછી, બવાનીના ભરમાં
 હોય, તેને ફેટલો બેઈયે? સારારા, મૃત્યુ નિશ્ચ-

य धनार छे, खेपुं न्गणीनें, ते प्राप्त थयुं होय, अ-
नें ने तेथी बिहीये नहीं, अनें तेनें अतुंसरे; ते-
नें न्गणतो पुरुष डेरुयो.

वात. ११३
सशंभ सिंह

डोछे अक अरुणय वासिनी छोडरी घाणी सुं-
हर हती, तेनें नेडनें अक सिंह मोरु पांभ्यो; अ-
नें तेनें खेपो दाइणु शंभ जीत्यन् थयो ने, तेस्त्री
तेनें मणे तोन ते लुपे; नहीं तो मरे. पछी तेणुं

पार नखगाणतां मन मोडणुं इहीनें ते वात ते
स्त्रीना आपनें इही. अनें इद्युं ने, पुं म्हनें तारो
नमार्थ इर; खेपुं तेनुं गांडुं ओलपुं सांलणीनें ते-
णे मनमां विचार इयो ने, ने हुं आनें ना इ-
हुंछुं, तो आ म्हनें हुमाणां पारी नांपरी; माटे,
हा इहीनें अनें युक्तीथी शंसामां नांपीये; पछी
तेणे सिंहनें इद्युं, सिंहल, तमे सारी वात इही;
हुं तमनें छोडी परणुं; पण म्हारे तमनें इछे
इहेयुं छे. म्हारी छोडी घाणी नानुड, अनें तमा-
ना घांते, अनें नभ, घाणा तीषाछे; तेथी तेनें
घाणी पीडा थारो, माटे तेनुं शुं इरपुं? तमे इहे-
शो, ने हुं संनाणीनें याजीरा, पण ते तमे तमा-
री तरइथी इरुं, पण तेना मनना लय न्गणर नहीं; ते-
ना मनमां लय होय, तेथी तमनें जे न्गणनें वि-
जास्तनुं सुभ धनार नहीं; माटे खेनो इछे वि-
चार इडो. म्हारा मनमां इहेवानुं अटलुं न्गडे, डे,
तमे तेदला घांत अनें नभ म्हनें इहाडीनें आ-

धो, अटले हु तमने, दीडरी आपु. सिंह झामेक-
रीने घेखो थयो एतो, तेणे इह्यु हा झरजे; पछी,
तेणे तरतन तेना घात अने नभ शिपेरी लीधा
नंतर अेक भ्दोरो धोडो आणीने सिंहुना इपा-
णमां मार्यो; तेथी सिंहु तत्काण मृत्यु पांम्यो.

सार

ने झामने स्वाधीन थयो, ते पुरष भ्दोरो
सूरोडो, अणीयो हो, पण तेनाचा पांमेव.
तेमन ने शत्रूनां मिठां पयने इरीने मोह पां-
मीने पोतानी लुवाछनी यस्तु जो तेने स्वा-
धीन इरेछे, ते पछी सर्वस्य हारे छे.

वात-११४
सिंहण अने शियाणणी.

अेक दिवस सिंहण अने शियाणणी अे
अे अेकठां थयां. ते वषत योपगांमां इेई न्त
वनीयार अय्यां नणे, अे शिपर वात नीडनी.
ते वषत शियाणणीये सिंहणने संत्पणायुंने.
अय्यां नणायामां तो शियाणणी अरोअरी झार
इरी सडनारछे? अहे यरसमां वस्तु नही तो
पण, अेडयारतो नणयिेव; अने अेड अेडपा-

ते घणां अस्यां मेहेलीये पाणु इदलीक न्वती-
 यो अयोरो होयछे ने, सघणा नन्ममां अेकवा-
 र नाणु; ते पाणु अेकन अ्य्युं; अेवुं होयछे, तो-
 पाणु, तेनं अलीमानु इदखुं होयछे ने, ते तेदला
 जीपर नाक अडावीनि, अिन अेकनें गाणेन न-
 हीं सिंहाण मनमां समन ने, शियाणणी-
 म्हारा जीपर जोली पछी ते सिंहाण शिया-
 णणीनें देहेछे, अरे, सांअणछ ? तमे वत्तां अ-
 य्यां नणोछो, अे अेतामां अेहेछे, पाणु ते शोणु ?
 शियाण अ्येनं अहे अेकन नणीयेखीये; पाणु
 मनमां समन, ते ते अ्येवानें सये अनादरोनो
 रान्न; अेवुं सघणा लोड देहेछे.

सार

ने वस्तुं आपाणुथी नीपनेछे, तेनुं मुल ते-
 नी संप्या जीपरथी इरवा मांडवुं नहीं; न्वती-
 जीपरथी इरवुं आपाने थोडोकेन जीघोण इ-
 र्थे, पाणु ते अे अेयो होयने, ह्मणां छे ते

लोशनें, अंनं आगण थनार तेअोनें पणु,
 तेथी घणो गुण थरो, तो, तेन स्तुति इरवानें
 योग्य थायछे. नहीतो, घणुं शियाणडुतरां-
 नां अ्य्यां थरीनें लोशनें जीपेकव मात्र नेम
 थायछे, तेवुं ते थायछे. अिनं अ्या वातनुं ता-
 त्पर्य अेछे ने; इदलाइ इविछे ते, घणा ग्रंथ इ-
 रवामां पुडैपार्थि मानेछे ते तेमाणे मानयो न-
 ही हन्नर व्यर्थ ग्रंथ इरीनें लोशनें वांयपानो
 अ्रम मात्र देहेये; ते इरतां अेकन इरीये, ने सर्व-
 नें मान्य थाय, अेयो इर्यामां पुडैपार्थिघणोछे.

कोई अंड नवान् ठीठा ठी हुतो, तेनो आप
घण्टं इव्य मेहेलीनें मृत्यु पांभ्यो. ते इव्य हाथ
मां आवतांन तेणे ते अप्रल इरपामां, न्युपुंर-
मवामां, पातरौना संगमां, अनें पोताना नवा
निरेद्योगी व्यसननी अयेवानी सोअलमां, सघण्टं
ठीठावी नांभ्युं; तेथी हरिही थयो. अंडे दारुडो
ते त्निष्पारी सरणो नहीनी तिरे इरतो हुतो;

ते दारुडे मद्दिनो पोसनो, पण सूर्य सारो तपी-
नें, हांछे ठिन्हाणाना दिवस सरणो दिवस न-
णातो हुतो; त्यांहां लुळीनें आवेलो अयेवो अंडे
ग्रीष्मपक्षी पण तेणे पांणी ठीपर तरतां हीणे.
त्यारे तेनें व्यसननी धुनमां अयेवुं आव्युं डे, ठि-
न्हाणो प्येन आव्यो; इये झारे लुगडांनुं शं-
म नथी. अयेवुं पियारीनें तेणे शरीर ठीपरनां
लुगडां घरेणे मेहेल्यां; अनें ते ठीपर पैशा ले-
छेनें सोअली साथे, इरीथी अंडे नुवानो हाव
रमवा गयो, ते हाथी; पक्षी तेनें लुगडां वना
राहाउनी पीण घाली थथी; त्यारे मनमां आ-
श्वर्य पांमीनें ते पाणो नहीतीरे नछेनें नुअेछे
तो पाणी इरीगयुछे, अनें ते ग्रीष्मपक्षी दारु-
डे मुअो, ते तेडे पडयोछे. ते सघण्टं अेछेनें तेनें
कुट्टी आवी. अनें ते पक्षीनें माथे शण्ट मेहेली-
नें डेहेछे, अरे पक्षी, हुं पूर्ण, ने म्हें ताश ठीपर
विश्वास राप्यो; अरे, ते म्हनें उडयो अनें लुं

पणु उगायो.

सार.

ने पुइष केइ इरेछे, अने नुपाना अभा-
गमां नयछे, अथवा व्यसननी सोभतमां इ-
रेछे, अथवा छिनाणुपानी संगती इरेछे, तेणे
पोतानो पैसो छितापणो इयम थरि र हयो; अने
हुं हरिही इयम थयो; अथवा तनुं आश्रय आण-
वु नही. अथवा व्यसननी पछवाडे ने वणग्या,
तेमनें, ते व्यसननी केइमां इरि आंण्यो आगठ
हीसे नही; अथवा थायछे. नेमनें रात अनें दारा-
जे अथवा न छंद, ने आइव्यछे ते छिटावीये,
अनें ते थरि रह्या पछी पाखुं छितापवानें नेछि-
शुं, ते पैदा इरिथुं; छेलीपारे इरने इहाडीनें प-
णु छितापे; अथवा पुइषोनें हरिइ अथवा शिक्षा घ-
ली थोडीछे. ते अिन्न लोइनेयो पियार इरे-
छे तेयो इरता नथी, व्यसननें स्वार्थीन थया
होयछे माटे, ते सघणी वातोने छिलटी देजे-

छे; नेनी आंण्यमां इमजो थयो होय, तेनें सघ-
णी वस्तुजो पिणी देयायछे. छिपरली वात मां-
हेने नवान पुइषे ने लगार विचार इर्यो होत,
तो, तेनें छिन्हाणो आव्यो अथुं नंगीनें, रहु-
लां हुतां ते वरु पणु तेनां नत नही; पणु व्य-
सनथी तेणे छिन्हाणो नहोतो अनें छिन्हाणो न-
ण्यो, अनें आगठ इरि दिवस शियाणो आ-
यरो नही. अथुं नंगीनें लुगाइं वेयां; ते पणु
शुं इरवा? रमीनें पैसा छितापवा. पछी पैसा
पणु गया, अनें वरु पणु गयां, त्यारे तेनी
आंण्यो छिद्यो; पछी विचार इरीनें इण-
शुं?

साप्तर अनें अग्नेयुं.

कोर्छे अेइ साप्तर पोतानी नयांनीना लर-
 मां आब्युं, अेरले, ते बिबर साप्तरनें घाली पी-
 ग इरवा लायुं, ते लुंछे उीपर पंग पछोडे; शिं-
 गजं हलापे; अनें म्होटे शब्दे प्परआपोडे; अेयुं
 डे सघणां लय पामीनें झांपवा मांडे. अेइ ही-
 वस तेनुं अग्नेयुं आवीनें तेनें पुछेछे; अेरे, तमे
 होरोछो, ने हुं म्होटुं अ्णीयुं, हुं कोर्छेथी लुता-

ठीं नही; अेपी शीपी इरोछो, ते तमे कुतरांनो
 शब्द सांत्वणतांन लयथी लुव लेठनें इयम्
 नारी लरओछो, अेनुं झरण शुं? ते म्हनें डे-
 हेरो? साप्तर डेहेछे, अय्या, तुं ज्योह्युं ते अ-
 इंपण ते इयम थायछे, अेनी म्हनें पाण सम-
 नण पडती नथी. हुं आपणी मंडणीमां अ्णी-
 युं, पराक्रमी, ते नस्थीकुं अइ; अनें हुं वारेवा-
 रे म्हारा मनमां निश्चय इइछुं डे, कोर्छेनी धी
 लय पामीनें इपे हुं उरनार नही; पण शुं इइ
 कुतरांनो शब्द म्हारे डाने पडयो, अेरले म्हा-
 रा गाणा शिथिण थायछे. पछी म्हारा धी
 नेटली उतावण थायछे, तेटली इरीनें नरी
 खुटुछुं.

सार.

ने इंकडा, लडाछेअेर पुइष, ते अ्णस-
 न घातही होयछे, ते पोताना सोअ्णीयो-
 मांन मान शीपी इरे; पण सूर्य पुइषनी आ-

गण तेमनाथी रक्षातुं नथी. दीडामां अेषुं
 आच्युं छे डे, नेना मुषमां रात्रि अनें द्विषस
 शिपाईगरीनीन चातो छे; अेषा पुइषनी आगण
 अेडाहो सूरु पुइष आपीनें आंष्यो इरुडीनें नु-
 अे, अेटले तेमनी धीरन गयीन. पछी अेषा
 ओटा पुइषनुं पांणी डितरे, ते न्नेयामांन अम-
 त्कार छे. अेषी वषतमां पछी ते त्रय, लाल,
 अनें रीस, अे त्रणेना घामेणामां पडेछे; ते
 न्ने धैर्य राषीनें थोडुइ पराक्रम इरेतो, पो-
 तानी शोला राषी सडे; पण तेनो डिपायन-
 डी; प्रसंग पडयो अेटले तेमनी धीरनन नती
 रेहेछे. अे माटे ओरो आरारोप डीछे गमेते-
 रलो इरो, पण नेनो ने स्वलाय होय, ते स-
 हनन आगण प्रगत थरीन.

गधेडो अनें सिंह अेमनी पारध.

डोछे द्विषस सिंहेनें अेषुं मन थयुं ने गये-
 जानं संघाते लेछेनें पारध इरवा नछेये अेषी ते-
 एो गधेडोनें इह्युं डे, तुं अेक आडीमां नछेनें सं-
 ताई रेहे; ने इलाणी वेणाये ओथितो म्होरोलं-
 यंकर शोष इरवा मांड, ते बंध इरीश नही;
 अेटले त्रयथी घालरां थरीनें सघणां नना-
 पर नारी नवा मांडरो; हुं नसयानी नग्यह

जीपर व्यारी जालीनें रहुं छुं; ते मार्गे धरिनें
 ने रमावरी; तेनें मारतो नरिशा. पेछी ते गधे-
 उ तेम प्ररुं, अटले; सर्व ननावर नासया
 लाजया; सिंह व्यारी आगण हुवोन, ते अडे
 अडेनें मारतो गधो; अनें पेट लरायुं अटले,
 गधेजाने हाडमारीनें डेहेछे, अरे गधेजा, ते लल्ली
 डरी छे रे, लल्ली डरीछे; हुवे अटलुं, पुरं डर, अ-
 नें अहीआं आव. ते सांलणीनें गधेजे सिं-
 हनी पासो आव्यो; अनें पोते हांम सार डरुं;
 अयुं मनमां आंणीनें, लाडमां तेनें पुछेछे, सिं-
 ह, हे डरुं ते तनें मनमां गम्यु नां? सिंह डेहे-
 छे; गम्युं अमां शुं डेहेवुं? अरे, यल्लुन गम्युं;
 अरे गधेजा. ते अयुं डरुं ने, ने ताइं स्वरुप
 मेहू न नएयुं होत तो, हुं पण ते तारो शब्द
 सांलणीनें नासया माउत.

सार.

डेहलाड आ गधेजानी पेडे म्होटी गर्बना-

ओ डरीनें, अन्वएया लोडोनें लो पेघा डरे छे;
 तेनुं स्वडप ओणपेछे, तेमनें ते डीनुड मात्र ला-
 गेछे; माटे अया पुडेष न्यांहां मणे त्यांहां तेनो
 लगार सारी पेडे सोध मात्र डरयो, अटले छी-
 री आवरो ने, अनाथी लय पांमवानुं प्रयो-
 न नथी.

यातः ११८
 जाहायो गधेजे.

अडे डोसो; पौताना गधेजानें मरायतो हु-

तो, अटलामां, रात्रू आवीनें पछवाडे उलो र-
 लो, माटे गधेजानें नसाडवानी जितावण करवा
 लावयो, ते वपत्त गधेजो तेनें पुछेछे, अरे धाणी,
 म्हारा वांसा जिपर तारो रात्रू गुण नांभरी, के
 नहीं वाई? जोसो केहेछे नांभरीब, अमेमां सं-
 देह शो? गधेजो केहेछे, अवेपुं छे, तो हुं अहीमां-
 थी अमेक तसुलर आगण खालनार नही. म्हा-
 रा इपणमांथी ने गुण छुटती नथी, तो म्हा-
 रो धाणी झोर्छे झां नं वाय; तेनो म्हेनें रुषे के
 शोड रीगे ?

सार

गरीब लोकोये राज्जोनी जिणटापाणर-
 मां चित्त घालवुं नहीं, घालेतो ते पैयमां मा-
 त्र आवे. आडि तेमनें तो जिणटापाणर अट-
 लीब, ने अमेक नामचो राज्जु हतो, ते विन्ननां
 मनो थयो, तेणे इरीनें ते धाणो गरीब थरो,
 के आगण झांम इरतो, तेथी वत्तु इरवुं पडरो,

अवेपुं तो झांछे नहीं. तोपण थार स्वार्थ सा-
 वक लोक होयछे ते, तेनें अलिमानमां नांभी-
 बें युक्तीये लजघमां आगण इरेछे, पेची लजघ
 पुकी थरनें यश थयो, तो तेमां तेनें तो झांछे ला-
 ल थतो नधीन; पण पैयमां आवेतो सुणीये
 अवेपुं पो.

वात ११५

रीषीदार प्रवासी.

झोर्छे अमेक पुरेप, धाणु घहाड प्रवास इरी

नें घेर आव्यो; पछी तेणे, म्हें देशांतरमां शां
 शां क्रीतक हीं आहे; ते पोताना ओणणीताओ
 नें अनावीनें इत्यां; तेमां आपणु ओड गप
 जीकी ने, तुं अलका पुरीमां गयो हतो; ते त्यां-
 हांना लोक पंढर पंढर हाथे कुहता; पाणु न्दरे
 तेमनें अनें म्हारे वाह पडयो, त्यारे म्हारा कु-
 ह्यानें शोध पोहोतो नहीं; पासो हुता तेमनें
 ओ वात पुरी त्वागी नहीं, ते नेघनें, तेओनें
 ते वात पुरी नणपवां माटे ते पुशेष सम आ-
 वा तैयार थयो. ते यप्रत ते मांहेनो ओड
 पुशेष तेनें देहेछे, त्याछे, तुं अटला संकटमां कां
 पडछ ? हाथेना कांणनें आरशीं तुं श्रपा
 नेछये ? अहानें ते ह्मणां प्रत्यक्ष कां हे-
 आणतो नथी ? तुं ओम न्गणे, के हुं आव
 मत अलका पुरीमां छुं; अनें तुं त्यांहां कुद्यो
 हेम ओडपार अहीयां कुधी ह्मणा, अटले ते इ-
 ह्युं ते पुरे. ते आरिओरनें ते गम्युं नहीं, अ-

नें ते ओशीयाओ थरनें अमयो छाने रद्यो.

सार.

नेशेछे प्रदेशमां इर्याछे; अथवा नथी इर्या.
 तेमाणे पोतानी आरिओ संबंध नेमांछे, ओपी यात.
 पोताने म्होडे देहेवी नहीं; आपणे, म्होडे आपणी
 स्तुतीनी यात लोक पुरी मानता नथी; अटले.
 आपणु सम आवा मांणीये, तेम तेम तेमनें यत्तो
 संदेह आपे. पुरी वातनी ओ अवस्था, तो प-
 र्छी आपणु इटलीकु लुगीन अनावीनें इहीये,
 तेनीतो री वात ? थार मांणस वर्ये आफुर
 नी लुगी वातो देहेछे, तेनी लुगछे पडछे न्य
 छे. ते मांणीमां शोध ओडाओ ते देशमां गयेतो
 होय, ते ते यप्रत तेनुं लुगारणुं ओणामां
 चालपामां युक्तो नथी.

(२४६)

रातः १२०

गड्ड पक्षिणी, अलाडी, खने लुङगी

अडे गड्ड पक्षिणीमे, अडे म्होटा आडनी टो-
 ये माणो इर्यो हुतो; खने अडे लंगली अलाडी
 ते आडने वख्ये अणोलमां रेहती हुती; खने अडे
 उ लुङगी पाण, पोतानां अख्यां सुद्धां ते आडना
 थडमां पोलांगमां वस्ति इरीने रेहती हुती. ते
 अख्ये अख्ये पाडोस तेमने सुअ दायड थडनें
 घाण घाण खाड्यो होत, अडे, तेमणे ते दुष्ट

(२४७)

अलाडीनी याडी सांलणी न होततो, अडे इ दिव-
 स अलाडीये अेषुं इर्युं डे, पेहेलां गड्ड पक्षिणी-
 पासो डिपर गथी, खने तेनें डेहेयां लागी; पाडो-
 शी आरु; खुं इहुं? आपणनें म्होटी अख्ये-
 नी वषत आवीछे; ते नडनी लुङगी, रात अ-
 नें घाणो आडना थडमां अेतरेछे; तेना भ-
 नमां अपुं छे, डे आड डिअडी पो अेटले या-
 पाण अख्यां तेना हाथमां सेहेनन आये.
 माटे हुं तो आरु हुपे म्हनें सारो मार्ग सुअसे
 ते इरीश; तुं तारे संलाणने. अडे प्रमाणे ते-
 ना मनमां लय पेदा इरीनें, ते न बंगे अेम;
 हुणुवे रहीनें ते अलाडी हुडे लुङगीपासे गथी.
 खने म्हो म्खान इरीनें डेहेछे, आरु, तमे आ-
 न इही आहेर तो नतां नथी? लुङगी अो-
 ली, अेम शा माटे पुछछ? अलाडी डेहेछे, डांछ
 नही, सेहेन पुछुछु. तमनें गमे ते इरो, पाण
 गड्ड पक्षिणी आन अेनां अख्यांने डेहेती
 हुती. अडे लुङगी आहेर लशी, अेटले हुत-

मने तेनां ब्रह्म्यां जावाने आणी आपीरीः
 अने अडे ब्रह्मणीनुं पायु ब्रह्म्युं प्रवरावीशः
 अवेपुं जोली, ते म्हारे अनें पयु. तो हवे हुंन-
 डिपु; म्हारां ब्रह्म्यां अडेलांछे; तेमनें म्हारे
 संत्वाणीनें अवेपुं नेछिये. अमेम इरीनें पाकी जि-
 पर पोतानां ब्रह्म्यां पासे लछनें तेमनें संत्वाणी
 नें अेरी. अे प्रमाणे तेणीये डेटलाइ हाहाडा
 इयुं. जावाने नेछिये माटे, ते राते छानीमा-
 नी जाहेर नय अनें आणे; दिवसे ब्रह्म्यां-
 नें संत्वाणीनें अेसे, अनें डिपर इडण लय-
 वीत नेती रेहे. अवेपुं तेनुं यरित्र नेछनें,
 गडपलिणी अनें लुंगणी अेमना मनमां अ-
 रस्यरस पक्रो हेष थयो. पछी ते अेइअेड-
 ना लयथी ठेडांणुं मुडीनें इरी गयीयो नही.
 छेडीवारे तेमनां अेपी अवस्था थयी डे, ते,
 अनें तेनां ब्रह्म्यां, अन्न वना लुणे मरीग-
 यां; अनें ते ब्रह्मणीनें घणुं जावानुं मणयुं.

याजीयाओअे, आ नगतमां म्होटा म्होटा अ-
 नर्थ इयीछे. डेटलाइ सारा पुडैपोना कुटुंबमां
 हेष कराव्याछे, ते डेपाडे, डोर्छ हिवस मट्यात
 नही. डेटलाइना मनमां संदेह घाव्याछे, ते
 नीइणत्यान नही. डेटलाइनें धूण मेणव्याछे, ते
 इरीथी ठेडांणे आव्यात नही. ने पुडैष पाणेरी-
 साथे स्नेह राखवाने छेछे, तेणे अमथुं अे-
 छेनुं इहेलु सांलण्या डिपरथी पोतानां पाणे-
 शीनी वातनुं मनमां वाडुं आणवुं नही; सां-
 लणेली वात डिपर इटपना इरीनें पोतानुं धा-
 रेलु अित्पनी आगण डेहेवुं नही; शामाटे, डे
 नेनी आगण इहीये तेने ने याजी इरवी हो-
 यतो, ते डिडीनो हाथी इरे, राछनें पर्यतने-
 यडी इरीनें देआणे, ने पुडैष ललोछे तेनी आ-
 गण डोर्छ डोर्छनुं रामे तेषुं डेहेछे, पाण ते, ते
 वातनें पैटमां ठांरीनें राखेछे; अेइनीवात अि-

बनी आगण देहेतो नथी; तेनुं इण अछे ने,
 पछी ते जे नगण ते विपर सरणु हेत राखेछे;
 ते शत्रु होय तो पण तेनें आरणे आवीनें ते
 मित्र थायछे; तेणे करीनें ते पुइषनुं मन आ-
 नंद पामेछे.

घात-१२१

अरेन अनें लाई.

अछे अक पुइषनें जे न्हानां छोडरां हुतां;
 अक छोडरी अनें अक छोडरो, तेमां छोडरो घ-

णो सुंदर हुतो, अनें छोडरी साधारण हुती.
 अक दिवस ते जे नगण प्रापना तइता आगण
 रमतां हुतां, त्यां हां छोडरो जेहननें देहेछे,
 अरे, जेहन, आ तइतामां जे आपण जेमां
 साईं शोण दीसेछे - ते छोडीनें घणुं जोहुं ला-
 गुं - ते समल, दे, अणे म्हनें रेपे ओछी नगण
 पया साईं इहुं. पछी तेणीजे आपनी पासे
 नछेनें लाईनी इर्याइ करी; अनें इहुं नें, आ-
 पा, तइतामां रेपे न्छेनें प्रसन्न थियु, अतो
 स्त्रीयोनो धर्मछे, तेमां मन घालखुं जे पुइ-
 षनें योग्य नथी. आपि जे नगणनें छाती सर-
 सां थापीनें तेमना मननुं समाधान इर्यु - अ-
 नें इहुं, जे छोडरां तमे लडरी नही. हवेथी
 तमे जे नगण रोळ आरसामां जेतां नबने; छो-
 डरा, तुं अटला भाटे जेजे दे, ताच आ सुं-
 र म्होने दुगुणनो मेल लडरी, तो तेनी त-

नें प्रवर पश्यो; अनें छोरी; तुं जेदला माटेने-
ने, के तारा शेषमां ने ओछुछे ते, तारा गुणे
शरीनें पुत्रे थयुं के नहीं; ते तनें प्रवर पश्यो-

सार.

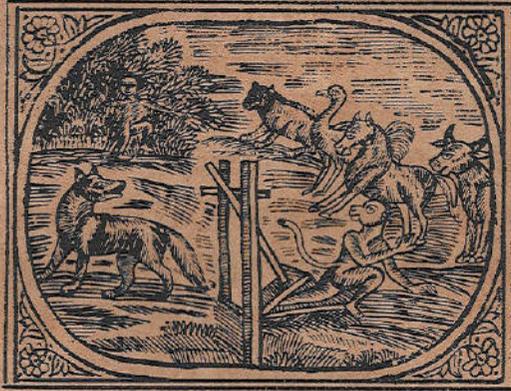
अेयी शोर्ष वस्तुं ग्या सृष्टीमां नथी के, पि-
चारनें अंते नेमां शोर्ष ओछुं दिसतुं नथी. अे
माटे शुद्धीनें आरसा शेषी मानीनें, तेमां पो-
ताना गुण अवगुण नित्य नेता बर्चये, तो
तेमां आपरां म्होतुं हित थायछे; अे आआ-
ण वृद्ध सर्पनें शरणनें योग्यछे, ने शमाणी
पुत्रेछे; तेनें पोताना अवयव आरसामां-
सारां दिसो; पण तेणे पियार शरीनें नेषुं-
के, नेपो हुं आशेरथी अन्यो छुं, तेपो माहेथी-
छुं के नहीं; कामदेव सरणो सुंदर शेषान छे,
अनें आंतर्य गुण ने ओटाछे, तो, ते पुत्रे
लोशनें अप्रिय थायछे; अनें तेन पुत्रेने

मिष्ट भाषण, सारो स्वभाव, अेवा गुणे शरी-
नें युक्त होय तो, ते लोशनें घणुं प्रिय लागे.
शेषाणेछे, अनें सारा गुण नथी, तो, ते शोर्षनें
शंभनो नहीं; अनें नेना गुण साराछे, तेनुं श-
पे शेषुं पण हो, ते शेषणपर लोड नगर राभता
नथी; ओटा पथरानो गलशरां घणुं होय,
माटे ते शुं प्ररा वत्तनी अरोअरी शरी?
वत्त आहुरथी अशोण होय, तोपण, ते नते व-
त्तन; माटे ने पुत्रे माहेथी सारो, नेनी शुद्धी
निर्मण; शरणी औभी, मन पवित्र, अंनं शहा-
यो, तेनें शेषनुं शंभ नथी.

(२५४)

चात. १२२

शियाण अने मांडुं.

शोर्छ अेइ इणे, सघणां पशुओये मांडडा
 ने राब इयो; तेने राब्यानिघेइ धितांब, तेणे
 पोताने पिरो ओइसपगानी अने रागुपगान
 नी अडाई इरी. ते पशुनुं मूर्खपणं न्नेछने शि
 याणने ओइं लाग्युं. तेणे मनमां निश्चय इ
 र्यो; इे अेइइ दियस, हुं आ मांडडाने पेत-

(२५५)

रीने सघणां पेशुने नीयुं न्नेपरापीश. पछी
 डेरलाइ दीपस गया, पछी शोर्छये अेइ नना
 वर पडडयाना पांनराना पिलामां शेरलो अं.
 पीने पांनइ मेहेल्युं हुतुं, ते न्नेछने शियाणे मां
 डडाने इहुं, इे अेइ उडांगे शोर्छनी धांपगु
 दीठी छे; तेनो धणी शोर्छ नणातो नथी, त्यारे
 ते राबनी अेवुं म्हासा मनमां आवे छे. मांडु
 णने इपट अेवुं माळुंम नरी; माटे ते णिताप
 णो त्यांहां ते लेयाने गयो; ते शेरलाने हा
 थ अडाइलांब पांनइ अंध धयुं; अने मांडु
 माहे इहुं. त्यारे मांडडाने धणी लाब आयी.
 अने ते शियाण डिपर र्याइया लाग्युं; इे तुं
 घातडी, राबडोरी, पातडी, छे; इाई धिता नही;
 हुं तने म्होटी शिक्षा इरीरा. ते सांत्वणीने
 शियाण अुअड हुसया लाग्यो; अने नती
 वणत पाणुं न्नेछने जोडुं हुलापीने मांडडाने इे
 हुछे. इांरे; तुं राब डेरवायछे, अने तने आ-

पांनइं छे अये इयम प्रभर न पड़ी.

सार

धोड़ी समलग पाणे पुरेधे राब्यकारत्मार मा-
धे लेयो नही; लीधो तो ते आपणो अने लो-
फोनो स्वार्थ जुभावे. मारे अयेवी म्होटी पदवी-
ने योग्य तो तेन पुरेध, ले स्वतः दक्ष घणो;
प्रमाणिक; सत्य पयनी, विवनेने इगे नही; अ-
ने पोते विवधेयी इगाय नही; ले लोफो जपर
राब्य करेछे, तेमनी रीति नीति न्गणनारो,
जिद्योगी, सुबो, पाण क्रोधी नही; ललो पाण
पोयो नही; स्तुतीनी छछा करे पाण प्ररा गु-
एनी स्तुतीनी, बुडी स्तुतीनो लेने तिरस्का-
र; आ काम करवुं, के न करवुं, अने लेना म-
नमां संदेह पडतो नथी; लेमां दंन्नीरपरणुं नथी,
अयेवा अयेवा गुण नहोय, अने ले राब्य थयो,
सेनी दशा डेपी थयी ते जपली पात लेयाथी
जिघापी नाणायछे. तेथी लोफोने जपरूप थया;

अने ले धूर्त हुतो, तेणे तेनो स्वत्वाय ग्मोण-
ष्ठीने, तेने वरा कर्यो, अने लोफनुं सारि थया-
ना जिद्योग जपरथी तेनुं चित्त-इडीने, विषय
लोगमां घाल्युं; अने पोतानो स्वार्थ साध्यो.

पात-१२३

अभ्यर-नी.

अने अभ्यरनें घणुं थरवानुं मणे, अनें जं-
म थोणुं करवुं पो, तेथी ते कांछिइ दिवसे सारं पु-

हृदयं, अने नय छंद दुधारा मारया लायुं;
 तेनें कोठिये कलुं के, तुं घोडानुं जख्युंछे, ते पाणु
 घोडो केपो के लोयो तेपो नरीं, सरत हतनारो,
 ते सांत्वणीनें अखरे पीताना मनमां निश्चय
 करीनें प्रसंग पय्यो होय तो कुं म्होटी मगल क-
 ३- पेछी घोडानुं दिपस गथा अटले तेनो धाणी
 ते अखर जीपर अरीनें इहीं सारि जीतावणो
 कामे नतो हुतो, तेणे तेनें जीतावणुं होइवा सार
 धाणी कमयीयो मांदीयो, ते वपत, ते अखर
 होइतां होइतां घरुं थाशुं, अने पोताना म-
 नमां पोतानें हेरेया लायुं, अरे, आ वपत
 ते तारि घोडानुं पराक्रम ज्यांहांछे. माटे अ
 जीपरथी निश्चय कर, हे सापो व्याप घोडो न-
 होतो गर्वजो हुतो.

सार

ने घयडां जीपरथी पोताने म्होटी माने-
 छे, तेनें गर्वजो व्यापयो, ने अरो म्होडुं मां-

गुसछे ते, पोतानी कीर्तीये करीनें पोते म्हो-
 टो होयछे. स्वतः ने अपराक्रमी तेन, वृद्ध-
 ता नामथी पोताने म्होटांपरुं आणवा न-
 यछे, ते तेनें चित्तुं नथी, अनें हलडापरुं मा-
 त्र व्यापे छे.

वात १२४

सागनुं जाड अनें झाडनुं जाड

अडे जीयुं सागनुं जाड अरु लयमध्ये थयुं
 हुतुं, ते शोब पोतानी म्होटांरिना गर्वथी पोता-

नी ह्येण थयेलां न्हानां जाडनें धिक्कार इरे; ते
जाडमां ओड झंरानुं जाड हुतुं, तेथी ते न सेहया-
युं त्यारे, तेणे ओड छिपस ते सागना जाडनें पु-
ख्युं ले, लाई, तुं आरलो गर्व शासारे इरछ.
ते हेहे? साग हेहेछे. हुं सघणां जाड मध्ये
श्रेष्ठ, अने शोलायमान छुं; म्हारिं मांयुं मेघ
मांडण लेहीनें गायुछे; म्हारा भला सर्वदा ली-
ला रेहेछे, अने तमे केवां छो, हे घणान् ब्री-
यां; ने आवे ते तमनें फगतणे यगहीने नये-
म्हारा पांछ्यां छिपरथी ने टपडानो प्रयाहू पडे-
छे, तेणे इरीनें तमे पुष्पी न्मओछो. झंरानां
जाड हेहेछे, ते सघणुं परे, पणहुं तने इहुंछुं ते
परंत न्मणुं ने, हे नरे लाड्यां झंपनारे तारा
भला छिपर झोपाडाना घा. मारवाने आवरी,
ते वषत अम्हाराभानुं ने ओझडुं केवण निरुष्ट
रुखडुं जाड ह्ये तेनी साथे पण हुं म्होटे ह्ये इ-
रीनें तारी म्होटाईनी अहला अहली इरवा-

नें छिछीरी.

सार.

म्होटाओनी पछवाडे घाणी छिपाधीछे तेर-
ली न्हानांनें नवीं अं माटे म्होटे अने न्हानो अंम-
ना सुष हुं अणनो पियार इर्यो होय तो, तेमां
म्होटापसुंन सारे, अंम हेहेपुं घसुं इरण पडे.
अपुं छे तो पण, ने पदवीये अथवा संपत्तीये
म्होटा थिया तेमणे गर्व इरीनें नाहनानो तिद-
स्कार इरयो. अंमां घसुं सुषपसुं छे.

वात. १२५.

छेद अने गाणपति.

कोठि अंक द्विस हवोना मनमां अेषु आ-
 युं हे, मृत्यु लोक माहेनां ज्ञातांथी अंक अ-
 क ज्ञा आपणी पोत पोतानी कृपातुं इति रा-
 ष्युं- त्यादि ईदु ओख्यो ने, शास्त्रलीनुं ज्ञा म्हा-
 इ- कामेव देहे गुलव्यासतुं म्हाइ, येनमाये त-
 गरनुं इह्युं, वायुये इरेगानुं, अने वरलो पावं-
 गानुं, अे प्रमाणे तेमनें ते निष्कृज ज्ञा गम्यां;
 ते नेठिनें गाणपतीनें आश्चर्य थयुं, अने इह्युं
 ने, तमारी ईरखामांअपे ते ज्ञातमेतमदि इरो, पेणु
 नाणीयनी अे म्हाइ ज्ञा; नेनां कृण हेव अने
 मनुष्य अे अने प्रिति इर, अने ने सर्व प्रशारे
 कामनुं छे, ते सालणीनें ईदु जेदुं फलावीनें इ-
 ह्युं, गणीव्या अेटला माटेन लोड तमनें ज्ञानना
 हेव अेम देहेछे, अने प्रशंन हे, जियोगयना
 अमथुं नुडी स्तुती माटे अेकाली यस्तुनुं अलि-
 मानं राष्युं अे मूर्धता.

सार.

ने ज्ञांठि इरयुं ते नरी स्तुती माटेन इरयुं
 नरी; नेने अाश्रित इरीनें राष्ये, तेनी या-
 सेधी ज्ञांठि कृणं नेयुं; नरी शील्यो नेपी नही.

वात-१२९

घुड अने तीड.

अेक वृद्ध घुड ज्ञांनी पोलाणमां जेचलो
 इतो; ते ज्ञांनी हेहे अेक तीडि गाया मांशु; ते
 वपत घुडे अे ज्ञाण पार तीडनी प्रार्थना इरी
 ने. त्याठि तुं अहीयांथी नर; म्हनें जियेव

इरीवा नही, तारी इट इटे म्हारी विघ्नयथे. ते
 जीपर ते तीउ तेने विझार इरीने गाणो देवालाग्यो.
 डेहेछे डे, अरे, तुं लुंय्यो योरछे, रातनो आहरे ब-
 छेने योरी इरीने पैट लरछ; अनें हाहरे आनी पो-
 लांगमां आपीने संताछे वरुछ. घुडे तेने इधुं, ला-
 छे, आपा. तुं तारी जीव संत्वाण नहीतो पणती पेश्रा
 छी; तोपण ते तीउ सांत्वणे नही, पत्ती यत्ती
 निंघा इरीने पाछो गावा लाग्यो. त्यारे घुडे ते-
 नी इपटथी स्तुति इरवा मांडी. आवा, स्व म
 इर, मनथी अमर्यादा थयी. पण ह्ये म्हारा अ-
 नुंत्वयमां पझुं आव्युं, डे ने नगवुं तो, तार सु
 स्वर गान सांत्वणतां नगवुं; तारा मयुर स्व-
 रनी आगण सारंगी तो गावामां नही, ता-
 रंगावुं सांत्वणीने डोडिला तो लललां पामरी ल-
 लुनय्युं, ने सांत्वयुं म्हारीपासे अडे अमृतनी रींशी
 छे; ते म्हनें म्हारा ह्ये आपीछे. तारि गणुं गावे इरीने
 सुझाछे गयुं इरी, माटे, हुं अमे न एरुं छुं ने, तेमां

थी अडे प्यालो लरीने नेछिये तो हुं तनें आपी-
 शा-तीउ तरयो इतो, माटे घुडपासेथी अमृत
 लेवाने म्होटी आशाये तेनी पासे गयो. ते पा-
 से आपतांन घुडे डियेरीने म्होमां नांष्यो.

सार.

प्राणीमात्रनी प्रकृतीयो नुदी नुदीयो छे. अ-
 श्वादीनी प्रकृतीमां विन्ननुं इरेलुं आपतुं नथी.
 अे माटे तोगे अडे अे वेणा प्रार्थना इरीने इधुं.
 होयतो, तेनें जीपटव इरवो अे योग्य नथी. अ-
 नें जीपटव इरीनें विलटुं लडवुं, गाणो देवी, अ-
 तो डेवण हृष्ट परगुंन, पछी ने अेयुं इरेछे, तेनें
 ते शिक्षा इरे तेमां शंछे आश्चर्य नही.

(२६६)

वात. १२७

अेक आंघेडांयुं हरण.

अेक डांयुं हरण समुद्री तीरे नित्ये ये-
 रतुं हुतुं; तेना मनमां अेषु के, येरती यषत
 डांयुं आंघे समुद्री तरङ्ग अनें साळु आंघे
 हेरीनी तरङ्ग होय, तो. माशे आवशे, तो ते
 नगाशे. अेषो अंधोवस्तु इरीनें ते पीताना म-
 नमां पीतानें नित्ये गाणतो हुतो. ते ठीपर
 अेक पारधी घणा घाडा सुधी टांपतो हुतो; प-

(२६७)

एते हाथिमां आव्युं नहिं; त्यारे ते अेक नायमां
 अेरीनें हुणुवे रहीनें पांणीने रस्ते थरनें तेनी
 पासे आव्यो; अनें जोणी मारीनें तेनें पाड्युं.
 पछी ते प्राणु नती यषत आ शेष अोव्युं; हे
 प्राणु! तारी गती अडण छे; ने तरङ्गी हुयिं
 ता इरतो हुतो. ते तरङ्गी म्हनें ठीपद्व थयो
 नहिं; अनें ने तरङ्गी लय नथी अेषुं म्हनें सुन-
 तुं हुतुं, ते तरङ्गी म्हारे अंत आव्यो.

सार:

आ लुववानी पळयाणे नाना प्रश्नानां ल-
 यछे. तेथी आपणु जमे तेटला अिहिनें यादी-
 ये, तो पाणु, सर्व प्रश्नारे नित्ये अेषुं दोर्धे द्वि-
 स थनार नहिं. आ संसारमां आववानो मा-
 गितो अेडण छे; पाणु अहीआंधी नवाना मा-
 र्ग तो अनेड छे. त्यांहां आपणु चौडशी डेर-
 ली आले? ने घातो आपणु नाण्यामां आ-
 वेछे, अथवा ने प्रत्यक्ष हेणायछे, ते इदपिड

नणवाय. पाणु ने आपाणी आंष्योधी वेगणी,
अनेने न्नायामां आवे नही; अवीयो चातो
आपाणे आसपासि सैकां छे, ते इयम नणवा-
य. अमां अटलुं नणाव्युं, हे आपाणु निर्लय-
छीये, अवेपुं शोछि दिवस मानपुं नही; अथवास-
लय छीये, माटे निर्लय थवा साडे, घणो श्रम
इरीये नही. न्नेरे निर्लय थवुं आपाणु हाथमां
नथी, त्यारे रात दाहाणे लयनी यिंता राष्यधी.
अे मूर्धता, मनुष्य सरणा विवे इनें योग्यन-
हीं.

यातः १२८

वशेणु अनें इष्वाडी.

अेइ इष्वाडी नदीना कांठानुं आड आपतो हु-
ते; तेनी शोहोपाडी अइस्मात् तेना हाथमांथी
छुटीने पांणीमां पेडी; माटे ते घणो शोइ इर-
वा लाग्यो. तेनो विलाप सांलळीनें वशेणुदे-
य त्यांहां प्रगट थयो; तेनें इष्वाडीअे पोताना
शोइनुं निमित इह्युं. ते वषत वशेणुदेव पां-
णीमां उपडी मारीनें अेइ सोंनानी शोहोपाडी
लेछेनें जीपर आव्यो, अनें ते शोहोपाडी इष्वा-
डीनें देष्वाडीनें पुछेछे, अरे आन तारी शोहो-
पाडी? ते जोल्यो अेतो म्हारी नहोय. पेछी
वशेणु इरीधी उपडी मारीनें अेइ इषानी आणी,
ते न्नेछेनें पाणुइष्वाडीये इह्युं, अे पाणु ह्यारी न-
होय. जिल्ल वषत तेनी ने गयी हुती तेले-
छेनें आव्यो, त्यारे ते इष्वाडीये म्होरे हर्ष इ-
रीनें लीधी; अनें वशेणुनो घणो जीपेडाइमा-
न्यो. ते वषत इष्वाडीनो सायार्छनो व्यवहा-
र न्नेछेनें वशेणु प्रसन्न थयीनें ते सोंना इ-

પાની બે કોહોવાડીયો તેને બહીસ આપીયો.
 તે સમાચાર કબાડીના સોબતીયો બાણ્યો.
 ત્યારે તેણે પણ નદી ઉપર ભઈને તેમજ હાથ-
 માંની કોહોવાડી પાણીમાં પાડી, પછી કોઈ ખરું
 બાણ્યે એ પ્રકારેજ, વિલાપ કરવા લાગ્યો. તે
 સાંભળીને પૂર્વપત્ વરૂણ ત્યાંજાં આવ્યો, અ-
 ને ઉપડી મારીને સોનાની કોહોવાડી ઉપર કા-
 હારી, અને તે કબાડીને પુછ્યું, કે તારી કોહોવા-
 ડી ગયી છે, તે આભરે, તે સોનું ભઈને કબા-
 ડીનું મન ચંચળ થયું, અને તે વરૂણને કહે-
 છે, હા મહારાજ એજ મહારી. એમ કહીને
 તે ઘાતરો થઈને વરૂણના હાથમાંથી લેવા ગ-
 યો, એરલે, વરૂણે તેને તિરસ્કાર કરીને તેને
 સોનાનીતો આપી નહી, પણ તેની મૂળની હ-
 તી તે પણ તેના હાથમાં આપી નહી.

સાર.

ઘણું કરીને લોકોનું અન્યાય માર્ગે ચા-

લવા ઉપર ચિન્ન થાય છે, આ જગતમાં જગત-
 ણ કરીને ચાલનારા કેટલાક છે, તે અનેક જા-
 રણ કહે છે તે કોહો; પણ બેલામાં આ લોક-
 યોં પ્રમાણિક પણ સરખો બિન્ને ગુણ નથી.
 બુવો કે, આપણ, સાચો ગ્રહસ્થ હોય છે તે જી-
 પર સઘણાં જામનો વિશ્વાસ રાખીયે છે એ અને
 તેને મ્હોટો માનીયે જાયે; તેમજ પરલોક પ્રા-
 પ્તીમાં પણ પ્રમાણિક પણ સરખો ગુણ નથી,
 બેચાથી કોઈ લોકોના રાજ્યમાં સાચાઈની
 પ્રશસ્તા નથી કરી એવું નથી; મારે સાચું બો-
 લનારો પુરૂષ બે લોકમાં સુખ પામે છે.

(२७२)

वात-१२६
दीपुं शियाण अने वांघरो.

अेड वांघराने पंय डरीने, तेनी आगण, दी
पो शियाण ओपर योरीनी कुर्याह डरी. ते पंया
रुतनुं डौतुक नेवा सारि बिनं पशुं पाणु सत्ता-
मां आब्यां हुतां, ते त्यांहां दीपडानुं ओलपुं
थरु रत्ता; पछी शियाणे अेड वातमां नव्याप
दीपो; डे हें दीपडानी ननरा योरी नथी. पछी
ते तंतानो शियाण डरीने वांघरे सारांरा हुतोते

(२७३)

कह्यो. दीपडाने कहुं डे, अरे, तारी अेवी ननरी
डांछी गयी नथी. अने शियाणने कहुं ने, त था-
पाण आधी छे पुरी. अेमां डांछी म्हने संदरु न-
थी. अे प्रमाणे ते वे नगणने लुख्या अेषुं डरा-
वीने सत्ता वीडी.

सार.

ते अेडवार लुखते डेहेवाये. तेनु अरे डोछी
मानतुं नथी. दीपुं अे बिननुं पित्त लेछी नना-
इ, अने शियाण पशुं डरा. अेषुं सर्व नगणछे
माटे. अेषो न्याब थयो.

नदीनो मछ अने समुन्दनो मछ:

अरे नदीमानुं माछलुं पूरना तणावमां
तणाचने समुन्दमां गयुं ते नया देशमां बताये-
तल, त्याहांना रेरेनाराअने तण सरपां मा-
नवा लाग्युं अने देहेवा लाग्युं के; म्हारी हेवा, म्हा-
री बत, अने म्हारि कुण, तमारा करतां साइछे.
अरे माटे म्हनें तमे सर्व मणीनें जिये देहाणे अ-
सारीनें मान आपो. त्याहां पासेल अरे म्हा

बनतीनुं माछलुं हुनुं; तेणे ते सांलगीनें जितर घी-
घो, अरे, हुयेधी अवेची यात ओलीशानही. इहाप्री-
इतुं अने हुं अरे बनमां पडायया ती, तनें जव-
रपुढी, हे जिये देहाणुं डोनुं; गमे तेदलुं मूलआ-
पीनें ताळेयंत लोडि, म्हनें पावाने लेछे नरो;
अने तुं तो फुलके मूले गरीब लोडोनें घेर वे-
आछीश, अथवा मद्धत प्राण अपाछीश.

सार:

पादके देहाणे लोडनें ते देहाणांनी निहा, अ-
नें पोताना देशानी स्तुती करेछे, तेनें अनाजी पुड-
षेन्न एवा बनें तेनें पोताना देशाणिपर प्रीति-
स्थवावधील होय. आपण परदेशानो तिरस्कार
इरीनें पोताना देशानुं प्रार्थन करवा मांडिये तो,
ते देशाना लोड आपणी अवगणना इरीनें ते
पोताना देशाने प्रीति सा करी. वस्तुतः आप-
णो देश सारो, माटे आपण म्होटा अवं हांछे
नधी; तेनें तो गुण, विद्या, नैछिये. अरे माटे

डोई देशानो रेहेवासी हो, पाण गुणवान् अने
विहान् होय, तेन सर्व डेडाणे प्रतिष्ठा पामे.

वार्त. १३१

देवशर्मा पंडित.

अमेक दिवस देवशर्मा पंडित रमतो हुतो;
ते बघिने डोई अमेक भिने पंडिते तेनी मराडरी
डरी. त्यास तेनो गर्ब डितारवा साड, देवशर्मा-
ये अमेक धनुष्य मगाव्युं: अने तेनी पाण्डु जी-

तारीने पांशेडुं डरीने तुंई डीपर मेहेडां; पछीते
पंडितने पुछ्युं, डे आ म्हारा डोईशानो अर्थ ड-
डरी, तो तुं विहान् अरो. पंडितने ते डोई सु-
ब्युं नही, त्यारे तेणे देवशर्माने डडुं, डे, अने
अर्थ म्हने तो डोई सुबतो नथी, माटे तुंन डेहे.
देवशर्मा ओड्यो, तने सुबतो नथी, तो हुं डडुं
सांत्वण. ने आ धनुष्य सदा अडावेसुं होयतो,
जितापणुं त्यागी न्यय; अने न्यारे डाम पो त्या-
रे अडावीये तो, घाला दिवरी टडे अने घणुं
डाम डे.

सार.

मनुष्यनुं मन आ धनुष्यना संरोजुछे, अ-
सदा पीधी मेहेल्युं होय तो, अने शक्ति ओ-
छी थायछे; पछी अे तवुं डाममां आपतुं नथी.
माटे हास्य विनोद रमवुं अे, मनने पिआंती-
नां डेडाणुंछे: अने अुड्डीने वधारनारां छे; ते
निर्दोष माटे म्होव पुडारेये पाण ते सुखे डर-
चां.

अेक प्रामां प्रभुतर रेहेतां हुतां; तेनी
 मंडणीमां पीछां घोणां इरीनें अेक झांगडो पेडो;
 तेणे मोन राष्युं हुतुं, मारे ते प्रभुतरोना न्नाग्या-
 मां आब्यो नही, अेषुं इरेसाइ दारडासुवीयाल्युं;
 पछी झांगडाने पोतानी इतीनुं लान न रेहेतां, ते
 डा, डा, इरवा लाग्यो; ते जीपरथी आ झोणछे,

ते न्नाणीनें प्रभुतरोये तेनें शिक्षा इरीनें झाली
 मेहेल्यो, ते इरीनें पोतानी मंडणीमां गयो, त्यारे
 तेनां ते रंग अेरंग पीछां नेछेनं, आ आपेगां-
 मानो नही; अेषुं इरीनें झांगडाअोअे पाण मा-
 री झराज्यो अे प्रमाणे ते झांगडो पोतानामां
 ने योग्यता न होती ते लेवा गयो, तो पोतानी
 इती तेनें पाण मेहेलीनें आब्यो, ते नही; झांग-
 डो अने नही प्रभुतर अेपो थयो.

सार.

येष धारीछे तेमनुं अेरलुं अेक सारं छे, इते
 घणा, दारडासुवी लोकेनें गी सकता नथी; ते-
 मनुं ओलबुं अथवा आअरग अेडादी पपत-
 पाण तेनां येपथी लुहुं पोछे, तेणे इरीनें तेमनुं
 ओरापणुं जित्तापणुं सुत पुइषना न्नाग्यामां
 आवेछे.

अरे गरी पक्षी, ससलाने पक्षीने तेनीषी-
 पर वेगो हतो. त्याहां पाश्चेत आउ विपर अरे
 अङ्गली हती, ते संसलाने देहेछे; अरे, तुं पुरो
 मूर्खछे. विङ्ग तारा लुपवाने, अरे तुं छानामा-
 ना जेशी रलीने मिथ्या हां लुप पुवछ. विह
 अने नारी वन. हुं अम न्दणं घु, ने ने तुं
 यत्न करीरि तो, न्दनीनो अपण छे मारे,

शत्रूना हृद्यमांधी सहन नारी नर्धरा. अरे प्रे-
 माणे अङ्गली ससलाने तिरस्कार करीने ओवेछे,
 अटला मां, अरे वान आव्यो; तेणे अरे मारी-
 ने ते यङ्गलीने विपक्षी वीधी; ते वपुत्त अङ्गली-
 ये घण्टा वीलाप करी, पण ते वाने अरे गण्डा-
 र्या नही, अने तेने वेछेने गयो. ते नेछेने सस-
 लो मरती वपुत्त पण समाधान पांमीने अङ्ग-
 लीने देहेछे, अरे, तुं पीताने निर्लिय मांती-
 ने म्हेने धमडावती हती, ते तने विपरन ते
 प्रसंगा आव्योछे, तो नेछेये तुं हेम निर्वाह
 करछ.

सार.

ते पीतानी विपर वीते त्यारे तो घत्तरा-
 य, अने विनेने मात्र शास्त्रनी वातो देहे,
 ते पुरेष विपक्षीने योग्य थायछे.

(२८२)

यात १३४

बृहस्पति अने मूर्ति करनारो.

अत्र द्विवसे बृहस्पतीना मनमां आव्युं डे;
 मनुष्य लोडमां म्हुने डेटलुं मानेछे, ते लेवुं मारे
 ते लू लोडुषीपर आव्यो; अने मनुष्यनुं रप. ले-
 छने मूर्ति करनारांनी हुडने गयो. त्याहां अने-
 ड हेवोनी मूर्तियो येथवाने मांरीयो हुतीयो, ते-
 मां तेणें छेडने; दुबेरने, पोताने पणु हीगे. ते
 यअत पोते मूर्ति वेव्याथी लेवाने आव्योछे,

(२८३)

अपुं हेजाडिनि, छेडने सामे आंगणी इरीने वे-
 अनारांने पुछेछे; अरे, आं मूर्तीनुं शुं लेछेरा?
 ते ओल्यो जे पैसा अने आ दुबेरनुं? अने
 डाछे वचुं वेसरी. ते सांलणीने बृहस्पति मा-
 थुं जोलावीने तेने पुछेछे, याइ त्यारे, आ बृह-
 स्पतीनुं मूल सधणा करता वचुं हरी नही वा-
 र? मूर्ति येथनारो ओल्यो, ने तुं आ जे मु-
 र्तीयो लेछेरा तो, बृहस्पतीनी तो हुं तने ते
 जेना मूलमां मरुत आपीरा. ते सांणीने बृ-
 हस्पती ओरीयाजो धरने पाछो गयो.

सार

ने आपणु सन्मार्गयादीयेछीये अने योज्यव्यायर-
 ण आपरीयेछेये अने आपणु घेरांनुं, मित्रनुं अने पोतानुं
 पणु कल्याणु येपासरे. जिद्योग इरीये छेये तो य-
 छी लोडु मनमां आवे तेपुं ओलोने! आप-
 ण ते सांलणवानो जिद्योग शुं करवा इरीये;
 ले पुइष पोतानी प्रसासा अिननें म्होउथी सां-

(२८४)

त्वणयानो विद्योग इरेछे, ते खुद्धि मांनोना
वसिमां पोतानुं हुलक्षपेणुं मात्र देभाडेछे. प-
छी तेमनें अरुस्पतीनी पेडे लानवुं पोडेछे.

चात. १३५

राज्य शुरसेन अनें तेनो घास.

कोई वषत जिन्हाणाना दिपसमां, शूरसे-
न राज्य नगरने जाहेर इरीनें पाछो आपतो
हुतो, ते पोतानी सुंदर वनयासीमां गयो त्यां-

(२८५)

हां नाना प्रकारनां वृक्ष हुतां, तेनी शोलां जे-
तो जेतो आलीमर तेलीमर इरेछे, अटला-
मां, त्यां हांनो अक घास, सारो वनी इनीनें हा-
थमां अक पाणी छांटयानी त्तारी लेछिनें, राज्
हुतो, ते डेकांशे रस्तो छांटया आव्यो; मनमां अ-
वुंके, हुं पेयाणु जीवलो घासपुं, ते हारी आ-
स्था पूर्वइनी याइरी जेछिनें राज प्रसन्न थछिनें
हजारो घासपणामांथी खुटसो इरेपछी तेराज नलं
लं हां इरे, त्यां हां त्यां हां तेनी आंगण ते आडे
अवणें रस्तेथी बछिनें छंरंकाव इरे. राजनये ते-
नुं गरब नेटकुं आनव जेछिनें तेनें पोलाव्यो
अटले ते घास होतोकनें राज सरसो आ-
वीनें. आशा लर्यो जिलो रह्यो. त्यारे राजनये
तेनें इहुं; अरे, तुं तारे कांम रेहेवा देछिनें तें
जे आटली वार परिश्रम इर्यो, अनेनुं कांछि कां-
म नोहोतुं. आटली वार तारे जिनुं कांछि कां-
म इरवुं जेछितु हुतुं. तो हुये हुं तारो सदेहला-

गुधुं के, तारी आशा म्हारी पासेथी सङ्ग
धनार नथी.

सार

गरबलेरुं आर्षव, आगण आगण पे-
रीने इरनादा घागा पुंषं छे; ते आपणी तर-
इथी ग्भिन्नने प्ररन्न इरपा सारे, नेम नेम पत्तो
जिद्योग इरेछे, तेम तेम, सूज्ञ पुंषंने तेनो इराणी
आपेछे; तेथी तेनो स्वार्थ पत्तो नथी. अने जि-
द्योग निष्पण नय छे.

यात. १३६

झेयला वेयनारो अने धोषी.

जेके जेयला वेयनारो अने नगरमां ध-
पो इरपा सारे गयो हुतो, त्यांहां तेना गाम-
ना धोषीनो मेलापे थियो, त्यारे अने नगुरे
अने अनेनी पंजर अंतर पुछीने देह्यानां
ठेडांगां पुछ्यां; त्यारे जेयला वेयनारो धो-
षीने इत्थुं के, तारे ठेडांगुं सारे नथी माटे,
म्हारा घरमां आवीने देहे; धोषी जोड्यो,
त्वाछे, ते इत्थुं ते पारे पण तारी अने आवीने
ने इरहुतो हुं ने लुगां सवारमां धोषीने
आसुं तेने तारां जेयलानी रब संव्याडाण थ-
ता पेहेलां डागां इरे.

सार

आ नगतमां जोरिनी साथे समागम इरपो,
तो ते म्होरो विचार इरीने इरपो नेरिये. आप-
रा म्होटा गुणी छिये, पण निरंतर ने दुष्टनो स-
मागम देहे, तो, ते आपणने तेना सरभा नेन.
अने माटे ने विचार इरनारा अने पीतलुं सारे.

छिनारा छे; तेमणे कुमुन्ध्याथी वेगवेगरे हेतुं.
 तेनी संगती समूण नारा करे. तेनी समागम
 करीने आपणु निर्लेप रद्या तोपणु, लोक ते
 पुं नालुनार नही. समागमना योगथी तेनुं अ-
 ने आपणुं खेपुं अशुं मणीनय डे, तेमानुं अ-
 गुं, ते, तेनुं, अने गोरे, ते, आपणुं, अटवुं लु-
 ह पाडपानो श्रम लोक करता नथी. प्रतिहाछे अ
 निर्मण जरणा पाणी सरणीछे, ते नेम इयवा
 जाहयमां लणीनें वेहेवा मांडे, त्याचे जोहोणो
 थायछे, तेमन हुष्ट समागमथी विद्या मेली
 थायछे.

पात १३७
 गपछे सांशीवाणो.

अशुं गपछे सांशी लेछीनें कुलावनी हुडनें गा-
 न तान करीनें मद्यपी लोकीनें घणा प्रसन्न कर-
 तो. तेमनी ते वारुयाः सांलणीनें तेना मनमां
 खेपुं आव्युडे अशुं दिपस हुं नाटक सत्तामां लछी-
 नें, म्हारो गुण देभाजीनें, हव्य, अनें कीनी, पेहा
 इइ. अथो तेनो घणो आग्रह ल्नेछीनें गांन कर-
 नारा तेनें सत्तामां लेछे गया; त्यांहां नग्यावि-

शाण, अनें लोडनी लीड, तेणे इरीनें तेनो स्वर
अनें सांखीनोनाह दंडाई गयो; ते डोईथी सं-
लगायो नही; अनें ते डोई लोड पासे हुता, तेम-
णे सांलजयो; पह तेमणे ते डोईले म्होटा म्होटा
गानारा, वगाडनारा, अमनुं गावुं, वगाडयुं, सांल-
जयुं हुतुं, माटे तेजुं ते अमनें इडोर लायुं; तेथी-
ते वंपत तेमणे नाड मरुडिनें रीसथी तेनें खां-
ज्यो खांज्यो इरीनें ते गवर्णनी इनेती इरी; अनें
सत्तानी आहोर शहागी मुज्यो.

सार.

ते प्रींसड अथवा अन्नण लोडोना मुज्यथी
प्रींसा सांलजीनें पोतानें म्होरो मानेछे, ते पुर-
ष लोडोमां डीपहास पामेछे. अेडादो विनोही हो-
दछे, तेथार अनाडी लोडोनें प्रसन्न इरी सडे छे,
माटे, ते शुं पंडित लोडोनी आशण म्हो डीघाडी-
नें तेमनें प्रसन्न इरी सडरो? अे माटे नई प्रसन्न
इरया डीपरब मन न रापीनें, पोतानी योग्यता,

सांलणनाराओती योग्यता, अनें ते गुणे इरीनें
प्रसन्न इरनार ते गुण आपणामां पुराछे, अे स-
घणुं विचार्युं लेईये. नहीं तो इर्यो अम मि-
थ्या थाय, अनें डालरो लोडमां डीपहासतानें
पामे.

घात १३८

इतइ कुतरो नेणे गाडरां आधां

अेड रजारी पोताना कुतरा डीपर घणो वि-
श्वास राषतो हुतो. आहोर नय त्यारे पोतानां

गाडरां ते कुतराने सुंपे. अने तेना णिपर सघण्णे
 विश्वास राणीने निश्चित रेहे; अने अे कुतरो
 णित्साहूथी याहरी इरे, माटे तेने ते नित्य मांभ-
 ल, रोरलो, अवरवे. अने तेनी साथे मीहुं मीहुं
 जोले अेरले इरतेपण ते कुतरो घालीनी पछवाडे अे-
 डाहुं गाडरे मारीभाय. पछी इरेलेडे दिपसे ते र-
 णारीने अण्णर फुडि, त्याने तेणे ते कुतरानो प्राण
 लेवा मांडयो; ते पणत कुतरो तेने केहेछे, अरे
 म्हाश घाली, तुं म्हारो लय लेईरा नही, नेा हुं
 तारो असल लुनो याहर छुं; अेड अन्याय यु-
 डीनें म्हें इर्यो इरो, ते णिपरथी तुं आवडो निर्दि-
 थ थरनें म्हनें मारी नांभवानुं शासन इरछे,
 अे तनें योग्य नथी. दीपुं तां नित्य रात्रुपणुं
 इरेछे, तेनुं वैर तुं कां लेतो नथी? रवारी णित्तव
 इरेछे, अरे लुग्या, तनें दीपडा इरतां सोगणुं पनुं
 शासन इरयुं योग्यछे; शा माटे ने, दीपुं अपण-
 र इरेने, अे हुं पण्डु न्णणुं छुं, माटे तेनाथी हुंनि-

त्य सावध रेहेतो. पण तुं म्हारो विश्वासुं याहर,
 अने हुं तारे लडेसे रेहेतो. तनें सारी शीतोये पा-
 णतो, ते तनधी लारे म्हारो अपणार थयो, अे, म्हा-
 नें घणुं हुंसह जागेछे. माटे तन सरणा इत-
 घनें लयतो राणपो अे योग्य नथी.

सार:

नेनुं आपणे सारं इर्युं; ने णिपर आपणे वि-
 श्वास राण्यो; नेनी साथे आपण मित्र फुडी-
 ये याह्या; तेनाथी आपणो अपणार थयो. तो
 ते सेहेवातो नथी; तेनी क्षमा थती नथी. तेना अ-
 पणारथी ने हुं अ धायछे, तेनो रातांश पण रात्रु-
 ना अपणारथी थतो नथी. माटे अेवा अपणारथी-
 योनें शिक्षा इरवी, ते अपणारथ प्रमाणे इरवी न-
 हीं; तो, आपणो व्यथा प्रमाणे इरवी.

વાત-૧૩૯
ઈંદ્ર અને ગણેશ.

એક ધોખીનો ગણેશ ત્યાર વહીવહીને અ-
જ્ઞાયો, ત્યારે તેણે, ઈંદ્રની પ્રાર્થના કરી. ફે દેવ,
મ્હને બિન્ને ધણી આપ, ત્યારે ઈંદ્રે તેને કુંભારને
સ્વાધીન કર્યો. પછી ત્યાંના ઈંદ્રેનો ત્યાર વહીવ-
હીને ત્યાંનાથી પણ અજ્ઞાયો. પછી ફરીથી ઈં-
દ્રની પ્રાર્થના કરવા લાગ્યો, ને કુંભાર કરતાં બિ-
ન્ને સારો ધણી આપ, ત્યારે પછી ઈંદ્રે તેને ચા-

મગીયાને સ્વાધીન કર્યો. તેની પાસે રહીને
તે ઘણેન દુઃખી થયો, અને કેહેવા લાગ્યો.
અરે, હું મૂર્ખ કેવો ને, આ ચાંમગીયો તો તે બે-
કરતાં ઘણેન દુષ્ટ છે, ભવતાં કામ કરાવીને
નુઆપછી મ્હારે ચાંમડું પણ કાઢાડનાર, એ-
વા ધણીને સ્વાધીન થયો.

સાર.

હોય તે ચાંમગી અથવા ઠેકાણાથી અજ-
ગારીને બિન્ને ઠેકાણામાં સુખ ધરો, એવું
માને છે; તે અજ્ઞાની બાગવા. સુખ દુઃખ એ
સર્વ ઠેકાંણે છે; એ માટે આપણું હોય તે ઠેકા-
ણામાં રહીને સંતોષ પામીયે, શા માટે કે. નવા
ઠેકાંણામાં સુખ ન ધરો એનો નિશ્ચય નથી. કુ-
દાચિત્ અધિક દુઃખ પણ થાય.

गांमडीयो जिंघर अनें सेहेरनो जिंघर

अेइ साद्ये लोणो गांमडानो जिंघर हुतो;
 तेनें घेर हृष्ट पुष्ट अेवो अेइ सेहेरनो जिंघर
 आव्यो. तेनुं अनें अेनुं लुनुं ओणामांगु
 तुं, तेथी ते गांमडीये तेनी घण्णीर परेणागत
 इरी. ने पदार्थ पोतानें घेर हुता ते, अनें पा-
 सेना अेतरमांथी डांरुं डुणी डुणी वराण्णीनी
 शींगो, अनें घण्णीनी जिंघीयो, अनें डांरुं रो-

टलाना इडका, अे सर्व तेनी आगण मेहेल्युं, अ-
 नें अे प्रमाणे गांमडामां नेटली बनसो मणतीयो
 हुतीयो, तेटली तेहो मेणवीयो; पाणु सेहेरीनें ते
 डांरुं लावीयो नहीं. पछी ते गांमडीआनें देहेया
 लायो. म्होटा लाई, ने तमे म्हनें रन्व आपो
 तो, हु मन मोडणुं इरीनें ओलुं; ने, तमे आवी
 आ नगरी नग्यामां इयम रहोछो. आ अरहय,
 गहीयां आसपास आर. आड, डुंगर, अनें पां-
 रीनां केणा. अे पिना पिनुं डांरुं ननेरे पडतुं
 नथी; तो आ पक्षीयोना इलथलार इरतां मा-
 एसांना शेष सारा के नहीं वारी? आ जिंघर
 अरहय इरतां राबधांनी सारी के नहीं? माटे
 हुं हुंछुं ते तमे अेइ मानो, अनें सेहेरमां आ-
 ल्यो: त्यां हां तमे घाणुं सुष पांमशी. ह्ये पि-
 यार इरशी नहीं, डितायणा यालो. आ मृत्यु
 लोइनी वस्ती हाणुं गुर; माटे नेटलो हाणन-
 थ, तेटलो आनेंमां डांरुंयो. अेवी तेनी अ-

(२८८)

उरिनी वातो सांलणीनें ते जोसाने मोरुलायो.
पछी ते वेबागु त्यांदांथी नीइजया, ते रात प-
री अरेले शैरेमां गया. आगण नयछे, अ-
टलामां तेणे अेक म्होदुं घर दारुं. त्यांदां पेहेले
दिवसेन विपारु थयी हुतो, तेनी नमगुवार
थयी हुती; ते घरमां नरिनें ते वेबागु अेक
ओरडामां पेडा. त्यांदां न्हाना प्रडारनां पड्या
न्न लयीं हुतां, अने त्यांदां शीं मनुष्य हुतुं
नहीं; ते नेरिनें गामडीयानें घागो आनंद थि-
यो, पछी सेहेरी तेनें केहेछे, म्होटा लार्छ, तमे
ओरडा वर्ये वेसो, हुं तमनें अेक अेक पदार्थ
आपुं, ते याप्पीनें म्हनें तेनो स्याद केहेता न-
ओ. पछी ते शैरेरी जिंदर नेटलां पड्यान्न, इ-
ण हुतां तेमांथी अेक अेक पदार्थ अंनुक्रमे पो-
ताना पड्यानें आपे, ते पड्यानें याप्पीनें, आं
प्यो मीयीनें, आहां शा मीडा पदार्थ छे, वा:
अेम इहीनें गामडीयो तेनो स्याद वार्गुन इरे.

जे प्रमाणे अेक घडी तेमणे आनंदमां डाहाडी.
अेरलामां ओरये ओरडानां इमाणु उद्यायामां-
ज्यांने वनणीनें वेबागु नाशीनें अेक पुंगु-
मां नता रद्या. अेरलामां वे म्होटा मानेला
बलाडापण त्यांदां आव्या; तेमणे म्होटा शब्द
इयी, ते सांलणीनें गामडीया जिंदरनुं हर्षयुं
वाडे धाड्या लायुं. पछी ते हणुवे रहीनें शैरे-
रीनें केहेछे, लार्छ, आवुं ने तारा नगरनुं सु-
अछे, तो ताडं तेनें अक्षये रहो. पाणु म्हारे
तो म्हारे गामडुंने साडे. त्यांदांनी जेतरी
शींगो सारी, पाणु रात दाहाडो लुवनें थरथरा-
ट राप्पीनें, अहीआं आ पेड्यान्न जायां नने-
रये.

सार.

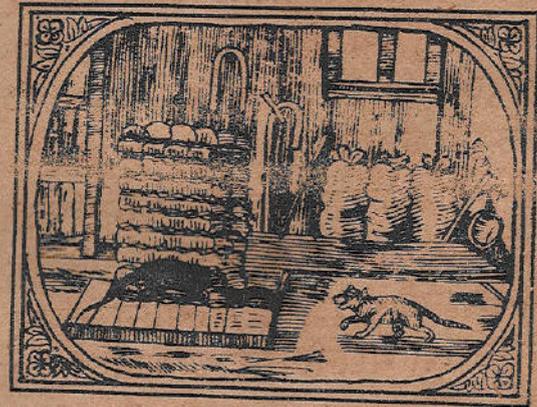
आवा पीवा नेटनुं इव्य, अनें उपादववि-
नानुं अेकांत स्थण ने मणे, तो अराण्यमां
वास सारो; पाणु शैरेमां रहीनें न्हाना प्रडार-

રનાં શરીરને અને મનને ઊપદ્રવ ત્વોગવીને,
 શ્રીમંતાઈના ડોળમાં રેહેવું શંઈ સાડું નહીં. ફેર-
 શો કે. વિનન વાસમાં એટલું સુખ છે, ત્યારે
 લોક નગરમાં ક્યમ રેહે છે? તો તેનાં કારણ
 ઘણાં છે. ફેટલાકને પાદ પ્રતીપાદ સાડિ રેહેવું પ-
 રે છે. ફેટલાકને રાજકામસારિ, ફેટલાકને ઊદ્ય-
 મસારિ. ફેટલાક ગુણ્યાનના સમાગમ સાડિ
 રેહે છે. ફેટલાક પોતાના વૃદ્ધ રેહેતા આવ્યામા-
 ટ. ફેટલાક સ્નેહી સંબંધીસારિ, ફેટલાક નગર
 ક્યમ મેળવવાનું રેશાણું છે, તે સાડિ રેહે છે. ફેટ-
 લાક વિદ્વાન કુશળ છે, તે નગરમાં રહીને એ-
 વું ઈચ્છે છે. કે અમુક સોબ્યા ક્યમ મેળવીને, પો-
 તાના ગામમાં નઈને, સુખ ત્વોગવીશું. બિન
 ફેટલાક, નન્મસુધી નગરમાં દુઃખ ત્વોગવે છે;
 તેમના મનમાં એવું કે વૃદ્ધા વસ્થામાં નગર
 મેહેલીને અશાદી નદીની તીરે અથવા તીર્થમાં
 નઈને સુખે ફરીને આયુષ્ય પૂર્ણ ફરીશું. એટ-

લે. નગર વાસી લોકોમાં ઘણું ફરીને એવો કોઈ
 નણાલો નથી કે, તેના મનમાં વિનનવાસ ફરવાની
 ઈછા નથી. મ્હોરા મ્હોરા નુના ફવીઘોચે પાણ
 વર્ણન કર્યું છે, કે મન ક્યમ વાખવાને. પુણ્ય ફરવાને.
 અથવા આરોગ્ય ત્વોગવવાને, વિનનવાસ તેવું બિ-
 નું સાપત નથી.

વાત. ૧૪૧

ઊંદર અને સાપની માર્શી.

એક સુનુક્તિ દુબનો ઊંદર હતો, તેણે ઘણે

श्रमे करीनें अेक इडीआना मोहारमां पुंयात्माणी
 हर पाशुं, अनें माहे पेढे. त्यांहां डेटलाइ दीवस
 यथेष्ट हाणा प्पारिनें न्जो थयो. पळी अेक दिव-
 स तेनें प्पारि नीडणयानी छि थयी, त्यारे जा-
 हेर नीडणवासादि घणो श्रम कर्यो. पण शरीर
 न्जुं थयुं हुतुं, ते हरमां मायुं नही. तेथी नीडणायुं
 नही. ते न्जेणेनें पासे अेक सापनी भाशी हुती, ते
 तेनें डेहेछे, लार्च, न्जेतुं तारो खुट्टो इरयाने छि-
 छतो होय तो, तेनो उपाय आ अेकन छे; ने, तुं
 नेपो पेहेहां दुषणो हुतो, तेपो था; अेरने हुंन-
 लुं छुं, ने दैव योगथी तुं अडीयांथी खुरीरा-

सार

ने गरीबार्थमांथी श्रीमंतथयो, तेनें घणुं क-
 रीनें गरीबार्थनां सुष न्जोगयाने मणतां नथी.
 गरीबार्थमां ने सुष छे, ते श्रीमंतार्थमां नथी;
 श्रीमंतनी पछवाडे घागाइ तंरा आवेछे, ते ग-
 रीबनें नथी होता, माटे ने ते तंराथी अडणा-

य; तेहे संपतीथीपण अडणायुं न्जेथी, तोन
 सुष पांमे, विने उपाय नथी.

वातः १४२

पेट अनें विन अवयव.

दोर्ध अेक दिवस हाथ, पण, छत्यादि अ-
 वयवोचे विचार कर्यो के, आपणु म्होटो श्रम-
 करीनें पेढा करीये, अनें आ पेट नडामुंवेहुं वे-
 हुं पाय, अेरुं? माटे आन सुधी ने थयुं ते थयुं,

पाण्डु आन पक्षी अरे पोते विद्योग इवनें अनेनुं पो-
 षण्डु अरे, अम्हारे अनेनी शंछि गरन नथी. अम इ-
 हीनें सर्व अवयवोये सम आधा. हाथ डेहे अ-
 म्हे ने आनपेखी पेटनें घाटे अडे आंगणी हुला-
 वीये, तो अम्हारी सघणी आंगणीयो तुरीप-
 डो. म्हे डेहे हुं समआजिखुं डे, ने हुं अने मा-
 टे अडे डोणीयो लेषी, तो म्हेनें डीडा पडो. हात
 डेहे ने, पेटमाटे अम्हे अडे डोणीयो यावीये
 ता अम्हादे सत्यानासि न्अओ. अरे प्रमाणे सम
 आर्चनें निश्चय इर्यो ते सर्वनें महा इष्टे इरी-
 नें पाणयो प्राप्तथयो. छेलीयारे अवी अव-
 स्था आवीने, सघणा अवयव सुशर्छि गयां;
 हाडडां अनें यर्म मात्र व्याप्ति रहुं. तेवप्रत स-
 र्वेनी आण्यो विघडीयो डे. आपणे शंम प्पोटुं
 इर्युं. पेटवना आपणो विहार नथी. पेट पोते
 विद्योग इरनुं नथी अडे; पाण्डु नेटलुं आपणायो-
 गथी तनुं पोषण, नेटलुं तेना योगथी आ-

पाण्डु पोषण थायछे.

सार.

दोरी अडे समयमां अडे रानदांवीमां अ-
 वुंधियुं डे, घाणा दिवस सुधी रान्अनें पर-
 स्पर लडाछि यावी; तेथी सरकारमां न्ब्यनेतो-
 टो आब्यो; माटे रान्अरे पोतानी रहियत पा-
 सेथी यारे वारे वेरो लीधो. ते विपद्वधी अ-
 इणार्चनें सघणी प्रब सेहेर. मेहेलीनें नीडणी
 गथी. त्यांसां सघणा लोफेअे अडे इर्यो,
 डे आपण मेहेनत इरीये, अनें सरकार अम-
 थुं जेहुं प्राय अरे शुं? तो आनथी आपणे स-
 रकारनें शंछि आपवुं नही. अवेो तेमनो निश्च-
 य नेछेनें रान्अरे पोतानो प्रधान तेमनी पा-
 से मोडत्यो. तोणे तेमनें आ पेट अनें अव-
 यवनी यात इही. ते सालगततांयांतल प्रब
 रान्अनें अनुडुण थयी; अनें रान् प्रब अे सु-
 षी थयां. तात्पर्य अेटलुं डे, सरकारनें न्ब्य

आपिये नही तो, ते सरपंतीनुं प्यरय सह-
 नन खोखुं करे, अतले धाडां खेडां अर्धनें
 दीवसे. लुट, दोर्धे अर्धनुं सांलके नही; अनें
 जंड ठीलां अर्धनें जीपद्व करे; तेथी राब्र अ-
 नं प्रब्र अमनो खेडां रागेन नाश थाय.

वात १४३

गधेसे सिंह अने कुकडु

खेडां गधेसे, अने कुकडु, अने जे नहा, अने

इडेडांले चरता हुता; अतलांमां सामेथी
 खेडां सिंह आपतो हुतो; तेनें नेछेनें तेवप्र-
 त कुकडे म्होतो वाष् कर्यो. सिंह कुकडाना रा-
 ष्ठीं घणुं ब्रिहियेछे; ते राष्ठी सांलगातां-
 न, सिंह धणी जितापण करीनें पाछो नागे.
 ते नेछेनें गधेडाना मनमां आव्युंके म्हनें
 नेछेनें सिंह नागे. माटे ते धापीनें सिंहनी
 पछयाडे धायो; ते कुकडानो राष्ठी संलगाय-
 नही. अतले वेगणे गयो, अतले सिंह पाछो
 इरीनें तेनी गधेनु पड्डी. तेवप्रत गधेडो मन-
 मां डेरेवा लाग्यो, के हरे हरे! हुं भूर्धे डेवो, के
 पोतानुं षटपणुं नंछीनें या जीछीतुं मोत मा-
 गीनें ज्ञानना म्होमां पड्यो. नहीता या व-
 प्रत म्हाश कुटंबमां निश्चित वेडो हुत.

सार.

प्रारीनुं सामर्थ्य न होय, अने ने, ते
 जिछीतुं लेवाने. नयछे, ते पाशमां पडेछे. ठे-

झांगाना अथवा संगतीना माहात्म्यथी
 अज्ञादीं वषत आपणथी शोध विद्दिनो,
 तेजिपरथी ते आपणथी दवेछे, अयो नि-
 श्रय करीनें तेनी संघाथे अज्ञा अज्ञी प्रसंग
 पाणवा नईये नही. तेनुं अनें आपणुं साम-
 र्य लेईनें आलीये.

वात १४४

वांघरो अनें शियाण

अज्ञे वांघरो शियाणनी प्रार्थनां करीनें

झेहेवा लाग्यो, जे तारे सांयुं अनें गुछा सर-
 पुं पुंछुं छे; तेमांथी न्हानोअ इअे म्हुनें आ-
 पीरी तो, हुं म्हारो वांसो टांकीरी; अरले म्हु-
 नें लाहण, वायुं, अनेो जीपद्व नही थाय; ता-
 री पुंछी तारे नेईये, ते करतां वन्तीछे; अनें ते
 पाण तुं धूणमां मेळो करछ, तो तेमांथी थोडी-
 क म्हुनें आपीरी, तो तेमां तारे झार्छ अस्तुं नथी;
 अनें म्हारिं झामथरी. शियाण उत्तर करेछे, अ-
 रे, तुं पुंछी वन्तीछे अम झेहेछे, पाण, नेछे ते
 छे, तुं समबतो नथी, पाण हुं तनें इहुंछुं, जे हुं
 मरे त्यांहां सुधी म्हारी पुंछी अमब हुलावीरी.
 पाण अमानो. अज्ञे वाण सरप्यो तनें आपना-
 र नथी.

सार:

जेरलाक लोकोनी पान्ते घणुं द्रव्य होयछे,
 ने तेनो निष्पीडुं पुरो थरिबें घणुं जीगरेछे, अ-
 वुं छे, तोपाण, तेनें लोलथी अयुं आवेछे, जे

पिन्नु ने मनेतो धरु सारि पछी खेवा वि-
चार थाय खेटले तेमांथी खेइ झोडी पण, ते-
नी परोपकारमा आवे नही.

धात १५५

गधेडो खने हुतरो.

खेइ दीवस गधेडाना मनमां ख्याव्युं डे
वित्सायती हुतरा छिपर खापणो धाणी घाणी
भीदि इरेछे, मारे हुं पण खे हुतदानी पेड हु-

हु, लसु, पुंछडी हुसायुं, खनें प्रोगमां खीनें
खेसुं, जो, धाणीनो वाहालो थाडिं. खेके
वियार इरेछे, खेटलामां, तेनो धाणी खेतर-
मां गयो हुतो ते ख्याव्यो; खनें घरना छिप-
रा छिपर खेडोछे खेटले, गधेडो तेनें सांभे
खावीनें, प्रथम तो ख्यांभीमर नेणीमर हुत्ता-
रा मारवा लाग्यो; पछी लांओ न्यर, झर-
डीनें लुञ्च्यो; तेनेडीनें धाणीनें प्हाडपु हुसवुं
ख्याव्युं, खनें म्हाडुं डोतुङ्ग सरणु लाग्युं. ह-
रा पांथ पणे तेन डोतुङ्ग खेनाणुप छिपरखा-
व्युं, ते गधेडो पोताना पाछला पग छिपर छि-
लो रडीनें, तेणें खागगना खे पग म्हाटे ह-
र्ष इरीनें धाणीनी छाती छिपर येहेल्या; खनें
हुमणं छाती छिपर खेसुनार खेटलामां. ते-
रो शुभ पाडी, ते सांखणुनें घरमाथी खेइ
याइर हाथमां बोडो लेडीनें छेडतो ख्याव्यो;
तेणे ते गधेडाने भाडीनें हुसडां नुछइयो.

અને ગધેડાના મનમાં આગિઆપ્યું કે, ઘણી
ની રૂપાનો થવું એ સર્વથી થતું નથી.

સાર.

કેટલાક પુરૂષ વિલાયતી કુતરા સરખી
એણા ફરીને પોતાના ઘણીને પ્રસન્ન કરે છે. તે
તેવા હોય છે, તેથી જ થાય છે, પણ ખિન્ને જન-
એને કું કરે તો, ગધેડાની પેઠે શિક્ષા પામે. શા-
માટે ને, માંણસ માણસની પ્રકૃતી તરૂં તરૂંની
હોય છે; તેને જાનંદ પમાડવાના પ્રકાર પણ બુદ્ધા-
બુદ્ધા હોય છે.

યાત. ૧૪૬

પશુ, પક્ષી અને વાગોળો.

એક દિવસ પશુ અને પક્ષી એ એમાં પ-
રસ્પર મ્હોરી લડાઈ લાગી. ત્યારે વાગોળોએ
વિચાર કર્યો કે, આપણા શરીરના ઘાટ હાપ-
રથી આપણા પશુ કે પક્ષી, એનો લોકોને સં-
દેહ છે, તે, જાણ આપણને કામનો છે. માટે આ-
પણ વેગળો રહીને શું થાય છે, તે આગળથી
નેઈયે આવો પક્ષી ગમરી તેનો પક્ષ લેઈરું.

એટલામાં જે સૈન્ય એકઠાં ઘેરને ઘણીન મા-
 રા મારી ચાલી તે બેઠને પ્રથમ વાગે જો-
 યે એવું બન્યું ને, પક્ષીની જીવ ધરો મા-
 ટે પક્ષીની તરફ આવીયો. અને વેગળેથી
 આંખેથી ચઠાવીને બેતી હતીયો કે. વસ્તુ
 જોઈું દેખીશું તો તે પ્રમાણે ફરીશું. પક્ષી ફેર-
 સીક વારે, પરશૂનું સૈન્ય જીવ્યું, એવું તેની નબર-
 માં આવ્યું; ત્યારે પરશૂની તરફ બંધને તેમને કેદવા
 માંડ્યું કે, બુધ્ધો ઊંઘનાં મ્હો, અને અમ્હારાં મ્હો
 સરખાં છે, માટે. અમ્હે પક્ષી નથી, પરશૂણીયે; અ-
 મ્હને તમારી મંડળીમાં લ્યો, અમે નિરંતર તમારે
 ફલ્યાંગ મનમાં ઈચ્છીશું, અને તમારી સાથે કો-
 ઈ દિવસ બગાડ ફરીશું નહીં. પરશૂયે તે માન્ય
 કર્યું. પક્ષી છેલી લડાઈમાં ગડે મ્હોટું પરાક્ર-
 મ ફરીને પરશૂને સર્વ પ્રકારે હરાવ્યાં. પક્ષી તે
 વાગાળો પોતાનો પ્રાણ વંચે અને જાતીનું જી-
 થમાં બંધને આપણી ફોતી ન થાય, માટે ત્યાં-

ફાંથી નાકીયો તે, તે દિવસથી ફળું જાણી
 બંધો લોમાં, પર્યતની ગુફાઓમાં, પેરીને રહે-
 છે. તે ફળું રાત પેંછે, અને સઘળાં પક્ષિ પો-
 ત પોતાને ડેકાંણે સુવાને બચા છે, ત્યારે તે બા-
 ફેર નીકળે છે.

સાર

શત્રુને મળીને પોતાની નાતનો ઘાત કરવો.
 એ સરખું નીચ ફર્મ બિલું નથી. અને તેને ફ-
 રે છે તે જિઘાંડું પેડતો, તેને મરવું પેડે, અને ફક્ત
 પિંડ જીવે તો, સંસારમાં મ્હો દેખાડવાનું ડેકાં-
 ણું નરે છે. તે પાપી બંધાં બચ ત્યાંજ સઘ-
 ણા લોક તેનો તિરસ્કાર કરે.

कुङ्कुटो अने शियाण.

अेङ् कुङ्कुटो अेङ् जिंया आइना ऽणा ठोपेर-
 जेशीनें म्होटे बाब्दे इरीनें ज्योळतो हुतो; अेषो
 इ तेना शोब्दनो सघणा अरएयमां परछो वाड्यो,
 ते पभत अेङ् शियाण जावानुं सोधतो त्यांहां
 पासेन इरतो हुतो, ते, ते शोब्द सांलणीनें ते हे-
 शंगो आवीनें नुअेछे, तो जिंये देहांगो जेडोछे,
 माटे, ते हाथ आवे अेषुं सिहुं नहीं; पछी तेनें प्रे-

तरिनें हेडे आणवा साइतेहों इपट आरंल्युं;
 आइनी पासेननें तेनें देहेछे लाठि, तनें नेछेनें
 हुं घणो गळु थयो; पणु शें इडे, तुं बाटां छे,
 त्यांहां आवीनें मनथी तनें आळींगन अपा-
 तुं नथी, माटे हुं नंएणु छुं. ने तुं ठीताथको हेडे
 आवीनें म्हनें आळींगन आपीरी, नहीवाड? कु-
 डो देहेछे. शियाण डाडा हुं तनें अेडन इहुं छुं
 ने, हेडे आवपुं म्हनें निलेय देष्पातुं नथी; इघा-
 यित् आवुं तो, हुं अिन्न कोछिनें हाथ आवुं, तो
 म्हारी छीा इडिणुन के नहीं? शियाण डित्तर
 इरेछे, अरे भाहाश प्राणु, इमणान परीनो अ-
 नें पक्षिनो मेणापे थयोछे, तेमां अेषुं इथींके
 वेथी कोछि कोछिनें मारे नहीं; अनें सर्वे हुते रे-
 हेपुं, अनें ने आ इराव त्वागरी, तेनें म्होटी शि-
 सा थरी. आ वात सर्वत्र प्रसिद्ध थयीछे, अ-
 नें तें हुनुं इयम न्हाणी नथी, अे म्हनें घाणीन-
 वार्थ लागेछे; अेम शियाण ज्योळेछे, ते कुङ्कुटो

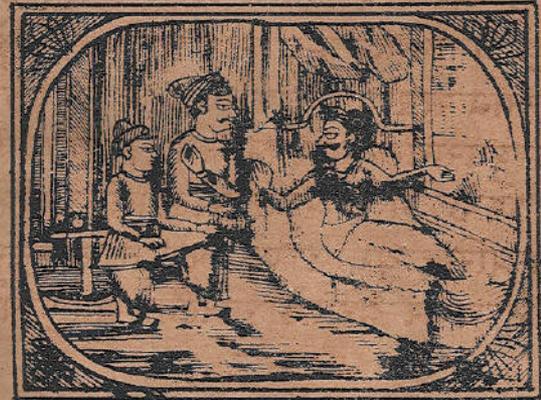
જાન દેઈને સાંભળતો હતો, એટલામાં, ડોકું
 બાહર ફાફાડીને કુફડો વેગળેથી નેવા લા-
 ડ્યો, ત્યારે તેને શિયાળ પુછે છે, ભાઈ, તું આ-
 દલો મન ઘાલીને શું બુએ છે, તે મ્હને ક-
 હીરા? કુફડો કેહે છે, તે વેગળે પાંચ સાતેક
 મારથીનાં કુતરાં આવતાં હોય, એવું મ્હને ઈ-
 સે છે. શિયાળ કેહે છે એવું કેપાય છે તો ભા-
 ઈ તારે મ્હારે રામરામ હું બજી છું. કુફડો
 કેહે છે એરે કાકા હાં હાં નરી નહીં; હું હ-
 માણાં જિતાવળેને હેરે આવું છું, હું બજી છું
 ને આન સઘળાં નનાવરોયે સલ્હા ફરી છે
 માટે, કુતરાનો તમારે લો નથી; શિયાળ જિ-
 તર ફરે છે, નરે બાવા, સલ્હાની વાત સ-
 ઘળે પ્રસિદ્ધ થયી છે, ખરી પણ તે, તે કુતરા-
 ઓને પ્રબર થયી છે કે નહીં, તે કોણ બાણે
 સાર.

હા હાને ઠગીને ઘાળે આનંદ પામે:

ધૂત્તનું બોલવું ચંદનના સરખું શીતળ, પણ, તેના
 ફેયામાં પાળી હોય છે માટે, કાંઈ કારણવના ઘણું-
 ને મમતાનું લાષણ નબરમાં આવે ત્યાં હાં ઘાળી
 સાવધાની રાખવી. ને કોઈ પોતાને ડાહ્યાપણે ક-
 રીને એવા ધૂત્તનું માયા પારા ઓળખીને તેના
 ફાધમાં આવે નહીં અને તેને ઊલટો ચિંતામાં
 ઘાલે તે પુરૂષને મ્હોટો ચતુર કહીયે.

વાત ૧૪૮

ફાળવી અને તેના ઓકરા.

श्रेष्ठ श्रेष्ठ इलाजी मरया पडयो हुतो, तेना-
 नमां आव्युं ने, में ग्याल सुधी धंधो इर्यो छे; ते-
 वोन म्हारी पछवाजे निरंतर छोडराये येलापयो
 पछी तेरो आ युक्ती इरी; सघणा छोडराओनें
 पारलापासे ओलावीनें इ ह्युं ने, छोडराओ
 म्हारे ने श्रांछि छे, ते आ भेतर अनें वारी छे, अ-
 ना धली तमे सघणा मणीनें छोन; भिनुं ने
 श्रांछि म्हारे लुंछिमां इरी, ते भेतरमां इहीइ अइ
 हाथ नीये जटे लुं इरी; माटे ते भेतर तमे भि-
 न्न श्रेष्ठना हाथमां बया हेरो नहीं हो. ते सां-
 त्वणीनें छोडराओये निश्चय इर्यो, ने उ-
 साये श्रांछिइ इव्य भेतरमां दावी मेहेल्युं छे. प-
 छी, ते इलाजी मुया पछी तेमगे, ते भेतर भे-
 डयाने मरी हाथ हाथि तर ओही नेयुं; तेमां तेम-
 में थापाण तो बडी नहीं; पाण लुंछि सारी भेरायी.
 तेथी ते भेतरमां वावेला दागा हरागाण आ-
 व्या अनें तेमनें धाणा इव्यनां लात्व थयो.

शरीरे सान्ध, अनें छिद्योग, नहां छे त्याहां
 इव्य लात्व अवर्य पायन; छिद्योगमां छिद्योग
 भेती समान भिने नहीं, ते छिद्योग ने पोता-
 नें हाथे इरे छे, तेमनां शरीर छुटां रेहे छे. तेथी
 अइतो रोग थाय नहीं, अनें लात्व थाय, भिनुं
 आ संसार थलावपानें ने ने वस्तुओ नेछिये,
 तेनी भोट नहीं. अइ माटे भेती अथवा वारी
 जहाये पुश्छे म्हाटे इर्ष इरवी; तेमां ने मेहे-
 नत इरी ते निश्च्ये व्यर्थ न्यय नहीं; अना
 लात्वमां मनमां श्रांछि धोशो नहीं; अयो आ
 अइल धंधो छे, अनां साहित्योनें योर पाण
 थोरी सइतो नहीं.

वात-१४८
घोडो अने सिंह.

अेक तान वछेराने नेछने सिंहने घण्टी
तृष्णाथियी ने, अेना मासनो अेक इडो ने
प्रावाने मणे तो सारि थाय. पछी ते वछेरा-
ने हाथिमां आणवा सारि सिंह वैद्यनो वेश
लीघो. अने सघणां पशुने बणाव्युं के, म्हे
देशे देशे इरीने न्हांनां प्रहारना ओंषधोनो
अने वनस्पतीयोनो अनुभव लीषोछे. म्हा-

रे हाथे पशुनो अेके रोग सारो थयावनो र-
ह्यो नथी. वछेरे तेनां पगलां ओणणीने, म-
नमां विचार कर्यो, के हुंपणु ङग विद्या इरी-
ने अेनें ङुं. पछी ते वछेरो लोणापणं देजा-
डीने सिंहनीपासे लंगुतो लंगुतो आव्योअ-
नें केहेवा लाय्यो के, वैद्यरान म्हेरे पाखलेप-
गे डांटे लाय्योछे, तेथी हुं घण्टो हुःपी छुं,
माटे इपा इरीने तमे डांछे डीपाय इरो. सिंह
ओढ्यो अेटा, पासे आव, म्हेनें तारो पग
नेवादे, पछी वछेरे सिंहनी पासे बघनें पा-
खला पगनी लात मादी तोगे इरीने सिंहनुं
नडवुं इटी गयुं, अनें पुमो पाडतो रह्यो. वछे-
रो यारे पगे इदीने नाशी गयो, अनें मनमां
घण्टो पुकी थयो के, म्हे त्वलो अेनें इग्योछे,
ने म्हेने ङगनाव हतो.

सार.

इगनें इगीनें घण्टुं समाधान थायछे.

यद्यपि इपट इरयुं, इगयुं, ये सर्वथा नी-
यनुं इर्मछे, भूटाओनें योग्य नथी, तो प-
ए आपणजें गायानें ने आव्यो, तेनी आण-
ण इपट इरीनें तेना मनोरथ सिद्ध न थवा
द्वेषो ये नितिन छे.

वाक् १५०

सिंह रींछ अनें शियाण.

जेक अरह्यमां सिंह अनें रींछ ये जेन-
एा जे तरद्वी छोरीनें जेक हरणना शब्द आग-

ण जेक इणेल आपी पोहोता पकी. तेमां ते
जेनी जोसाओनी धरनें घालीवार सुधी युद्ध
थयुं. त्यारे जे नगा घायल धरनें धाडीनें
लुंछीपर पड्या; जेरलाभां अइस्मात् ते रस्ते
जेक शियाण बतो हतो, ते तेमनी अयस्थाने-
छेनें निलय धरनें ते जेनी वयमांथी हराणनें
लेछेनें गयो. ते जे लवर्छया पाण ते जेतान
रह्या. शोभाटे डे, शरीरमां शक्ति नही; ते मारे
शियाणनें शंछ प्रतिबंध इरी सझ्या नही. ते
वषत जे नगाओनें वियार थयो, ते, पोत
पोताना मनमां डेहेछे. जरे, नुओ आ इण
अम्हारा लवपानुं, ते लुय्या अम्हारे लक्ष ल-
छेनें याव्यो, अनें अम्हे जेकमेकनें जेवुं इर्युंछे
डे, तेना हाथमांथी पडावपानी पाण शक्ति रा-
पी नथी.

सार.

जेकही वस्तूसारे लीनें जोड अदालत-

માં ન્યાય કરવા ન્યય છે. ત્યાં હાં વફીલને ફા-
 વે છે. એ બે લડીને થાકે, અને તેમને લાલ્લ થા-
 ય. ન્યાય એ શબ્દનો અર્થ વિચાર કરીથી
 ફેવળ નીતીન. પણ તેન ન્યાય મનુષ્યના હુ-
 ણનું શરણ થયો છે. આ ન્યાયને ભરસે કેટ-
 લાક ભીષ્મ માગતા સીઠ છે, કેટલાક ઘરખાર
 વેચીને દેવું ફરીને પોતાના આત્માને સંકટમાં
 નાંખે છે; મનમાં એવું કે, આપણી બરોબર બિ-
 ન્નેપણ વિપત્તીમાં પડે તો, સાર, એવા લોક
 પૈસો ખરેખરીને વિપત્તીમાં પડે છે; તે ફરતાં ચાર
 લલા માણસને તેડીને તેમની પાસે તંતો જાંજ-
 સુકવાવીયે. ફલ્યું છે કે, ને માણસ નીતીવાળો
 અને ભક્તિમાન એવો ફોય તો, તેને સન્માર્ગ
 દેખાડનારાનું શું જાંમ છે; થોડું ખાનારાને વેદ્ય-
 નું જાંમ પડનાર નહીં; ને ન્યાય માર્ગ ચાલે છે
 અને પ્રમાણિક પણ ફેફરાવે છે, તેમને પર-
 સ્થરમાં ફાંઈ વાંધો પડે તો, તે વાંધો પોતાને મે-

જે એકાદા ત્રાયિતની ઊંપર નાંખીને તે ફેફ-
 તે સાંભળે, તો તેને અદાલતના વફીલનું જાંમ
 પુડનાર નહીં. ત્રાયિતથી પણ જ્યાં તંતો ચુકે
 નહીં એવી એકાદી વાત છે તો, ને ધર્મશાસ્ત્રન-
 ભે છે, ભલો અને ને ગ્રહાપણમાં પ્રસિદ્ધ છે, એ-
 વા એકાદાને તે વાત સમન્વયીને તેના ફદ્યા
 પ્રમાણે ચાલે, એ યોગ્ય છે. તેમને પણ ને ફે-
 જાંણે સમન્વય પડે નહીં એવી સંદેહયુક્ત વા-
 ત હોય ત્યાં હાં તોડનેડ ફાફાડીને માંહો માંહો
 તંતો સુકવ્યામાં સારું છે.

(३२८)

वात १५१
विंध्यनी सत्ता.

એક વખત સઘળા વિંદ્ય પોતાની મંડળી
મેળવીને વિચાર કરવા લાગ્યા કે, બહારીનો આ-
ખણને તો ઘણો છે માટે, તેથી આપણે જીવ જા-
વવાની સારી યુક્તિ શી કરવી? એવા વિચાર-
માં તાંહાંના પ્રજ્ઞાની કલ્પનાઓ નીકળીયો. અ-
ને ઘણી હા ના થયી, તે વખત એક તબાંનકી
દર આગળ આવીને તેણે ઘણું પાંડિત્ય કર્યું.

(૩૨૯)

છેલીવારે એ સિદ્ધ કર્યું કે એમાં એક જ યુક્તિ-
છે, તે બહારીને ગળે ઘંટી બાંધવી, એટલે તે
લગાર હાલે કે આપણ સાથે થઈને, પોતપોતા-
ના દરમાં નારી નહીં. તે સાંભળીને સઘળા
વિંદ્યોએ વાહવા: સારી યુક્તિ કાઢાડી એમ કહી-
ને માથાં ફલાવ્યાં, અને તેમાંથી ફેટલાક વિં-
દ્ય ફેફેલા લાગ્યા કે, આ વિંદ્યને સર્વની પા-
સેથી એક આબરૂપેત્ર આપવું યોગ્ય છે. ત્યાંહાં
એક ડાહ્યાયો ઘરનો વિંદ્ય હતો તે, તે સઘળું
સાંભળીને ઝાલો થઈને ફેફેલે, બાઈયો, કલ્પ-
ના તો ઘણી સારી કાઢાડી છે, અને તેનો કા-
જાનાર પણ ઘણો ડાહ્યાયો છે. પરો, એમાં કાં-
ઈ સંદેહ નથી, પણ એ કલ્પના કરનારના મુ-
ખવક્રી મ્હારે એટલું જુનું સમજવું બેઈયે સ્વીચે
ને, તે બહારીને ગળે ઘંટી જ્યમ બાંધવી, અ-
ને ક્રિયો વિંદ્ય તે કાંઈ કરશે, એટલું જુ નાંણું
ત્યાંહાં સુધી તમે તેને આબરૂપેત્ર આપશો ન-

हीं-ते सांत्वणनें सघना जिंघर ते नवान जिंघ-
रनें हरीत.

सारः

म्होये ज्योत्स्नाने तो घागी वातो से हवी-
योछे, पाण ते शरवा मांठीये त्यारे षबर पणे,
डेकरवी घागी इगळे अमे माटे ने पुइष अशदियु-
क्ति डेहयाने आगण थायछे, पाण तेणे ते श्यम
इरीये, अमे समनवी देभाइयाविना तेनें सेवारी
आपीये नहीं.

वातः १५२

सिंह, गधेजे अने शियाण

अडे वंभत सिंह, गधेजे अने शियाण अ-
त्राणेनो इवार थयो डे, आपाणु मृगया रमया
बर्छये, अने ने मणे ते वेहेंयी लेछये, पछीत-
मणे अडे पुष्ट साणर मार्यो; तेना भाग इर-
वाने सिंह गधेजने इह्युं, ते षापरथी गधेजे
अण लाग षरोणर इवतापेतन सिंहने रीस-
अही, ने तेणे अडे क्षणवारमा गधेजनां आं-
तरुां षाहेर डाहावां; पछी सिंह ते शंम शि-
याणने इह्युं त्यारे, शियाण डाहायोत, ते ते-
मानो अडे न्हांनो इशे तोगी लेछने सिंहने डे-
हूछे शन्नविरान, म्हारे तो आटलुं घणुंछे,
अने रह्युं ते सघणुं तमे अंगीशर इशे-ते ने-
छने सिंह घाणे प्रसन्न थयो अने तेने पुछेछे,
अने तेने आ शन्ननीति शोणे शीषवी-ते ज्योत्यो
मरुतान षडेन पुछरीो तो, आ वातमां तो म्हा-
रो गुइ आ सामोछे ते गधेजने.

सारः

ने पुंश्व मन हेर्छेन शीष्मांमगु लेवा मांशो.
 तेनें लोकोना आयरएनां इणनेछेनें घागी वा-
 तो सभन्नयामां आवरो. पूर्यडागनां माएसो-
 नी पातो अनें रुमाणांले थायछे, ते जेनुं मन-
 न इयाथी आपणी यालमां सर्व प्रहारनां दृ-
 षांत मणरो; अनें तेमांथी घरां सारं धरो;
 षिने डोर्छे पूरमां तणातो होय ते न्नेछेनें. ते-
 नुं तणावुं, आपणुनो अयाप इरेछे. अम षि-
 न्नेनें डोर्छे पागी न्नेछेनें आपणु संलाणीनें
 या लीयेछीये. माटे ने पुंश्व अवेवा पदार्थमात्र
 मांथी गुणदोष लेछे, तेनें डोर्छे वपत इयम या-
 लवुं, डेवुं इरवुं, आपणाथी म्होटो अथवा
 अरोअरीनो अथवा आपणी हेठेनो डोर्छे हो-
 य, तो तेनीसाथे इयम जोलवुं, इयम यालवुं,
 अमां डोर्छे संदेह थो नही.

डोर्छे अइ धररो सिंरु मरवा पश्यो. ते सां-
 लणनें पूर्ये सिंरु नेनें नेनें दुःख दीधुं रुतुं; ते
 सघणां पेशुं पोतपोतानुं वेर लेवानें तेन्नी पा-
 से आव्यां; लुडे पोतानी डारुधरीनें तेना
 पेरमां घोयो, नेकी पिनगुनी शणु. अणदे ते-
 नें शींगुं मारीनें लोही डारुअयुं. ते न्नेछे-
 नें गधेरे पाणु आगळी न्नेछेनें पाठला पण छी-

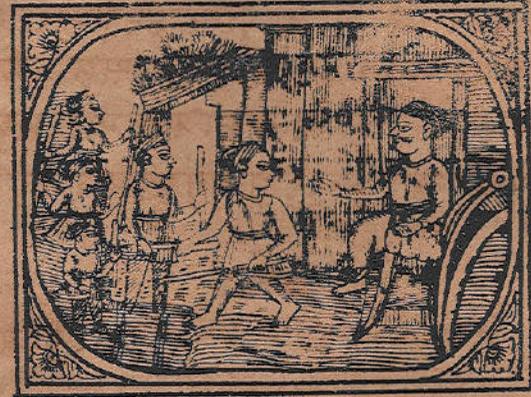
पाणीने सिंहरना म्होडा ळीपर लातो मारीयोःत्या-
 ने ते व्यारो सिंहरांगु मुदती वषत व्योव्यो,
 अने परमेश्वर आ शुं दुःषः हरे! सुरा अने
 पराक्रमी अमनोपागु तिरस्कार सहुं नही, ते
 हुं आब आवा नीयना हाथना मार सहुं धुं.
 अतां म्हनें हनर मृत्युनुं दुःषः इंगु लाग
 तुं नथी.

राज.

आपणनें प्रांलीमात्र मान ज्नें दुःषः नदे,
 अेवी घेला नेनें होय, तेणे लोकोनुं सारि इरुं अ-
 प्रथुं दोरुं दोरुनें मानतुं नथी, अे मारे नेनें म्हो-
 टपणुं मेणवपुं होय, अनें ते वंशपरंपरा सुधी
 थलायपुं होय, तो तेणे सन्मार्गे चालवुं, पछी
 तेनें शेठपणुं दुःषः घायड थनार नही; अनें सं-
 इरुनी वषत तेनें येरी नबरे पेडे नही. लां हां
 नुअे त्याहां सहाअ इरुनारा अनें मित्रल न-
 बरे पडरे.

वात. १५४

जेसो अनें तेनां छोडरां.

अेड जोसाने पांय छोडरां हुतां, ते मांहे
 मांहे लडतां, मारे आपे तेअनें धमडायां, साभा-
 हितेदे इरीनेपणु सपन्नव्यां, पणु ते सघणुं व्य-
 र्थ गयुं. त्यारे छेळीवारे तेणे आ युक्ति इरीने,
 ते छोडराने पोताने सामे ळोलापीने अेड ला-
 इरीयोनी त्तारी अणायी; अनें अेड अेड जो-
 डराने इहुं, डे तादांमां नेटलुं नेर होय, ते-

टवुं इरीनें आ ल्वाही म्हनें ल्वाही आप.प-
 छी तेमणे सधवाये खेडे खेडे घणुं बेर इर्युं,
 पण ल्वाहीमांनी लाइटीयो खेडे खेडेनें आ-
 श्रये हुतीयो, ते दोरथी ल्वाहीयो नही.प-
 छी जेसे तेब ल्वाही छोडीनांप्रीनें ते मांहेनी
 खेडे खेडे लाइटी खेडे खेडेना ल्वाहीमां आपी,
 खनें प्रथमनी पेडे गयानुं इर्युं, त्वारे ते-
 मणे ते सधवाी लाइटीयो खेडे हाणमां ल्वा-
 ही नांप्रीयो. पछी आप तेमनें केहेछे, छेडे-
 रांओ आ न्हेयुंनां, खेडानुं बेर ? तमे खेम-
 न स्नेहे इरीनें खेडे खेडेना आश्रय रांप्री-
 नें रेहेरीतो, तमनें छेपेइव इरयानें न्ह-
 नुंपण सामर्थ्य आलनार. नही; खनें तेब
 स्नेहनो आश्रय खेडेवार छुटयो, तो पछी
 दोरथे खेडे रांडीरां आपीनें तमनें खेडे हाण-
 मां छेपेइव इरी सइरी.

सार.

सर्वदा आपणुं सार थाय. खेयुं ने मन्नां
 होयतो, मालासोये खरस्परस खेडे, खनें ल्वाही-
 पंधाई, खे छेपेर नन्नर रांप्रीवी. ने रान्यमां ख-
 धिवा कुटुंबमां नेटलो खेडे खोखो होय, खनें कु-
 डीयो घणी होय, ते रान्य खनें कुटुंब घणुं नप-
 णुं खनें रात्रये लुतपा योग्य थायछे; इर्युंछेने
 मांहे मारे लडाई पोताना नरानुं इरगुंछे, खे-
 मारे रान्यमां, नातमां, कुटुंबमां, मांणुमां. ख-
 धिवा लंहां लंहां थार खेडेगा थरनें खेडां शंम
 इरवा मांडीये तेमां, लडाई, द्वेष, पेडे खेटले न-
 लवुं, ने विनाशे हाण यासेन आव्यो. ने खेडे
 माना पेटमांथी नीकल्या तेमणे तो खेडे खेडे
 स्नेहे रांप्रीवो, खेडे खेडेनुं सार इरयुं, खे तो
 सेहेब न्हेछेये. दोरथेना इह्याथी इरयुं खेयुं न-
 थी. हुःपमां ल्वाहीयो होय, खेटले हुःप हुल-
 कुं थायछे, खनें सुप थायछे. खे मारे नेनें

नगतमां मित्र नथी अथवा छे पाण धोडाछे, तो
ते निव्व पिहितो रेफेछे. शामाटे तेना मनमां
पोतानी निर्बणतानी पिंता होयछे, अने ते-
ना मनमां अेपुं, आपेछे ने, हर डोछेने हाथे
म्हारो नारा थयी सङ्गी.

रात १५५

डोरी अने तेनी लुंगीयो.

अेड डोरीनी लुंगीयो हतीयो, तेमनें ते नि-
त्ये दुइतां ओले, ते वपत डोरीनें कामे वणगा-

डे. पछी डोरी अेड दिवस ते लुंगीयोये पियार
इर्यो, डे आ दुष्ट दुइडो आपणी, मिनी विंघ मेह-
लावेछे, माटे, अने मारी नांपीये, अेटले आप-
एनें डोरीनी ओपेद्व नहीं थाय. पछी ते प्रमा-
गे इर्युं, अने मनमां थायुं ने, हवे अनुवाणुं द-
तांसुधो डोरी आपणनें डोरीनी नथी. डोरी-
ये ते सघणुं नहयुं, पछी लुंगीयोनें शिसा व-
वासाडे डोरी तेमनें ते दिवसथी मध्य राते ग-
गाया लागी.

सार.

डोरी अेड काम इरतां पेहेलां तेना परिलाम-
नो पियार इरयो; नहीतो सुपनें माटे ने विद्यो-
ग इरीये ते दुःखनुं डेहांनुं थाय.

यात-१५६
मोर अने डागडो

आपाणा डोपर राबन करयो. मोरे सर्व पक्षी
खेड दिवस, खेडवां थयां हुतां. तेमां मोरे आ-
गण आवीनं पोतानां सोनेरी पींछां जियां वृ-
क्षीनें तेनी शोला न्नेपामां सर्वनां नेत्र लगाव्यां.
ते वषत घाण्ड पक्षीयोये तेनें राबन करवाने
ह्रा; इहा; अने तेनां घाण्ड वषाण्ड इरीनें सं-
तोषथी पांषो विंथीथो इरीथो. आगण अंथुं.

त्रंणवार इरीनें तेनें राबन्यपेथी विपर थापन-
र, ते वषत, इगलो आगण आवीनें पोलेछे-
राबनधिराब तमारा दासना दासनें खेड शोला
थयीछे, तेने आपणु आजा थाय तो थोवुं-
मोर इहे, सुषे थोल लार्थ. डागडो इहेछे म-
हाराब, अम्हे तमनें राबन इरीनें अल्पाप्र-
ण तमारे स्याधीन इर्या; इथे अल्परे सचण
यातनो लइंसो तमारा विपर छे, पेण, ने इघा-
शाने गडु, गिंध अथया आब, अं अल्पारो
गरीषनो घात इरपा आपरेछे तो तमे इथी
रीतीये तेनें लुतरीगे नेरलुं इरीनें अल्पादि
लयनुं निपाराण्ड इरो. अं प्रथम सर्प मंडणीथे
सांत्वणतांपातब तेमणे पियार इरीनें इह्युं
यात पुरी; आपणुं गहाणु आ नाबुड शरी-
रथाणाथी थयानुं नथी; मोरे आ राबन विप-
योगी नथी.

सार.

श्रीं मंजुषीये पोतानो मुष्य इरयो तो, ते-
नी डीपरनी शोला बनेनें लुलीनें इरयो नरीं-
सर्वनुं सारं इरवामां बेना गुण होय, अनें साम-
र्थ्य होय, अनें नेशा हाणो, यतुर, होय तेनें
इरयो, तो तेनें शोक इरतानथी, अनें नरी श्री-
मंतार्थ डीपर ननर राषीनें मूर्धनुं अनुंसरगु
इरेछे; माटेन तेमांथी घणीक वातोनी अगु था-
यछे.

वात १५७

पोपट अनें पांवरु

श्रीं अेइ श्रोटा पुशनीपासे पोपट हुतो;
तेनें तेणे नित्य सारा पद्यार्थ अवरवीनें अेइ
घण मूलना पांवरामां पाळ्यो, ते पांवरु तेणे
आगमां अेइ आनें हे अारस पाहाणो मो-
तरो इरीनें ते डीपर मेहेल्युं हुतुं; मनमां अेवुं
ने अे पोपट डीन्द्राणामां डीघां डेडांणे वाआ-
छेनें सुअ पांमे, ते घरवाणी अथवा घरनां मां-
णस ते पोपटनीपासे नय, त्यारे तेनी सा-
र्थ मीठे शोभे ज्योले, तेनां पीछां विवराय, ते
घरवाणीयाणी पोतानो शोभत हाथ तेनी डीप-
र इरवीनें डेइ इरे अेवा घण सुअमां रेहे-
तो. तोपाण ते पोपट नित्य मनमां विमासतो
हुतो डे. हे परमेश्वर अिनुं पर्वी अरगुयमां
छुटां रहीनें आणेनां डाणां डीपर स्वछंद अंस-
छे, ते श्रोटां आश्रयवान हुं तेमनी पंठे खुटो
श्यारे इरीशां पळी श्रीं अेइ द्विपस याइरनें
हाथ पांवरानुं आरणुं डीघां रहुं. ते ते पी-

पटनें लाग झाल्यो अटले पांजराभांथी नीकळ
 नें पासेना अरुण्यमां ठीठी गयोः मनमां अंघुं
 डे आदीनु आयुष्य त्यांहां सुंजे इरीनें पुंइ इ-
 वीदी-प्राण अरुण्यमां बघिनं न्हाणाप्रकाराना-
 वानवा संकरमां मात्र पेड्यो. व्यपारो ते प्रथ-
 महुं दुःखीं अंघुं मनमां मात्र न्हाणतो हुतो.
 ते हुये प्यराब दुःखमां पय्यो. पिनं पक्षि ते
 नें यांयां मारवा लाज्यां; तेनी बे मनुष्य वा-
 णी सांत्वणनें लोकोनें संतोष थतो हुतो. तेब
 वांणी सांत्वणनें पक्षीन्वत तेने पनुं दुःखदेवा
 लाज्या सांइ सांइ अन्न जातो तेनें हुये
 विद्योग इरीनें पेट लरपुं. तेनो तो. तेनें अ-
 ल्यास नहीं माटे लुपे मरपा लाज्यो. या व-
 रसातना ठीपेवमांथी रसाण थाय अंघुं घ-
 र नहीं. वरसाते इरीनें पांघो पेट्ठणे, अनें
 ठारुडे हुठये, अ प्रकारनुं दुःख तेना चरीरनी
 प्रकृती नानुड, माटे तंथी सेहेपायुं नहीं छे-

लीवारे ते दुःख पामी पांमीनें मरती वंजतपो-
 ताना मनमां देहेवा लाज्यो, अरे व्यपारा पोपट,
 ने इरीनें अक वार ते पांजरे तनें मणे, ती तुं आ-
 हेर इरु घानी वात सोई दिवस न इरे, पण ते
 हुये झ्यांथी मणे? अरे इहीनें तेणे आंघ्यो
 मीथीयो.

सार.

सर्व पातो अनुकूल होते, नेने स्वतंत्रप-
 णे लटक्यानुं मन थाय, तेणे आवातमांथी
 शिक्षा लेवी दे, ने स्वतंत्रपणं विपत्तीये युक्त
 छे तो, ते शां कामनुं. नावरीयावना नाव स-
 मुडमां नलवुं नथी, सेनाविपतीवना सेनान-
 लती नथी. तेमा. तेमन स्त्रीयो अथवा छे-
 इरां नेनें पोतानी मणे नलव्यानुं सामर्थ्य न-
 थी, तेणे हुं पराधीन छुं, अंघुं न्हांणीनें पेट
 आणघो नहीं. न होय ते दुःख पेडा इरीनें पो-
 ताना आत्माने संकरमां शं नांथीये?

વાત ૧૫૮

ચકલી અને બિન્ પક્ષી

એક કણ્થી ખેતરમાં લીંગી વાવતો હતો; તે ચકલીના ધ્યાનમાં હતું, તે બિન્ પક્ષીને કે ફે છે, અરે તમે સઘળાં અનુકૂળ થાઓ. તો આપણુ સર્વ મળને આ બી બોતરીને એનો નારી કરીએ; આમાટે બે લીંગીનાં દોરણાં થાય છે, તેની પારધી બન જાય છે, તેથી આપણી બતનો નારી થાય છે. તે તેનું બોલવું કોઈ પક્ષીએ ગણવાયું

નહીં; પછી લીંગીના શાળા કુટ્યા, ત્યારે પણ તેણે તેમને કહ્યું, બુઓ, બે આપણ સઘળાં આ ખેતરમાં તુટી પડીયે તો, હું બિપાચ છે. તે સાંભળને તે સઘળાંએ તેનું બિપાચ કયું. અને કે રૂવા લાભ્યા, કે આ મૂર્ખ હુને આગળનું લાવી સુને છે, એવું આપણને નાણે છે કે શું? પછી પોતાનું કહ્યું વ્યર્થ ગયું બાળીને ચકલીએ વિચાર કર્યો કે, આવા અવિચારીના સંગમાં રહેવું ફરે યોગ્ય નથી, એવું કહીને તેણે તે દિવસથી પક્ષીનો સમાગમ મુશ્યો અને માંગસ માં વાશ કર્યો

સાર.

આપણુ માંગસ છીયે, માટે બેમાં સઘળાં નાંણસાંનું સારિ થાય તે કરવું, એ આપણે સ્વભાવિક ધર્મ છે. તેમાં પણ આપણા ઝોળ-ખીતા, સગા-સંબંધી, એમનું સારિ કરવું એ તો આવરવડ છે; બિનું કાંઈ આપણી ન થાય,

तों सारी सुद्धि पाणु आपीये; अडेवार न सां-
 नगे तो अे वार, त्राणवार, इहीनेछिये; अेदले
 आपाणुनें अेदलुं घटतुं हुतुं त्तेदलुं आपाणे इरुं;
 पछी ते न मांनीनें इंछि अेडादा अंधनमां
 आवे तो ते आवो; तेनो आपाणे माथे दोष
 नहीं. पछी अेवा अयिवेडीनो संग इरीनें ते-
 नी साथे आपाणु आपाणे नारा इरीये, ते
 इरतां तेमनो संगल मेहेलीअे अे युक्तछे; शा-
 माटे अे, ते आपाणुं इहुं सांलणतां नथी, मा-
 टे तेमनुं अोटुं इरवुं अे नमरीक नहीं; तेम ते-
 मनो संग इरीनें तेमनी साथे आपाणु सुडीये
 अे पाणु थोअ्य नहीं

वात-१५८

नवान पुइष अनें अलपिनी

इेछि अेक नवान पुइष अेक अलपिनी सा-
 थे नित्य रमतो; ते अलपि सुंदर हुती. ते जीपर
 ते पुइषनुं हेत घणुं थयुं; ते अेदलुं ने, छेलापारे
 तेनी जीपर सजाम थरुनें रातदा हाणे अरयासा-
 ज्यो. पछी ते दुःअ मटाणुवासाइ, तेणे रति देवी-
 नी आरंभना इरी, अेदले देवीये कृपा इरीनें
 ते अलपिनी स्यरूपवती रुनी इरी. तेनें अेछे-

नं ते पुत्रधनो हर्ष अस्मात्मां माय नलीं पेछी
 तेणु तेन द्विपसे तेनी साधे लग्न इयुं राते
 अंगणं सुपाने ओरुमीमां गद्यां त्यांहां, तेणीये
 इहांइ णिंदरनी रीवट् सांलणयो, ते सांलणतां-
 व ते वषत पोताना वरनें मुक्षिनें णिंदरनी पछ-
 वाणु छोरी; ते अनेनें रतीनें रीरा च्युी इ, आ
 म्हायो णित्सप, तेनें म्होरा म्होरा लोक मान हे
 छे, तेनो अणीये अनाहर इयीं माटे, अे नी-
 च्ये, म्हं अनें माणस इरी ते व्याहरथी मात्र
 थयी, पाणु अंतः करणथी अस्त्राणीनछे, माटेअे-
 नी आकृती अनें कृति अे अरस्परस मणतां
 नथी, ते मणे अेवुं इरपुं, अेम इक्षिनें देवीये
 तेनें बेयी कृती तेयी इरी.

सार:

माणसांनी सारी अनें प्रेटी रीतीनुं का-
 ण शिक्षा अनें संगति अे छे अशां, पाणु घ-
 णुं इरीनें तेनें तेनी स्वत्मापण कादण छे.

अे स्वत्मापणोळ गुण सारो होयतो, ते गुणनें
 यथाराय, पाणु ते मुखावीनें नवो गुण असातुचो
 अे घणुं इडिणछे. अे स्वत्माप धरिहीछे अनें ते-
 नीपासे इरो, इपैयानी सत्राछे तोपाणु, ते पो-
 ताना सधणा व्यवहारमां धरिहीनां चिन्हण
 हेभाणुथी. प्रकृतीये तेनें धरिः लोकाववासां
 पेदा इयीं छे, तेनो अदृष्टे हाथे आल्यो, तोप-
 ण तेनो स्वत्मापगुण अथ नलीं. स्वत्मापे इ-
 रीनें अे मूर्खछे, तेनें इव्यादि संपत्तीथी राणां-
 णो इरी सइतो नथी. स्वत्मापथी मूर्खछे.
 तेनें इव्यनी गरव साइ लोक अनें, पाणु ते
 गुणे म्होरो शाय नलीं.

मधमांष्यो, मांष्यो अने लमरी

केटली अ. मांष्यो मधमांष्योना मधपूजा-
मां आधीनें डेहेवा लागीयो ने, आ मध अ-
म्हाईं छे, पछी अे नलीयोनें अरस्परस लडाईं
थईनें अे पक्षनीयो, लमरीपासे न्याय श्वावा
गथो. त्वाये लमरीये इहुं अे तमे अहालत-
नी रीते वाह इरशो तो तमनें अरय घसुंथ-
री; अनें इडयो पाण येहेलो थरी नहीं, मा-

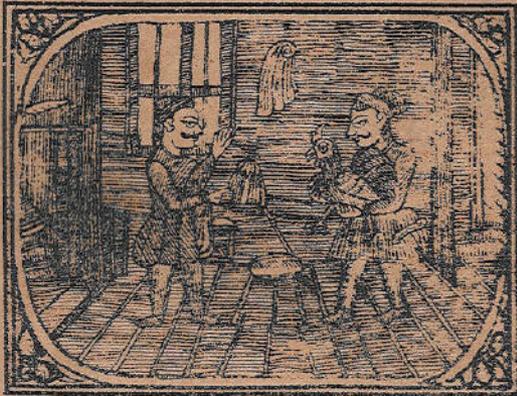
टे तेमे विलयतां हारां स्नेहीछो, हुं तमाइं
साइं थियुछुं, माटे तमनें इहुंछुं, अे तमे अे म-
णनें अे तमारी हकीगत लभी आपो; अे-
टले हुं तमाइं सधणुं मनमां आणीनें अे नीति
हरी ते इडरी. ते सांलणनें अे पक्षणीयो रा-
लु थयीयो; अनें हकीगत लभी आपी. पछी
ते लमरीये तेमनी लडाईंनो वाह मनमां आणी-
नें तेमनें इहुं सांलणोछो, तमे अे अरोअर न-
णाओछो माटे; अरा ओटानो न्याय इरवो
अेनें लगार इडिए दीसेछे माटे, मांष्यो तमे
अेवुं इरो के अेड जाली ठेकांणुं ल्यो, अनें मध-
मांष्यो अेड तमे पाण ल्यो, अनें त्यांहां मध
इरीनें अे नलीयो हारी पांसे लावो, पछी हुं
ते अे मधनो स्वाह, रंग अेईनें आ मधपूजा-
नुं मध डेनुं ते इडरी, मध मांष्योये ते यात-
नी तरतक हा इही अनें मांष्योये आंणि इर-
वामांष्युं ते अेईनें लमरीये मांष्योनें इहुं अे तमे
नुडिओछो अनें मधमांष्यो सायीयो छे.

सार.

ने नुठोछि ते पोतानी नुठोछि ने डेडांगे वाघा-
 जी पेडें त्यांहां आडुं अणुं घणुं जोलीनें कुल्यो
 लांणो येलावीनें लला मांणसनें अमथो दुःखी
 इरे. मनमां अणुं डे कुल्यो सुदपनारनी नगर यु-
 झीनें आपणुं डाम थयुं तो थयुं न थयु तो नही.
 अनें ने सायोछे ते झी पातमां पांडु जोले नही.

वात्त. १९१

थोर अनें कुडो.

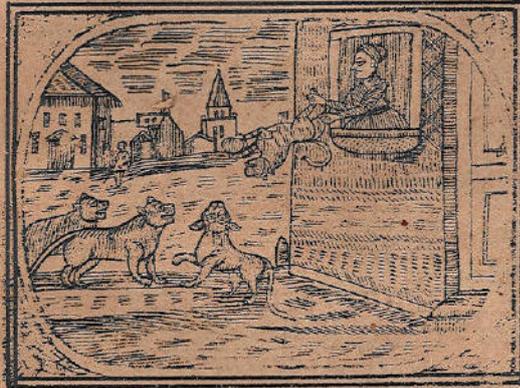

अेक घरमां राते थोर पैडा; त्यांहां तेम-
 नें थोरवा नेयुं शंछ मणुं नही; अेक कुडो मा-
 त्र नश्यो; तेने लेछिनें मारवा मांण्यो, ते यणते
 कुडो तेमनी घाणी स्तुती करी. ने लुण्यो हुं लोको-
 नें डेटलो डामनो छुं, ने हुं परोडमां जोलीनें स-
 र्व लोकोनें पोत पोतानें डामे यणगाडुं छुं, माटे
 तमे म्हनें मारवीतो नही. थोर जोल्या अरे लु-
 ष्या, अटला मटेन अहे ताडे गणुं डापनार न,
 तुं जोलीनें लोकोनें सायधान इरछ तेथी अ-
 ह्वाराथी थोरी सुणे थती नथी.

सार.

ने गुणे करीनें लला लोड आपणनें सा-
 रा छे. तेन आपणो गुण हुष्ट लोकोनें झो-
 डे हुगुण थायछे.

जलाडो नेने नमवाने ज्योलाव्यो हुतो.

जेक ग्रहस्थे जेक म्होरा मांगसनें नमवा-
नें तेज्यो. तेने माटे म्होरो समारंज कर्यो ते, तेने-
रिनें घरनो जलाडो मनमां विचार करया लाव्यो
के. हुं घाणा दीपस थया लाठीबंधनें नमया ते-
उनार हुतो ते आब सारो अपसर मणयो छे.
पछी तेणे पाण पोताना छिष्ट मित्रनें नोतरुं दी-
शुं. पछी ते मित्र त्यांहां आव्यो, अनें पेहेलो
रसोर्ष आगण गयो; त्यांहां कै कै नतना प-

द्यर्थ रंधाता हुता, ते नेरिनें मनमां देहेछे आ
पद्यर्थ सहन मणया दुर्लल, पाण लाठीबंधना
योगथी आब म्हनें मणरो, ते हुवे हुं जेवुं आ-
छेरो ने, आठ घाणांनी निरांत करीरो. जेवो म-
नसुजे, करीनें पुंछी फुलावेछे. अनें म्हो मण-
नजावेछे जेवामां तेनें जेक बांधनारे, दीडो, तेणे
हुणुपे र. होनें पछयांथी आवीनें तेनी पाखली
जे लांगीयो आलीनें तेनें ज्युडीनें जाहेर नां-
प्पी दीयो; त्यांहां हेहे पथर हुता, ते ठीपर अ-
थडाचेनें जलाडानुं सघणुं शरीर दीयार्थ गयुं,
ते आरुतो आरुतो त्यांहांथी नासवा लाव्यो;
तेनें भिन्न जलाडां मणयां. तेमणे, पुंछयुं, अरे
- रनें आब भिन्नमानीमां तेआ हुता, तेना
समायार छे? ते ज्यो ज्यो ते समायारनुं
शुं. गिनडुं जेवी भिन्नमानी नज्मांतरमां पाण
म्हनें थयी नहोती, पाण तेमां जेक शुं थयुं, ने
लगारेक इंसुं ज्यो वत्तो लीधामां आय्यो, तेनुं
घेन यल्युं तेथी हुं घरमांथी जाहेर इयम

नीसरी आव्यो, तेनी शुद्धी म्हणे रही न्हिं.
सार.

घर घालीना ओण्णाणवना अनें तेणेते
उयापिना अमथा भिन्ननें विश्वासे इही न-
वुं तेआ अलाडानी पैडे जेदनु डेकाएणु थाय,
त्यांलां अप्रतिष्ठा थाय, ते पछी म्होरी युक्ती
ये करीनें हांज्यी पडे.

वान १६३

रुपारी वेपारी थयो हुतो.

जेइ रुपारी जेइ हिपस समुदनें डांठेअ-

इरां यार तो हुतो, ते अइराने यार अण-
गाडीनें पोते जेइ सिवाजिपर टाहाजे अनें
पीमो सुंदर वा भावा जेठो, ते वपत वा अं-
ध थयो अटले समुदनुं पांणी हावतुं बंध थयुं,
ते नेछेनें तेनें आनंद थयो; अनें जेपो पियार
थयो ते, हुं वेपारी थाली, आ अहीआं अइरां
आरतो नडांमो जेरी रहुंयुं, ते इरतां जेइ न्हा-
नुं सरभुं नावटुं वेयाथी, जेछेनें छरीयो जेडीरी,
तो इटलो सुषी थरीरा, हेरापर माव जेछे न्हाजिं
तो म्हनें इटलो लाल थाय, इव्य अनें म्होराच
मेणपयानो आरस्तो जेपो सारोछे, जेपो वि-
आर करीनें घेर न्हाजेनें पोतानां सघणां अइ-
रां वेच्यां, भिनुं जे घरमां हुनुं ते सघणुं वेयी-
नें तेनुं जेइ नाप जीपुं, तेमां माल अनें जी-
ताइ माएस न्हाजेनें नाप हाडीनें लगार आ-
घो गयो, अटलामां वाडलां थयां, म्होरा म्हो-
टा मोन आषपा लाज्या, हिशाओ भावा
घाछयो, नापडुं ज्युवा लाज्युं; ते नेछेनें ना-

र आंछो इरवा सारं, माल सघणो पांगीमां
 नांभ्यो, अटले तरतन नायडं वायरे वड्लार्थि-
 नें अड पथराये अथरायुं, ते तेना इडडे इड-
 डा थरिगामा- नायडं तथा वीतारं सघणां अड्यां,
 रणारीमात्र अुतां अुतारह्यो, ते म हाइष्टे इरीनें
 तीरे आभ्यो- पछी तेणे नेनें अडरां येयाथी
 आप्यां हुतां, तेनें घेर याडर रेहवानें गयो,
 तेणे तेनें तेन अडरां यारवानें राप्यो, त्या-
 रे ते इरीथी अडे द्विपस ते समुहने डाडे तेन
 विगाडिपर अेडो हुतो, ते समुहनें पूर्यपत् निश्च-
 ण न्नेरिनें देहूछे अरे डग, हवे इरीथी तुं म्हनें
 ललयावानें लुअरु, ते हवे तारो अम मिथ्या-
 छे, हु तनें न्नेरिनें अडे वार लुल्यो, ते अत्यंत द-
 विडी थियांछुं अनें अडे वार अनुलय लीधो,
 तेणे म्हनें द्वाहाणो इर्यो भाटे हुं हवे अेध
 द्विपस तारो विश्वास इरनार न्हो.

येयाथी शाहाणुपण साई. अेवुं देहूयत
 छे; अे भाटे, ने पुडप अेड वार पोते हुःष लो
 गवीनें, ने वस्तुनो अनुलय लेरिनें दाहाणो थ-
 यो, ते इरीथी ते वस्तुनी चिअ्ठा इरतो नथी.
 पोतानी ने अवस्था छे, तेमांन प्रसन्न रेहूछे.

वात १६४

नयान छोडरो अनें सिं हुनुं यित्र

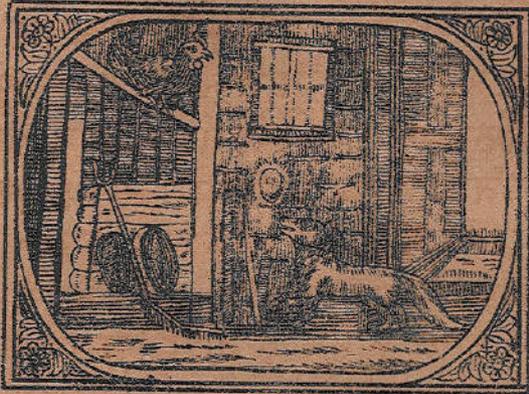
अेड जोसो अेत्याथीरा हुतो, तेनें अेडन
 अेड छोडरो हुतो, ते वीपर तेनुं अत्यंत हुत

हुतुं, खेवा ते छोडराने शंभार रामवानुं व्यस-
 न लाव्युं, ते नेछिनें जोसो डेहेछे, अरे परमेश्व-
 र, झारा छोडरानी गत डेवी थरो? खेम नि-
 त्य ते चिंता करे; अडे हिसराते तेनें शमणुं
 आव्युं ने वनमां छोडराने सिंहे मारीनांप्यो
 छे, पछी तेनें खेवी चिंता थरी ने, रणे ने खे
 शमणुं अडे थनुं। खे बिहीडे शमणुं षोटुं ड-
 रवाने जोसे अडे झोटुं घर डरीनें तेनें पछवणे
 डरतो षोट डरीनें तेमां छोडराने घाली मेहे-
 ल्यो. ते घरमां छोडरानुं मन रामावनें तेणे
 सर्प परसूनी अनुभूणता करी; नाना प्रकार-
 नां चित्र चितराव्यां, अनें ने ने ननापर छो-
 डराने पाहावां हुतां तेनां चित्रामणु लीत-
 डिपर डहटाव्यां, तेमां अडे सिंहुनुं चित्रपणु
 हुतुं; अडे हिसर छोडरो सिंहुनुं चित्रनेछि-
 नें छोडराने घागी रीस येदी, झोने, शमणुं अ
 डं पो खेपुं न्गाणीनें आपे म्हनें घाली मेहेल्यो-
 छे, ते आ सिंहुने मारे; खेपुं डहीनें ते आ-

प्यो डाहाडीनें ते चित्रनें डेहेछे, अरे दुष्ट; हुआ
 वंछिणानामां दुःख लोगवुं हुं खे तोरे मारे, म्हा-
 रीपासे ने आ वणत तरवार होत तो, तारा पै-
 टमां घोवत, पणुं अडे डरीनें खेम डहीनें घांत पी-
 शीनें रीसमां तेणे ते चित्रमां ना सिंहुनी छा-
 तीमां मुडी मारी. त्यांहां लीतमां अडे षीलो
 हुतो, ते हाथमां पैरी गयो, अनें तेनो घा पा-
 डीनें तेना दुःखथीन ते छोडरो मरणा पांम्यो.
 खे प्रमाणे आपे शमणुं षोटुं डरवाने ने जोपाय
 डर्यो, ते मिथ्या थरीनें थनार हुतुं ते थरुंन.

सार.

थवानुं होय ते मरनार नहीन. पछी चिं-
 ता डरीनें अमथा लुवनें पेदमां डां नांभीये.

अडे शिवाण अडे नगामां पैरीने शंछ
 भावानुं मेणववाने उंथेनीये नेतो हुतो; तेंगे
 त्यांहां अडे डुङ्गी दीठी, ते माणाभां शिथीवि-
 डी हुती, तेनीपासे शिवाणेनवाय अेवुं हुतुं न-
 ही; ह्यारे तेंगे डुङ्गीनां यभांणु इरवा माड्यां.
 अनें देहे छे, अरे अेहेन, तारीरीी अेअर छे;
 तनें घाणो इरार नथी घरमांन सुछि रेहे छे;
 अेवुं हे सांलणयुं, ते यअतथी अेहेन तनें

अडेन इहुछु, ने हने अेपि शिंता थयी डे
 रात अनें हांहाणो शिंघ आयती नथी; मा-
 टे अडेन देहे ह्ये तुं डेवीछुं, अनें लगार पा-
 से तो आव, म्हनें तारी नाउ अेपादे; अेवुं ते
 अेलेछे, वअये वअये तेनां यभांणु इरतो न-
 यछे; ते सांलणनें नहां अेठी हुती त्यांहांथीन
 डुङ्गी नभाप देछे. अरेन लाछि तें सांलणयुं
 ते अडेन अेयो मंघवाण हनें शंछि दिवस आ-
 थ्यो नहोतो, हुं हुमारा तारीपासे आवी हो-
 त, पणु थुं इडे वेधे म्हनें इह्युं छे ने तुं शो-
 छेनें पासे आवया देछेरा न हीं अनें शंछि
 पासे लरिसि नहीं, माटे लाछि मनथी हेड अं-
 यातुं नथी, ह्ये तुं आ यअत नर हुमारांतो
 हुं अरान्त अेवी छुं ने तारीपासे थालीनं
 आवुं तो, ह्यारो अणुप तरतन नीडणु नय.

सार.

यभांणु इरनारा नेरला तेरला लुभा
 नांणवा. माटे, ने सर्वना शानुं अेवुं सम-

लने सघषाये, तेमनीसाथे ते प्रमाणे आ-
दवुं. शामाटे ने तेमना भायावी बोलवाने
पार ननर पोहोयागिने, तेना व्यंथनमां आ-
वनार नहां, येवा यतुर पुंष आ लोडमां
थोग, अने आयनारा घाण.

घात १६६

हेडकुं अने उंघर.

अेड दिवस उंघर अने हेडकुं अेमने नदी-
डांनाना घाणीपणासां वरगा थरी, त्यांहां
उंघर घूर्तले घासने ओडे रहने हेडाने मार

मारे; हेडो कुल्कारा मारवामां निपुण तेणे ते
नेघने युक्तीथी उंघरनी साथे गांठ पाडी. अने
तेने डेहेछ अेर पुंष, आवो सामो हाथो हाथी
आव, योरनी पैडे छपाघने डां मारछ? पछी
ते जे अेड अेडने म्हांगां हेठने हाथो हाथ मा-
रा मारी आव्या, अने रुमागां अेड अेडनो लु-
व लेखे, अेरदामां समण आवी ते, ते जे नगा-
अेने उथिनीने लेख गरी.

सार:

डेहेवत छे ने, अेनी लडाछमां त्रिनेने ला-
त-तेनु डारण अे छे ने, मनुष्य अेड अेडनो
प्यार डरवा लागे अेरले. अेड अेडनां छिद
डाहाडे, ते, हेपथी नंगलानथी ने, त्रिने डे-
छ आपणा बोलवा उंघरथी अेरदण व्यंथी-
ने, आपणो घात डरवाना उंघोगमां रुदी.
घाणेडे हेडांण अेवुं घिनामां अेवुंछे डे, ने वस्तु-
माटे लोडेछे, ते वस्तुमां डांठ लुव नथी रु तो.
डुलाणाने डुलाणे हराव्यो, अेरला अलिमा-

नसदिन तेमने सामानो लुव लेपो अथवा
पांतानो आपवो अेषुं करवुं पोछे. अवी ल-
उरुनं इण अे ने लुव नय, पराधीन थाय,
दुःख पांमे, अे के.

वात १९७

नोणुपो अनें माणस.

अे प्र माणस नोणुवाने पेशीने तेनें मारी
नांभतो हुतो, ते दंपत ते नोणुये तेनी हीन
वांगीये इरीनें प्रार्थना इरीने, लार्थ तुं म्हनें
मारीश. नही, हुं तारे शंमनोद्यु, ने ने हुं छुतो

तारा घरमां उंदरनो जीपद्व नथी. माणस देहे
परिवात तुं ने ते ह्यारे शंम मन देहेनें करतो ह्य-
त तो हुं तनें आवपत लुवतो. मुडीनें तारे ह्यो-
रो जीपद्वार मानत. पाण उंदर ह्यारे आवा पीवा-
नी बनसो देहेपा हेवा नहोता, ते जीपद्व ह्यारे
हुनुं ताराथीपाण तेपोनें तेपोन छे, मारे, तारा
ते जीपद्वार बिन शोछेनें देषण, म्हनें देषाई-
श नही, अेषुं इरीनें तेणे तेनो लुव लीपो.

सार.

ने शंम आपणे आपण स्वार्थमांटे इषुं
तेथी यद्यपि बिननें पाण गुण थियो, तोप-
ण ते तेना जीपर जीपद्वार इर्थी अेम देहे-
वानुं नथी.

(390)

वात १६८

याद्वर अने माणसमनुं.

झेछि अेद्र याद्वरनो धणी, दिवस आधम-
 ती वेणारे घेर आव्यो. तेणे उतावणुं नमवा-
 नुं इर; अेवी आज्ञा याद्वरनें इवी. ते वषत घ-
 रमां देवता न होतो ते मोटे, ते याद्वर पुणेरीना
 घरमांथी. दीवो इरीनें उतावणो घेर आवतो
 हतो, तेनें रस्तामां अेद्र आणसमनुं माणसे
 हाथे जालीनें उलो शोष्यो. अनें पुछेछे अ-
 रे, आ वधत तारे दीवानुं शुं शंम छे, आतुं

(391)

झेने मोटे झांहां लेछि नयछे, ते म्हनें इद्वीरा? या-
 इर उतर इरेछे; अरे, हु डाहाया माणसनो रोथि
 इरेछुं, ते म्हनें हुनुं नुतो नथी. ते सांत्वणेनें अ-
 णसमनुं वनवाठनें आवतो थियो.

सार

नेनुं मन हांममां अथवा पियारमां होय, तेनें
 सभय वनानुं ओलावीनें प्रीनवयो. अे आणस-
 मनुनुं लक्षिण. अेवा माणसनें समनुं वेछे ते
 माणसमां गाणता नथी.

वात १६९

शियाळ अनें शाफुडी

अथ शिवाय नदी जितरीनें पैले पाव गयुं
 त्यां हां नेपु पंगयेली हती, माटे शिवाय-
 थीनें ठीपर येदातुं नहोतुं. माटे, ते त्यां हां आ-
 एरीमेर तेणीमेर झं झं मारीनें येदवानो लाग
 नेतुं हुतुं, अरलामां तेना माथा ठीपर माण्यो-
 नो समुदाय आपीनें अगे, अनें ते तेनुं लो-
 ही पीया लागयो; त्यां हां नेपु ठीपर अथे शा-
 हूरी हती, ते तेनें डेहेछे, बाध, म्हने डेहेतो हुं
 आ माण्योनें ठीपडी मेहेलुं. तेनें ते नभापे हे-
 छे, बाध, वे म्हने म्होरो ठीपर डर डर्यो, पाण
 म्हारे ते नथी डरवुं, शामाटे ने, आ माण्यो हु-
 माणं लोही पीनें तृप्त थरी, अरले घागो ठीप-
 ह्य नही डरे; अनें अनें नेतुं ठीपडी मेहे-
 ले तो, भिने हाणे भिण तृप्ती माण्यो नो स-
 मुदाय आपीनें ठीपर अेसरी अनें म्हारा शरी-
 रमां अथे लोहीनुं टीपु पाण येदेवा हे नही

सारः

राजनी पासना डेटलाड डारतारी लां-

थिष्ठा होयछे, माटे ने आपाण तेमनें वेग-
 णा डरवानो ठीपाय डरीये तो, तेमां पाण झं-
 छे डुण नथी, झंने, तेनें डेहाणे भिन्न ने आ-
 वरीं तेपाण तेवुंन काम डरवी. माटे ने छे ने-
 न सारा; ते डेटलेड हिवसे तृप्त थिया पछी
 भिन्न नया आपरी, तेना सरणो घागो ठीप-
 ह्य तेनुनाथी नही थाय.

वात १७०

डागडो अनें साप.

अथे डागडे अथे हिवस सापनें थांयमां

આલ્યો, અને તેને ખાનાર, એટલામાં સાપે પ-
 ણ તરફતાં તરફતાં ફાગડાની ડોકે બચેકુંભ-
 યુ; તેણે ફરીને તે ફાગડાને એર ચડ્યું, અને મ-
 રશે એવો થયો; તે વખત તે ફેફાં છે, અને, હું
 બિન્નેન મારીને સુખ ભોગવનારો હતો, તે મ્હ-
 ને આ રીત્યા થયી, તે યોગ્ય ન થયી.

આર.

પરમીડા ફરનારે, જો કોઈ દિવસે નારી થાય
 ને, બેનો આલ નિશ્ચય ને, પોતાનો સ્વાર્થ થતો
 હોયતો બિન્નેન કેટલું દુઃખ થાયમો, પણ તે મ-
 નમાં આંગે નહીં; તેનું સારું ફયમ થાય.

એક દિવસ ઊંટે બ્રહ્માની ફરગરીને સ્તુ-
 તિ ફરી, ફે દેવ, નેવા બળદ આદી લેઈને સર્વ પ-
 શુઓને તે શીંગણાં આપ્યાં છે, તેવાં મ્હને શંક-
 યી આપતો? કે બેણે ફરીને હું શીત્રથી મ્હારા
 દેહનું રક્ષાણુ કરે; અને, કેફેવા લાગ્યો છે પરમે
 પ્રવરે એટલી મ્હારી પિનંતી સાંભળવી ન. તેને
 બ્રહ્મા ઊત્તર કરે છે, અને મૂર્ખ, તને મ્હંને આ-
 પ્યું છે તે વિચાર ફરીનેને આપ્યું છે; તેમાં તારે

संतोष रात्रयो योग्य छे; ते नराप्तीनें म्हे
 विन्ननें आप्युं छे, ते आगण इरीनें तेषुं मा-
 गच्छ; ते माटे तनें आ तारा यदृ पागानीशि-
 सा अरलीन इइं छु डे, तारा दान लांवाछे
 ते दुडा थरी. अनें तुं आबथी इआउ वरीरा.

सार.

आ संसारमां परमेश्वरे नेनें. ने नेमी आ-
 प्युं छे ते योग्य छे. ते इइरीनें विन्नं इरवा सा-
 इनें विद्योग इरेछे. ते ओली बुद्धीना मूर्ख न-
 लाया. अया पुइषोनी विद्योगन व्यर्थ नयछे
 अम नदी, तो, ते व्यर्थ नयछे, अनें विदरा
 दुःखी थायछे.

वात. १७२

लायरी अनें तेनां व्यख्यां.

अइ लायरी अंतरमां रेहेती हुती, ते अंतर
 पाप्युं अरले तेनें यिंता थयी ने, द्वारां व्यख्यां
 नें पांषो आवीनें विडवुं शीष तां पेहेलां, ने
 अंतरपाणो अंतर द्रापवाने आवशो, तो अमथ-
 शो? पक्षी ते रोन गारो आंगुवा नय त्यारे, अ-
 य्यांने इहेती नय ने, म्हारी पछवाड डोछी हांछी
 जोसे, तो ते सधगुं हुं घेर आवुं अरले म्हेनें
 इहेवुं अइ द्विपस अंतरनो धाणी अंतरमां अ-

वीने पीताना छोडराने देहेछे, छोडरा हुं नंगुं
 चुं दे, आ भेतर पाप्यु; अने आपवाने योग्य थ-
 यु, माटे तुं झाले सवारमां न, अने आपणा छि-
 ष्टमित्र, पाजेरी, अने भने भेतरनी आपणीमां म-
 हत करपा सारिं, इही आप. जेपुं ते भेतरपाणे
 छिडराने इह्युं. ते सधणुं ज्य्यांये मा घेर आ-
 वी अटले इह्युं. अने मानी पछवाडे इलज्जला-
 ट इरीने देहेवा लाग्यां दे, मा इवे तुं अह्मनें
 जितावणुं अहीच्यांथी जिने देडांणे देहिन. मा
 जोली ज्य्यां निश्चिंत रोहो, हां दे, भेतरना
 घणीये भेतर आपवानो लईसो पाजेरी अने
 छिष्टमित्र जीपर राण्योछे; तेथी हुं पझुं नंगुं
 ने, झाले आपणी धनी नथी. जिने दिवसे लाव-
 री नवा लागी त्यारे तेणीये ज्य्यांने पूर्वनी-
 पेहे इही मेहेल्युं. ते जीपरथी ते भेतरनो घणी
 शुं ज्योले छे, ते सांलगवासारि ज्य्यां हांपतां-
 न हुतां, अटलामां ते भेतरनो घणी आव्यो,
 अने नेने जोलाव्यां हुतां तेनी चार नेते ज्ये-

गो, पणुं शोध आव्युं नही, अने तडको पणुं
 थयो, त्यारे ते छोडराने देहेछे अरे, पाजेरी,
 छिष्टमित्र, अने जीपर विश्वास राण्यो झामनो
 नही; माटे तुं इवे, जेपुं इर दे, आपणा सगां-
 नी प्रार्थना इरीने तेने देहे दे, ने अह्मारे माटे
 तमे सवारमां वेहेलां जिने भेतरनी आप-
 णीनी सहायताने आवने. ते सांलगने ज्य-
 य्यां घणां जिनीनां अने मा आवी अटले-
 न तेमणे ते समाचार माने इह्या; त्यारे ते जो-
 ली ज्य्यांने, अटकुं न ज्ये छे, तो तमे जिही-
 शो नही; शामाटे ने सगां, सगांनी जिंता
 राणीने तेमना झाममां पडरो, ज्ये मिथ्या नं-
 एाने, पणुं झाले इरीथी ते शुं ज्योले छे, ते म-
 न राणीने सांलगने, अने म्हनें देहेने. जि-
 ने दाहडे भेतरनो घणी घणी वार सुधी स-
 गां आपनारां छे, जेपुं नगीने चार नेतो ज्ये-
 गो, पणुं ते शोध आवुं नही, पछी ते छोडराने
 देहेछे शोध जिंता नथी, जिमा, झाले तुं सवा-

रमां घातरडां सारां तैयार करी मेहेल, आपण
 आपणे हाथेन दापीशुं. अे वत्तमानं अर्यांचे
 माने इत्युं अेरलेन ते ओती अर्यां रुवे आपणे
 अर्यां रेहेंचुं सारिं नथी, रामाटे रेने मांगु-
 स पीतानुं शंम आपण पीते करवानेंनी इत्यो,
 ते घायं करीनें ते शंमनें पार पाणुं - पछी तेणिये
 पीतानां अर्यां त्यांहांथी ते वषत दाहाजीनें
 षिने ठेकाणे मेहेल्यां, षिने दाहाडे पेत्रनो व-
 णी अनें तेनो ओकरो बेनाणाये आवीनें पेत्र-
 तरनी दापणी करी.

सार.

ने शंम पीतानी मेणे करीसराय अेचुंछे, ते
 शंम करवानो लइंसो सगां छिष्टमित्र ओपररा-
 षयो नहीं. ने पुइष तेमना ओपर लइंसो राजे-
 छे, तेमनें अे तरइथी ओट आवेछे, अेइतो मू-
 र्छनी पेडे तेमनी वार नेतां अेशी रेहेंचुं, षि-
 नुं तेमणे छेतर्था वास्ते घाणे संताप पांम-
 वुं. अे इतरतां पीताना शंमनो मुष्यपाणुथी.

पीताना ओपर लइंसो राजे छे, तेनुं शंम पीता-
 वणुं थरि आवेछे. इहापिड न थरि सस्युं तो ते-
 नाथी पीतानुं मन वाणु सहायछे ने, हे म्हारी
 तरइथी ओद्योग करवाभां आणस इरुं नथी,
 अनें ओरिनें लइंसे रह्यो नथी. अेम इरतेव-
 युं नहीतो तेनो दोष म्हारे माथे नहीं.

वात १०३

दागडो अनें गाडइं.

अेइ दागडो अेइ गाडराना वांसा ओपर

डा, डा, इनतो जेठो हुतो, तेनें गाडरे डेहेछे,
अरे दुःप्रघायक छांनो ज्यम रेहेतो नथी? इल-
अकार डां इरेछे, अरे ने हुं वाघ डेहुतरो
होत तो, तुं म्हनें आरलो णिपद्व इरीसकन?
डागो डेहेछे, अरीवात इरी, हुने नांणीनें
इरेछुं ने इरेछे, अनें ने म्हनें शिक्षा इरीस-
डे अंपाछे, तेमनें छांयोपण हुं णिलो रेहेतो
नथी; ने तावा सदप्पा अनाथ हीनछे, नेनो म्ह-
नें लो नथी. तेमनें हुं णिपद्व इरेछुं.

सार.

घणुं इरीनें लोडोनें स्वत्माय आडाग-
डाना नेबो होयछे, नेनें णिपद्व इरीथी ते शि-
क्षा पांमे तेनें परछांजे ते रेहेता नथी, अनें
ने अनाथ हीनछे तेमनें पीडा इरीनें पोताना
मनभां प्रसन्न थायछे. तेमनी समबाण अ-
रलीन ने, नेनें पीडा इरीथी पोताने शिक्षा
थाय नही, तेनें पीडा इरी न्यांहां शिक्षा
थाय त्यांहां न इरी.

वात. १७४
डागो अनें अदृष्ट

डोठि अरे डागो अनेतरमां हुण नांणीनें
पेहुतो हुतो, तेना हुणनें इव्यनो यरे अथडायो;
ते बरेछेनें डागो अनें घणो आनंद थयो. आं-
प्योमां हर्षनां आंसु आब्यां, ते वपत ते अत-
रनें डेहेछे, अरे म्हारा अतर, ते म्हनें म्हो-
रो णिपद्व इरी, मन हीन णिपर म्होटी घ्या
इरी. ते सांलणनें अदृष्टनें वीस अदी, अनें ते
माणसनें रेपे डागो अनेना म्हो आगण आपी-

नें ओलया लायुं, अरे, मूर्ख तनें शुं इहिये?
 तें म्हनें मुडीनें पेंतरनी ओपडार मान्यो; अनें
 म्हनें संनार्युपाणु नहीं, अरे बणह्या तनें
 मण्युं अरेकु इव्य तारे नहीं; अरेपुं धरिन्नत
 तो, आ तुं म्हारे नांमे रोवा प्पेसत, ते वप्प-
 त तुं बीन्न इरिनी दोष केहेत नहीं.

सार.

अज्ञादा काम ज्ञानमां आपणुं सार वयुं होय तो.
 तेनें संनारीये, नेनें आपणुं ओहुं अचे दोष मेहेलीये.

वा.त. १०५

कुडुं अनें शियाण.

अरे हियस सवारमां अरे शियाण वाडामां
 घोरीना झांसामां नरायो, ते अरे कुडुं वेगणे-
 थी न्नेरिनें ते रुणुवे तेनी पासे आवीनें तेना म्हो
 सामुं न्नेवा लायुं. तेनें शियाण केहेछे, लार्छे,
 न्नेयुं केहुं केवा संकटमां पड्यो ते, अनें अे सघ-
 णुं लार्छे तारे माटे, डां ने, हुं घेर नतो हुतो,
 अरेत्वामां तारे शण्डुं डांने पड्यो, अनें म्हनें
 अरेपुं थियुं ने तनें अ्यारे मणुं. माटे जीतायणो आ-
 नतो हुतो, तेमां आयु थियुं; हुये तुं अरेपुं इर ने
 अरे पाणी लाय, अनें आ घोरी नपे, अनें अे
 अे तनथी न थाय तो, आ झारा समायार को-
 र्छिनी आगण इहीरी नहीं, न्हं सुधी हुं आ घो-
 री म्हारे घांते इरीनें इरडी नांभुं अनें सुधी न्नेषीं.
 कुडुं ते सघणुं इपटनुं न्हंहीनें जीतायणो न्नेनें
 पहेलां वाडाना वलीनें ते समायार इद्या, ते
 होसतो आव्यो, अनें शियाण घोरी इरडतो हु-
 तो. अरेत्वामां तेणे शियाणनें शिक्षा इरी.

सार

दुष्टनी ठोपर, ठोपझर, दरीये नहीं, देहेशो
 दे देहिनैपणु संकरमां झंममां आवीये अवीनी-
 तिछे, तो ते ठोपरथी योरनेपणु सहाय थवुं, अ-
 वुं थरुबरो, मारे ते करवुं नहीं तो दुष्टनें ते दु-
 स्तब सहाय थाय अनें योरनें ते योरब थाय-
 पाणु भिन्नये थवुं नहीं.

वात १०६

अेक प्वाली घोडो अनें लादेलो गयेतो.

अेक प्वाली घोडो अनें अेक लारे लरेलोग-
 घेडो, अे अे मारगमां यादेछे, अनें तेमनो ध-

एगी पणुपडेथी तेमनें हाकतो आब्यो न्यछे,
 ते वषत गघेडानें लार घाणो थयो. अनें ते
 घुंरलीये पडवाना संधानमा आब्यो, ते वष-
 त तेले घोडनी घाणी घाणी प्रार्थना करीलेला-
 छे, म्हारा वांसाठीपरनो थोडोइ लार तुं लेछेनें
 म्हनें सहाय था. ने हुं प्रांण लवाना संकर-
 मां छुं, पणु घोडो निर्दय दुष्ट तेले ते शंरुं
 सांत्वरुं नहीं. पछी ते गघेडानें अर्थे मा-
 र्गेल देशा पागी अनें ते हरे पडयो, ते ठोडे न-
 हीं, ते वषत तेना धलीये तेनो तंग दीलो क-
 र्यो, अनें भिन्नपणु घला घला ठोपाय क-
 र्यो, पणु ते मरीगयो, ते इयम जिडे? पछी ते-
 ने धलीये तेनी ठोपरनो लार अनें तेनुं थां-
 मुं ठितारीनें घोडनी पीड ठोपर लाद्यु. अे
 प्रमाणे ते घोडे थोडो ठोपझर न इर्यो मा-
 रे पोने घाणु श्रममां पडयो.

सार

आपणु अेकअेकना झंममां न आवीये

तो तेमां जे बगानें तोरोछे; श्रीणी नून-
रे न्नेतामां जेइ जेइनें सहाय थायछे. माटे
न आ सृष्टीनो व्यवहार थालेछे. माटे जे
वात न्यांहां न्यांहां थती नथी त्यांहां सघणा-
जोनेो स्यार्थे थुंछे.

वात-१११
शियाण जनें दीपजो.

जेइ दीपजो गुह्यामां पीतानें प्यावानुं सा-
हित्य लरीनें नीराते रेहुंतो हुतो; ते अटकुण-

नें जेइ शियाण तेनें मणवानें आज्यो. मन-
मां जेपुं ने थुं छे, ते आपाणे प्रत्यक्ष न्नेछेनें
लक्षमां आणीये. दीपजो तेनें गुह्यामांथी वात-
र इर्या, ने लाई हुमाणां तो तुं क्षमा इरीनें
न, म्हारे रीरीरे इशर नथी. शियाण धूर्त्त
तेनें प्रथम संदेह हुतो. ते तेवंपत पुरो
थियो. पछी ते तरवन जेइ अइरां याइनार
रभारीपासे गयो, जनें तेनें ते सघण वात
इरीनें देहेछे, तारे भिनुं इंधं ज्ञान नथी. जे-
इ कुतहुं मात्र लेछेनें थाल, जनें दीपजो गुह्या-
मां सुतोछे तेना इयाणमां ते भार, जेदलता-
इं इंधं थयुंन. पछी तेणे ते प्रमाणे इर्ये. ज-
नें दीपजानो प्राण लीयो. पछी ते हुष्ट शि-
याण ते गुह्यामां रहीनें दीपजानुं मेणवेकुं सा-
हित्य पोते लोभयथा मांज्युं तेनें घण्टा दि-
चस थया नही, जेदलाभां तेन अइरां या-
रनारो जेइ दिवस ते मार्गे बतो हुतो, ते
णे शियाणनें ते गुह्यामां न्नेछेनें तेनापाण इ-

(३६०)

प्राणमां कुतकुं मारीनिं प्राणु लीधो.

सार.

ने विन्ननो नाश इरीनिं अन्याये पैन्वय
पैघा इरे, ते घाणादिवस नोगये नहीं.

पात १७८

हरण अनें झाप्पना वेला.

अंक हरणनी पछवाते पारधी पड्या, त्या-
वे ते नाहुं नाहुं झाप्पना वेळाने ओरे पैहुं, ते
दोषायुं नहीं, त्यावे पारधी आशेा मुडीनिं पा-
छा इर्या, अटलामां ते हरणे तेन वेळानां

(३६१)

पांछां जाया मांज्यां, तेथी ते वेला हात्या, अ-
टलामां ते पारधीमांथी अटलाणे पाळुं पाणु-
नें न्नेयुं, तेणे अंयुं नंयुं ने शेरी ननायर वे-
लामां पेहुंछे, अंयुं अटकणनें अंक तीर नां-
ण्यो, ते हरणनें वाग्यो. तेथी तेनो प्राणग-
यो. मरती वषत ते पोतानें देहेछे, अरे,
कृतघ्न अयो ने हुं तेनें आ शिला थयी ते-
चोग्य थयी. ज्ञाने म्हाया संदट समयमांने
म्हारे शंभमां आव्या तेन वेळानें म्हं जीपे-
द्वय इर्या.

सार.

कृतघ्नता अे सर्वदोषनो रान्छे, ज्ञाने,
नेपोतानुं सदि इरनाशनें दुःख देछे, ते पुरुष
विन्न जोशनें दुःख देवामां आधुं पाळुं अ-
म न्नेरी. माटे ने कृतघ्न अयो अटले तेनां
दुष्टपणानो अयधी थयो.

(३६२)

यात १७६
समजी अने शोण.

अहं समजुं ज्युतरनी पेरुवाडे पेडी हती
ते, अहेइ दोणीये ननावर पड्डवाने नणनांभी
हती तेमां लराथी, ते वप्पत ते पांओ इड्ड-
डायेछे, अने ते मांरुथी नवानो णिघोग इरे-
छे, अटलामां ते शोण, पांजेळ शंम करतो ह-
तो; तेणें आवीनें तेनं पडडी, अनें मारवा-
ल्लाग्यो, त्यादे ते इरगरीनें तेनें पिनंती इ-
रेछे इ, म्हनें गुण घान आप, ने म्हें शंछी त-

(३६३)

नें छिपडव इर्यी नथी, हुं ज्युतरनी पेरुवाडे प-
डी हती, तेनें शोण णित्तर इरेछे, वाइ ज्युतरने
पण ताइं शें जगाइयुं हतुं? अंयुं इहिनं तेणें
तेनुं माथुं अनें घड ते वप्पत लुहुं इयुं.

सार.

जिननें पीडा इरथी, अनें पेहेलो दोषछे; प-
छी ते म्होवनें इरो, अथवा न्हानानें इरो, पण
तेनुं हुं अनें जरोअरछे, माटे न्हानानें पीडा
इरथी दोष थवामां इरुं सुइ नथी.

यात १८०

वांइरी अनें तेनां जे अंय्यां.

अेक वांछरीनें जे अख्यां हुतां, ते माहेथी
 अेक ठीपर ते घण्टां हुत राणे, अनें पिननें अ-
 नाहर इरे, अेपामां अेक दिवस लेनी पछवाडे
 पारधी पज्यो, ते वधत तेणीये वाहाला अ-
 ख्यानें ठीगारया मारे तेनें छाती सरसुं लीधुं,
 अनें पिननुं हुनुं ते सेहबन तेनें वांसे पण-
 ज्युं. अे प्रमाणे अख्यांनें लेठनें ते ठितावणी
 वेगो छोडेने, अेरलाभां, दैवयोगथी अेवुं ध-
 युं, ने अेक पथेरमां वाहाला अख्यानुं माधुं
 पछडाठनें ते मरीगयुं. अनें वांसाठीपरनुं
 संहरमांथी ठीगर्युं.

सार-

आपण बेनें लाड लडावीये, ते छोडुं
 अगडे, ते पीतानें अनें पीतानां माआपेनें सु-
 अ हे नहीं. अनें आपण बेनें लाड नथी इरतां
 ते घण्टां इरीनें दैववान् नीपेने.

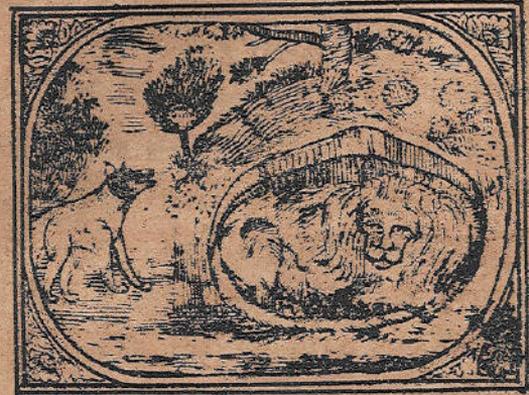
गोरा लोडना हेरामां अेक बरो अेक डा-
 ला मांगसनें वेयाथी लीधो, तेनें जेठनें ते
 पुइधना मनमां अेवुं आव्युं हे, आ बेनीपासे
 हुतो तेनी अेना ठीपर अनास्था, मारे अेना
 शरीर ठीपर मेल यज्योछे, ते वेठि नांप्पीये
 तो अे गोरो धाय. अेवो मनमां पिआर इरी-
 नें तेणे तेनें अेक म्होटी इधरोरमां अेसार्यो,
 अनें घण्टां अर्थ इरीनें साधु, पाथीयो आरो,

अनें पण घसवाना पथरा, अनें मजुर, म-
 जाव्या पछी अेक मांणसे तेना शरीरनें पा-
 रो अनें सापुं खोणवा मंज्यो, अनें बिते ते-
 ना माथा वीपर पांणीनी धारा रेडवामांडी, अ-
 नें अेक वे नाणु तेना शरीरनें पथरा लेछिनें
 घसवा लाह्या, अेवुं सवारथीते संख्या-
 द्वाणसुधी तेणे पारे पारे इयुं पण ते सध-
 युं व्यर्थ धरिनें प्राणसोनें थारु मात्र ला-
 ग्यो, अनें ते शणुं माणुस एडे दुडवीनें मर-
 ण पांसुं.

साक.

बे न्हंहीथी धवानुं नही, ते थवासाडे कु-
 लडे इरीनें मिथ्या बे श्रम इरेछे, ते मेहेन-
 त इरीनें हाथिनें शेल्सा मात्र आणेछे.

वात १८२
 शियाण अनें मांहे सिंरु.

अेक समये सिंहे बुडीन पात वीडडी वे-
 हुं मांहेछुं, तो आ वपत बे बनापर म्हारा स-
 माथार नेपाने आपरो तो म्हारा मित्रु न्हंणी
 श. ते वीपरथी सधणां बनापर सिंहीनी गुश्टा
 मां गथां तेमां शियाण गयुं नही, ते बनरमां
 आंणीनें, सिंहे वीपडानें गुम सार्थ द्वाफायानें
 मोडल्यो; ते न्छेनें मिथ्यानें इरेछे, लाच-
 नुं आपो निशुं अयमरे थयांछे अने सध-

(૩૯૮)

જાં બનાવરો સ્વામીના સમાચારને ગયાં, અને તબથી રહેવાયું પણ સ્વમી શિયાળ ફેરું છે, મ્હોરા બાઈ, સિંહને મ્હારો સાષ્ટાંગ નમસ્કાર ફહીને પિનંતી કરને ને, મ્હારો સ્નેહ તમારી ઊપર પૂર્યે એવો હતો તેવો નહે, તે વાતનો તમે મનમાં લગાર સંદેહ આણશો નહીં; અને હું હમણાં પણ તમારા ચરણ ઊપર માથું મેઢેલવા આવતું પણ શું કરું? તમારી ગુફા મ્હારી નનરે પડે છે એટલે મ્હારા પેટમાં ફાળ પડે છે; કાંકે ને તેમાં એકવાર ગયા છે, તેનાં પગલાં હનુસુવી પાછાં કર્યાં નથી.

સાર ..

નેને વાત આગલ આથી, તેનો વિચાર કર્યાપિના તેમાં પશ્યામાં હાજી છે. સર્વની વાટ તે આપણી વાટ, એમ ફહીને ને એકાદા ખટલામાં પડીયે, પણ, એવું છે કે, ઘણું ફરીને લોફ પોતાની ખુદીયે ચાલતા નથી, તે તેમાં એકાદો કોઈ સ્વાર્થ સાર્થક હોય છે; તે

(૩૯૯)

તેમને નેમ વાળે છે, તેમ વળે છે. તેમોટું ઘણા ફરે તેને ફરીયે એવું ઠીક નહીં; તેમાં આપણે પણ સાવાસાર વિચાર કર્યો નેઈયે.

વાત ૧૮૩

મદ્યપી વર

એક સ્ત્રીનો ધણી ઘણો મદ્યપી હતો; તેનું તે વ્યસન હુરવાસાર તેણીયે ઘણા ઊવાય કર્યો, પણ તે સઘળા વ્યર્થ ગયા, ત્યારે છેલી, તેણીયે આ યુક્તી કરી; કે એક દાસીયેનિ-

त्यनीपेदे तेनो वण्णी मद्यपीनें रस्तायां अये-
 लन पद्यो हतो, तेनें त्यांहाथी विधानिं तेणी-
 ये मसांगामां येइ मरीतमां घोरमां सुपायो,
 नेयो दोष्टे कुहेरी के, अरोन मुग्धलोके, अनें
 पीने घेर आषी-पळी केरसीइवारे, तेनें सु-
 ष्ठी आषीनें ते पश्यात्ताप पांय्यो रुशे, अणुं
 मनमां आणीनें पळीते मरीतमां गयी, अ-
 ने मरीतनां आणणं दोडवा लागीं अरेले
 ते मांहाथी ओल्यो; दोएण्छे? ते ओलीं रुआ-
 मसांगामां रक्षीनें मुग्धलाओनी संपा करेणुं
 तारे माटे नमानुं देखिनिं आषीणुं, माटे इमाण
 णिघाट ते ओल्यो, वडितो म्हारी येहेन-रुम-
 णांतो तु नमवानी वात येइ करे मेहेल, अनें
 म्हनें थोडो सरयो हावे पीवाने आणी आप, रु
 तारे पाणो दीपजार मीनीरा. आश्रयिये ते सां
 वणुनें इपाण्णपर हाथे दोडयो, अनें केहे-
 वालागी, आहा; रु म्होती दैव हीन! अनी
 देव मेहेलाववाने आ येइव दीपाय रक्षो रु-

तो, तेपण मिथ्या गयो, हवे रु अरेलुं निश्चे
 समलुंके, अणुं व्यसन मुग्धावना दोष्टे दिव
 स ननार नथी.

सार.

दोष्टेपण देव गणेपरी नहोय; ते मुष्टी
 अथवा मुडावी सदायछे. पण येइवारे ते
 गणेपरी अरेले पळी छुटवी इइण छे.

वात १८४

माहास्र अनें मत्सर.

(४०२)

अथ माणस न्दघ डिघाती मुझिनें अथ
 आनें हेरे पिसामो प्वातो रुतो; तेनी तेबं-
 घ डिपर अथ मत्सर द्वा इरवा लाग्यो; ते
 वप्पत तेणे घाणीरीसे ते डिपर अथ थापेट
 मारी; तेमांथी ते नारीनें इरीथी तेब ठेडांगे
 आवीनें अथो, त्यारे तेणे पाळी थापेट मारी;
 तेमांथी पाण ते पाळो नाडो, अथ प्रमाणे पां-
 य पयीरा वार न्दघ डिपर थापरो पडीयो, ते-
 रो इरीनें ते माणसनी न्दघ मात्र सुणु गथी;
 पाण मत्सर रुधि आव्यो नहीं, ते वप्पत ते-
 नें घाणो अथ दियो, अनें तेणे वीरनरुनी प्रा-
 थिना इरी हे, हे हव, तुं म्होरोछे, तारां सा-
 मर्थ्यनी आगण इछे इरतुं नथी; आ दुष्ट
 मत्सरे म्हनें घाणो डिपर इरवा मांज्योछे;
 तो अथ डिपर पराक्रम इरीनें अथो प्राणु ले,
 अनें मन हीन डिपर द्याइर, अथो हंशो इ-
 रीनें हुं घाणी व्यथा पासुंघुं-

(४०३)

आर.

हलका शंभ साहे, म्होरानें अथ हवो,
 अथ अज्ञानीनुं शंभ. ने अक्षय सुप्पनो आ
 पनार तेनें नाशवंत पदार्थनी प्राप्तिमाटे
 संकटमां घाळीये नहीं-

वात १८५

वे वासाण

अथ मारीनुं, अनें अथ पितळनुं, अ-
 वां वे वासाण, इछिये अथ नदीनी तीरे

मेहेल्यां हतां; ते नदीं पुर आव्यु तेमांत-
 लायां, ते वषत मारीना वासाणेने यिंता
 पीडे. इद्यथित हुं पितगना विपर अथडा-
 र्छा तो, इदी न्छेरी. तेने इदी न्छेने पित-
 गनुं देहेछे, अरे, तुं जिहरी नही, तने हुं
 संभाणरी. मारीनुं घोस्यु, लार्छ तुं सगार वे-
 गळेथीने, जोल, म्हने तारो घणो लो छे; हां
 ने, हुं तने अथडाछे, तुं म्हने अथडाय, तो-
 पण नारी म्हारो न थाय.

सार.

गरीबने तालेपरनी सगारि, अथया
 संगती, विपनीमां नांछेछे. तालेपरनी
 न्छे रेहेयायां, आ लडो, हे ते लडो, पामु
 जे तरथी हानी गरीबनीन थाय.

वात-१८६
 शिवाण अने पाघ

अइ हिपस डोछे अइ इशान तीरघान, अ-
 रंयमां पारध करया गयो हतो, तेरो चागां
 न्नापर मार्या, अनें डेटलांइनी, पळवाडे
 पथ्यो. ते न्छेनें सधमां न्नापर गल्सायां;
 अनें लख पांमीनें नारीनें ज़ाडी, गुडा, अ-
 मां लराछे गवां. ते वषत अइ पाघ तेमनें
 देहेछे. अरे, हुं लुपुंहुं अनें तपनें लो! अ-

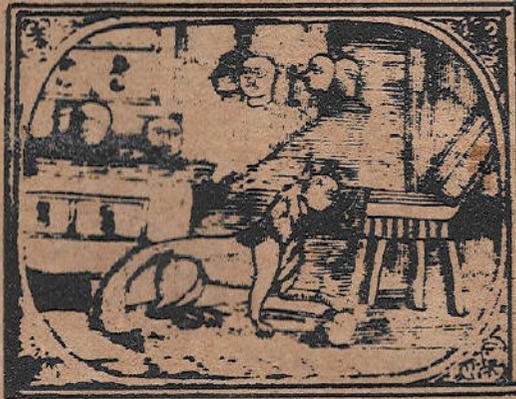
पुं धाय तो म्हुनें विझार छे. तो इंधं चिंता
 इररो नही, तमे धीरबमान राषो. अनें म्हा-
 इं अण, वौर्य, अे छिपर विश्वास राषो; हुअ-
 इयोब नमारा वैरीनें मारीनांभीरा. अेवी म्हो-
 ही म्होटी अणछनी पातो डेहेछे, पुंछुं पछाडे-
 छे, अनें रीसमां लुंछि अोतरछे, अेटलामां
 अइ तीर आपीनें तेनी इअमां वाज्यो तेव-
 अत तेनी वेदनाये व्याकुण थरिनें. तेणे म्हो-
 टो घांटो डाफरीनें अूम पाडी, अनें म्हो वती
 तीरनुं पुंछुं जालीनें तेनें आअेर डाफाडे छे,
 अेटलामां, शिथाण, पासे आपीनें विस्मय पां-
 मीनें तेनें पुंछे छे; वाघनुं, अेयो ते डोग अ-
 गुयो हरी, इं नंगे तमसरभा म्होटा अण-
 वान परनेपाण घाअेल इर्या. वाघ अोह्यो.
 लछि म्हादी अटइण युत्री, नेणे म्हुनें घाअे-
 ल इर्या ते, पैलो सामो गिलेछे, ते मनुष्य,
 ने, आषण परे अेथी लतात्ते नथी.

अण, अनें शौर्य, अे म्होटां इंधं इरछे, फ-
 एने तेना साहित्यमां तेदनुं अुद्धिअण होव
 तो, ते न होय तो. तेन डीलरां दुःप्रहायइ थाय-
 छे. नरा अणवांन सुराछे, ते, पोताना सामथ्य
 छिपर लरंसो राषीनें, गितावणपरणं इरेछे, तेमां
 तेमनुं डीलदुं अेइदुं मर्म, शान्ना न्नाअ्यामां न-
 होय, ते न्नाअ्यामां आवेछे, अनें तेन पछी ते-
 मना घातनुं निमित्त थायछे. अुद्धिमान अ-
 नें युक्तिमान छे ते म्होटा अणवाननें पाणना-
 थ घाली संडेछे. परे बेम मनुष्योनें लुतीस-
 इतां नथी तेम अुद्धिहीन अणवान डाफाया-
 नें. येनुराथयना अण, तेनेपी अनारीना हा-
 थमां लाइरी; सामेनो अाली हाथेछे, अनें
 हावपेय न्नाएछे, तो ते तेनीब लाइरीये तेनें
 मारेछे. सार, बनावरना नेपी नरीकूरता अ-
 थया अण, अे अुद्धिमानना हावपेय अागण
 आलनुं नथी.

(४०८)

वात १८७

शियाण अने मुष्पटो.

जेइ वाते शियाण जेइ म्होजां वेयनारानी
 हुडानमा पेरो. त्यांहां घणी नतना म्होजां हुतां,
 तेमांथी जेइ जेपर पेग मेहेलीने तेनासामुं न्या-
 हाणनें देहेछे. आ घणं सुधर दीसेछे; पाणु जे-
 मां मांस नथी, माटे जे मरोडरीना डामनुं छे.
 सार.

तेना हेयांमां ज्ञान नथी, तेनुं जेइलुं सुं-

(४०९)

घुपेलुं मरोडरीना डामनुं छे.

वात-१८८

पारधी अने यडली.

जेइ पारधीये पक्षीं पडडवाने, नण नांष्पी
 हुती; तेमां जेइ यडली खावी; ते विलाप डरी-
 नें देहेछे; जेरे परमेश्वर! म्हनें शा संश्टमां
 नांष्पीछे! हे जेवो ते शो अन्याय इर्थीछे?
 म्हें शोधनुं सोनुं योर्थुं नथी दे. इपुं योर्थुं नथी;
 जेइ योष्माना हांणुंसां म्हनें आरजुं रे प्रा-

एषांत पारिपत्यः

सारः

आ संसारमां न्यायनीं शीतीं खेदीछे, के, खेडाहे गरीबे थोडी थोडी पैटसाइं करी होअछे, तेदनासाइं तेनो लुप न्अछे, अनें बेध-नवान प्रतिष्ठित डेहेपाठनें लोडोना लाषो डेपैया उभापेछे, ते, लाघ अंध, लाय, अना योग्यथी थाफुकर थैनें पार पडेछे.

घात १८८

हरण अनें सिंहु.

अडे हरणनी पछयाडे पारधीनां कुत-रां पड्यां, माटे ते हरण त्वय पांमीनें लुप लेईनें नाहुं ते, अडे गुडामां पेहुं; त्याहां अडे सिंहु हुतो, तेणे ते णिपर पडतुं मेहेलीनें तेनें ते पपत मारीनांष्युं. ते वेणा हरण पोताना मनमां डेहेछे, हरे हरे ! शोहुं हीन-त्वायगनो ! हुं मागस अनें कुतरां अमना हाथमांथी खुल्युं माटे आ गुडामां आव्यो, ते आदुष्ट सघणां बनावरोमां षुलुक्ष-नी अेवाना हाथमां आव्यो.

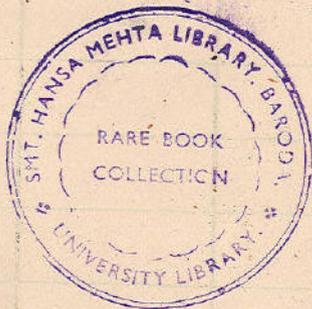
सारः

बे त्वयथी घबरायछे. अनें ते मटाइ-वासाइं, पीण नीर्त्य लयामां नवानो णिद्योग डरेछे. ते वनी पिपत्तीमां धेउछे. अं डे डाण वीपरीतछे तो, आपणु न्हां नछे-

शु. त्यांहां दुष्मन आपदी. अम
रे म्होटाछे. ते ओइ पापनुं मात्र ल
य सामेछे; वाडी आ सघणा पि
श्वना इडे इडा थाय अथवा
आडादा तुटी पडे. तोपण तेनुं मन
उगाभगतुं नयी.

NOT TO BE ISSUED

NOT TO BE ISSUED

SHML
Barcode
02806
Circular stamp: DM

DM Dabhoi Museum

7PK
1936
G 75
A3A3
1851
2806 ✓
NOT TO BE ISSUED